

ศักยภาพการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน
ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท

กษิตศ เนียมทอง

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา

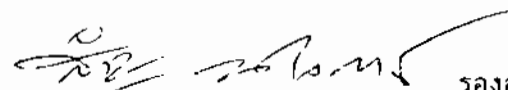
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ปีการศึกษา 2549

ISBN 974-283-143-2

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี อนุมัติวิทยานิพนธ์ เรื่อง ศักยภาพการบริหาร
จัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาชัยนาท เสนอโดยนายภษิตติศ เนียมทอง เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา

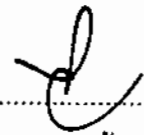

.....รองอธิการบดีฝ่ายวิจัยและบัณฑิตศึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สำราญ พงษ์โอกาส)
วันที่ 5 เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2549

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ดร.เจลิ้มชัย หาญกล้า)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพล พุฒคำ)

.....กรรมการ
(ดร.วินัย ดิสสงค์)

.....กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
(ดร.ปัญญา แก้วเหล็ก)

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ศักยภาพการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้โรงเรียน เป็นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุรพล พุฒคำ ดร. วินัย ดิสงส์
ชื่อนักศึกษา	กษิตติ เนียมทอง
สาขา	การบริหารการศึกษา
ปีการศึกษา	2549

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาศักยภาพการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาทด้วยการประเมินตนเองและการประเมินภาพรวมของสถานศึกษา 2) เพื่อเปรียบเทียบศักยภาพการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาทระหว่างการประเมินตนเองและการประเมินภาพรวมของสถานศึกษา 3) เพื่อเปรียบเทียบศักยภาพการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท จำแนกตามคุณวุฒิทางการศึกษา ประสบการณ์ในตำแหน่ง และขนาดของสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 111 คน และครูผู้ปฏิบัติการสอนจำนวน 222 คน รวมทั้งสิ้น 333 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามใช้สอบถามเกี่ยวกับศักยภาพการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท ใน 8 ด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการแนะแนวการศึกษา ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา แบบสอบถามมีความเชื่อมั่น 0.98 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติร้อยละ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – Way Analysis of Variance) และการทดสอบโดยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe's Method) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

ผลการวิจัยพบว่า

1. ศักยภาพตนเองของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้ปฏิบัติการสอนภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากและปานกลาง ส่วนศักยภาพของสถานศึกษาทั้งภาพรวมและตามรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบศักยภาพการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้

โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชั้นนาท ระหว่างการประเมินตนเองและการประเมินภาพรวมของสถานศึกษา พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาตามรายด้าน พบว่า แตกต่างกันใน 7 ด้าน สำหรับด้านที่ไม่แตกต่างกัน คือ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้

3. ผลการเปรียบเทียบศักยภาพการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้

โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชั้นนาท จำแนกตามวุฒิทางการศึกษาภาพรวม พบว่า ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาตามรายด้าน ไม่แตกต่างกันใน 5 ด้าน สำหรับด้านที่แตกต่างกัน คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และด้านการนิเทศการศึกษา

4. ผลการเปรียบเทียบศักยภาพการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้

โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชั้นนาท จำแนกตามประสบการณ์ในตำแหน่ง พบว่า ทั้งภาพรวมและตามรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

5. ผลการเปรียบเทียบศักยภาพการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้

โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชั้นนาท จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาตามรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ใน 6 ด้าน สำหรับด้านที่ไม่แตกต่างกัน คือ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาและด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และจากการทดสอบรายคู่โดยวิธีของเซฟเฟ (Scheffe's test) ภาพรวม พบว่า สถานศึกษาขนาดเล็กแตกต่างกับสถานศึกษาขนาดกลางและสถานศึกษาขนาดใหญ่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

Thesis Title	Potential of School-Based Management on Academic Affairs under Chainat Educational Service Area Office
Thesis Advisors	Asst. Prof. Surapon Putkum Dr. Winai Dissong
Name	Kasidis Niamthong
Concentration	Educational Administration
Academic Year	2006

ABSTRACT

The purposes of this research were to 1) study the potential of school-based management on academic affairs under Chainat Educational Service Area Office using self-assessment and overall school assessment, 2) compare the potential of school-based management on academic affairs under Chainat Educational Service Area Office between self assessment and overall school assessment, 3) compare the potential of school-based management on academic affairs under Chainat Educational Service Area Office, classified by educational qualification, position experience and school size.

The 333 samples consisted of 111 school administrators and 222 teachers. A questionnaire asking about the potential mentioned above in 8 aspects was used to collect data. They were curriculum development, learning process development, learning measurement and evaluation, research to develop educational quality, educational media, innovation and technology development, supervision, educational guidance and internal educational quality assurance systematic development. The reliability of the questionnaire was 0.98. Data was analyzed by a ready-made computer program to calculate percentage, mean ($\bar{X}$), standard deviation (S.D.) frequency, t-test, one-way analysis of variance and Scheffe's test.

The findings were as follows:

1. the self potential of administrators and teachers overall was at a high level and also at a high level and a medium one by each aspect. The school's potential overall and each aspect was also at a high level.
2. the potential comparison between self-assessment and overall school assessment had statistically significant difference at a level of .05. They had a difference in 7 aspects when considered by each aspect. The learning process development had no difference.

3. the potential comparison classified by educational qualification overall had no difference, no difference in 5 aspects when considered by each aspect; the different aspect were curriculum development, learning measurement and evaluation, and supervision.

4. the potential comparison classified by position experience overall and each aspect had no difference.

5. the potential comparison classified by school size had a statistically significant difference at a level of .05 overall and also another 6 aspects when considered by each aspect. The aspects with no difference were the research to develop educational qualification and educational media, innovation and technology development. When tested by Scheffe's method, the small sized schools differed from medium and large size-schools significantly at .05 level.

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยดีด้วยความช่วยเหลือและแนะนำอย่างดียิ่งจากอาจารย์ที่ปรึกษา คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพล พุฒคำ ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ และดร.วินัย ดิสงส์ กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้คำปรึกษาและชี้แนวทางที่เป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัย จนกระทั่งวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จเรียบร้อย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้ด้วยความเคารพยิ่ง

ขอขอบคุณ คณะผู้เชี่ยวชาญที่ได้กรุณาตรวจสอบความถูกต้องในเนื้อหาของแบบสอบถามตลอดจนให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์อย่างมากในการทำวิทยานิพนธ์ซึ่งได้แก่นายอโณทัย สุภะ รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัชนาท นายเทียน เขียวภักดีศึกษานิเทศก์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัชนาท นายชัชวาลย์ มาเกิด ศึกษานิเทศก์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัชนาท นายสุพันธ์ นิเมวัลย์ ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดโคกสุกอำเภอวัดสิงห์ จังหวัดชัชนาท และนางสาวจิตรา พ่วงพุ่ม ครูโรงเรียนอนุบาลหนองมะโมงกิ่งอำเภอหนองมะโมง จังหวัดชัชนาท

ขอขอบคุณผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัชนาท จำนวน 6 โรงเรียน ที่อนุญาตให้ผู้วิจัยทดลองใช้เครื่องมือวิจัย ที่อนุญาตให้ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยกับผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียน จำนวน 93 แห่ง

ขอขอบคุณ ดร.เฉลิมชัย หาญกล้า ประธานคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และดร.ปัญญา แก้วเหล็ก กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิสอบวิทยานิพนธ์ ที่ช่วยกรุณาชี้แนะเพื่อปรับปรุงวิทยานิพนธ์ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ตลอดจนคณาจารย์จากมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรีทุกท่านที่ได้กล่าวนามไว้ ที่ได้ให้ความรู้ ข้อคิดต่างๆ และกำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้จนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

คุณค่าและประโยชน์ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเป็นเครื่องสักการะคุณแต่บิดามารดาครูอาจารย์ทุกท่านที่กรุณาให้ความเมตตาวางรากฐานการศึกษาให้แก่ผู้วิจัยด้วยดีเสมอมา

กษิตติ เนียมทอง

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายในการวิจัย.....	5
ความสำคัญของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	8
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	10
สมมติฐานการวิจัย.....	12
บทที่ 2 เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	13
แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับศักยภาพ.....	14
การบริหารจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน.....	17
แนวคิด เกี่ยวกับการบริหารงานในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	21
แนวคิด หลักการที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการด้านงานวิชาการ.....	23
การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา.....	28
การพัฒนากระบวนการเรียนรู้.....	31
การวัดและประเมินผลผลการเรียนรู้.....	35
การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา.....	39
การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	42
การนิเทศการศึกษา.....	46
การแนะแนวการศึกษา.....	49
การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา.....	56
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	59
งานวิจัยในประเทศ.....	59
งานวิจัยต่างประเทศ.....	67
บทที่ 3 วิธีการดำเนินงานวิจัย.....	70
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	70
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	72

	หน้า
บทที่ 3 (ต่อ)	
การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ.....	73
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	74
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	74
สถิติที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	76
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	80
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	80
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	80
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	81
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	104
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	104
สมมติฐานในการวิจัย.....	104
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	105
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	105
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	106
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	106
สรุปผลการวิจัย.....	107
อภิปรายผล.....	123
ข้อเสนอแนะ.....	145
ข้อเสนอแนะทั่วไป.....	145
ข้อเสนอแนะเพื่อทำวิจัยครั้งต่อไป.....	145
บรรณานุกรม.....	146
ภาคผนวก.....	157
ภาคผนวก ก.....	158
ภาคผนวก ข.	169
ประวัติผู้ทำวิทยานิพนธ์.....	192

สารบัญตาราง

		หน้า
ตาราง 1	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามจำนวนผู้บริหารและครูผู้ปฏิบัติการสอน.....	71
ตาราง 2	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา.....	72
ตาราง 3	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสถานภาพ.....	81
ตาราง 4	สรุประดับศักยภาพการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท จากการประเมินตนเองของกลุ่มตัวอย่างและภาพรวมของสถานศึกษา.....	83
ตาราง 5	ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับศักยภาพการบริหารจัดการศึกษาด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาจากการประเมินตนเองของกลุ่มตัวอย่างและภาพรวมของสถานศึกษา.....	84
ตาราง 6	ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับศักยภาพการบริหารจัดการศึกษาด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้จากการประเมินตนเองของกลุ่มตัวอย่างและภาพรวม ของสถานศึกษา.....	85
ตาราง 7	ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับศักยภาพการบริหารจัดการศึกษาด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้จากการประเมินตนเองของกลุ่มตัวอย่างและภาพรวมของสถานศึกษา.....	87
ตาราง 8	ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับศักยภาพการบริหารจัดการศึกษาด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาจากการประเมินตนเองของกลุ่มตัวอย่างและภาพรวมของสถานศึกษา.....	88
ตาราง 9	ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับศักยภาพการบริหารจัดการศึกษาด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาจากการประเมินตนเองของกลุ่มตัวอย่างและภาพรวมของสถานศึกษา.....	90
ตาราง 10	ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับศักยภาพการบริหารจัดการศึกษาด้านการนิเทศการศึกษาจากการประเมินตนเองของกลุ่มตัวอย่างและภาพรวมของสถานศึกษา.....	91
ตาราง 11	ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับศักยภาพการบริหารจัดการศึกษาด้านการแนะแนวการศึกษาจากการประเมินตนเองของกลุ่มตัวอย่างและภาพรวมของสถานศึกษา.....	94

ตาราง 12	ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับศักยภาพการบริหารจัดการศึกษา ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาจากการประเมิน ตนเองของกลุ่มตัวอย่างและภาพรวมของสถานศึกษา.....	95
ตาราง 13	เปรียบเทียบระดับศักยภาพการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้ โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชยันนาท จากการประเมิน ตนเอง และภาพรวมของสถานศึกษา.....	97
ตาราง 14	เปรียบเทียบระดับศักยภาพการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้ โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชยันนาท จำแนกตามคุณวุฒิทางการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง.....	98
ตาราง 15	เปรียบเทียบระดับศักยภาพการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้ โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชยันนาท จำแนกตามประสบการณ์ในตำแหน่งของกลุ่มตัวอย่าง.....	99
ตาราง 16	เปรียบเทียบระดับศักยภาพการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้ โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชยันนาท จำแนกตามขนาดสถานศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง.....	100
ตาราง 17	ทดสอบความแตกต่างระดับศักยภาพการบริหารจัดการศึกษาด้านงาน วิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาชยันนาท จำแนกตามขนาดสถานศึกษาเป็นรายคู่.....	102

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....

11

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การบริหารจัดการศึกษาของประเทศไทยในอดีตเป็นต้นมา เป็นการบริหารจัดการศึกษาที่รวมอำนาจไว้ที่ส่วนกลางเน้นและให้ความสำคัญอยู่ที่กระทรวงเป็นหลัก การดำเนินงานบริหารและจัดการศึกษาของสถานศึกษาจะถูกกำหนดมาจากกระทรวงหรือส่วนกลางแทบทั้งสิ้น ทั้งที่สถานศึกษาเป็นหน่วยงานที่สำคัญที่สุดในบรรดาหน่วยงานทางการศึกษา เพราะเป็นหน่วยงานที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ (รุ่ง แก้วแดง, 2547, พงศกัญญา 1) สถานศึกษามีหน้าที่ในการพัฒนาคนในทุกด้านตั้งแต่การวางรากฐานพัฒนาชีวิต พัฒนาศักยภาพและความสามารถในการดำรงชีวิตให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมที่เปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว แต่การจัดการศึกษาของสถานศึกษาไม่สามารถดำเนินงานตามภารกิจที่รับผิดชอบให้เป็นไปตามเป้าหมายอย่างมีคุณภาพและ ประสิทธิภาพได้ ซึ่งสอดคล้องกับข้อสรุปในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535 - 2539) ว่า การจัดการศึกษาของประเทศที่ต่อเนื่องจนถึงแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 7 ประสบความสำเร็จในด้านปริมาณ แต่ยังมีปัญหาในด้านการพัฒนาคุณภาพตลอดจนประสิทธิภาพการศึกษา จึงยังไม่สนองตอบต่อความต้องการในกระบวนการพัฒนา “คน” ได้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2534, หน้า 27) เนื่องจากการระบบการบริหารและจัดการศึกษาส่วนใหญ่รัฐผูกขาด ที่รวมศูนย์อำนาจ ไม่ปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง รวมทั้งกฎระเบียบ ข้อบังคับ และขั้นตอนต่างๆ ของทางราชการ ไม่เอื้อต่อการบริหารและการตัดสินใจให้เป็นไปด้วยความฉับไว (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2534, หน้า 47) จากการศึกษาวิเคราะห์ปัญหาการจัดการศึกษาของประเทศไทยโดยกระทรวงศึกษาธิการเมื่อ พ.ศ.2535 ได้ข้อสรุปที่เป็นปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาไว้ 8 ประการ คือ 1) การรวมอำนาจเข้าสู่ส่วนกลาง 2) ความซ้ำซ้อนของการจัดการศึกษาระดับจังหวัด/อำเภอ 3) การจัดการศึกษาขาดเอกภาพ 4) ความไม่สามารถใช้ทรัพยากรร่วมกันได้ 5) ประชาชนมีส่วนร่วมน้อย 6) การจัดการศึกษาไม่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและชุมชน 7) การจัดการศึกษา ขาดความต่อเนื่อง และ 8) ขาดการบูรณาการระหว่างการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม (สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์, 2547, ตุลาคม 28)

ในปี พ.ศ.2539 กระแสปฏิรูปการศึกษามีความเข้มข้นมากขึ้น ได้มีนักการศึกษาไทยหลายท่าน ต้องการให้มีการกระจายอำนาจในการบริหารจัดการศึกษาสู่ท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง อาทิ ประเวศ วะสี (2539, หน้า 90) ชัยอนันต์ สมุทวณิช (2539, หน้า 150) ได้เสนอความเห็นไว้ว่า การศึกษาไทยในอนาคตควรจัดอยู่ในรูปแบบบริหารโดยกลุ่มสถานศึกษาและชุมชน

เพราะเกื้อหนุนให้เกิดการกระจายอำนาจการบริหารจัดการศึกษาจากรัฐสู่สถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) ที่กำหนดไว้ในแผนงานการพัฒนากระบวนการบริหารและการจัดการว่า การที่จะให้การศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนาคนได้อย่างเต็มตามศักยภาพให้เป็นคนดีและคนเก่ง จำเป็นต้องเปลี่ยนแนวคิดและวิธีการจัดการศึกษาใหม่ คือ ต้องมุ่งให้สังคมทุกส่วนมีส่วนร่วมและรับผิดชอบในการจัดการศึกษา ที่เป็นการศึกษาต่อเนื่องตลอดชีวิต ผู้บริหารทุกระดับต้องให้ความสำคัญกับการเปิดโอกาสของการมีส่วนร่วมของสังคม พร้อมทั้งการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงในการกระจายอำนาจการบริหารจัดการศึกษาไปยังสถานศึกษา เพื่อให้สถานศึกษามีความคล่องตัวสามารถตัดสินใจดำเนินการในขอบเขตที่รับผิดชอบโดยมีชุมชน ประชาชน องค์กรต่าง ๆ มีส่วนร่วมในเรื่องต่างๆ อย่างเหมาะสม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2534, หน้า 86)

ในปี พ.ศ.2540 ได้มีการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาของประเทศไทย รัฐบาลได้กำหนดให้มีการปฏิรูปการศึกษาขึ้น โดยมีความมุ่งหมายที่จะจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีความสามารถและมีความสุข ในการปฏิรูปการศึกษานอกจากจะปฏิรูประบบการเรียนการสอน ปฏิรูประบบการผลิตและพัฒนาครูแล้ว ยังได้ทำการปฏิรูประบบการบริหารจัดการศึกษาด้วย โดยมุ่งปรับเปลี่ยนแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารและการจัดการศึกษาของรัฐใหม่ เพื่อให้การบริหารจัดการศึกษามีอิสระและเสรีมากขึ้น ปรับเปลี่ยนการตัดสินใจจากกรมในส่วนกลางเป็นการตัดสินใจในพื้นที่ทุกส่วนของสังคมฯ มีส่วนร่วมรับผิดชอบการจัดการศึกษาอย่างเต็มศักยภาพ มีรูปแบบการจัดการศึกษาที่หลากหลาย มีการจัดการศึกษาที่ได้คุณภาพและสร้างความเป็นธรรมแก่คนในสังคมมากขึ้น สามารถสนองตอบความต้องการของบุคคล สังคมและประเทศชาติ ได้อย่างรวดเร็วตามสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2534, หน้า 58) ผลจากกระแสการปฏิรูปการศึกษาสามารถผลักดันสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการศึกษามาบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 81 ที่ประสงค์ให้การจัดการศึกษาของรัฐให้คำนึงถึงการมีส่วนร่วมขององค์กรศึกษาตามที่กฎหมายบัญญัติ ต่อมาได้มีการตรากฎหมายที่ว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ คือ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ซึ่งเป็นกฎหมายแม่บทในการบริหารและจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 (สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์, 2548, มกราคม 28) โดยให้มีการจัดระบบโครงสร้างและกระบวนการบริหารและจัดการศึกษาของไทยให้มีเอกภาพในเชิงนโยบายและมีความหลากหลายในทางปฏิบัติ มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ดังที่มีบัญญัติไว้ตามมาตรา 39 และ 40 ที่ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและจัดการศึกษาทั้งด้านงานวิชาการ งานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรงมีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของแต่ละสถานศึกษา ทำหน้าที่

กำกับและส่งเสริมกิจการของสถานศึกษาประกอบด้วย ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนครู ผู้แทนปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์ และหรือผู้แทนองค์กรศาสนาอื่นในพื้นที่ ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้บริหารสถานศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการได้ตราพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 ที่มุ่งหวังต่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้มีคุณลักษณะตามความมุ่งหมายของการปฏิรูปการศึกษา คือผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่งและมีความสุข ได้ประกาศให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นนิติบุคคล เมื่อวันที่ 7 กรกฎาคม พ.ศ. 2546 เพื่อให้มีอิสระมีความเข้มแข็งในการดำเนินงาน โดยได้กระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารทั่วไป โดยใช้รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาที่เหมาะสมกับหลักการกระจายอำนาจ คือ การบริหารจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (school-based management) (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546ก, หน้า 78) และกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดยุทธศาสตร์ "การพัฒนาระบบบริหารจัดการเพื่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ" มีโครงการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาระบบบริหารจัดการศึกษาหลายโครงการโดยเฉพาะอย่างยิ่งโครงการวิจัยและพัฒนารูปแบบการบริหารและจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสร้างความเข้มแข็งให้กับสถานศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2547, หน้า 16-17) ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานตลอดจนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาต่าง ๆ ได้นำยุทธศาสตร์ของกระทรวงศึกษาธิการไปศึกษาหาแนวทางที่เหมาะสมไปใช้ในการพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาของตนเองต่อไป

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชนบทได้ดำเนินงานตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้ทำการศึกษาค้นคว้าหาแนวทางที่เหมาะสมที่สุดมากำหนดเป็น "ยุทธศาสตร์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับสถานศึกษาในการบริหารจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน" อันเป็นแนวทางที่มีประสิทธิภาพในการขับเคลื่อนสถานศึกษาในสังกัดให้สามารถบริหารและจัดการศึกษาร่วมกับชุมชนได้อย่างเข้มแข็ง สามารถจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามจุดหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 และเป็นไปตามความต้องการของท้องถิ่นและชุมชน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชนบท, 2547, หน้า 2)

ในการบริหารและจัดการศึกษาของสถานศึกษาในปัจจุบัน ได้นำการบริหารและจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานมาใช้กันอย่างแพร่หลาย แต่การดำเนินงานยังไม่ได้เป็นไปตามหลักการอย่างแท้จริง ระบบการบริหารและจัดการศึกษาของประเทศไทยที่รวมศูนย์อำนาจมาเป็นระยะเวลาที่ยาวนาน ทำให้สถานศึกษาส่วนใหญ่รับฟังและปฏิบัติตามคำสั่งของหน่วยงานต้นสังกัดมากกว่าที่จะคิดริเริ่มสร้างสรรค์การปฏิบัติงานขึ้นเอง ส่งผลให้ขาดความ

มั่นใจในตนเองเนื่องจากขาดประสบการณ์ ในการดำเนินกิจกรรมสร้างสรรค์ใหม่ ๆ อาทิ การสร้างหลักสูตร การวางแผนยุทธศาสตร์ การประเมินผลการเรียนที่หลากหลาย เป็นต้น (กมล สุตประเสริฐ, 2544, หน้า 62) การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา โดยเฉพาะด้านหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอนได้ปรับเปลี่ยนไปจากอดีตที่แนวทางการดำเนินงานถูกกำหนดมาโดยส่วนกลางทำให้การเรียนไม่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่นไม่สามารถนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวันได้ เมื่อสถานศึกษาได้รับการกระจายอำนาจในเรื่องการบริหารวิชาการและ หลักสูตรที่สามารถดำเนินการตัดสินใจได้เอง บางโรงเรียนที่มีศักยภาพและความพร้อมก็จะ สามารถพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและจัดการเรียนการสอนที่มีความยืดหยุ่นสนองตอบ สภาพปัญหาของผู้เรียน ชุมชน ตามแนวทางปฏิรูปการเรียนรู้ได้ แต่โรงเรียนอีกจำนวนหนึ่ง ยังคงไม่สามารถดำเนินการได้ (รุ่ง แก้วแดง, 2540, หน้า 246)

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น ได้ส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการศึกษาด้านงาน วิชาการของสถานศึกษาเป็นอย่างยิ่ง ที่สถานศึกษาต้องใช้ศักยภาพของตนเองตามขีด ความสามารถและความพร้อมของปัจจัยในด้านต่าง ๆ ในการบริหารและจัดการศึกษาตาม ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ซึ่งประกอบไปด้วยศักยภาพและ ความพร้อมของบุคลากรในด้านความรู้ ความสามารถและทักษะในการปฏิบัติงาน ความพร้อม ด้านปัจจัยที่ส่งเสริมในการพัฒนาด้านงานวิชาการ เช่น วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีที่ทันสมัย เป็นต้น ความพร้อมในด้านงบประมาณ ตลอดจนความพร้อมทางด้าน บริบทของชุมชนและการได้รับการสนับสนุนของสถานศึกษา เพื่อให้การดำเนินงานด้าน วิชาการของสถานศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาศักยภาพการ บริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาชัยนาทตามสภาพที่เป็นจริง ที่สังเคราะห์ตามคู่มือบริหารสถานศึกษาขั้น พื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 33-34) ตามขอบข่ายภารกิจงาน วิชาการ 8 ด้าน คือ 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ 4) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5) การพัฒนา สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 6) การนิเทศการศึกษา 7) การแนะแนวการศึกษา และ 8) การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จำแนกตามสถานภาพของ ผู้ตอบแบบสอบถามที่แตกต่างกันตาม เพศ อายุ คุณวุฒิทางการศึกษา ประสบการณ์ในตำแหน่ง และขนาดของสถานศึกษา เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับสถานศึกษาที่จะได้นำไปดำเนินการแก้ไขหรือ พัฒนาการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท ให้เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ตามจุดหมายของหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 และสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและท้องถิ่นต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาศักยภาพการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชั้นนาทด้วยการประเมินตนเองและการประเมินภาพรวม ของสถานศึกษา
2. เพื่อเปรียบเทียบศักยภาพการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชั้นนาท ระหว่างการประเมินตนเองกับการประเมินภาพรวมของสถานศึกษา
3. เพื่อเปรียบเทียบศักยภาพการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชั้นนาทจำแนกตาม คุณวุฒิทางการศึกษา ประสพการณ์ในตำแหน่งและขนาดของสถานศึกษา

ความสำคัญของการวิจัย

ผลจากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้เพื่อใช้ประกอบในการวางแผนและพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาด้านวิชาการของสถานศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุด นำเสนอข้อมูลให้ผู้บริหารระดับสูงของเขตพื้นที่การศึกษาชั้นนาท เพื่อที่จะนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนา ส่งเสริม สนับสนุนสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชั้นนาท ในการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงขึ้นที่สามารถตอบสนองความต้องการของชุมชน สังคมและประเทศชาติต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตของเนื้อหา

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยต้องการศึกษาศักยภาพการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชั้นนาท ตามขอบข่ายภารกิจงานวิชาการ 8 ด้าน คือ 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ 4) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 6) การนิเทศการศึกษา 7) การแนะแนวการศึกษาและ 8) การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้ปฏิบัติการสอน สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา คือ ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชายนาท ที่ปฏิบัติงานในปีการศึกษา 2548 จำนวนสถานศึกษา 192 แห่ง ผู้อำนวยการโรงเรียน 192 คน รองผู้อำนวยการโรงเรียน 24 คนและครูผู้ปฏิบัติการสอน 1,770 คน รวมประชากร 1,986 คน

2.2 เนื่องจากประชากรมีจำนวนที่ชัดเจน การคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยจึงใช้สูตรของยามาเน่ (Yamane) คือ

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

ในเมื่อ

N = ขนาดประชากร

n = ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ

e = ระดับของความคลาดเคลื่อนที่ยอมให้เกิดขึ้นได้ .05

ผลของการคำนวณได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 333 คน โดยจำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 111 คน และครูผู้ปฏิบัติการสอนจำนวน 222 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ คือ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ

1.1 เพศ

1.2 อายุ

1.3 คุณวุฒิทางการศึกษา

1.4 ประสบการณ์ในตำแหน่ง

1.5 ขนาดของสถานศึกษา

อายุ หมายถึง อายุ ของผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียนและครูผู้ปฏิบัติการสอน ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ไม่เกิน 40 ปี

ตั้งแต่ 41-50 ปี

มากกว่า 50 ปี ขึ้นไป

คุณวุฒิทางการศึกษา หมายถึง ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน และครูผู้ปฏิบัติการสอน ซึ่งจบการศึกษาระดับต่าง ๆ แบ่งออกเป็น 2 ระดับ ดังนี้

ระดับปริญญาตรี

สูงกว่าปริญญาตรี

ประสบการณ์ในตำแหน่ง หมายถึง ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งของผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน และครูผู้ปฏิบัติการสอน ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ต่ำกว่า 10 ปี

ตั้งแต่ 10 ปี ขึ้นไป

ขนาดของสถานศึกษา หมายถึง ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน และครูผู้ปฏิบัติการสอน ที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษา 3 ขนาด คือ

สถานศึกษาขนาดเล็กมีจำนวนนักเรียนไม่เกิน 120 คน

สถานศึกษาขนาดกลางมีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 121 - 300 คน

สถานศึกษาขนาดใหญ่ มีจำนวนนักเรียนมากกว่า 300 คนขึ้นไป

2. ตัวแปรตาม คือ ศักยภาพการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท ประกอบด้วยขอบข่ายงานวิชาการ 8 ด้าน ดังนี้

2.1 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

2.2 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

2.3 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

2.4 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

2.5 การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

2.6 การนิเทศการศึกษา

2.7 การแนะแนวการศึกษา

2.8 การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

นิยามศัพท์เฉพาะ

ศักยภาพ หมายถึง ชีตความสามารถตามบทบาทหน้าที่ขององค์กร ที่ต้องนำทักษะความรู้ ความสามารถ รวมทั้งพฤติกรรม คุณลักษณะและทัศนคติ ที่บุคคลจำเป็นต้องมี นำมาใช้ในการบริหารจัดการด้วยตนเองและหรือร่วมกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหรือหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล บรรลุผลสำเร็จตรงตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์กร

การบริหารจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (school-based management) หมายถึง การบริหารจัดการศึกษาที่สถานศึกษามีอิสระในการดำเนินงานด้วยตนเอง ซึ่งความเป็นอิสระนี้เกิดจากบุคคลทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีขีดความสามารถในการดำเนินงานตามบทบาทของสถานศึกษาอย่างเพียงพอ

ศักยภาพการบริหารงานวิชาการ หมายถึง การใช้ศักยภาพที่มีต่อกระบวนการจัดกิจกรรมของสถานศึกษาทุกชนิดที่ส่งผลต่อการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับงาน 8 ด้าน คือ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การนิเทศการศึกษา การแนะแนวการศึกษาและการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

1. **การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา** หมายถึง การใช้ศักยภาพที่มีต่อการตัดสินใจในการปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบของหลักสูตร ได้แก่ จุดมุ่งหมาย เนื้อหา กิจกรรม การเรียนการสอน การวัดและประเมินผลให้ได้หลักสูตรที่ตรงกับความต้องการของ การศึกษาชาติและสอดคล้องกับความต้องการของบุคคลและสังคมนั้น ๆ เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามความต้องการ

2. **การพัฒนากระบวนการเรียนรู้** หมายถึง การใช้ศักยภาพที่มีต่อการจัดกิจกรรมและประสบการณ์ที่เอื้อต่อการพัฒนาผู้เรียนทั้งด้าน ความรู้ ความคิด ความสามารถ ค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม ให้เต็มศักยภาพ ซึ่งผู้เรียนสามารถเรียนรู้ สร้างองค์ความรู้และนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

3. **การวัดและประเมินผลการเรียนรู้** หมายถึง การใช้ศักยภาพที่มีต่อการทำหน้าที่ติดตามผลการดำเนินการสอนของครู ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนว่าได้ผลเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้เพียงใด หากมีข้อบกพร่องหรือปัญหาใด ๆ ในการเรียนการสอน ก็จะได้หาทางปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น ซึ่งการวัดและประเมินผลจะต้องให้ครอบคลุมด้านต่าง ๆ ดังนี้ การวัดความสามารถทางด้านสติปัญญา (cognitive domain) การวัดความสามารถทางด้านทักษะปฏิบัติ (psychomotor domain) และการวัดความรู้สึก อารมณ์ และเจตคติ (affective domain)

4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา หมายถึง การใช้ศักยภาพที่มีต่อการวิจัยที่มุ่งพัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษา ไปสู่คุณภาพการศึกษาที่แท้จริงและยั่งยืน

5. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา หมายถึง การใช้ศักยภาพที่มีต่อการพัฒนาแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ ให้สามารถนำมาใช้ปฏิบัติในสถานการณ์ที่เป็นจริงในการแก้ปัญหาให้บรรลุจุดหมายของการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพมากกว่าเดิมซึ่งครอบคลุมในสิ่งต่าง ๆ ดังนี้ 1) คน 2) วัสดุและเครื่องมือ 3) เทคนิค วิธีการและ 4) สถานที่

6. การนิเทศการศึกษา หมายถึง การใช้ศักยภาพที่มีต่อการนิเทศภายในสถานศึกษา ซึ่งเป็นการดำเนินงานของสถานศึกษาที่ช่วยพัฒนาครู อาจารย์ในด้านวิชาการและด้านการเรียนการสอนเพื่อให้เป็นไปตามจุดหมายของการศึกษาอันจะนำมาซึ่งคุณภาพของสถานศึกษาและของผู้เรียนให้อยู่ในระดับน่าพึงพอใจ

7. การแนะแนวการศึกษา หมายถึง การใช้ศักยภาพที่มีต่อการแนะแนวการศึกษา ซึ่งเป็นกระบวนการช่วยนักเรียนด้านการศึกษาเล่าเรียนให้รู้จัก เข้าใจและเลือกศึกษาได้อย่างเหมาะสม ตามเอกัตภาพและความสามารถของตนเอง รู้จักแก้ปัญหาและพัฒนาไปสู่จุดหมายสูงสุด เกิดความรู้ ความสามารถในทุก ๆ ด้าน สามารถปรับตัวให้เข้ากับบุคคลที่อยู่ร่วมกันได้เป็นอย่างดี

8. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา หมายถึง การใช้ศักยภาพที่มีต่อการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้มีคุณลักษณะตามมาตรฐานการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะเป็นการสร้างความมั่นใจให้ผู้รับบริการทางการศึกษาทั้งผู้รับบริการโดยตรง ได้แก่ ผู้เรียนและผู้ปกครอง ผู้รับบริการทางอ้อม ได้แก่ สถานประกอบการ ประชาชน และสังคมโดยรวมว่า การดำเนินงานของสถานศึกษาจะมีประสิทธิภาพ

ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้ทำหน้าที่บริหารจัดการศึกษาและทำการสอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชั้นนาท ประกอบไปด้วย

ผู้อำนวยการโรงเรียน หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่รับผิดชอบบริหารงานในฐานะหัวหน้าสถานศึกษาหรือผู้รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชั้นนาท

รองผู้อำนวยการโรงเรียน หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่รับผิดชอบบริหารงานในฐานะรองหัวหน้าสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชั้นนาท

ครูผู้ปฏิบัติการสอน หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่ทำการสอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชั้นนาท ในปีการศึกษา 2548

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยมุ่งศึกษาศักยภาพการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท โดยอาศัยกรอบแนวคิดหรือหลักการดังต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยด้านบุคคล (สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม)

แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยด้านบุคคล คือ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้อาศัยแนวคิดของ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2544, หน้า 81-82, 133) ที่สรุปถึงปัจจัยเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมในการทำงานของบุคคลเป็นฐาน ได้แก่ อายุ เพศและวัย การศึกษา ประสบการณ์ ความถนัด บุคลิกภาพ และปัจจัยความสามารถในการทำงาน เช่น สถานที่ทำงาน โครงสร้างของงานทำเลที่ตั้งและขนาดของหน่วยงาน แต่ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจะศึกษาตัวแปรรวม 5 ตัวแปร คือ เพศ อายุ คุณวุฒิทางการศึกษา ประสบการณ์ในตำแหน่ง และขนาดของสถานศึกษา

2. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับงานวิชาการ

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้นำขอบข่ายภารกิจการบริหารงานวิชาการตามคู่มือบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546ข, หน้า 33-34) มาสังเคราะห์เป็นกรอบในการศึกษาศักยภาพการบริหารจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานด้านวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท 8 ด้าน ประกอบด้วย การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การนิเทศการศึกษา การแนะแนวการศึกษาและการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการศึกษาศักยภาพการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการ
โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท

สมมติฐานในการวิจัย

1. ศักยภาพการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชั้นนาท ระหว่างการประเมินตนเองกับภาพรวมของสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน
2. ศักยภาพการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชั้นนาท แตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามคุณวุฒิทางการศึกษา
3. ศักยภาพการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชั้นนาท แตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในตำแหน่ง
4. ศักยภาพการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชั้นนาท แตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามขนาดสถานศึกษา

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการนำเสนอเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาวิจัย เรื่อง ศักยภาพการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชยันนาท จึงได้มีเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาใช้เป็นกรอบความคิดในการวิจัย ดังนี้

1. แนวคิด เกี่ยวกับศักยภาพ

- 1.1 ความหมายของศักยภาพ
- 1.2 องค์ประกอบของศักยภาพ

2. การบริหารจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

- 2.1 ความหมายของการบริหารจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน
- 2.2 แนวทางสำคัญในการบริหารจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

3. แนวคิด เกี่ยวกับการบริหารงานในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

- 3.1 ความหมายและวัตถุประสงค์ในการบริหารงานในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 3.2 ขอบข่ายการบริหารงานในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

4. แนวคิด หลักการที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการด้านงานวิชาการ

- 4.1 ความหมายของงานวิชาการ
- 4.2 ความสำคัญของงานวิชาการ
- 4.3 ขอบข่ายและภารกิจของงานวิชาการ
 - 4.3.1 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
 - 4.3.2 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
 - 4.3.3 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้
 - 4.3.4 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
 - 4.3.5 การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
 - 4.3.6 การนิเทศการศึกษา
 - 4.3.7 การแนะแนวการศึกษา
 - 4.3.8 การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

- 5.1 งานวิจัยในประเทศ
- 5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

แนวคิด ที่เกี่ยวข้องกับศักยภาพ

1. ความหมายของศักยภาพ

ในการศึกษาเกี่ยวกับความหมายของศักยภาพ (potentiality) ได้มีผู้รู้และหน่วยงานต่าง ๆ ให้ความหมายไว้ ดังนี้

กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ (2524, หน้า 229-230) กล่าวว่า ศักยภาพ คือ ความสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจที่มีพร้อมจะตอบสนองต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งทางด้านร่างกายได้แก่ วุฒิภาวะ (maturity) ซึ่งหมายถึงการเจริญเติบโตอย่างเต็มที่ทั้งด้านร่างกายและจิตใจ

ปรกรณ์ ปรียากร (2527, หน้า 29) กล่าวว่า ศักยภาพ เป็นพลังความสามารถทั้งที่มองเห็นได้และซ่อนเร้นอยู่ภายใน และยังจำเป็นต่อความเจริญก้าวหน้าและการพัฒนาในอนาคตอีกด้วย

พรณี ข.เจนจิต (2528, หน้า 32 - 34) ได้กล่าวถึงศักยภาพด้านการเรียนรู้ว่า หมายถึง สภาวะของบุคคลที่จะเรียนรู้สิ่งหนึ่งสิ่งใดอย่างบังเกิดผล ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวุฒิภาวะการได้รับการอบรม เตรียมตัว ความสนใจหรือแรงจูงใจในการอุทิศตนเพื่อทำงาน

ยุวรัตน์ กมลเวช (2531, หน้า 66) กล่าวว่า ศักยภาพ หมายถึง ชีตความสามารถขององค์กรภายในขอบเขตที่สามารถกระทำได้

ชลอ ธรรมศิริ (2531, ไม่ปรากฏเลขหน้า) กล่าวว่า ศักยภาพ หมายถึง โครงสร้างอำนาจ หน้าที่ ระบบพฤติกรรมและทัศนคติ ความสมดุลระหว่างเป้าหมายขององค์กรกับอำนาจกำหนด

วนิดา วีระกุล (2534, หน้า 17) ได้กล่าว ศักยภาพ หมายถึงสภาพความสมบูรณ์ทั้งทางร่างกายและจิตใจ เชาวปัญญาและอารมณ์ ที่พร้อมจะตอบสนองต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือลักษณะทั้งหมดของบุคคลที่สามารถรวบรวมขึ้นเป็นเครื่องมือที่ใช้ประกอบในการตอบสนองสิ่งใดสิ่งหนึ่งด้วยวิธีการหนึ่งเพื่อก่อให้เกิดการกระทำที่มีแนวโน้มที่จะให้เกิดความสำเร็จ ศักยภาพจะเกิดขึ้นได้ย่อมขึ้นอยู่กับวุฒิภาวะ ประสบการณ์ทางสังคม ความสนใจ แรงจูงใจ และความกระตือรือร้น

บุญยีน ภูววรรณ และคนอื่น ๆ (2535, หน้า 561) กล่าวว่า ศักยภาพ หมายถึง ความสามารถ อำนาจ พลัง สมรรถภาพ ประสิทธิภาพ หรือคุณสมบัติที่แฝงอยู่ในสิ่งต่าง ๆ อาจทำให้ปรากฏเห็นได้

เวพวรรณ สมทรัพย์ (2543, หน้า 3) กล่าวว่า ศักยภาพ หมายถึง ความสามารถในการกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งขององค์กรเพื่อให้เกิดผลตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ ลักษณะความสามารถเป็นสิ่งที่อยู่ในตัวขององค์กรนั้น อันประกอบไปด้วย โครงสร้าง อำนาจหน้าที่ ระบบพฤติกรรม อันได้แก่ การบริหาร การเป็นผู้นำ ทัศนคติภาระงาน และความสมดุลระหว่างเป้าหมาย ในการทำงานขององค์กรกับอำนาจตามกฎหมาย กำหนด ซึ่งจะมาใช้ตามสถานการณ์ที่ผู้นำหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกำหนดเพื่อให้เกิดผลดี

ตามที่ต้องการ ดังนั้นศักยภาพขององค์กรจึงเป็นปัจจัยทั้งภายในและภายนอกขององค์กรที่เกื้อหนุนให้องค์กรนั้นทำงานได้อย่างสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (2546, หน้า 1094) กล่าวว่า ศักยภาพ หมายถึง อำนาจหรือคุณสมบัติที่มีแฝงอยู่ในสิ่งต่าง ๆ อาจทำให้พัฒนาหรือให้ปรากฏเป็นสิ่งที่ประจักษ์ได้

ดร.ณ ไกรศรี (2548, เมษายน 14) ได้กล่าวว่า ศักยภาพ หมายถึง ความสามารถที่ซ่อนเร้นภายในร่างกายที่ยังไม่ได้ถูกนำมาใช้

สมโภชน์ นพคุณ (2548, เมษายน 14) ได้กล่าวว่า ศักยภาพ หมายถึง ความสามารถ/ความเก่งแฉ่งของบุคคลที่คาดว่าจะยังมีอยู่ แต่ยังไม่ได้ถูกนำมาใช้ในการทำงานจริง

กรมการพัฒนาชุมชน (2548, เมษายน 14) ได้ให้ความหมายของศักยภาพไว้ว่า หมายถึง คุณลักษณะทั้งด้านทักษะ ความรู้และพฤติกรรมของบุคคล ซึ่งจำเป็นต่อการปฏิบัติงานในตำแหน่งงานหนึ่ง ๆ ให้ประสบความสำเร็จ

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) (2548, เมษายน 14) ได้ให้ความหมาย ของคำว่า ศักยภาพ ไว้ หมายถึง กลุ่มของทักษะความรู้ ความสามารถ รวมทั้งพฤติกรรม คุณลักษณะและทัศนคติ ที่บุคลากรจำเป็นต้องมี เพื่อปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลและเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จ ตรงตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์กร

พจนานุกรมภาษาอังกฤษ (Oxford Advanced Learners Dictionary of Current English) (1974, p. 651) กล่าวว่า ศักยภาพ หรือ potential คือเหตุการณ์หรือการกระทำที่สามารถอาจจะเกิดขึ้นหรือหมายถึง ความเป็นไปได้ และ potentiality ซึ่งเป็นคำที่มีความหมายใกล้เคียงกัน หมายถึง อำนาจหรือคุณสมบัติซึ่งอาจจะเป็นจริงหรือเกิดขึ้นหรือสามารถแฝง

ดาร์ล (Dahl, 1976, pp. 37-39) ได้กล่าวว่า ศักยภาพ หมายถึง คุณสมบัติที่บ่งชี้ความสามารถที่จะทำงานให้บรรลุเป้าหมาย

สรุปได้ว่า ศักยภาพ หมายถึง ขีดความสามารถตามบทบาทหน้าที่ขององค์กรที่ต้องนำทักษะความรู้ ความสามารถ รวมทั้งพฤติกรรม คุณลักษณะและทัศนคติ ที่บุคคลจำเป็นต้องมีนำมาใช้ในการบริหารจัดการด้วยตนเองและหรือร่วมกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหรือหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพประสิทธิผล บรรลุผลสำเร็จตรงตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์กร

2. องค์ประกอบของศักยภาพ

องค์ประกอบที่ส่งเสริมบุคคลให้มีศักยภาพในการปฏิบัติงานสู่ความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ และเป้าหมายขององค์กร ได้มีผู้รู้และหน่วยงานได้กล่าวไว้ สรุปได้ดังนี้

บุญช่วย ศรีสารคาม (2548, เมษายน, 14) ได้เสนอถึงปัจจัยที่เป็นองค์ประกอบศักยภาพที่ต้องมีในตัวของผู้ว่าราชการจังหวัด CEO.(Chief Executive Officer) ไว้ 4 ประการ ดังนี้

1. ความรู้และปัญญา (knowledge and wisdom)
2. ความสามารถ (competency)
3. คุณธรรม (morality)
4. ความเป็นผู้นำ (leadership)

กรมการพัฒนาชุมชน (2548)ได้เสนอองค์ประกอบของศักยภาพของเจ้าหน้าที่ไว้

3 ประการ

1. สิ่งที่เจ้าหน้าที่ที่สามารถทำได้ (skill)
 - ความสามารถในการทำงานตามตำแหน่ง
2. สิ่งที่เจ้าหน้าที่จำเป็นต้องรู้ (knowledge)
 - ข่าวนสารที่บุคคลมีในเรื่องเฉพาะ
3. สิ่งที่เจ้าหน้าที่จำเป็นต้องมี (attribute)
 - แรงจูงใจ : สิ่งที่เป็นแรงขับให้คนทำงาน
 - คุณลักษณะ : ลักษณะทางกายภาพและการสนองต่อสถานการณ์หรือ

ข่าวสาร

- คำนิยาม : ทักษะคิด แนวคิดของ “ตัวตน” และภาพลักษณ์ของตนเองของคน

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบข้าราชการ(ก.พ.ร.) (2548, เมษายน 14) ได้กำหนดองค์ประกอบศักยภาพของบุคคลในองค์กรไว้ 3 ประการ คือ 1) ลักษณะ 2) ความรู้ และ 3) ความสามารถ ซึ่งมีตัวชี้วัดแต่ละประการ ดังนี้

1. คุณลักษณะ ประกอบด้วยตัวชี้วัด คือ การมีวินัย การมุ่งมั่นลูกค้ำ ความคุ้มค่าของต้นทุนในการปฏิบัติงาน ความซื่อสัตย์สุจริตและการมีสำนึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น ความรับผิดชอบต่อผลของงานและการยึดมั่นตามข้อตกลง การประสานสัมพันธ์และการทำงานเป็นทีม การเจรจาต่อรอง การแก้ไขปัญหาและการตัดสินใจ ภาวะความเป็นผู้นำ การบริหารทรัพยากรบุคคล ความละเอียดถี่ถ้วนและความถูกต้องในการทำงาน

2. ความรู้ : การคิดและวางแผน ประกอบด้วยตัวชี้วัด คือ ความสามารถในการคิดอย่างมีระบบ การคิดเชิงวิเคราะห์ การคิดเชิงกลยุทธ์และการวางแผน

3. ความสามารถ : การสร้างสรรค์ ประกอบด้วยตัวชี้วัด คือ การสร้างสรรค์สิ่งใหม่และการสร้างสรรค์และผลิตสื่อ

รุ่ง แก้วแดง (2546, หน้า 218) ได้กล่าวว่า ปัจจัยที่สำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารและจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน คือ ศักยภาพของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งหมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีความรู้เรื่องของการปฏิรูปการศึกษา มีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีภาวะผู้นำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความเป็นผู้นำทางวิชาการ มีความเป็นประชาธิปไตย มีมนุษยสัมพันธ์กับทุกคน เป็นนักประสานงานที่ดี บริหารงานแบบมีส่วนร่วม มีความรู้เรื่องเทคโนโลยีสารสนเทศและครองตนดีมีความซื่อสัตย์และโปร่งใส

สรุปได้ว่า ศักยภาพที่มีอยู่ในบุคคลที่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติงานได้บรรลุผลสำเร็จอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพจะประกอบไปด้วยองค์ประกอบสำคัญ 2 ส่วน คือ 1) มีความรู้ ความเข้าใจ และมีทักษะในเรื่องที่จะทำ และ 2) ความสามารถที่ซ่อนเร้นอยู่ภายในตัวของบุคคลนั้น เช่น ค่านิยม ทักษะคติ ความสามารถในการจูงใจ การตัดสินใจ การประสานงาน มีความเป็นประชาธิปไตย มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ซื่อสัตย์สุจริต เป็นต้น

การบริหารจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (school – based management)

1. ความหมายการบริหารจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

การที่โรงเรียนจะสามารถใช้อำนาจที่ได้รับไปบริหารจัดการโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ จนทำให้การจัดการศึกษามีคุณภาพในระดับที่น่าพอใจได้นั้น จะต้องให้ทุกส่วนของสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปตามความต้องการของทุกคนในสังคม รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานได้นักวิชาการทั้งของไทยและต่างประเทศหลายท่าน ได้ให้ความหมายไว้หลายลักษณะ ดังนี้

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2541, หน้า 40) ได้ให้ความหมายไว้ว่า เป็นการจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นศูนย์กลาง (school center administration) ให้โรงเรียนมีความอิสระ (autonomy) มากขึ้นโดยผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (stakeholders) ในการจัดการศึกษาได้แก่ ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง นักเรียน ผู้นำชุมชนมีส่วนร่วมในการสนับสนุนการช่วยเหลือ (assist) การให้คำปรึกษา คำแนะนำ (advice) การประเมิน (asses) และการอนุมัติ การรับรอง (approve) เป็นการบริหารที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานการวิจัยที่ยืนยันประโยชน์ของการตัดสินใจแบบมีส่วนร่วม (participatory decision-making) โดยมุ่งให้อำนาจแก่กรรมการโรงเรียนใน 3 เรื่อง คือ งบประมาณ บุคลากร หลักสูตรหรือโปรแกรมการศึกษา เพื่อให้การจัดการศึกษาเกิดผลสัมฤทธิ์ทั้งทางด้านวิชาการและพฤติกรรมกับนักเรียนจนเป็นที่พึงพอใจของผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษา

ดิเรก วรณเดียร (2544, หน้า 129-131) ได้ให้ความหมายไว้ว่า เป็นการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาจากส่วนกลางไปยังสถานศึกษาโดยตรง ให้สถานศึกษามีอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบมีอิสระและความคล่องตัวในการตัดสินใจการบริหารจัดการ ทั้งด้านวิชาการ การเงิน บุคลากรและการบริหารทั่วไป โดยมีคณะกรรมการสถานศึกษาประกอบด้วย ผู้บริหาร

สถานศึกษา ตัวแทนผู้ปกครองและชุมชน ตัวแทนครู ผู้ทรงคุณวุฒิ ร่วมกันบริหารสถานศึกษา ให้เป็นไปตามความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชนมากที่สุด

บุญมี เณรยอด (2544, หน้า 1 - 2) ได้ให้ความหมายไว้ว่า เป็นการบริหารจัดการศึกษาที่หน่วยปฏิบัติ โดยมีสถานศึกษาเป็นฐานหรือองค์ประกอบหลักในการจัดการศึกษา ซึ่งจะต้องมีการกระจายอำนาจการบริหารและจัดการศึกษาจากส่วนกลาง ไปยังสถานศึกษาเพื่อให้สถานศึกษา มีอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบ มีความอิสระคล่องตัวในการบริหารจัดการทั้งด้านงานวิชาการ งบประมาณ บุคลากรและการบริหารทั่วไป ภายใต้คณะกรรมการสถานศึกษา ประกอบไปด้วย ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนศิษย์เก่า ผู้แทนนักเรียน และผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปโดยมีส่วนร่วมตรงตามความต้องการของผู้เรียนผู้ปกครองและชุมชนมากที่สุด

กรมสามัญศึกษา (2544, หน้า 75) ได้ให้ความหมายไว้ว่า เป็นแนวคิดทางการบริหารและจัดการศึกษาที่มุ่งให้สถานศึกษามีอิสระในกการบริหารวิชาการ บุคลากร งบประมาณ และการบริหารทั่วไป ภายใต้กฎหมายกำหนด

สมาคมผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา (2544, หน้า 4) ได้ให้ความหมายไว้ว่า เป็นแนวคิด ทางการบริหารและจัดการศึกษาที่มุ่งให้สถานศึกษาเป็นองค์หลักในการจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ (efficiency and effectiveness school) ภายใต้กรอบกฎหมายที่กำหนด โดยมีการกระจายอำนาจการตัดสินใจที่จะพัฒนานโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าประสงค์ของสถานศึกษา ให้ร่วมมือดำเนินการทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากรและบริหารทั่วไปโดยมีบุคคลที่มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างเท่าเทียมกัน ที่มุ่งเน้นผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบที่เกิดกับผู้เรียนเป็นสำคัญ ภายใต้การมีส่วนร่วมและการตรวจสอบของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ถวิล มาตรเลียม (2544, หน้า 41) ได้ให้ความหมายไว้ว่า เป็นการให้สถานศึกษาเป็นฐานการบริหารจัดการ หมายถึง การบริหารจัดการที่สอดคล้องกับคุณลักษณะและความต้องการของสถานศึกษา

อุทัย บุญประเสริฐ (2545, หน้า 14) ได้ให้ความหมายไว้ว่า เป็นการกระจายอำนาจควบคุมจากส่วนกลางไปยังชุมชนและสถานศึกษาโดยให้คณะกรรมการสถานศึกษา ประกอบไปด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง สมาชิกในชุมชนและบางสถานศึกษามีตัวแทนนักเรียนเป็นกรรมการอีกด้วย ได้มีอำนาจควบคุมสิ่งที่จะเกิดขึ้นในสถานศึกษา การที่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในระดับสถานศึกษาได้มีส่วนร่วมในการบริหารจะทำให้เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของสถานศึกษามากขึ้น ทำให้ผลการปฏิบัติงานของสถานศึกษานั้นเป็นที่ยอมรับได้มากยิ่งขึ้น

รุ่ง แก้วแดง (2546, หน้า 66 - 67) ได้ให้ความหมายไว้ว่า เป็นการที่สถานศึกษามีอิสระในการบริหารและจัดการศึกษาตามภารกิจที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการดูแลสิทธิทางการศึกษาขั้นพื้นฐานของผู้เรียน การจัดการศึกษา 3 รูปแบบ การปฏิรูปการเรียนรู้และหลักสูตร การบริหารโดยมีส่วนร่วมของชุมชน การประกันคุณภาพ การพัฒนาบุคลากร การปฏิรูประบบทรัพยากร การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารและจัดการเรียนการสอนทั้งนี้ โดยการย้ายอำนาจการตัดสินใจไว้ที่สถานศึกษาซึ่งอยู่ใกล้ชิดผู้เรียนเพื่อให้การศึกษาสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและชุมชนมากที่สุด

เดวิด (David, 1989, p. 46) ได้ให้ความหมายไว้ว่า โรงเรียนควรจะมีส่วนร่วมในการตัดสินใจอย่างอิสระ (autonomy) ในการดำเนินงานต่าง ๆ โดยเฉพาะการจัดสรรงบประมาณและการบริหารจัดการควรจะมีมากขึ้นและควรจะให้มีความควบคุมจากส่วนกลางน้อยลงโรงเรียนควรจะต้องมีคุณลักษณะที่จำเป็น คือ มีการตัดสินใจแบบมีส่วนร่วมจากคณะกรรมการโรงเรียน ครู นักเรียน ผู้ปกครองและสมาชิกอื่น ๆ ของชุมชนเพื่อเพิ่มความอิสระและความรับผิดชอบในการใช้ทรัพยากร ในการแก้ปัญหาปรับปรุงประสิทธิภาพของโรงเรียนและการพัฒนาโรงเรียนในระยะยาว

มาร์ติน (Martin, 1993, p.1) ให้ความหมายไว้ว่า เป็นนโยบายการพัฒนาการศึกษา โดยการเปลี่ยนอำนาจหน้าที่ในการตัดสินใจจากรัฐหรือส่วนกลางไปยังสถานศึกษาแต่ละแห่ง โดยให้ความสำคัญกับครูผู้ปกครองและนักเรียนในการที่จะควบคุมกระบวนการจัดการศึกษา ให้มีความรับผิดชอบในเรื่องที่เกี่ยวกับงบประมาณ บุคลากร หลักสูตร โดยมีกฎเกณฑ์สำคัญคือการเข้ามามีส่วนร่วมของครู ผู้ปกครองและองค์กรต่าง ๆ ในชุมชนเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาสำหรับเด็ก ๆ

สรุปได้ว่า การบริหารจัดการศึกษาที่ใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School-based Management) หมายถึง การบริหารจัดการศึกษาที่สถานศึกษามีอิสระในการดำเนินงานด้วยตนเอง ซึ่งความเป็นอิสระนี้เกิดจากบุคคลทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องที่มีขีดความสามารถในการดำเนินงานตามบทบาทของสถานศึกษาอย่างเพียงพอ

2. แนวทางสำคัญในการบริหารจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

จากบริบทและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงทางด้านการศึกษา ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มุ่งสู่การบริหารจัดการศึกษาที่เปิดโอกาสให้ มีการริเริ่มสร้างสรรค์ด้วยตนเอง ได้รับการสนับสนุนจากชุมชนจากสังคมให้เกิดความเข้มแข็งทางวิชาการและมีความรับผิดชอบต่อที่ตรวจสอบได้ ดังนั้นการบริหาร

จัดการศึกษาในประเทศไทยจึงมีแนวทางที่ชัดเจนเกี่ยวกับการกระจายอำนาจการจัดการศึกษา เพื่อให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือผู้ร่วมงานระดับปฏิบัติ มีอำนาจตัดสินใจและสนับสนุนให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในรูปของคณะกรรมการขององค์กรทางการศึกษาระดับต่าง ๆ โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ทำให้ทรัพยากรบุคคลของชาติมีคุณภาพ มีความสมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ มีความรู้ มีสติปัญญาและคุณธรรมรวมทั้งการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขต่อไป จึงทำให้กระทรวงศึกษาธิการตัดสินใจดำเนินการปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542, หน้า 1)

การบริหารจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เป็นแนวคิดในการจัดการศึกษารูปแบบใหม่ที่นิยมกันอย่างแพร่หลายในหลายประเทศเป็นส่วนหนึ่งของนโยบายในการปฏิรูปการศึกษาของประเทศ โดยแนวคิดหลักในการบริหารจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานนั้นมีจุดมุ่งหมาย คือ การเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอน และการเข้ามามีส่วนร่วมของส่วนต่าง ๆ ในสังคม การบริหารจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เป็นระบบที่ออกแบบเพื่อพัฒนาการศึกษาโดยการเพิ่มอำนาจให้ประชาชนในเขตพื้นที่ที่โรงเรียนตั้งอยู่ ในการเพิ่มอำนาจ (empowerment) ให้แก่สถานศึกษาแต่ละแห่งให้มีความสมดุลระหว่างอำนาจหน้าที่(authority) ความรับผิดชอบ (responsible) และความมีอิสระ(autonomy) แต่สามารถที่จะตรวจสอบ (accountability) ได้

กลยุทธ์ที่สำคัญการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานก็คือ ต้องมีการกระจายอำนาจในการตัดสินใจ (decentralization decision-making) และอำนาจหน้าที่จากส่วนกลางไปยังเขตพื้นที่การศึกษาและ ไปยังสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 39 และ 40 ให้มีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการงบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง

สรุปได้ว่า การบริหารจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานนั้นจะสำเร็จได้ จำเป็นจะต้องอาศัยแนวทางที่สำคัญ 2 แนวทาง คือ มีการกระจายอำนาจการบริหารและจัดการศึกษาจากส่วนกลางลงไปยังเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา และการมีส่วนร่วมจากส่วนต่าง ๆ ของสังคม เพื่อสามารถที่จะจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545

แนวคิด เกี่ยวกับการบริหารงานในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

สถานศึกษาเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และตามนโยบายของรัฐ เป็นลักษณะการดำเนินงานที่มีเป้าหมายสำคัญอยู่ที่การพัฒนาเด็กให้มีคุณภาพ อันเป็นผลมาจากการบริหารและจัดการศึกษาของสถานศึกษา

1. ความหมายและวัตถุประสงค์ในการบริหารงานในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

การบริหารเป็นเครื่องมือและกระบวนการที่มีความสำคัญต่อการเอื้ออำนวยให้มนุษย์ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ การบริหารเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ที่ผู้บริหารต้องศึกษาและใช้แนวทางในการบริหารงาน เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จสูงสุดตามเป้าหมายขององค์กร ในด้านการบริหารการศึกษานั้นได้นักการศึกษาให้ความหมายอย่างหลากหลาย ดังนี้

กิตติมา ปรีดีติลล (2532, หน้า 4) กล่าวว่า การบริหารการศึกษา คือ ความพยายามที่จะดำเนินการทุกอย่างที่เกี่ยวกับการศึกษาโดยให้มีผลผลิต คือ ผู้เรียนที่มีคุณภาพในที่สุด

ประชุม รอดประเสริฐ (2533, หน้า 65 - 85) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารสถานศึกษาเพื่อให้ได้มาซึ่งผลผลิต คือ นักเรียนที่มีคุณภาพนั้น โดยทฤษฎีระบบแล้ว สถานศึกษาถือได้ว่าเป็นระบบๆ หนึ่ง ที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความเข้าใจองค์ประกอบของระบบที่เกี่ยวข้องกับผลผลิตที่เกิดขึ้นและควรนำเอาทฤษฎีระบบมาวิเคราะห์ใช้ในการบริหารสถานศึกษา

จันทราณี สงวนนาม (2545, หน้า 140) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารสถานศึกษามีวัตถุประสงค์เพื่อให้การดำเนินงานของสถานศึกษาบรรลุเป้าหมายหลัก คือ นักเรียนบรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตร กล่าวคือ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เป็นคนเก่ง เป็นคนดี และมีความสุข งานวิชาการจะเป็นงานที่ทำให้การบริหารสถานศึกษารับรู้วัตถุประสงค์หลักโดยตรง

2. ขอบข่ายการบริหารงานในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

มีนักการศึกษาได้ให้ทรรศนะและกำหนดขอบข่ายการบริหารงานในสถานศึกษาไว้ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2536ก, หน้า 37) ได้กำหนดขอบข่ายการบริหารงานในสถานศึกษาไว้ 6 งาน คือ 1) งานวิชาการ 2) งานบุคลากร 3) งานกิจการนักเรียน 4) งานธุรการ 5) งานอาคารสถานที่ และ 6) งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ได้บัญญัติให้มีการกระจายอำนาจการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้มีอิสระ มีความเข้มแข็งในการบริหาร 4 งาน คือ 1) ด้านวิชาการ 2) งบประมาณ 3) การบริหารงานบุคคล และ 4) งานบริหารทั่วไป

มหาวิทยาลัยนิวยอร์ก (New York University, n.d., unpage) ได้สรุปขอบข่ายงานบริหารการศึกษาที่ผู้บริหารจะต้องกระทำมี 5 ประการ คือ

- 1) การทำงานประสานกับประชาชนทั้งในชุมชน ในสภาการศึกษาประจำท้องถิ่นกับเจ้าหน้าที่ต่าง ๆ ในส่วนของการศึกษาของจังหวัดและกับนักเรียน
- 2) การบริหารงานธุรการต่าง ๆ ในสำนักงานศึกษาธิการและในสถานศึกษา
- 3) การบริหารและพัฒนาอาคารสถานที่และบริเวณสถานศึกษาตลอดจนการซ่อมแซม จัดหาวัสดุ-ครุภัณฑ์สำหรับอาคารสถานที่และบริเวณเหล่านั้น
- 4) การบริหารงานด้านวิชาการ ได้แก่ หลักสูตร ประมวลการสอน โครงการสอน และโครงการทางวิชาการอย่างอื่นของโรงเรียน
- 5) การให้บริการแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องกับวงการศึกษาโดยทั่วไปและช่วยเหลือพัฒนาวิชาการศึกษา ตลอดจนอาชีพนักบริหารให้ก้าวหน้าเป็นที่ยอมรับนับถือ

แรมเซเยอร์ และคนอื่น ๆ (Ramseyer, et al., n.d., unpage) ได้สรุปงานการบริหารสถานศึกษามี 8 ประเภท ดังนี้

- 1) งานพัฒนาหลักสูตรและการสอน
- 2) งานการปกครองนักเรียน
- 3) งานการเป็นผู้นำชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่
- 4) งานบริหารบุคคล ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของฝ่ายการศึกษาทั้งที่เป็นครูและมิใช่ครู
- 5) งานบริหารอาคารสถานที่และบริเวณโรงเรียน
- 6) งานจัดการเกี่ยวกับยานพาหนะที่นักเรียนใช้มาโรงเรียน
- 7) งานจัดระบบบริหารสถานศึกษาให้ถูกต้องตามหลักการบริหารที่ดีและมี

ประสิทธิภาพ

- 8) งานบริหารธุรการ การเงินและบริการต่าง ๆ ของสถานศึกษา

ฟิส (Fisk, n.d., unpage) ได้สรุปภารกิจของผู้บริหารการศึกษาที่ต้องปฏิบัติ 4 ประการ ดังนี้

- 1) การบริหารงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่ (responsibilities relating to the community)
- 2) การบริหารงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการขยายหรือปรับปรุงโอกาสทางการศึกษาหรืองานด้านวิชาการ (improviding of educational opportunity)

3) การบริหารงานบุคคลทุกประเภท นับตั้งแต่การแสวงหา การบรรจุแต่งตั้ง การพัฒนาและปรับปรุงครู เจ้าหน้าที่และนักเรียน ตลอดจนการให้พ้นจากงานและบริการต่าง ๆ (obtaining, developing and improving personnel)

4) การบริหารงานธุรการ การเงิน อาคารสถานที่ บริเวณและบริการต่าง ๆ (providing and maintaining funds and facilities)

คิมเบอร์ก และ นันเนรี (Kimbrough & Nunnery, 1988, pp. 44-80) กำหนด ขอบข่ายงานบริหารสถานศึกษาไว้ 6 งาน คือ 1) งานด้านจัดโครงสร้างองค์การ 2) งานด้าน บริหารหลักสูตรและการสอน 3) งานด้านการเงินทางการศึกษา 4) งานด้านธุรการและการ สนับสนุน 5) งานด้านบริหารงานบุคคล 6) งานด้านกิจการนักเรียน 7) งานด้านอาคารสถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวก 8) งานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและ 9) งานด้านความ รับผิดชอบต่อสังคม

จากขอบข่ายการบริหารงานในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สรุปภาพรวมได้ว่ามีความ สอดคล้องกับขอบข่ายตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ประกอบด้วยงาน 4 งาน คือ 1) งานวิชาการ 2) งานงบประมาณ 3) งาน การบริหารงานบุคคล และ 4) งานบริหารทั่วไป ซึ่งในการบริหารสถานศึกษาจะบรรลุผลสำเร็จ ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรได้ดั่งนั้น ย่อมต้องอาศัยงานทั้ง 4 งาน ซึ่งงานวิชาการมีความสำคัญ มากที่สุด

แนวคิด หลักการที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการด้านงานวิชาการ

1. ความหมายของการบริหารงานวิชาการ

การบริหารงานวิชาการ เป็นงานสำคัญที่ผู้บริหารสถานศึกษาที่จะต้องใช้ความรู้ ความสามารถ ตลอดจนประสบการณ์ทั้งหลายมาดำเนินการบริหารงานในสถานศึกษา ให้ ผู้เรียนประสบความสำเร็จทางการศึกษา เป็นคนดี มีคุณภาพตามที่สังคมชาติต้องการ มี นักการศึกษาและผู้รู้ได้ให้ความหมายของการงานวิชาการไว้หลายทัศนะ ดังนี้

ภิญโญ สาธร (2526, หน้า 324) ได้ให้ความหมายไว้ว่า เป็นการบริหารกิจกรรม ทุกชนิดในสถานศึกษา ที่เกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาการสอนให้เกิดผลดีแก่นักเรียนและมี ประสิทธิภาพสูงสุด

เอกชัย กี่สุขพันธ์ (2527, หน้า 7) ได้ให้ความหมายไว้ว่า เป็นการดำเนินการทุก ชนิดเพื่อจะส่งเสริมพัฒนา ปรับปรุงการเรียนการสอนของสถานศึกษาให้เป็นไปอย่างมี ประสิทธิภาพไม่ว่าจะเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับครูหรือนักเรียนก็ตาม

ธงชัย สันติวงษ์ (2539, หน้า 94) ได้ให้ความหมายไว้ว่า เป็นงานที่สำคัญที่สุด และถือว่าเป็นหัวใจสำคัญของสถานศึกษาเพราะหน้าที่ของสถานศึกษา คือ การให้ความรู้ทางวิชาการแก่นักเรียน จุดมุ่งหมายอยู่ที่การสร้างนักเรียนให้มีคุณภาพ มีความรู้ มีคุณธรรม จริยธรรม และมีคุณสมบัติที่ต้องการ

กมล ภูประเสริฐ (2544, หน้า 6) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหาร ที่เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา อันเป็นเป้าหมายสูงสุดตามภารกิจของสถานศึกษา ซึ่งประกอบไปด้วยงานหลาย ๆ ด้าน ได้แก่ งานเกี่ยวกับหลักสูตร งานเกี่ยวกับการเรียนการสอน งานเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียน เป็นต้น

จันทร์ธานี สงวนนาม (2545, หน้า 142) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษา ซึ่งเกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน ให้เกิดผลตามเป้าหมายของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546, หน้า 2) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารสถานศึกษา โดยมีการจัดกิจกรรมทุกสิ่งทุกอย่างที่เกี่ยวกับการปรับปรุง พัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2547, หน้า 2) ได้ให้ความหมายไว้ว่า งานวิชาการเป็นงาน ที่รวมภารกิจหลักของหน่วยงานหรือสถานศึกษาที่บ่งบอกถึงปรัชญา จุดมุ่งหมายในการ ปฏิบัติงาน เพื่อให้ผู้รับบริการ ซึ่งได้แก่นักเรียนหรือบุคคลในชุมชนได้รับการพัฒนาตนเองด้าน ความรู้ เจตคติ และทักษะในศาสตร์ด้านต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่เป้าหมายและวัตถุประสงค์ของ การศึกษาโดยเฉพาะ

สรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง กระบวนการจัดกิจกรรมของ สถานศึกษา ทุกชนิดที่ส่งผลต่อการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษา และเกิดประโยชน์ สูงสุดกับผู้เรียน โดยเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีส่วนร่วม ตั้งแต่การกำหนด นโยบาย การวางแผน การปฏิบัติตามแผน การประเมินผลและการนำไปปรับปรุงและพัฒนา เพื่อนำไปสู่ประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการปฏิบัติงานวิชาการ

2. ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ

จันทร์ธานี สงวนนาม (2545, หน้า 143) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการเป็นหัวใจ สำคัญของการบริหารสถานศึกษา ที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ส่วน การบริหารงานด้านอื่น ๆ นั้น แม้จะมีความสำคัญเช่นเดียวกัน แต่ก็เป็นเพียงส่วนส่งเสริม สนับสนุนให้งานวิชาการดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งมีบทบาท หน้าที่ในการบริหาร จะต้องสนับสนุนให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้บรรลุจุดมุ่งหมายของ หลักสูตร

กระทรวงศึกษาธิการ (2546ข, หน้า 33) ได้เสนอไว้ว่า จุดมุ่งหมายที่สำคัญของสถานศึกษา คือ การจัดการศึกษา คุณภาพและมาตรฐานของสถานศึกษาจึงอยู่ที่งานวิชาการ และจากภารกิจที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มุ่งให้กระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่นและการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารและการจัดการ สามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนการวัดผล การวัดปัจจัยเกื้อหนุน การพัฒนาคุณภาพนักเรียน ชุมชน ท้องถิ่นได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546, หน้า 1) กล่าวว่า งานวิชาการเป็นงานหลักของสถานศึกษา มาตรฐานและคุณภาพของสถานศึกษาจะพิจารณาได้จากผลงานด้านวิชาการ เนื่องจากงานวิชาการ เกี่ยวข้องกับหลักสูตร การจัดโปรแกรมการศึกษาและการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นหัวใจของสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทุกระดับของสถานศึกษา ซึ่งจะเกี่ยวข้องทางตรง หรือทางอ้อมอยู่ที่ลักษณะของงานนั้น ๆ

ชุมศักดิ์ อินทร์ตัน (2547, หน้า 1) กล่าวว่า งานวิชาการ ถือว่าเป็นงานหลักที่สำคัญของสถานศึกษา ซึ่งมีงานด้านอื่น ๆ เป็นงานสนับสนุน ดังนั้นสถานศึกษาจำเป็นต้องปฏิบัติงานวิชาการให้มีความชัดเจนและมีความแข็งแกร่ง เป็นดัชนีบ่งชี้ถึงภารกิจในการปฏิบัติงานที่ส่งผลต่อปัจจัยคุณภาพของผลผลิต

สมิทและคนอื่น ๆ (Smith, et.al., 1961, p.170) ได้กล่าวถึงความสำคัญต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ตามงานในความรับผิดชอบทั้งหมดของผู้บริหารที่จำแนกเป็น 7 ประเภท ในด้านการใช้เวลา คือ

งานบริหารงานวิชาการ	คิดเป็นร้อยละ 40
งานบริหารงานบุคคล	คิดเป็นร้อยละ 20
งานบริหารงานกิจการนักเรียน	คิดเป็นร้อยละ 20
งานบริหารงานการเงิน	คิดเป็นร้อยละ 5
งานบริหารงานอาคารสถานที่	คิดเป็นร้อยละ 5
งานบริหารงานความสัมพันธ์กับชุมชน	คิดเป็นร้อยละ 5
งานบริหารทั่วไป	คิดเป็นร้อยละ 5

สรุปได้ว่า งานวิชาการเป็นงานหลักที่สำคัญ เป็นดัชนีที่บ่งชี้ถึงมาตรฐานและคุณภาพของสถานศึกษา ที่สถานศึกษาต้องบริหารจัดการให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษา สอดคล้องกับความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย

3. ขอบข่ายและภารกิจการบริหารงานวิชาการ

งานวิชาการเป็นงานที่มีจุดมุ่งหมายในการสร้างนักเรียนให้มีคุณภาพมีความรู้ มีคุณธรรมและมีคุณลักษณะที่ต้องการ นับเป็นงานที่มีความสำคัญที่สุดในการบริหารจัดการการศึกษาของสถานศึกษา มีนักการศึกษาและหน่วยงานทางการศึกษาได้กำหนดขอบข่ายงานวิชาการไว้หลายทัศนะ ดังนี้

สุธีระ ทานตะวณิช (2534, หน้า 86 - 89) ได้กำหนดขอบข่ายการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ดังนี้ 1) งานหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ 2) งานด้านการเรียนการสอน 3) งานวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน 4) งานวัดและประเมินผล 5) งานห้องสมุด 6) งานนิเทศการศึกษา 7) งานด้านการวางแผนและกำหนดวิธีดำเนินการ 8) งานส่งเสริมการสอน และ 9) งานประชุมอบรมทางวิชาการ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2536ก, หน้า 4) ได้กำหนดขอบข่ายงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาไว้ ดังนี้ 1) งานด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ 2) งานด้านการเรียนการสอน 3) งานวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน 4) งานวัดและประเมินผล 5) งานห้องสมุด 6) งานนิเทศภายใน และ 7) งานประชุมอบรมทางวิชาการ

กรมสามัญศึกษา (2539, หน้า 5) ได้จัดทำเกณฑ์มาตรฐานของโรงเรียนมัธยมศึกษา และได้แบ่งสาระสำคัญของงานวิชาการ ดังนี้ 1) การวางแผนงานวิชาการ 2) การบริหารงานวิชาการ 3) การจัดการเรียนการสอน 4) การพัฒนาและส่งเสริมทางด้านวิชาการ 5) การวัดและประเมินผลการเรียนและงานทะเบียนนักเรียน และ 6) การประเมินผลการจัดการงานวิชาการ

อุทัย บุญประเสริฐ (2540, หน้า 35) กล่าวถึงขอบข่ายงานวิชาการไว้ ดังนี้ 1) งานด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ 2) งานด้านการเรียนการสอน 3) งานวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน 4) งานด้านวัดผลประเมินผล 5) งานห้องสมุด 6) งานนิเทศภายใน และ 7) งานอบรมทางวิชาการ

กมล ภูประเสริฐ (2544, หน้า 9 - 16) กล่าวถึงขอบข่ายการบริหารงานวิชาการไว้ ดังนี้ 1) การบริหารหลักสูตร 2) การบริหารการเรียนการสอน 3) การบริหารการประเมินผลการเรียน 4) การบริหารนิเทศภายในสถานศึกษา 5) การบริหารพัฒนาบุคลากรทางวิชาการ 6) การบริหารวิจัยและพัฒนา 7) การบริหารโครงการทางวิชาการอื่น ๆ 8) การบริหารระบบข้อมูลและสารสนเทศทางวิชาการ และ 9) การบริหารการประเมินผลงานทางวิชาการของสถานศึกษา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2544, หน้า 100) ได้กำหนดขอบข่ายการบริหารงานวิชาการไว้ ดังนี้ 1) งานแผนงานวิชาการ 2) งานจัดการเรียนการสอน 3) งานพัฒนาและส่งเสริมการเรียนการสอน 4) งานวัดและประเมิน และ 5) งานอื่น ๆ

จันทร์ธานี สงวนนาม (2545, หน้า 145) กล่าวถึง ขอบข่ายงานวิชาการไว้ ดังนี้
1) หลักสูตรและการบริหารหลักสูตร 2) งานวิจัยในชั้นเรียน 3) การสอนซ่อมเสริม 4) การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร 5) การนิเทศภายในสถานศึกษาและ 6) การประกันคุณภาพการศึกษา

ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546, หน้า 3-4) กล่าวถึง ขอบข่ายงานบริหารวิชาการไว้ ดังนี้ 1) การวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ 2) การจัดการดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน 3) การจัดบริการเกี่ยวกับการเรียนการสอน และ 4) การวัดและประเมินผล

กระทรวงศึกษาธิการ (2546ข, หน้า 33-34) ได้กำหนดขอบข่ายงานด้านวิชาการเพื่อกระจายอำนาจไปยังสถานศึกษาให้มีความอิสระ คล่องตัว รวดเร็วและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา และชุมชน รวมทั้งผู้มีส่วนร่วมและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ดังนี้ 1) งานพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) งานพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) งานวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน 4) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 6) การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ 7) การนิเทศการศึกษา 8) การแนะแนวการศึกษา 9) การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 10) การส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน 11) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษา และองค์กรอื่น และ 12) การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่ บุคคล องค์กร หน่วยงาน ครอบครัว และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2547, หน้า 8 - 9) ได้เสนอขอบข่ายของงานวิชาการไว้ 6 กลุ่มงาน ดังนี้ 1) งานหลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร 2) งานบริหารหลักสูตร 3) งานสื่อและนวัตกรรม 4) งานวัดและประเมินผล 5) งานนิเทศภายใน และ 6) งานส่งเสริมวิชาการ

สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ขอบข่ายงานวิชาการตามคู่มือการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล พ.ศ. 2546 ของกระทรวงศึกษาธิการ(กระทรวงศึกษาธิการ, 2546ข, หน้า 33-34) กำหนดมาเป็นกรอบความคิดในการวิจัยครั้งนี้ 8 ด้าน คือ 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ 4) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 6) การนิเทศการศึกษา 7) การแนะแนวการศึกษา และ 8) การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยวิธีการสำรวจศักยภาพการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชายนาท ประจำปีการศึกษา 2548 ดังมีรายละเอียดดังนี้

3.1 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

3.1.1 ความหมายของการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

ในการศึกษาเกี่ยวกับความหมายของการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาได้มีนักการศึกษาและหน่วยงานต่าง ๆ ได้ให้ความหมายไว้ในหลายทัศนะ ดังนี้

สงัด อุทรานันท์ (2527, หน้า 33) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาหลักสูตรไว้ หมายถึง การดำเนินการจัดทำหลักสูตรขึ้นมาใหม่หรือจัดทำหลักสูตรที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้น สำหรับการสร้างหลักสูตร หมายถึง การสร้างหลักสูตรหรือจัดทำรายวิชาขึ้นมาใหม่ ส่วนการปรับปรุงหลักสูตรหรือการแก้ไขหลักสูตร จะมุ่งถึงการจัดทำหลักสูตรโดยอาศัยหลักสูตรที่มีอยู่เดิมเป็นรากฐาน

จรัส มีกุล (2542, หน้า 21-23) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาหลักสูตรไว้ หมายถึง การปรับปรุงหรือการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรให้ดีขึ้น เพื่อให้เหมาะสมกับความต้องการของบุคคลและสภาพสังคม การปรับปรุงหลักสูตร หมายถึง การแก้ไขหลักสูตรบางส่วนให้ดีขึ้นและเหมาะสมยิ่งขึ้นซึ่งต้องกระทำอยู่เสมอตลอดเวลาในการใช้หลักสูตร ส่วนการเปลี่ยนแปลงหลักสูตร หมายถึง การสร้างหลักสูตรขึ้นมาใช้ใหม่โดยเปลี่ยนแปลงมาจากหลักสูตรเก่าทั้งระบบ ทุกองค์ประกอบของหลักสูตร ระยะเวลาในการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรควรอยู่ระหว่าง 5-10 ปี

ปฏล นันทวงศ์ (2545, หน้า 17) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาหลักสูตรไว้ หมายถึง การปฏิบัติงานทางหลักสูตรให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพทั้งระบบหลักสูตร นั่นคือ ทั้งการสร้างหลักสูตร การใช้หลักสูตร และการประเมินผลหลักสูตร

มนตรี ศรีเพชร (2546, หน้า 40) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาหลักสูตรไว้ หมายถึง ลักษณะการทำหลักสูตรที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้นหรือสมบูรณ์ขึ้นซึ่งเรียกว่าการปรับปรุงหลักสูตร รวมไปถึงการปรับเพิ่มและลดบางส่วน เพื่อให้ได้หลักสูตรที่ดีเหมาะสมตามความต้องการในการจัดทำหลักสูตรขึ้นมาใหม่โดยเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบ ของหลักสูตรเดิมทั้งหมด

ชุมศักดิ์ อินทร์วิรัตน์ (2547, หน้า 59) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาหลักสูตรไว้ หมายถึง ความพยายามจัดประสบการณ์ต่าง ๆ ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตรงตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และพัฒนาตนเองตามที่พึงประสงค์ของสังคม การพัฒนาหลักสูตรเกิดขึ้นตามความจำเป็น ดังนี้ 1) ความเปลี่ยนแปลงของสังคม เศรษฐกิจและเทคโนโลยี 2) ปรัชญาการศึกษาที่ปรับเปลี่ยนไป 3) ความต้องการของผู้เรียน 4) ความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น และ 5) การพัฒนากระบวนการและรูปแบบทางการศึกษา เช่น เนื้อหา วิธีสอนและการวัดและประเมินผล

สรุปได้ว่า การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาคือกระบวนการตัดสินใจในการปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลง องค์ประกอบของหลักสูตร ได้แก่ จุดมุ่งหมาย เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล ให้ได้หลักสูตรที่ตรงกับความต้องการของการศึกษาชาติ และ

สอดคล้องกับความต้องการของบุคคลและสังคมนั้น ๆ เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามความต้องการ

3.1.2 ขอบข่ายการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

จากการศึกษาขอบข่ายของการพัฒนาหลักสูตร ได้มีนักการศึกษาและหน่วยงานต่าง ๆ ได้แสดงความเห็นเกี่ยวกับขอบข่ายการพัฒนาหลักสูตร ดังนี้

จิระพันธุ์ พูลพัฒน์ (2532, หน้า 99-100) ได้แสดงความคิดเห็นขั้นตอนในการพัฒนาหลักสูตร ซึ่งสรุปเป็นขอบข่ายพัฒนาหลักสูตรได้ ดังนี้

1. จัดทำหลักสูตร โดย

1.1 วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน คือ สำรวจสภาพปัญหา ความต้องการของสังคม

1.2 กำหนดจุดมุ่งหมายตามข้อ 1

1.3 คัดเลือกและจัดเนื้อหาวิชา เพื่อให้ตรงกับจุดมุ่งหมายที่ต้องการคัดเลือก
ประสบการณ์เพื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสม จัดระดับขั้นตอนของเนื้อหา และกิจกรรม

1.4 กำหนดมาตรการการวัดและประเมินผล เพื่อจะได้ทราบว่านักเรียน
ตรงกับจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้หรือไม่ เพียงใด

2. การนำหลักสูตรไปใช้ นำไปปฏิบัติจริงในการเรียนการสอน

3. ประเมินผลการใช้หลักสูตร

4. ปรับปรุง และพัฒนาตลอดเวลา เพื่อให้หลักสูตรมีประโยชน์ต่อผู้เรียนมากที่สุด

ปฏิล นันทวงศ์ (2545, หน้า 29) ได้ให้แนวทางปฏิบัติในการพัฒนาหลักสูตรที่สำคัญ
ดังนี้

1. มีข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรที่ถูกต้องและเชื่อมั่นได้ โดยอาศัย
วิธีการสำรวจ ศึกษา วิเคราะห์วิจัย

2. มีการประสานงานกันอย่างกว้างขวาง ระหว่างนักพัฒนาหลักสูตรกับผู้มีส่วน
เกี่ยวข้อง

3. ประชาสัมพันธ์และให้การฝึกอบรม เพื่อเปลี่ยนความเชื่อ เจตคติและ
พฤติกรรมการทำงานแก่ผู้บริหาร ครู และผู้ที่เกี่ยวข้อง

4. นำหลักสูตรที่พัฒนาทดลองก่อนนำไปใช้

5. การกำหนดจุดมุ่งหมายและเนื้อหาสาระของหลักสูตรต้องสอดคล้องกับ
นโยบายทาง การเมืองของแต่ละสังคม

6. จุดหมายของหลักสูตรควรครอบคลุมถึงการพัฒนาบุคคลใน 3 ด้าน คือ ด้าน
สติปัญญา ด้านเจตคติ และด้านทักษะทางกาย

7. รูปแบบของหลักสูตรต้องหลากหลายเหมาะสมกับการจัดเนื้อหาสาระ

8. การพัฒนาหลักสูตรต้องครอบคลุมทั้งการสร้างหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ และการประเมินผลหลักสูตร

9. หลักสูตร และการพัฒนาหลักสูตรจะมีความเหมาะสมเฉพาะของแต่ละโรงเรียนเท่านั้น

10. ผู้ที่มีอำนาจสูงสุดในการตัดสินใจนำหลักสูตรไปใช้ คือ ครูผู้ปฏิบัติการสอน จึงมีความจำเป็นในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร

11. การพัฒนาหลักสูตรจะก่อให้เกิดวัฏจักรการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรใหม่ต่อไป

กระทรวงศึกษาธิการ. (2546ค, หน้า 17) ได้สรุปขอบข่ายการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาไว้ ดังนี้

1. จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาความต้องการของผู้เรียนผู้ปกครอง ชุมชน และสังคมตามกรอบหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. บริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา
3. นิเทศเพื่อการพัฒนาการใช้หลักสูตรภายในสถานศึกษา
4. ติดตาม ประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา และรายงานผลให้เขตพื้นที่การศึกษาทราบ

ชุมศักดิ์ อินทร์รัตน (2547, หน้า 5) ได้กล่าวถึงแนวปฏิบัติในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ดังนี้ 1) วิเคราะห์เอกสารหลักสูตร สาระแกนกลาง หลักสูตรสถานศึกษา ข้อมูลสภาพปัญหาความต้องการของชุมชน 2) วิเคราะห์สภาพแวดล้อมและประเมินสถานศึกษาเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย คุณลักษณะที่พึงประสงค์โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย 3) จัดทำโครงสร้างหลักสูตรและสาระต่างๆ ที่กำหนดให้มีในหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมายและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ 4) นำหลักสูตรไปใช้ในการเรียนการสอน 5) จัดการนิเทศการใช้หลักสูตร 6) ติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร และ 7) ปรับปรุงการพัฒนาหลักสูตรใหม่ให้เหมาะสมทันสมัยและมีมาตรฐาน

ทาบา. (Taba, 1962, unpage) ได้กล่าวถึงการพัฒนาหลักสูตรไว้ ดังนี้

1. สำรวจสภาพปัญหา ความต้องการ และความจำเป็นทางสังคม
2. กำหนดวัตถุประสงค์ของการศึกษาที่สังคมต้องการ
3. คัดเลือกเนื้อหาวิชาความรู้ที่ครูต้องนำมาสอนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ ตรงกับความต้องการและความจำเป็นของสังคม และเนื้อหานั้นตรงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดและปรับปรุงเนื้อหา
4. คัดเลือกประสบการณ์เรียนรู้มาเสริมเนื้อหาให้สมบูรณ์ และตรงตามวัตถุประสงค์
5. นำไปทดลองใช้
6. ประเมินผลหลักสูตร

สรุปได้ว่า ขอบข่ายการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เป็นกระบวนการบริหารจัดการในการปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงหลักสูตรให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร การศึกษาชาติสอดคล้องกับความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ดังนี้

1. สำรวจปัญหา ความต้องการ และความจำเป็นของสังคม
2. การกำหนดวัตถุประสงค์ของการศึกษาที่สังคมต้องการ
3. การคัดเลือกเนื้อหาวิชาความรู้ที่ต้องนำมาสอน
4. การนำไปทดลองใช้
5. การนิเทศการใช้หลักสูตรภายในสถานศึกษา
6. การกำกับติดตาม และประเมินผลการใช้หลักสูตร
7. การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร เพื่อให้เกิดประโยชน์กับผู้เรียนตลอดเวลา

3.2 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

3.2.1 ความหมายการพัฒนากระบวนการเรียนรู้

ในการศึกษาเกี่ยวกับความหมายของการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ มีนักการศึกษาได้ให้ความหมายไว้ในหลายทัศนะ ดังนี้

วัฒนาพร ระวังทุกข์ (2542, หน้า 92-94) ได้สรุปไว้ว่า กระบวนการเรียนรู้ คือ การจัดให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์อย่างตรงจุดมุ่งหมาย ผ่านทางประสาทสัมผัสและช่องทางการสื่อสารต่าง ๆ ผลที่เกิดขึ้น คือ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม เกิดคุณสมบัติทางความรู้ ความคิด ทักษะความสามารถทางการปฏิบัติ ลักษณะทางด้านจิตพิสัยต่าง ๆ เช่น เจตคติ คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม ความสนใจ ความพอใจ

ทิศนา แคมมณี (2545, หน้า 1) กล่าวว่า กระบวนการเรียนรู้ หมายถึง การดำเนินการอย่างเป็นขั้นตอนหรือการใช้วิธีการต่าง ๆ ที่ช่วยให้บุคคลเกิดการเรียนรู้และนำไปสู่เป้าหมาย

จันทร์ธานี สงวนนาม (2545, หน้า 146-147) กล่าวว่า “การพัฒนากระบวนการเรียนรู้” หรือ เรียกว่า “การปฏิรูปการเรียนรู้” หมายถึง วิธีการสอนของครูที่จะต้องสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกวิเคราะห์และศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง โดยมีครูเป็นผู้กำกับดูแล เน้นการฝึกปฏิบัติให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ รู้วิธีคิด วิธีการดำเนินชีวิตและมีทักษะในการเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ ซึ่งในการจัดการเรียนการสอน

ถวิล มาตรเลียม (2545, หน้า 29) กล่าวว่า การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ หมายถึง การให้การศึกษาแก่ทุกระดับในการจัดการศึกษา การศึกษาคือตัวแทนของ “การเรียนรู้” และ “การพัฒนา” เป็นปัจจัยจำเป็นในชีวิตโดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคของการเปลี่ยนแปลง

และเชื่อว่าหาข้อมูลข่าวสาร เนื้อหาสาระ ระบบและโครงสร้างของการศึกษา จำเป็นต้องปฏิรูป เปลี่ยนแปลงดูแลเอาใจใส่

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546, หน้า 70) กล่าวว่า การเรียนรู้ เป็นกระบวนการที่ทำให้พฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม อันเป็นผลจากการฝึกและประสบการณ์แต่มีใช้ผลจากการตอบสนองตามธรรมชาติ

พิชญ์สินี ชมภูคำ (2548, พฤษภาคม 17) ได้กล่าวว่า การพัฒนาการเรียนรู้ หมายถึง การพัฒนาให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ สร้างองค์ความรู้ และนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวัน

สถาบันราชภัฏวไลยอลงกรณ์ (2548, พฤษภาคม 17) ได้เสนอไว้ว่า การจัดการเรียนรู้ หมายถึง การจัดกิจกรรมและประสบการณ์ที่เอื้อต่อการพัฒนาความคิด ความสามารถ ค่านิยม คุณธรรมของผู้เรียนให้เต็มศักยภาพ

สรุปได้ว่า การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ หมายถึง การจัดกิจกรรมและ ประสบการณ์ที่เอื้อต่อการพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ ค่านิยม คุณธรรม จริยธรรมให้เต็มตามศักยภาพ ซึ่งผู้เรียนสามารถเรียนรู้ สร้างองค์ความรู้และนำความรู้ไปใช้ใน ชีวิตประจำวันได้

3.2.2 ขอบข่ายของการพัฒนากระบวนการเรียนรู้

ในการศึกษาเกี่ยวกับขอบข่ายการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ มีนักการศึกษาและ หน่วยงาน ต่าง ๆ ได้ให้ แนวคิดไว้ในหลายทัศนะ ดังนี้

ทิตินา แคมมณี (2545, หน้า 56) ได้เสนอขอบข่ายของการพัฒนากระบวนการ เรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ดังนี้

1. ด้านหลักการจัดกระบวนการเรียนรู้
 - 1.1 ผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้
 - 1.2 มีความสำคัญที่สุด
 - 1.3 ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติ และเต็มศักยภาพ
 - 1.4 ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ทุกเวลา สถานที่
2. ด้านการจัดเนื้อหาสาระ
 - 2.1 จัดสาระทั้งด้านความรู้ คุณธรรมและกระบวนการเรียนรู้
 - 2.2 บูรณาการสาระ 5 หมวด
 - 2.2.1 เรื่องเกี่ยวกับตนเองและความสัมพันธ์กับสังคม
 - 2.2.2 ความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

- 2.2.3 ความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลปวัฒนธรรม การกีฬา กฎมณียาไทย
- 2.2.4 ความรู้ทักษะด้านคณิตศาสตร์ และภาษา
- 2.2.6 ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ และการดำรงชีวิต
- 2.2.7 จัดเนื้อหาสาระสอดคล้องกับความสนใจ ความถนัด

ความแตกต่างระหว่างบุคคล

2.3 จัดทำสาระหลักสูตรท้องถิ่น

3. ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้

3.1 บูรณาการสาระ

3.2 ปลุกฝังคุณธรรมและค่านิยมดีงาม

3.3 ปลุกฝังคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยเฉพาะนิสัยรักการอ่านและการใฝ่รู้

3.4 ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง

3.5 ฝึกให้ผู้เรียนเผชิญสถานการณ์

3.6 ฝึกให้ผู้เรียนลงมือทำ ปฏิบัติจริง

3.7 ฝึกทักษะกระบวนการคิดให้แก่ผู้เรียน

3.8 ฝึกทักษะกระบวนการจัดการให้แก่ผู้เรียน

3.9 ฝึกให้ผู้เรียนใช้กระบวนการวิจัยในการเรียนรู้

3.10 ฝึกให้ผู้เรียนประยุกต์ใช้ความรู้

3.11 จัดสภาพแวดล้อม สื่อการเรียน แหล่งวิทยาการ และสร้างบรรยากาศ

ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน

3.12 ประเมินผู้เรียนโดยใช้ข้อมูลหลายด้าน

3.13 ประสานสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชนเพื่อช่วยกันพัฒนาผู้เรียน

3.14 ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน โดยจัดกระบวนการเรียนรู้ ภายใน

ชุมชน

จันทร์ณี สงวนนาม (2545, หน้า 147) กล่าวถึงขอบข่ายการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ดังนี้

1. เน้นการเรียนการสอนตามสภาพจริง
2. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ค้นคว้าหาความรู้ ได้แสดงความคิดอย่างอิสระ สามารถสรุปและสร้างองค์ความรู้ใหม่ขึ้นได้จากข้อมูลที่มี
3. นักเรียนเป็นผู้ปฏิบัติ ครูเป็นเพียงแหล่งข้อมูลหนึ่งจากหลาย ๆ แห่ง และเป็นผู้อำนวยความสะดวกให้แก่ผู้เรียน
4. เน้นการปฏิบัติที่ควบคู่ไปกับหลักการและทฤษฎี
5. เน้นวิธีการสอนจากการเรียนรู้หลาย ๆ รูปแบบ
6. ส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้กระบวนการคิดมากกว่าการค้นหาคำตอบที่ตายตัวเพียง

คำตอบเดียว

7. ถือว่ากระบวนการเรียนรู้มีความสำคัญมากกว่าเนื้อหา เพื่อให้ผู้เรียนมีข้อมูลเพียงพอ ที่จะสร้างองค์ความรู้ใหม่

8. ใช้กระบวนการกลุ่มในการเรียนรู้ร่วมกันและเรียนรู้ด้วยตนเอง

ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546, หน้า 151-161) ได้เสนอขอบข่ายงานการเรียนการสอนไว้มีรายละเอียด ดังนี้

1. การจัดประมวลการสอน (Syllabus) หรือ โครงการสอนนี้ โดยเริ่มจากการวางแผนระยะยาวเป็นภาคการศึกษา แล้วจึงเป็นการวางแผนระยะสั้น เช่น รายสัปดาห์ ตามความเหมาะสมแต่ครบตามหลักสูตรกำหนด

2. การจัดทำแผนการเรียนที่สอดคล้องกับหลักสูตร เพื่อผู้เรียนมีโอกาสเลือกเรียนได้ตามความถนัด ความสนใจ และความสามารถ

3. การจัดตารางสอน ซึ่งเป็นการกำหนดวิชาและเวลาเรียนโดยละเอียด

4. การจัดชั้นเรียน เป็นการแบ่งกลุ่มนักเรียนเข้าชั้นเรียน

5. การจัดครูอาจารย์เข้าสอน

6. การสอนซ่อมเสริม

7. การเลือกตำราเรียน

8. คู่มือครูในงานวิชาการ เป็นเครื่องมือที่ใช้เป็นแนวทางปฏิบัติงานด้านวิชาการของครู - อาจารย์

9. การจัดทำคู่มือนักเรียนนักศึกษา

10. การจัดห้องศูนย์ควบคุมการเรียนการสอนทางวิชาการ

กระทรวงศึกษาธิการ (2546ค, หน้า 17) ได้กำหนดขอบข่ายการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ไว้ ดังนี้

1. จัดทำแผนการเรียนรู้ โดยผู้เรียนมีส่วนร่วม

2. จัดกระบวนการเรียนรู้ให้ยืดหยุ่นตามความเหมาะสมทั้งด้านเวลา สารการเรียนรู้และผู้เรียน

3. จัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริงจากแหล่งการเรียนรู้และเครือข่ายการเรียนรู้

4. ใช้การแนะแนวเป็นส่วนหนึ่งของการจัดกระบวนการเรียนรู้

5. ให้ผู้ปกครอง ครอบครัว ชุมชนและสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกระบวนการเรียนรู้

6. ส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนาการจัดกระบวนการเรียนรู้อย่างหลากหลาย และต่อเนื่อง

ซุมศักดิ์ อินทร์รัตน์ (2547, หน้า 5) ได้กล่าวไว้ว่า สถานศึกษาต้องส่งเสริมการสอนให้ครูเพื่อให้เกิดการพัฒนาการเรียนรู้ ดังนี้

1. ทำแผนการจัดการเรียนรู้ตามสาระและหน่วยการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2. จัดเนื้อหาและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน

3. ฝึกทักษะและกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์

4. การประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อแก้ปัญหา

5. การเรียนรู้จากประสบการณ์จริงและการปฏิบัติจริง

6. การส่งเสริมให้รักการอ่าน การใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง การผสมผสานความรู้ให้สมดุลกัน

7. ปลุกฝังค่านิยมที่ดี มีคุณธรรมจริยธรรมมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตาม

เนื้อหาสาระ กิจกรรม

8. จัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อม แหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้

9. นำภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือเครือข่ายผู้ปกครอง ชุมชนมามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน

10. จัดให้มีการนิเทศในกลุ่มสาระต่าง ๆ โดยเน้นการนิเทศแบบร่วมมือช่วยเหลือกันแบบกัลยาณมิตร เช่น เพื่อนช่วยเพื่อน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันตามความเหมาะสม

จากการศึกษาขอบข่ายของการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ดังกล่าว สรุปได้ดังนี้

1. การจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน

2. การส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ

3. การจัดกิจกรรมการสอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต

4. การสอนที่ทำให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

5. การส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน

6. การจัดการเรียนที่ปลูกฝังคุณลักษณะที่พึงประสงค์แก่ผู้เรียน

7. การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้มีความยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสมกับเวลาและสภาพของผู้เรียน

3.3 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

3.3.1 ความหมายของการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร (2540ก, หน้า 3) ได้ให้ความหมายของการวัดผล หมายถึง กระบวนการที่ใช้ในการติดตาม ตรวจสอบผลการจัดการเรียนการสอนว่า บรรลุตามเป้าหมายเพียงใด โดยการวัดผลนี้เกิดจากการยอมรับความจริงเกี่ยวกับธรรมชาติของ

ผู้เรียนที่ เชื่อว่าผู้เรียนมีความแตกต่างกันในเรื่องการเรียนรู้ นั่นคือ มนุษย์มีความแตกต่างกันระหว่างบุคคลที่อาจแยกได้เป็น 2 ลักษณะ คือ

1. เชื่อว่าคนเรียนรู้ได้ไม่เท่ากัน
2. เชื่อว่าคนเรียนรู้ได้เท่ากัน แต่ใช้เวลาไม่เท่ากัน

ซึ่งจากความเชื่อดังกล่าว ทำให้การวัดผลการศึกษา มีบทบาทหรือต้องทำหน้าที่ คือ

1. วัดผลเพื่อประเมินผล เป็นการวัดผลเพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบหรือพิจารณาผล การเรียน โดยสรุปว่า ผู้เรียนแต่ละคน เก่งหรืออ่อน มีคุณลักษณะตามที่หลักสูตรกำหนด มากน้อยเพียงใด มักจะดำเนินการเมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอนทั้งหมด อาจเป็นหนึ่งภาคเรียนหรือหนึ่งปีการศึกษา ก็ได้ การวัดผลประเภทนี้จะทำหน้าที่ตรวจสอบว่าเมื่อใช้เวลาเรียนเท่ากัน ผู้เรียนแต่ละคนเก่งอ่อนมากน้อยกว่ากันเพียงใด

2. วัดผลเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน เป็นการวัดผลที่มีเป้าหมายในการค้นหา ข้อบกพร่องในการเรียนของผู้เรียน เพื่อจะได้ให้การช่วยเหลือ ช่อมเสริม แก้ไขข้อบกพร่อง เหล่านั้นจึงถือเป็นการวัดผลเพื่อค้นหาว่าผู้เรียนคนใดต้องใช้เวลาในการเรียนเพิ่มขึ้นหรือต้อง ได้รับการเรียนการสอนด้วยเทคนิควิธีหรือสื่อการเรียนที่หลากหลายยิ่งขึ้นจึงจะมีความสามารถ ต่าง ๆ ใกล้เคียงกับผู้เรียนอื่น ๆ จึงเป็นการวัดผลระหว่างดำเนินการจัดการเรียนการสอน นิยม สอบวัดเมื่อจบเนื้อหาย่อย ๆ เป็นระยะ ๆ ไป

นิตยา สุวรรณศรี (2541, หน้า 160) กล่าวว่า การประเมินผล หมายถึง การนำ ผลของการวัดมาจัดลำดับคุณภาพ โดยพิจารณาเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานอย่างใดอย่าง หนึ่งแล้วตัดสินออกมาว่าต่ำกว่าเกณฑ์ สูงกว่าเกณฑ์ หรือเก่ง ปานกลาง หรืออ่อนแค่ไหน ในการ ประเมินผล สามารถจำแนกได้ 2 ประเภท คือ

1. การประเมินผลเพื่อตัดสินผลการเรียน (summative evaluation) ซึ่ง หมายถึง การสอบ ปลายภาค ปลายปี เพื่อพิจารณาให้ระดับคะแนน หรือการให้สอบได้หรือ สอบตก ซึ่งการจัดการศึกษาของประเทศไทยที่ผ่านมาเน้นมาก

2. การประเมินผลเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน (formative evaluation) เช่น การประเมินผลเพื่อต้องการทราบพื้นฐานของผู้เรียน การประเมินผลเพื่อทราบความรู้ ความสามารถตามจุดประสงค์ของการสอนที่กำหนดไว้ ซึ่งครูจะประเมินไปควบคู่กับการสอน โดยคำนึงถึงจุดประสงค์เป็นหลักในการประเมินผลข้อมูลที่ได้ จะนำมาเป็นแนวทางในการ ประเมินผลให้เกิดผลดีมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งการจัดการศึกษาในปัจจุบันเป็นการประเมินผล แบบนี้มาก

จันทร์านิ สงวนนาม (2545, หน้า 148) กล่าวว่า การวัดและการประเมินผล การ เรียนรู้ เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่จะช่วยตรวจสอบคุณภาพของผู้เรียนว่า ผู้เรียนมี ความก้าวหน้าทั้งด้านความรู้ ทักษะกระบวนการ คุณธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ ซึ่งเป็นผล สืบเนื่องมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หรือไม่เพียงใด ผลการประเมินจะช่วยให้ครูผู้สอนรู้

ข้อบกพร่องหรือความก้าวหน้าของผู้เรียน ทำให้สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้และวิธีการแก้ปัญหาหรือพัฒนาให้เหมาะสมได้

ทิตนา แชมมณี (2545, หน้า 40-45) ได้กล่าวถึง การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ไว้ ดังนี้ “การวัดผล” เป็นกระบวนการในการดำเนินการ เพื่อให้ได้ข้อมูลว่า สิ่งหนึ่ง ๆ มีคุณสมบัติหรือคุณลักษณะเป็นไปตามความต้องการหรือไม่ ซึ่งออกมาเป็นสิ่งที่สังเกตได้ วัดได้ โดยเป็นตัวเลขหรือสัญลักษณ์ที่แทนจำนวนหรือปริมาณของคุณลักษณะนั้น ๆ สำหรับ “การประเมินผล” ได้กล่าวไว้ใน 2 ลักษณะ คือ 1) การประเมินผล(evaluation) หมายถึง การรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการวัดผลไว้ นำมาวินิจฉัยตัดสินคุณค่าด้วยเกณฑ์ใดเกณฑ์หนึ่ง และ 2) การประเมินผล (assessment) หมายถึง กระบวนการรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความสามารถของผู้เรียนด้านต่าง ๆ ทั้งในเชิงปริมาณและคุณลักษณะและนำมาเรียบเรียงอย่างเป็นระบบ และป้อนกลับให้แก่ผู้เรียนหรือครูเพื่อตัดสินใจเกี่ยวกับผู้เรียนหรือประสิทธิภาพของกระบวนการเรียนรู้

ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546, หน้า 185) ได้กล่าวถึง การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน เป็นกระบวนการที่จะทราบว่าการเรียนการสอนบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดหรือไม่ ควรมีการปรับปรุงในเรื่องใด การวัดเป็นกระบวนการที่กำหนดจำนวนตัวเลขที่ได้จากการวัดนั้น ส่วนการประเมินเป็นการพิจารณาตัดสินเกี่ยวกับคุณภาพ คุณค่าในสิ่งที่วัดได้ รวมทั้งข้อมูลจากการสังเกต สัมภาษณ์ การตรวจผลงานและการทดสอบ

สรุปได้ว่า การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการในการตรวจสอบคุณภาพของผู้เรียนทั้งด้านความรู้ ทักษะและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เป็นไปตามความต้องการหรือไม่ ควรปรับปรุงหรือพัฒนาในส่วนใด การวัดเป็นกระบวนการที่ตรวจสอบด้านปริมาณที่กำหนดเป็นจำนวนหรือตัวเลข สำหรับการประเมินผล เป็นกระบวนการที่นำผลการวัดผลมาจัดลำดับคุณภาพ โดยพิจารณาเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานอย่างใดอย่างหนึ่งแล้วตัดสินว่าต่ำกว่าหรือสูงกว่าเกณฑ์

3.3.2 ขอบข่ายการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533) (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2534, หน้า 11-24) กำหนดขอบข่ายการประเมินผลการเรียนไว้ดังนี้

1. ให้สถานศึกษามีหน้าที่ประเมินผล ตัดสินใจอนุมัติผลการเรียนทุกชั้น
2. ให้มีการประเมินผลการเรียนเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนและเพื่อตัดสินผลการเรียน
3. ให้หน่วยงานที่ควบคุมดูแลโรงเรียนประถมศึกษาและกรมวิชาการตรวจสอบมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาต่าง ๆ เป็นระยะ ๆ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดขอบข่ายที่สถานศึกษาจะต้องดำเนินการคือ 1) ประเมินผู้เรียนโดยพิจารณาจากการพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรมและการทดสอบควบคู่ไปในกระบวนการเรียนการสอน 2) จัดทำระเบียบแนวทางปฏิบัติการวัดผลและประเมินผลของสถานศึกษา 3) ส่งเสริมให้ครูผู้สอนจัดทำแผนการวัดและประเมินผลแต่ละวิชาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา สารการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ แผนจัดการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการประเมินตามสภาพจริงจากกระบวนการปฏิบัติและผลงานและ 4) พัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลให้ได้มาตรฐาน

จันทรานี สงวนนาม (2545, หน้า 148) ได้กล่าวถึงขอบข่ายที่สถานศึกษาจะต้องดำเนินการในการประเมินผลการเรียนรู้ 3 ระดับ คือ

1. การประเมินระดับชั้นเรียน เป็นหน้าที่ของครูผู้สอนจะต้องประเมินผู้เรียนในแต่ละรายวิชา เพื่อรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล โดยใช้วิธีการที่หลากหลาย และควรทำอย่างต่อเนื่องควบคู่กันไปกับกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน

2. การประเมินผลระดับสถานศึกษา เป็นการประเมินเพื่อตรวจสอบความก้าวหน้าด้านการเรียนรู้เป็นรายชั้นปีและช่วงชั้นของสถานศึกษา เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปพัฒนาปรับปรุงคุณภาพของสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการเรียนรู้ เพื่อนำผลการประเมินไปพิจารณาตัดสินการเลื่อนช่วงชั้น กรณีที่ผู้เรียนไม่สามารถผ่านมาตรฐานการเรียนรู้ของกลุ่มสาระต่าง ๆ สถานศึกษาจะต้องจัดให้มีการสอนซ่อมเสริม และจัดให้มีการประเมินผลการเรียนรู้ด้วย

3. การประเมินผลระดับชาติ สถานศึกษาจะต้องจัดให้ผู้เรียนทุกคนที่เรียนในปีสุดท้ายของแต่ละช่วงชั้น ได้แก่ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เข้ารับการประเมินระดับชาติ ในกลุ่มสาระที่สำคัญ ได้แก่ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ภาษาต่างประเทศ และกลุ่มสาระอื่น ๆ ตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด ข้อมูลที่ได้จากการประเมินจะนำไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน และคุณภาพในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาแต่ละแห่ง

กระทรวงศึกษาธิการ (2546, หน้า 17) ได้กำหนดขอบข่ายของการวัดและประเมินผลที่สถานศึกษาต้องดำเนินการ ดังนี้ 1) กำหนดระเบียบการวัดและประเมินผลของสถานศึกษา 2) จัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษาให้เป็นไปตามระเบียบการวัดและประเมินผลของสถานศึกษา 3) วัดและประเมินผลการเรียนและอนุมัติผลการเรียน 4) จัดให้มีการประเมินผลการเรียนทุกช่วงชั้น 5) จัดให้มีการซ่อมเสริมกรณีที่มีผู้เรียนไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน 6) พัฒนาเครื่องมือในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ 7) จัดระบบ สารสนเทศด้านการวัดและประเมินผลการเรียน เพื่อใช้ในการอ้างอิง ตรวจสอบและใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการเรียนการสอน

ชุมศักดิ์ อินทร์รัตน (2547, หน้า 6) ได้กล่าวถึงสิ่งที่สถานศึกษาต้องดำเนินการในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ คือ 1) กำหนดระเบียบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลของสถานศึกษา 2) ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการวัดและประเมินผลแต่ละรายวิชาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา 3) สาระการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ แผนจัดการเรียนรู้และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 4) ดำเนินการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน โดยเน้นการประเมินตามสภาพจริงจากกระบวนการปฏิบัติและผลงาน 5) ให้มีการเทียบโอนความรู้ ทักษะ ประสิทธิภาพและผลการเรียนจากสถานศึกษาอื่น สถานประกอบการและอื่นๆ ตามแนวทางที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด และ 6) พัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลให้ได้มาตรฐาน

สรุปได้ว่า ขอบข่ายของการวัดและประเมินผลที่สถานศึกษาจะต้องดำเนินการ มีดังนี้

1. กำหนดระเบียบ แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล
2. จัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษาตามระเบียบการวัดและประเมินผลของสถานศึกษา
3. การวัดผล ประเมินผลและอนุมัติผลการเรียน
4. จัดให้มีการประเมินผลการเรียนทุกช่วงชั้น
5. จัดให้มีการสอนซ่อมเสริมกรณีที่มีผู้เรียนไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน
6. จัดให้มีการพัฒนาเครื่องมือในการวัดและประเมินผล
7. จัดระบบสารสนเทศด้านการวัดผลและประเมินผล เพื่อใช้ในการอ้างอิงตรวจสอบ และใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการเรียนการสอน

3.4 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

3.4.1 ความหมายของการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ในการศึกษาเกี่ยวกับความหมายของการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีนักการศึกษาได้ให้ความหมายของการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ไว้หลายทัศนะ ดังนี้

จันทร์ธานี สงวนนาม (2545, หน้า 151) ได้กล่าวว่า การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรูของผู้เรียน หมายถึง “การวิจัยในชั้นเรียน” ซึ่งเป็นกระบวนการที่น่าเชื่อถือ และเป็นระบบในการแสวงหาคำตอบ เพราะเป็นการคิดค้นและพัฒนาที่เป็นการแก้ปัญหาในสภาพการณ์ที่เป็นจริงในชั้นเรียน เป็นกระบวนการเรียนรู้เชิงวิทยาศาสตร์ ที่มีเป้าหมายสำคัญอยู่ที่การแสวงหาคำตอบจากปัญหาและข้อสงสัยของครู เป็นการคิดพัฒนานวัตกรรมเพื่อใช้ในการแก้ปัญหาและการเรียนการสอน

กาญจนา วัฒายุ (2545, หน้า 83) ได้กล่าวว่า การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา หมายถึง การวิจัยในชั้นเรียน เป็นกระบวนการวิจัยที่มีจุดหมายเพื่อพัฒนาทางเลือกในการแก้ปัญหาหรือพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียนโดยครู การพัฒนาทางเลือก ได้แก่ การ

พัฒนานวัตกรรม ซึ่งเป็นวิธีสอนหรือสื่อการเรียนรู้ โดยนำวิธีสอนหรือสื่อการเรียนรู้ไปทดลองใช้ แล้ววิเคราะห์ผลและรายงาน

บุญเรียง ขจรศิลป์ (2548, เมษายน 17) ได้กล่าวว่า การวิจัยทางด้านวิชาการ หมายถึง กระบวนการเสาะแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ หรือกระบวนการเสาะแสวงหาความรู้เพื่อตอบ ปัญหาด้านวิชาการที่มีอยู่อย่างเป็นระบบและมีวัตถุประสงค์แน่นอน โดยอาศัยวิธีการทาง วิทยาศาสตร์

พิชญ์สินี ทุมคำ (2548, เมษายน 17) ได้กล่าวว่า การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ หมายถึง การวิจัยในชั้นเรียน เป็นกระบวนการวิจัยที่มุ่งพัฒนาหรือแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอนให้ ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนและขณะที่สอน นำผลที่ค้นพบมา ปรับปรุงการจัดการเรียนรู้และพัฒนาสถานศึกษาไปสู่คุณภาพการศึกษาที่แท้จริงและยั่งยืน

ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการวิจัย (2548, เมษายน 17) ได้รวบรวมความหมายของ การวิจัยทางการศึกษาไว้ หมายถึง กระบวนการเสาะแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ ที่เป็นเชิงตรรก (logical) หรือความจริงเชิงประจักษ์ (empirical) เพื่อตอบปัญหาทางการศึกษาอย่างมีระบบ และมี วัตถุประสงค์แน่นอน โดยอาศัยวิธีทางวิทยาศาสตร์

การวิจัยและพัฒนาการศึกษา (2548, เมษายน 17) ได้รวบรวมความหมายของการ วิจัยและพัฒนาการศึกษาไว้ คือ เป็นการพัฒนาการศึกษาโดยใช้พื้นฐานการวิจัย (research base education development) เป็นกลยุทธ์หรือวิธีการสำคัญที่นิยมใช้ในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหรือ พัฒนาการศึกษ โดยเน้นเหตุผลและตรรกวิทยาเป็นหลัก คือ ใช้กระบวนการในการพัฒนาและ ตรวจสอบคุณภาพของ ผลิตภัณฑ์ทางการศึกษา (education product)

รุ่ง แก้วแดง (2548, พฤษภาคม 17) กล่าวว่า การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา คือกระบวนการที่สร้างองค์ความรู้ใหม่อย่างเป็นระบบด้วยวิธีทางวิทยาศาสตร์และสิ่งสำคัญ คือ จะต้องบูรณาการเรื่องการวิจัยเพื่อเป้าหมายปลายทางของการสร้างคุณภาพการศึกษาหรือการ ให้การศึกษาที่มีคุณภาพกับผู้เรียน

สรุปได้ว่า การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา หมายถึง กระบวนการวิจัยที่มุ่ง พัฒนาเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนและขณะที่สอนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และนำผลที่ ค้นพบมาปรับปรุงการจัดการเรียนรู้

3.4.2 ขอบข่าย การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดขอบข่ายให้สถานศึกษาดำเนินงานวิจัย ดังนี้ 1) ใช้การวิจัยในกระบวนการ เรียนรู้ มุ่งให้ผู้เรียนทำวิจัย เพื่อใช้กระบวนการวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ 2) การวิจัยเพื่อ พัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ มุ่งให้ผู้สอนสามารถทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ 3) การวิจัยพัฒนา

คุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา มุ่งให้ผู้บริหารทำการวิจัยและนำผลการวิจัยมาประกอบการตัดสินใจ เพื่อให้สถานศึกษาเป็นองค์กรที่นำไปสู่คุณภาพการจัดการศึกษา

จันทรานี สงวนนาม (2545, หน้า 151) ได้กล่าวถึงขอบข่ายของการวิจัยในชั้นเรียน ดังนี้ 1) ปัญหาการวิจัยเกิดจากการทำงานในชั้นเรียนที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน อาจเป็นปัญหาของผู้เรียน ที่ครูต้องการแก้ไขหรือปัญหาที่ครูต้องการพัฒนาก็ได้ 2) ผลการวิจัยเป็นสิ่งที่ครูสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอน 3) การวิจัยในชั้นเรียนดำเนินการไปพร้อมกับการเรียนการสอนกล่าวคือสอนไปวิจัยไป เก็บข้อมูล บันทึกผล แล้วนำผลการวิจัยมาใช้แก้ปัญหาและเผยแพร่ให้เกิดประโยชน์ต่อผู้อื่น

กาญจนา วัฒายุ (2545, หน้า 83) ได้กล่าวถึงขอบข่ายของการวิจัยในชั้นเรียนว่าเป็นการวิจัยปัญหาของนักเรียนในห้องเรียนโดยครูผู้สอนและมีเป้าหมายสำคัญคือ การพัฒนาการเรียนรู้นักเรียน ซึ่งครูมีบทบาทที่สำคัญ ได้แก่ การจัดประสบการณ์หรือจัดการเรียนรู้และสร้างสื่อให้เหมาะสมกับนักเรียน

กระทรวงศึกษาธิการ (2546ค, หน้า 18) ได้กำหนดขอบข่ายการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ดังนี้

1. ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูทำวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน หลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ การใช้สื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน

2. รวบรวม และเผยแพร่ผลการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา รวมทั้งสนับสนุนให้ครูนำผลการวิจัยมาใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ชุมศักดิ์ อินทร์รัตน (2547, หน้า 6) ได้กล่าวถึงขอบข่ายการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาไว้ว่า 1) สถานศึกษาต้องศึกษาวิเคราะห์ความจำเป็นในการใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อจัดการเรียนการสอน การบริหารการจัดการและการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการในภาพรวมของสถานศึกษา 2) ส่งเสริมให้ครู ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ให้แก่กลุ่มสาระการเรียนรู้ 3) ประสานความร่วมมือในการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย 4) เผยแพร่ผลงานการวิจัยหรือคุณภาพการเรียนการสอนและงานวิชาการกับสถานศึกษา บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่น

สุกัญ เทียนทอง (2548, เมษายน 17) ได้กล่าวถึง ขอบข่ายในการใช้กระบวนการวิจัยพัฒนาศักยภาพครู ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ดังนี้

1. ครูมีความสามารถในการใช้การวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้
2. ครูมีความสามารถในการใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้
3. ครูมีความสามารถในการค้นคว้า วิจัย เพื่อพัฒนาสื่อการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้

จากการศึกษาขอบข่ายการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา สรุปได้ว่าการใช้กระบวนการวิจัย เพื่อให้เกิดผล ดังนี้

1. เพื่อใช้ในการเรียนรู้ มุ่งให้ผู้เรียนทำวิจัย
2. เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้
3. เพื่อพัฒนาหลักสูตร
4. เพื่อพัฒนากะบวนการเรียนรู้
5. เพื่อพัฒนาสื่อการเรียนรู้
6. เพื่อพัฒนาคุณภาพในการจัดการศึกษา
7. เพื่อการประสานความร่วมมือในการศึกษา วิเคราะห์ วิจัยกับสถานศึกษา และหน่วยงานอื่น
8. เพื่อนำผลการวิจัยมาใช้ในการแก้ปัญหาและเผยแพร่

3.5 การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

3.5.1 ความหมาย ของการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

อำภา บุญช่วย (2537, หน้า 99) กล่าวว่า สื่อการเรียนการสอน หมายถึง การนำวัสดุ อุปกรณ์ และวิธีการมาเป็นตัวกลางในการให้การศึกษา ให้ความรู้แก่นักเรียน

วัฒนาพร ระเบียบทุกข์ (2542, หน้า 277) กล่าวว่า สื่อการเรียนการสอนหมายถึง สิ่งที่เป็นพาหนะหรือสิ่งที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาความรู้ ทักษะ และเจตคติที่บรรลุผลตามจุดประสงค์การเรียนการสอนและตามจุดหมายของหลักสูตรได้ดียิ่งขึ้นหรือเร็วยิ่งขึ้น

วาสนา พูนเพิ่ม (2542, หน้า 277) กล่าวว่า สื่อการสอนหมายถึง เครื่องมือที่ช่วยสื่อความหมายระหว่างครูและนักเรียน เพื่อส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้และให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างก้าวหน้า เครื่องมือชนิดใดก็ตามซึ่งบรรจุเนื้อหา ข้อความเกี่ยวกับการเรียนการสอน ไม่ว่าจะเป็นแผ่นฟิล์ม โทรทัศน์ วิทยุ เครื่องบันทึกเสียง ภาพถ่าย วัสดุเครื่องฉาย หรือวัสดุสิ่งพิมพ์ล้วนเป็นสื่อการสอนได้ รวมถึงสื่อประเภทเทคนิควิธีการ เช่น เกม การเล่นบทบาทสมมติ และวิธีการนำเสนอเนื้อหาการสอนแบบต่าง ๆ ตลอดจนเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น

เปรี๊ญ ภูมิท (2548, เมษายน 19) ได้ให้ความหมายของ เทคโนโลยีทางการศึกษาว่า หมายถึง เป็นการขยายขอบข่ายของการใช้สื่อการสอนให้กว้างขวางขึ้นทั้งในด้านบุคคล วัสดุ เครื่องมือ สถานที่และกิจกรรมต่าง ๆ ในกระบวนการเรียนการสอน

สภาเทคโนโลยีทางการศึกษานานาชาติ. (2548, เมษายน 19) ได้ให้คำจำกัดความของเทคโนโลยีทางการศึกษาว่าเป็นการพัฒนาและประยุกต์ระบบเทคนิคและอุปกรณ์ ให้สามารถนำมาใช้ในสถานการณ์ได้อย่างเหมาะสม เพื่อสร้างเสริมกระบวนการเรียนรู้ของคนให้ดียิ่งขึ้น

วิจิตร ศรีสอาน (2548, มิถุนายน 8) ได้ให้ความหมายว่า เทคโนโลยีการศึกษา เป็นการประยุกต์เอาเทคนิค วิธีการ แนวความคิด อุปกรณ์และเครื่องมือใหม่ ๆ มาใช้เพื่อช่วยแก้ปัญหาทางการศึกษาทั้งในด้านการขยายงานและด้านการปรับปรุงคุณภาพของการเรียนการสอน ตามนัยนี้เทคโนโลยีการศึกษาจึงครอบคลุมเรื่องต่าง ๆ 3 ด้าน คือ การนำเอาเครื่องมือใหม่ ๆ มาใช้ใน การเรียนการสอน การผลิตวัสดุการสอนแนวใหม่ รวมถึงการใช้เทคนิคและวิธีการใหม่ ๆ

นวัตกรรมการศึกษาและเทคโนโลยีทางการศึกษา (2548, เมษายน 19) ได้รวบรวมความหมายของ นวัตกรรมทางการศึกษา (education innovation) ไว้ 2 ลักษณะ ดังนี้

1. นวัตกรรมทางการศึกษา หมายถึง นวัตกรรมที่ช่วยให้การศึกษาและการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้นผู้เรียนสามารถเกิดการเรียนรู้อย่างรวดเร็วมีประสิทธิภาพสูงกว่าเดิมเกิดแรงจูงใจ และประหยัดเวลาในการเรียนอีกด้วย ในปัจจุบันมีการใช้นวัตกรรมการศึกษากันอย่างแพร่หลาย เช่น การเรียนการสอนที่ใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI : Computer Aids Instruction) การใช้แผ่นวีดิทัศน์ เชิงโต้ตอบ (interactive video) สื่อหลายมิติ (hypermedia) และ อินเทอร์เน็ต (internet) เป็นต้น

2. นวัตกรรมทางการศึกษา (education innovation) หมายถึง การนำเอาสิ่งใหม่ ซึ่งอาจอยู่ในรูปของความคิด รวมทั้งสิ่งประดิษฐ์เข้ามาใช้ในระบบการศึกษา เพื่อมุ่งหวังที่จะเปลี่ยนแปลงระบบการจัดการศึกษาที่มีอยู่เดิมให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ทำให้ผู้เรียนสามารถเกิดการเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว เกิดแรงจูงใจในการเรียน และช่วยประหยัดเวลาในการเรียน เช่น การเรียนการสอนที่ใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI : Computer Aids Instruction) การใช้แผ่นวีดิทัศน์เชิงโต้ตอบ (interactive video) สื่อหลายมิติ (hypermedia) และ อินเทอร์เน็ต (internet) เป็นต้น

โสภณ จาเลิศ (2548, เมษายน 20) ได้ให้ความหมายของ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา (Education Innovation and Technology) หมายถึง การระดมสรรพความรู้ที่มีเหตุผลมาประยุกต์ให้เป็นระบบใหม่ และสามารถนำมาใช้ปฏิบัติในสถานการณ์ที่เป็นจริงในการแก้ปัญหาให้บรรลุจุดหมายของการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพมากกว่าเดิม

อักษรเจริญทัศน์ (2548, พฤษภาคม 10) ได้ให้ความหมายของนวัตกรรมทางการศึกษา หมายถึง การนำเอาสิ่งใหม่ซึ่งอาจจะอยู่ในรูปของความคิดหรือการกระทำ รวมทั้งสิ่งประดิษฐ์ก็ตามเข้ามาใช้ในระบบการศึกษา เพื่อมุ่งหวังที่จะเปลี่ยนแปลงสิ่งที่มีอยู่เดิมให้ระบบการจัดการศึกษามีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ทำให้ผู้เรียนสามารถเกิดการเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็วเกิดแรงจูงใจ ในการเรียนและช่วยให้ประหยัดเวลาในการเรียน เช่น การสอนใช้คอมพิวเตอร์ช่วยการใช้วีดิทัศน์เชิงโต้ตอบ(interactive video) สื่อหลายมิติ (hypermedia) และอินเทอร์เน็ต (internet) เหล่านี้เป็นต้น

เทคโนโลยีการศึกษา (2548, พฤษภาคม 8) ได้ให้ความหมายของนวัตกรรมทางการศึกษาว่า หมายถึง ความคิดและวิธีการปฏิบัติใหม่ ๆ ที่ส่งเสริมให้กระบวนการทางการศึกษามีประสิทธิภาพ

กู๊ด (Good, 1973, unpage) ได้ให้ความหมายไว้ว่า เทคโนโลยีการศึกษา คือ การนำหลักการทางวิทยาศาสตร์มาประยุกต์ใช้เพื่อการออกแบบและส่งเสริมระบบการเรียนการสอน โดยเน้นที่วัตถุประสงค์ทางการศึกษาที่สามารถวัดได้อย่างถูกต้องแน่นอน มีการยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนมากกว่าเนื้อหาวิชา มีการใช้การศึกษาเชิงปฏิบัติโดยผ่านการวิเคราะห์และการใช้สื่อทัศนูปกรณ์ รวมถึงเทคนิคการสอนโดย ใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ สื่อการสอนต่าง ๆ ในลักษณะของสื่อประสมและการศึกษาด้วยตนเอง

กาเยและบริกส์ (Gagne & Briggs, 1974, unpage) ได้ให้ความหมายไว้ว่า เทคโนโลยีการศึกษานั้นพัฒนามาจากการออกแบบการเรียนการสอนในรูปแบบต่าง ๆ โดยรวมถึง

1. ความสนใจในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคลในเรื่องของการเรียนรู้ เช่น บทเรียนแบบโปรแกรม และบทเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์ช่วย เป็นต้น
2. ด้านพฤติกรรมศาสตร์และทฤษฎีการเรียนรู้ เช่น ทฤษฎีการเสริมแรงของ บี. เอฟ. สกินเนอร์ (B.F Skinner)
3. เทคโนโลยีด้านวิทยาศาสตร์กายภาพ เช่น สื่อทัศนูปกรณ์ประเภทต่าง ๆ รวมถึงสิ่งพิมพ์ด้วย

สรุปได้ว่า ความหมายของการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา หมายถึง การพัฒนาแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ ให้สามารถนำมาใช้ปฏิบัติในสถานการณ์ที่เป็นจริงในการแก้ปัญหาให้บรรลุจุดหมายของการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพมากกว่าเดิมซึ่งครอบคลุมในสิ่งต่าง ๆ ดังนี้ 1) คน 2) วัสดุและเครื่องมือ 3) เทคนิค วิธีการ และ 4) สถานที่

3.5.2 ขอบข่ายการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

ปฏูล นันทวงศ์ (2545, หน้า 71) ได้กล่าวถึงการดำเนินการในการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ดังนี้

1. จัดทำและจัดหาสิ่งที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้เป็นสื่อการเรียนรู้
2. ศึกษา ค้นคว้า วิจัย เพื่อพัฒนาสื่อการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน
3. จัดทำและจัดหาสื่อการเรียนรู้ สำหรับการศึกษาค้นคว้าของผู้เรียน และสำหรับเสริมความรู้ของผู้สอน

4. ศึกษาวิธีการเลือกและการใช้สื่อการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ เหมาะสม หลากหลายสอดคล้องกับวิธีการเรียนรู้ธรรมชาติ ของสาระการเรียนรู้และความแตกต่างระหว่าง บุคคลของผู้เรียน

5. ศึกษาวิธีการวิเคราะห์และประเมินคุณภาพมาตรฐานสื่อการเรียนรู้ อย่าง สม่าเสมอ

6. จัดหาหรือจัดให้มีแหล่งการเรียนรู้ ศูนย์สื่อการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพใน สถานศึกษาและในชุมชน เพื่อการศึกษา ค้นคว้า แลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้และพัฒนาสื่อ

7. จัดให้มีเครือข่ายการเรียนรู้ เพื่อเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ระหว่าง สถานศึกษา ชุมชนและสังคมอื่น

8. จัดให้มีการกำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานเกี่ยวกับสื่อและ การใช้สื่อ การเรียนรู้เป็นระยะ

กระทรวงศึกษาธิการ (2546ค, หน้า 18) ได้กำหนดขอบข่าย สื่อนวัตกรรมและ เทคโนโลยีทางการศึกษา ดังนี้

1. ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูผลิต พัฒนา และใช้สื่อและเทคโนโลยีที่เหมาะสม เพื่อการศึกษา

2. จัดหา จัดทำสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาให้กับครูและนักเรียนอย่าง เพียงพอและหลากหลาย

ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2547, หน้า 6) ได้กล่าวถึงขอบข่ายการพัฒนาสื่อนวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา ดังนี้

1. ฝ่ายวิชาการต้องศึกษา วิเคราะห์ ความจำเป็นในการใช้สื่อและเทคโนโลยี เพื่อการจัดการเรียนการสอนและการบริหารวิชาการ

2. ส่งเสริมให้ครูผลิต พัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียนการสอน

3. จัดหาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนา งานด้านวิชาการ

4. ประสานความร่วมมือในการผลิต จัดหา พัฒนาและใช้สื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี เพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนางานด้านวิชาการกับสถานศึกษา บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่น

5. ประเมินผลการพัฒนาการใช้สื่อ เพื่อการศึกษา

จากการศึกษา ขอบข่ายการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
สรุปได้ดังนี้

1. การจัดทำและจัดหาสิ่งที่อยู่ในท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้เพื่อเป็นสื่อการเรียนรู้
2. การเลือกและการใช้สื่อการเรียนรู้
3. การศึกษา ค้นคว้า วิจัย เพื่อพัฒนาสื่อการเรียนรู้
4. การวิเคราะห์และประเมินคุณภาพมาตรฐานสื่อการเรียนรู้
5. การจัดหาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี ในการเรียนการสอน
6. การจัดหาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี เพื่อพัฒนางานด้านวิชาการ
7. การจัดให้มีแหล่งการเรียนรู้ ศูนย์สื่อการเรียนรู้ทั้งในสถานศึกษาและในชุมชน
8. ประสานความร่วมมือในการผลิต จัดทำ พัฒนาการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี
9. ให้มีเครือข่ายการเรียนรู้ ระหว่างสถานศึกษา ท้องถิ่น ชุมชนและสังคมอื่น

3.6 การนิเทศการศึกษา

3.6.1 ความหมายของการนิเทศการศึกษา

ธีรวุฒิ ประทุมนพรัตน์ และคนอื่น ๆ (2533, หน้า 2) ได้ให้ความหมายของการนิเทศ หมายถึง กระบวนการที่อาศัยความร่วมมือของบุคคลในสถานศึกษา ภายใต้การนำของผู้บริหารสถานศึกษาในอันที่จะพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน จนบุคลากรทุกฝ่ายสามารถนำตนเองในการปฏิบัติงานได้และก่อให้เกิดผลขั้นสุดท้าย คือความก้าวหน้าอย่างมีประสิทธิภาพของนักศึกษา

จันทราณี สงวนนาม (2545, หน้า 153) ได้กล่าวไว้ว่า การนิเทศภายใน เป็นการนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษา ซึ่งดำเนินการโดยผู้บริหารสถานศึกษาและครู ตลอดจนบุคลากรภายในสถานศึกษาร่วมมือกันปรับปรุงงานด้านต่าง ๆ เป็นการส่งเสริมและเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอน อันจะนำมาซึ่งคุณภาพของสถานศึกษาและของผู้เรียนให้อยู่ในระดับน่าพึงพอใจ ซึ่งผู้รับการนิเทศ ได้แก่ครูผู้สอน และบุคลากรภายในสถานศึกษาทุกคน

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546, หน้า 223) ได้กล่าวว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึง กระบวนการจัดการบริหารการศึกษา เพื่อชี้แนะให้ความช่วยเหลือและความร่วมมือกับครูและบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนของครูและเพิ่มคุณภาพของบทเรียนให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา

ชัต บุญญา (2548, พฤษภาคม 17) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษาที่รวมถึงการนิเทศภายในโรงเรียนหมายถึง การดำเนินการใดๆที่ทำให้ครูมีความพึงพอใจ มีกำลังใจที่จะพัฒนาการจัดการเรียน การสอนและพัฒนาการดำเนินงานใด ๆ ของโรงเรียนให้เป็นไปตามมาตรฐานใด ๆ ของสถานศึกษาและบุคลากรให้สูงขึ้นและรักษาไว้ จนส่งผลให้โรงเรียนเป็นที่

ยอมรับของผู้รับประโยชน์จากสถานศึกษาทุกฝ่าย อีกทั้งผ่านการประเมินทั้งภายในและภายนอก

โกลดแฮมเมอร์และคณะ (Goldhammer, et.al., 1980, p.13) ได้ให้ความหมายของการนิเทศการศึกษาไว้ว่า การนิเทศการศึกษาเป็นความพยายามที่จะช่วยเหลือครูแก้ปัญหาช่วยเหลือครูในด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และการสร้างบรรยากาศที่ดีระหว่างครูกับนักเรียน

กลิคแมน (Glickman, 1986, p. 6) ได้ให้ความคิดเกี่ยวกับการนิเทศว่าเป็นแนวความคิดเกี่ยวกับงานและหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงการเรียนการสอน ซึ่งเป็นการสอนในเรื่องหลักการ การจัดครูเข้าสอน การจัดสื่อการสอน สิ่งอำนวยความสะดวก การเตรียมและการพัฒนาครู รวมทั้งการประเมินผลการเรียนการสอน

สรุปได้ว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึง การนิเทศภายในสถานศึกษาเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ เพื่อปรับปรุงหรือพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนมีคุณภาพตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ซึ่งมีจุดมุ่งหมาย เพื่อช่วยเหลือและให้คำปรึกษาแก่ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนให้มีความรู้ สามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ต่อการทำงาน สามารถทำงานด้วยความมั่นใจ มีขวัญและกำลังใจในการทำงานในลักษณะก่อให้เกิดการประสานสัมพันธ์อันดีต่อกัน อันนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครู ซึ่งจะทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้นและบรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

3.6.2 ขอบข่ายการนิเทศการศึกษา

จันทราณี สงวนนาม (2545, หน้า 154) ได้เสนอขอบข่ายการนิเทศภายในสถานศึกษาที่ผู้บริหารสามารถดำเนินการได้หลายอย่าง เช่น 1) การประชุม อบรม ปรุมนิเทศ 2) การสังเกตการสอนในชั้นเรียน 3) การศึกษาเอกสารทางวิชาการ ตำรา 4) การให้คำปรึกษาหารือเป็นกลุ่มและเป็นรายบุคคล 5) การสนทนาทางวิชาการ 6) การสาธิตการสอน 7) การพาไปศึกษานอกสถานที่ 8) การสัมมนา 9) การจัดนิทรรศการ 10) การเยี่ยมชั้นเรียน 11) การวิจัยเชิงปฏิบัติการ ฯลฯ

ชุมศักดิ์ อินทร์รัตน (2547, หน้า 7) ได้สรุปขอบข่ายงานบริหารและการนิเทศภายในสถานศึกษา แบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. งานหลัก ได้แก่ หลักสูตร การเรียนการสอน และการวัดและประเมินผลงาน
2. งานสนับสนุน ได้แก่ การพัฒนาบุคลากร การใช้อาคารสถานที่ งานกิจการนักเรียน ธุรการการเงินและความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน

บาร์, เบอร์ตัน, และบรูคเนอร์ (Barr, Burton & Brueckner, 1967, pp.16-19) ได้รวบรวมขอบข่ายการนิเทศภายในสถานศึกษาไว้ ดังนี้ 1) สำรวจระบบภายในสถานศึกษา 2) อำนาจความสะดวกในการปรับปรุงการสอน 3) ปรับปรุงการบริหารงานนิเทศ 4) จัดโปรแกรมและกิจกรรมร่วมกัน 5) พัฒนาและรักษาขวัญกำลังใจ 6) เลือกและจัดสื่อการเรียนการสอน 7) ศึกษาทดลองแก้ปัญหาทางด้านการสอน 8) จัดบรรยากาศที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ 9) มอบหมายแบ่งความรับผิดชอบในหน้าที่การงานให้ครูผู้สอน

เอดมอนสัน, โรเมอร์ และ เบคอน (Edmonson, Roemer & Bacon, 1978, unpage) ได้กำหนดขอบข่ายของการนิเทศภายในสถานศึกษาไว้ ดังนี้ 1) เลือกและจัดครูผู้สอน 2) จัดโครงการในการบริหารสถานศึกษา 3) จัดแบ่งหมวดหรือกลุ่มวิชา 4) สำรวจและจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกทั่วไป และจัดบริเวณอาคารสถานที่ 5) จัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกทางการบริหาร 6) จัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกทางด้านการสอน 7) พัฒนาประสิทธิภาพของการทำงาน 8) จัดระบบบันทึกข้อมูลและการ รายงาน 9) บริหารบุคลากรและการหมุนเวียนหน้าที่ความรับผิดชอบงาน 10) จัดให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการวางแผนและการจัดหางบประมาณ 11) จัดกระบวนการรับนักเรียนเข้าเรียน 12) จัดกระบวนการใช้อุปกรณ์และเครื่องมือ 13) จัดตารางเรียนและตารางสอน 14) ควบคุมรักษาระเบียบวินัย 15) จัดโปรแกรมทาง การแนะแนว 16) จัดที่ปรึกษาและคณะกรรมการของสถานศึกษา 17) จัดองค์การของนักเรียนและกิจกรรมต่าง ๆ 18) พัฒนาหลักสูตร 19) เลือกและจัดหาสื่อการเรียนการสอน 20) จัดห้องสมุดและแหล่งวิชาการ 21) ประเมินความก้าวหน้าของนักเรียน 22) สร้างความสัมพันธ์กับชุมชน 23) สร้างความสัมพันธ์กับวิทยาลัยหรือมหาวิทยาลัยและหน่วยงานอื่น ๆ และ 24) ประชุมคณะครูอาจารย์ในสถานศึกษา

แฮร์ริส (Harris, 1985, unpage) ได้กำหนดขอบข่ายงานนิเทศภายในสถานศึกษาไว้ 10 ประการ ดังนี้ 1) งานนิเทศเกี่ยวกับหลักสูตร 2) การนิเทศเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน 3) การนิเทศเกี่ยวกับการเลือกสรรบุคคล 4) การนิเทศเกี่ยวกับการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก 5) การนิเทศเกี่ยวกับการจัดทำวัสดุอุปกรณ์ 6) การจัดอบรมบุคลากรประจำการ 7) การปฐมนิเทศ 8) งานนิเทศการบริการพิเศษ 9) งานนิเทศเกี่ยวกับความสัมพันธ์กับชุมชน และ 10) งานประเมินผล

สรุปได้ว่า ขอบข่ายการนิเทศการศึกษา ดังนี้

1. การจัดทำโครงการในการบริหารสถานศึกษา
2. การจัดตารางเรียนและกิจกรรมร่วมกัน
3. การเยี่ยมชั้นเรียนและการสังเกตการสอน
4. การศึกษาเอกสารวิชาการ
5. การให้คำปรึกษาหารือเป็นกลุ่มและรายบุคคล

6. การอบรมสัมมนาทางวิชาการ
7. การศึกษาดูงานนอกสถานที่
8. การประชุมคณะครู อาจารย์
9. การเลือกและจัดสื่อการเรียนการสอน
10. จัดบรรยากาศ ที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้
11. การมอบหมายแบ่งความรับผิดชอบในหน้าที่การงานให้ครูผู้สอน
12. การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกทางด้านการสอน
13. การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกทางด้านการบริหาร
14. การให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการวางแผนงานและจัดหางบประมาณ
15. การจัดกระบวนการรับนักเรียนเข้าเรียน
16. การจัดองค์การของนักเรียนและกิจกรรมต่าง ๆ
17. การจัดโปรแกรมการแนะแนว
18. การประเมินความก้าวหน้าของนักเรียน
19. การจัดที่ปรึกษาและคณะกรรมการของสถานศึกษา
20. การประสานเครือข่ายกับสถานศึกษาและหน่วยงานอื่น ๆ
21. การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน
22. จัดนิทรรศการ เผยแพร่ผลงานของครูและนักเรียน
23. สร้างขวัญและกำลังใจแก่บุคลากรในการปฏิบัติงาน

3.7 การแนะแนวการศึกษา

3.7.1 ความหมายของ การแนะแนวการศึกษา

ในการศึกษาเกี่ยวกับความหมายของการแนะแนวการศึกษา ได้มีนักการศึกษา และหน่วยงานต่าง ๆ ได้ให้ความหมายไว้ในหลายทัศนะ ดังนี้

วัฒนา พัทธราวิช (2531, หน้า 121) กล่าวว่า การแนะแนวการศึกษา หมายถึง การแนะแนวภายในสถานศึกษา เป็นกระบวนการหรือวิธีการต่าง ๆ ที่จะช่วยให้บุคคลมีการพัฒนาการด้านสติปัญญา รู้จักวิธีการเรียน การศึกษาค้นคว้า รู้จักหลักเกณฑ์ในการเลือกวิชาเรียนหรือโปรแกรมการเรียน รู้จักเลือกสถานที่เรียน รู้จักวิธีป้องกันปัญหาในการเรียน รู้จักแนวทางในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับการเรียน ช่วยให้มีความสามารถในการวางแผนชีวิตเกี่ยวกับการศึกษาในอนาคตของตนเองและสามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพชีวิตภายในโรงเรียนได้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2538, หน้า 9) กล่าวว่า การแนะแนว การศึกษา หมายถึง เป็นบริการที่โรงเรียนจัดขึ้น เพื่อช่วยให้นักเรียนรู้จักและเข้าใจตนเอง รู้จักและเข้าใจโลกรอบตัวด้วยกระบวนการ กลวิธีและเครื่องมือต่าง ๆ เพื่อให้สามารถ

ตัดสินใจเลือกวิธีการที่จะเผชิญปัญหาและปรับตัวได้ด้วยตนเองอย่างถูกต้องเหมาะสมจนลุล่วงรอบคอบ ซึ่งจะช่วยให้สามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขและทำประโยชน์ให้กับสังคมได้เป็นอย่างดี

รวีวรรณ ชินะตระกูล (2539, หน้า 27) กล่าวว่า การแนะแนวการศึกษา หมายถึง กระบวนการช่วยเหลือนักเรียนหรือบุคคลในด้านการศึกษา เพื่อให้นักเรียนรู้จักเข้าใจและเลือกศึกษาได้อย่างเหมาะสมตามเอกัตภาพและความสามารถของนักเรียนเพื่อให้ นักเรียนได้มีการพัฒนาทางสติปัญญา ความเฉลียวฉลาดได้อย่างเต็มขีดความสามารถ

เคลลี (Kelly, 1914, unpage) กล่าวว่า การแนะแนวการศึกษา หมายถึง การให้ความช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาเกี่ยวกับการเลือกวิชาเรียนและการปรับตัวในโรงเรียน

กู๊ด (Good, 1973, p. 270) กล่าวว่า การแนะแนวการศึกษา หมายถึง วิธีการที่ครูจะนำเด็กให้รู้จักวิธีศึกษาค้นคว้าและได้รับการตอบสนองตามความต้องการของตนเอง

จากความหมายของการแนะแนวการศึกษาที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่า การแนะแนวการศึกษา เป็นกระบวนการช่วยนักเรียนด้านการศึกษาเล่าเรียนให้รู้จัก เข้าใจและเลือกศึกษาได้อย่างเหมาะสมตามเอกัตภาพและความสามารถของตนเอง รู้จักแก้ปัญหาและพัฒนาไปสู่จุดมุ่งหมายสูงสุด เกิดความรู้ ความสามารถในทุก ๆ ด้าน สามารถปรับตัวให้เข้ากับบุคคลที่อยู่ร่วมกันได้เป็นอย่างดี

3.7.2 ขอบข่ายการแนะแนวการศึกษา จากการศึกษาเกี่ยวกับขอบข่ายของการแนะแนวการศึกษา มีนักการศึกษาและหน่วยงาน ต่าง ๆ คือ วัฒนา พัทธราวิช (2531), รวีวรรณ ชินะตระกูล (2539), สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2538), กรมวิชาการ (2545), เชิร์ทเชอร์ (Shertter, 1976), กู๊ด (Good, 1945), และเร็นน์ (Wrenn, 1951) ได้เสนอขอบข่ายของการแนะแนวการศึกษาไว้สอดคล้องกันใน 5 บริการ ดังนี้ 1) บริการศึกษาและรวบรวมข้อมูล (individual inventory service) 2) บริการสนเทศ (information service) 3) บริการให้คำปรึกษา (counseling service) 4) บริการจัดวางตัวบุคคล (placement service) 5) บริการติดตามและประเมินผล (follow-up and evaluation service)

3.7.2.1 บริการศึกษาและรวบรวมข้อมูล (individual inventory service)

วัฒนา พัทธราวิช (2531, หน้า 124) กล่าวว่า การบริการศึกษาและรวบรวมข้อมูล เป็นบริการที่ผู้แนะแนวและครูสามารถรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล สามารถรู้จักนักเรียนมากยิ่งขึ้นและสามารถหาทางช่วยเหลือนักเรียนได้ถูกต้องมากยิ่งขึ้น ซึ่งมีวิธีการต่าง ๆ เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์ การทำอัตชีวประวัติ การใช้มาตรส่วนประมาณค่า การออกแบบสอบถาม สังคมมิติ การศึกษาเด็กเป็นรายกรณี ระเบียบปฏิบัติการณ์ พฤติกรรมวรรณ ระเบียบสะสม การไปเยี่ยมบ้าน กลวิธีระบายความในใจ การใช้แบบสำรวจปัญหาและการใช้แบบทดสอบ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2538, หน้า 12) กล่าวว่า การบริการศึกษาและรวบรวมข้อมูล เป็นการศึกษาค้นคว้า รวบรวม ข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียนด้านการศึกษาอาชีพ บุคลิกภาพและสิ่งแวดล้อม นำข้อมูลมาวิเคราะห์และจัดระบบ เพื่อให้ครูรู้จักนักเรียนและสามารถให้ความช่วยเหลือ ส่งเสริมและพัฒนาได้ถูกต้อง สามารถช่วยเหลือให้นักเรียนเข้าใจตนเองและยอมรับตนเองอีกด้วย

ระวีวรรณ ชินะตระกูล (2539, หน้า 73) กล่าวว่า การบริการศึกษาและรวบรวมข้อมูล เป็นการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับตัวนักเรียนเพื่อทราบความสนใจ ความสามารถ ความถนัด เจตคติ ลักษณะนิสัย อารมณ์ ฯลฯ พร้อมทั้งสิ่งแวดล้อมของนักเรียน เช่น สภาพความสัมพันธ์ภายในบ้าน อาชีพ ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ฯลฯ เพื่อให้ครูรู้จักนักเรียนและนักเรียนรู้จักตนเองมากขึ้น มีวิธีการเก็บข้อมูลหลายวิธี คือการสังเกต การสัมภาษณ์ สังคมมิติและไครเออ การศึกษาผลงานของนักเรียน แบบสอบถาม ระเบียบสะสม การไปเยี่ยมเยียนที่บ้าน การศึกษารายกรณี แบบทดสอบ แบบทดสอบวัดบุคลิกภาพ

กรมวิชาการ (2545, หน้า 6) กล่าวว่า การบริการศึกษาและรวบรวมข้อมูล เป็นการรวบรวมรายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับตัวนักเรียน ในเรื่องประวัติส่วนตัว ภูมิหลัง สุขภาพ ความต้องการ ปัญหาและบุคลิกภาพด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์ การใช้แบบสอบถาม การใช้แบบทดสอบ การทำอัตชีวประวัติ การเยี่ยมบ้าน การทำสังคมมิติ และบันทึกข้อมูลในระเบียบสะสม ระเบียบพฤติกรรม สมุดรายงานประจำตัว เป็นต้น เพื่อให้ครูได้รู้จักนักเรียนและให้ความช่วยเหลือได้ถูกต้อง

เชิร์ทเชอร์ (Shertzer, 1976, p. 39) กล่าวว่า การบริการศึกษาและรวบรวมข้อมูล เป็นการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลทางกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา เฉพาะตัวนักเรียนแต่ละคน เพื่อให้เข้าใจนักเรียนดีขึ้น

สรุปได้ว่า การบริการศึกษาและรวบรวมข้อมูล เป็นการศึกษาค้นคว้าเป็นรายบุคคล เพื่อต้องการทราบรายละเอียดเกี่ยวกับตัวเด็ก เช่น ประวัติส่วนตัว ความถนัด ความสนใจ การปรับตัว เจตคติ ลักษณะนิสัย ความสามารถ สติปัญญา ตลอดจนความเป็นอยู่ทางบ้านและสภาพฐานะทางเศรษฐกิจของ ผู้ปกครอง เพื่อให้ผู้แนะแนวรู้จักนักเรียนและนักเรียนรู้จักตนเองดีขึ้น เช่น 1) การสังเกต 2) การสัมภาษณ์ 3) การใช้แบบสอบถาม 4) การใช้แบบทดสอบ 5) การทำอัตชีวประวัติ 6) การเยี่ยมบ้าน และ 7) การทำสังคมมิติ

3.7.2.2 บริการสนเทศ (information service)

วัฒนา พัทธราวิช (2531, หน้า 148) กล่าวว่า การบริการสนเทศทางการศึกษา เป็นการบริการให้ความรู้เกี่ยวกับการศึกษา และการบริการต่าง ๆ ในโรงเรียน ซึ่งมีวิธีการบริการหลายวิธี เช่น บริการเป็นรายบุคคล การปฐมนิเทศ การจัดกิจกรรมโรงเรียน การจัดงานอาชีพ การจัดการศึกษานอกสถานที่ การจัดกิจกรรมแนะแนวศึกษาต่อ การจัดกิจกรรมพิเศษ

กิจกรรมเสริมหลักสูตร การทำป้ายประกาศ การจัดข่าวสาร การจัดชุมนุมต่าง ๆ การอภิปราย ได้ว่าที่ การจัดประชุมใหญ่ การจัดบริการของห้องสมุดและกิจกรรมสำรวจ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2538, หน้า 12) กล่าวว่า การบริการสนเทศ เป็นการให้ข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ เพื่อให้นักเรียนเกิดการพัฒนา เป็นกิจกรรมหนึ่งที่ต่อเนื่องจากบริการศึกษาและรวบรวมข้อมูล อันจะช่วยให้นักเรียนได้รับข้อมูลข่าวสาร ความรู้ ตรงกับความต้องการในการส่งเสริม พัฒนา ตลอดจนการแก้ปัญหาอย่างเหมาะสม

ระวีวรรณ ชินะตระกูล (2539, หน้า 153-155) กล่าวว่า การบริการสนเทศทางการศึกษา เป็นการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารทางการศึกษาไปยังนักเรียนนักศึกษาโดยตรง เพื่อให้ความรู้แก่นักเรียน ซึ่งมีวิธีการและจัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่น จัดป้ายสนเทศ แจกเอกสาร จัดนิทรรศการ การสาธิต การจัดตลาดนัดแรงงาน การจัดสัปดาห์แนะแนวอาชีพ การบรรยาย การอภิปราย การแสดงบทบาทสมมุติ การออกเสียงตามสาย การจัดฉายภาพนิ่งหรือวีดิทัศน์ เป็นต้น

กรมวิชาการ (2545, หน้า 6) กล่าวว่า การบริการสนเทศการศึกษา เป็นการเสนอข้อมูลข่าวสารด้านต่าง ๆ ทางด้านการศึกษาให้แก่นักเรียนเพื่อประกอบการตัดสินใจ การวางแผนการเรียน การทำงานและการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ เช่น ความรู้เรื่องหลักสูตรที่เรียนอยู่ การเลือกวิชาเรียนที่เหมาะสมกับงาน วิธีการเรียนที่มีประสิทธิภาพ การวัดผลการเรียน การเรียน ซ่อมเสริมปัญหาและอุปสรรคในการเรียนและวิธีการป้องกันแก้ไข กิจกรรมเสริมหลักสูตร การเตรียมตัวสอบ และแนวการศึกษาต่อ

สรุปได้ว่า การบริการสนเทศ เป็นบริการให้ความรู้และข่าวสารต่าง ๆ แก่นักเรียน ทั้งในด้านการศึกษาเล่าเรียน การเลือกอาชีพ การปฏิบัติตนให้เข้ากับสังคมได้ เช่น 1) ปฐมนิเทศนักเรียน 2) การจัดเอกสาร 3) การเชิญวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิบรรยายให้ความรู้ 4) การเลือกวิชาเรียน 5) การเรียนซ่อมเสริม 6) ปัญหาและอุปสรรคในการเรียนและวิธีการป้องกันแก้ไข 7) กิจกรรมเสริมหลักสูตร 8) การเตรียมตัวสอบและแนวการศึกษาต่อ 9) การจัดกิจกรรมโฮมรูม 10) การพาไปศึกษานอกสถานที่ 11) การจัดงานวันอาชีพและ 12) การประสานขอเอกสารจากหน่วยงานอื่น

3.7.2.3 บริการให้คำปรึกษา (counseling service)

วัฒนา พัทธราวิช (2531, หน้า 152-153) กล่าวว่า การบริการให้คำปรึกษา หมายถึง กระบวนการสำคัญที่จะช่วยให้ผู้ประสบปัญหาสามารถแก้ไขปัญหาได้ด้วยตนเอง รู้จักและเข้าใจตนเองเป็นอย่างดี สามารถเป็นผู้นำแห่งตนเองได้และสามารถวางแผนทางของชีวิตในอนาคตได้ สามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมได้ และมีชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข มีวิธีการคือ การให้คำปรึกษาแบบนำทาง (directed method) การให้คำปรึกษาแบบไม่นำทาง (nondirected method) และการให้คำปรึกษาแบบสายกลาง (eclectic method)

กรมวิชาการ (2532, หน้า 26) กล่าวว่า การบริการให้คำปรึกษา หมายถึง การสนทนาลักษณะมีหลักการระหว่างครูกับนักเรียนผู้รับคำปรึกษา เพื่อให้เกิดการเรียนรู้และเข้าใจตนเอง สามารถจัดการกับตนเองได้เหมาะสม คือ การสร้างสัมพันธภาพ การใช้คำพูดและท่าทีในการให้คำปรึกษาและการยุติการให้คำปรึกษาการสร้างความประทับใจ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2538, หน้า 12) กล่าวว่า การบริการให้คำปรึกษา หมายถึง การให้ความช่วยเหลือ ความใกล้ชิด ความอบอุ่น ความมั่นใจ สติปัญญา อันจะช่วยให้นักเรียนสามารถตัดสินใจและเลือกได้อย่างชาญฉลาด ถูกต้องเหมาะสมกับสภาพปัญหาและความจำเป็น ซึ่งการให้คำปรึกษาที่มีประสิทธิภาพจำเป็นต้องมีข้อมูลที่ถูกต้องลึกซึ้งอย่างเพียงพอ

ระวีวรรณ ชินะตระกูล (2539, หน้า 181) กล่าวว่า การบริการให้คำปรึกษา เป็นการช่วยให้นักเรียนเข้าใจตนเองและสิ่งแวดล้อมแล้วนำไปสู่การป้องกันปัญหา ตัดสินปัญหา พัฒนาสิ่งที่ตนเองปรารถนาอย่างเหมาะสม การบริการให้คำปรึกษาจะมีประสิทธิภาพเพียงใดขึ้นอยู่กับ ความสัมพันธ์ไมตรี ความเป็นกันเอง ความรู้สึกปลอดภัย ความรักความนับถือ ความเคารพยกย่องที่เกิดขึ้นระหว่างฝ่ายขอคำปรึกษากับฝ่ายให้คำปรึกษา การให้คำปรึกษามี 2 ประเภท คือ 1) การให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล และ 2) การให้คำปรึกษาเป็นกลุ่ม

กู๊ด (Good, 1945, unpage) กล่าวว่า การบริการให้คำปรึกษา หมายถึง การช่วยเหลือบุคคลเป็นรายบุคคล ในปัญหาส่วนตัว ปัญหาการเรียนหรือปัญหาเกี่ยวกับอาชีพ ซึ่งข้อเท็จจริงทั้งหมดที่จำเป็นต้องนำมาวิเคราะห์ เพื่อหาทางช่วยแก้ปัญหาด้วยความช่วยเหลือของผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ชำนาญเป็นพิเศษ การช่วยเหลือนี้มักใช้วิธีสัมภาษณ์เป็นการส่วนตัวจะทำให้ผู้ได้รับการแนะนำได้รับการสอนให้รู้จักตัดสินใจด้วยตนเอง

เวิร์น (Wern, 1951, unpage) กล่าวว่า การบริการให้คำปรึกษา เป็นความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลสองคนที่มีความเคลื่อนไหว เปลี่ยนแปลงและมีจุดมุ่งหมาย ธรรมชาติของการให้คำปรึกษาจะเปลี่ยนแปลงอยู่เรื่อย ๆ ตามธรรมชาติหรือลักษณะความต้องการของนักเรียน กระบวนการนี้จะมีความร่วมมือของผู้ให้และผู้รับอยู่เสมอและมีจุดสนใจตนเองอย่างแจ่มแจ้งและการตัดสินใจอย่างแน่วแน่หรือการกำหนดแนวทางของตนโดยนักเรียนเอง

สรุปได้ว่า การบริการให้คำปรึกษา เป็นกระบวนการให้ความช่วยเหลือบุคคล โดยมีการสนทนากันระหว่างผู้ให้คำปรึกษากับผู้รับคำปรึกษา เพื่อช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาเข้าใจตนเองอย่างถ่องแท้สามารถแก้ปัญหาได้ สามารถวางแผนทางในอนาคตและปรับตัวได้ด้วยตนเอง ซึ่งผู้ให้คำปรึกษาอาจจะใช้วิธีให้ข้อมูลและแนะนำแนวทางเพื่อให้ผู้รับคำปรึกษตัดสินใจเอง เรียกว่าแบบนำทาง หรืออาจใช้วิธีให้ผู้รับคำปรึกษาได้เห็นช่องทางด้วยตนเอง เรียกว่าแบบไม่นำทาง หรืออาจนำทั้งสองแบบมาผสมผสานกัน เรียกว่า แบบสายกลาง

3.7.2.4 บริการจัดวางตัวบุคคล (placement service)

วัฒนา พัทธราวิช (2531, หน้า 163) กล่าวว่า การบริการจัดวางตัวบุคคลด้านการศึกษา เป็นการช่วยให้บุคคลได้เรียนตามวิชาที่ตนเองชอบ เป็นการจัดวางตัวนักเรียนทั้งที่ยังอยู่ในโรงเรียนและออกไปแล้ว ให้นักเรียนเข้าใจถึงความรู้ความสามารถของตนเอง เพื่อสามารถเลือกเรียนวิชาที่ตนเองสนใจและมีความถนัดได้

กรมวิชาการ (2532, หน้า 30-31) กล่าวว่า การบริการจัดวางตัวบุคคล คือ การจัดให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ การฝึกฝน หรือการได้รับการส่งเสริมที่เหมาะสม โดยจัดให้สอดคล้องกับความต้องการและสภาพปัญหาของนักเรียนแต่ละคน ทั้งในด้านการศึกษา อาชีพ ส่วนตัวและสังคม ซึ่งมีกรรมวิธี เช่น สำรวจปัญหาเฉพาะด้านของนักเรียนรายบุคคล จัดหาทุนการศึกษาให้นักเรียนที่ขาดทุน จัดกลุ่มสนใจ จัดหางานให้กับนักเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2538, หน้า 12) กล่าวว่า การบริการจัดวางตัวบุคคล หมายถึง การให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ตรง หรือฝึกฝนทักษะในเรื่อง ที่ตนสนใจ การจัดบรรยากาศ การจัดสิ่งแวดล้อม ตลอดจนการจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ ซึ่งต้องจัดให้สอดคล้องและต่อเนื่องกับกระบวนการเรียนการสอน และสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ข้อมูล ความสนใจ ความต้องการ ซึ่งจะเป็นการช่วยให้นักเรียนรู้จักตนเองมากยิ่งขึ้น

ระวีวรรณ ชินะตระกูล (2539, หน้า 212) กล่าวว่า การบริการจัดวางตัวบุคคลทางการศึกษา หมายถึง การบรรจุเด็กเข้าชั้นเรียน การช่วยให้เด็กเลือกหลักสูตรหรือวิชาเรียน ตลอดจนกิจกรรมเสริมหลักสูตร การจัดกลุ่มในการทำงานการเรียนการสอนและการฝึกงานตามความรู้ ความสามารถ สติปัญญา ความสนใจและความถนัด เพื่อให้มีความก้าวหน้าและสัมฤทธิ์ผลการเรียนมากที่สุด ซึ่งผู้ให้การช่วยเหลือต้องรู้จักเด็กเป็นรายบุคคล และตัดสินใจด้วยตนเองได้ถูกต้องในการวางแผนการศึกษาของตน

สรุปได้ว่า การบริการจัดวางตัวบุคคลทางการศึกษา เป็นการจัดประสบการณ์ตรง หรือฝึกทักษะในการทำงาน การศึกษาและอาชีพ ตามที่ตนสนใจและมีความต้องการ เช่น สำรวจปัญหาเฉพาะด้านของนักเรียนรายบุคคล จัดหาทุนการศึกษาให้นักเรียนที่ขาดทุน จัดกลุ่มสนใจ จัดหางานให้กับนักเรียนเพื่อช่วยให้นักเรียนรู้จักตนเองมากยิ่งขึ้น

3.7.2.5 บริการติดตามและประเมินผล (follow-up and evaluation service)

วัฒนา พัทธราวิช (2531, หน้า 163) กล่าวว่า การบริการติดตามและประเมินผล เป็นการติดตามดูว่าการจัดบริการต่าง ๆ ที่ได้ดำเนินการไปแล้วนั้นได้ผลมากน้อยเพียงใด นักเรียนที่ออกจากโรงเรียนไปแล้วทั้งจบการศึกษาและยังไม่จบการศึกษาประสบปัญหาอะไรบ้าง รวมทั้งการติดตามดู นักเรียนที่ยังศึกษาอยู่ในโรงเรียนและจบการศึกษาไปแล้วว่า

ประสบความสำเร็จในการแก้ปัญหาหรือไม่ ซึ่งมีวิธีการติดตาม ดังนี้ การสัมภาษณ์นักเรียนด้วยตนเอง การสัมภาษณ์บุคคลที่อยู่ใกล้ชิดกันและการส่งแบบสอบถามไปยังนักเรียนที่จบการศึกษาไปแล้ว

กรมวิชาการ (2532, หน้า 30-31) กล่าวว่า การบริการติดตามและประเมินผล เป็นการดำเนินงานเพื่อทราบผลที่นักเรียนได้รับจากบริการแนะแนวและเป็นแนวทางสรุปผลการดำเนินงาน เพื่อปรับปรุงงานแนะแนว มีการติดตาม 2 ประเภท คือ 1) ติดตามผลนักเรียนที่กำลังเรียนและจากนักเรียนออกจากโรงเรียนไปแล้ว และ 2) ติดตามผลการปฏิบัติงานแนะแนวทั้งหมดในโรงเรียน ซึ่งมีวิธีการติดตาม เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์ การใช้แบบสอบถาม

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2538, หน้า 12) กล่าวว่า การบริการติดตามและประเมินผล เป็นการดำเนินงานที่ต่อเนื่องจากการบริการต่างๆ เพื่อติดตามดูแล้ว นักเรียนมีสิ่งใดที่ต้องปรับปรุง แก้ไข พัฒนา ตลอดจนประเมินการจัดบริการต่าง ๆ ว่าสัมฤทธิ์ผลเพียงใด มีสิ่งใดที่ต้องปรับปรุงให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

ระวีวรรณ ชินะตระกูล (2539, หน้า 212) กล่าวว่า การบริการติดตามและประเมินผล เป็นการศึกษาหรือติดตามผล เพื่อทราบข้อมูลเกี่ยวกับผลการจัดการศึกษาและบริการแนะแนว เด็กมีการพัฒนามากน้อยเพียงใด และสามารถนำไปเป็นข้อมูลในการดำเนินงานต่อไป

สรุปได้ว่า การบริการติดตามและประเมินผล เป็นการบริการที่มุ่งจะประเมินผลงานที่ดำเนินการไปแล้ว เพื่อตรวจสอบความสำเร็จในการดำเนินงาน นักเรียนมีข้อคิดเห็นและมีความต้องการอย่างไร สามารถช่วยเหลือนักเรียนได้ดีหรือไม่ และข้อมูลที่ได้สามารถนำไปใช้ปรับปรุงงานแนะแนวให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นได้ต่อไป

จากการศึกษาเกี่ยวกับขอบข่ายของการแนะแนวการศึกษา ที่นักการศึกษาและหน่วยงานต่าง ๆ เสนอไว้ใน 5 บริการ ดังกล่าว สรุปเป็นขอบข่ายที่ควรดำเนินการในสถานศึกษา ดังนี้

- 1) การจัดบริการแนะแนวทางวิชาการในสถานศึกษา
- 2) การจัดบริการแนะแนวทางวิชาชีพในสถานศึกษา
- 3) การบริการศึกษาและรวบรวมข้อมูล
- 4) การบริการสนเทศ
- 5) การบริการให้คำปรึกษา
- 6) การบริการจัดวางตัวบุคคล
- 7) การติดตามและประเมินผลการจัดบริการแนะแนว
- 8) การมีส่วนร่วมของครูทุกคนในการจัดบริการแนะแนว
- 9) การประสานความร่วมมือ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และประสบการณ์ กับสถานศึกษาอื่น

3.8 การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

3.8.1 ความหมายของ การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

ในการศึกษาเกี่ยวกับความหมายของการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ได้มีนักการศึกษาและหน่วยงานต่าง ๆ ได้ให้ความหมายไว้ในหลายทัศนะ ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544ข, หน้า 7) ให้ความเห็นว่าการประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การบริหารจัดการและดำเนินกิจกรรมตามภารกิจปกติของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะเป็นการสร้างเชื่อมั่นให้ผู้รับบริการทางการศึกษาทั้งผู้รับบริการโดยตรง ได้แก่ ผู้เรียนและผู้ปกครองและผู้รับบริการทางอ้อม ได้แก่ สถานประกอบการ ประชาชนและสังคมโดยรวมว่าการดำเนินงานของสถานศึกษาจะมีประสิทธิภาพและทำให้ผู้เรียนมี คุณภาพหรือคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด

รุ่ง แก้วแดง (2544, หน้า 104) กล่าวว่า การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา หมายถึง การประเมินและการติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานของสถานศึกษาจากภายในโดยบุคลากรของสถานศึกษานั้นเอง หรือโดยหน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษานั้น

กาญจนา วัฒนา (2545, หน้า 76) กล่าวว่า การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง กระบวนการ ที่สถานศึกษากำหนดเป็นแนวปฏิบัติ เพื่อให้มั่นใจว่าถ้าทำตามกระบวนการที่กำหนดนี้แล้วการศึกษาจะมีคุณภาพเป็นที่พึงพอใจของนักเรียน ผู้ปกครองและประชาชนทั่วไป

จันทร์ธานี สงวนนาม (2545, หน้า 155) กล่าวว่า ระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เป็นส่วนหนึ่งของการบริหารสถานศึกษาและเป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ประกอบด้วย 1) การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ 2) การพัฒนามาตรฐานการศึกษา 3) การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา 4) การดำเนินการตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5) การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา 6) การประเมินคุณภาพการศึกษา 7) การรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี และ 8) การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

ชุมศักดิ์ อินทร์รัตน (2547, หน้า 186) กล่าวว่า การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง กระบวนการที่ทำให้มีความมั่นใจว่าผลผลิตนั้นมีมาตรฐานเป็นที่พอใจแก่ผู้ให้บริการในระดับสากล ซึ่งมีองค์ประกอบทำให้มีคุณภาพ ได้แก่ ปัจจัยตัวป้อน กระบวนการและผลผลิต

สรุปได้ว่า การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้มีคุณลักษณะตามมาตรฐานการศึกษอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะเป็นการสร้างเชื่อมั่นให้ผู้รับบริการทางการศึกษาทั้งผู้รับบริการโดยตรง ได้แก่ ผู้เรียนและผู้ปกครองและผู้รับบริการทางอ้อม ได้แก่ สถานประกอบการ ประชาชนและสังคมโดยรวมว่าการดำเนินงานของสถานศึกษาจะมีประสิทธิภาพ

3.8.2 ขอบข่ายของการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

ในการศึกษาเกี่ยวกับขอบข่ายของการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ได้มีนักการศึกษาและหน่วยงานต่าง ๆ ได้เสนอไว้ในหลายทัศนะ ดังนี้

สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์ (2543, หน้า 35-36) ได้เสนอขอบข่ายของระบบการประกันคุณภาพของสถานศึกษาไว้เป็นแนวในการดำเนินงาน ดังนี้

1. การควบคุมคุณภาพการศึกษา

1.1 การกำหนดมาตรฐาน

1.1.1 จัดทำมาตรฐานการศึกษาให้สอดคล้องกับท้องถิ่นและมาตรฐานกลาง

1.1.2 จัดทำข้อมูลพื้นฐานด้านปัจจัย ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต

1.2 การพัฒนาเข้าสู่มาตรฐานการศึกษา

1.2.1 พัฒนาสถานศึกษาเป็นองค์กรการเรียนรู้ พัฒนาระดับสูง จูงใจให้ผู้ปฏิบัติงานพัฒนาตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เพื่อปรับปรุงสิ่งต่าง ๆ ให้ดีขึ้น

1.2.2 สร้างจิตสำนึกของผู้ปฏิบัติงานให้เห็นว่า การปรับปรุงคุณภาพจะต้องปรับปรุงอยู่เสมอ และเป็นหน้าที่ของทุกคน

1.2.3 เข้าเป็นสมาชิกของชมรม หรือสมาคมทางวิชาการ

1.2.4 จัดทำธรรมนูญสถานศึกษา

1.2.5 พัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและสื่อการเรียนการสอน

1.2.6 บริหารคุณภาพโดยมุ่งเน้นผลผลิต ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน

2. การตรวจสอบคุณภาพ

2.1 สถานศึกษาทบทวนคุณภาพภายในทุกปี

2.2 นำผลการทบทวนคุณภาพภายในมาดำเนินการปรับปรุงให้ได้มาตรฐานตามเกณฑ์ที่กำหนด

3. การประเมินคุณภาพสถานศึกษากำหนดให้ มีการประเมินความก้าวหน้า มีการประเมินโครงการ แผนงานแล้วนำผลมาพัฒนาจัดให้มีการประเมินคุณภาพจากภายนอกเพื่อรับรองมาตรฐาน

กระทรวงศึกษาธิการ (2546ค, หน้า 18) กำหนดขอบข่ายของการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ดังนี้

1. จัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาระดับสถานศึกษา

2. สนับสนุน ส่งเสริมให้มีระบบการประกันคุณภาพในระดับหน่วยงานในสถานศึกษา

3. กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และรายงานผลการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

4. ปรับปรุงและพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษา (2546, หน้า 36) ได้เสนอไว้ว่าระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษา ซึ่งเป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องประกอบด้วย 1) การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ 2) การพัฒนามาตรฐานการศึกษา 3) การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา 4) การดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5) การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา 6) การประเมินคุณภาพการศึกษา 7) การรายงานคุณภาพการศึกษา และ 8) การผลัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

ซุมศักดิ์ อินทร์รัตน์ (2547, หน้า 190-191) ได้เสนอขอบข่ายการประกันคุณภาพการศึกษาไว้ ประกอบด้วย การดำเนินงาน 3 องค์ประกอบ ได้แก่ การควบคุมคุณภาพการศึกษา การตรวจสอบคุณภาพการศึกษา และการประเมินคุณภาพการศึกษา ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. การควบคุมคุณภาพการศึกษา เป็นกระบวนการนำไปสู่ระบบประกันคุณภาพ ดังนี้

1.1 การกำหนดมาตรฐานด้านผลผลิต ปัจจัยและกระบวนการ

1.2 การพัฒนาเข้าสู่มาตรฐาน ได้แก่ การดำเนินการจัดให้ปัจจัยต่าง ๆ มีมาตรฐาน เช่น พัฒนาอาจารย์ผู้สอน พัฒนาผู้บริหาร ปัจจัยส่งเสริมหรือสนับสนุนอื่น ๆ รวมทั้งการจัดการองค์กรหรือคณะกรรมการบริหารฝ่ายต่างๆ ของสถานศึกษา การปรับกลยุทธ์ และกระบวนการทัศน์ในการปฏิบัติงาน เป็นต้น

2. การตรวจสอบคุณภาพ เป็นกระบวนการเพื่อรวบรวมข้อมูลเพื่อวิเคราะห์สภาพจุดเด่น จุดด้อย และนำไปปรับปรุงแก้ไขหรือพัฒนาต่อไป ซึ่งประกอบด้วย

2.1 การประเมินความก้าวหน้าของสถานศึกษาและจัดทำรายงานต่อประชาชนหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการโดยคณะกรรมการในสถานศึกษาจัดให้มีการตรวจสอบภายใน (internal audit)

2.2 การประเมินความก้าวหน้าจากองค์กรภายนอก (external audit) เพื่อตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขให้ได้ตามเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพ

3. การประเมินคุณภาพ เป็นกระบวนการติดตามหรือตรวจสอบคุณภาพว่าถึงเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้เพียงใด ซึ่งประกอบด้วย

3.1 การทบทวนคุณภาพของสถานศึกษา เพื่อตรวจสอบว่าการปฏิบัติงานที่กำลังดำเนินการอยู่นั้นมีมาตรฐานแล้วหรือยัง มีเรื่องใดที่ควรปรับปรุงให้เข้าสู่เกณฑ์มาตรฐาน

3.2 การประเมินเพื่อขอรับรองมาตรฐาน (accreditation) เป็นการขอรับรองจากองค์กรภายนอก โดยอาศัยเกณฑ์มาตรฐานในระดับสากล

สรุปได้ว่า ขอบข่ายการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ

1. การกำหนดและจัดทำมาตรฐานการศึกษาได้สอดคล้องกับท้องถิ่นและมาตรฐานกลาง
2. การกำหนดมาตรฐานและจัดทำข้อมูลพื้นฐานด้านปัจจัย ด้านกระบวนการ และ ด้านผลผลิต
3. การพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้
4. การพัฒนาบุคลากรและปัจจัยส่งเสริมหรือสนับสนุนให้มีมาตรฐาน
5. การสร้างจิตสำนึกให้ผู้ปฏิบัติงานว่า การปรับปรุงคุณภาพเป็นหน้าที่ของทุกคน
6. การจัดทำธรรมนูญสถานศึกษา หรือแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา
7. การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและสื่อการเรียนการสอน
8. การประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา
9. การนำผลการประเมินภายในพัฒนาสถานศึกษาให้ได้ตามมาตรฐาน
10. การทบทวนคุณภาพของสถานศึกษาเพื่อตรวจสอบกับมาตรฐาน
11. การประเมินคุณภาพการศึกษาจากองค์กรภายนอก
12. การรายงานคุณภาพการศึกษา
13. การผดุงคุณภาพการศึกษา ให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาข้อมูลและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในเรื่อง ศักยภาพการบริหารจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานด้านงานวิชาการ ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชายนาท ผู้วิจัยได้พบงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับศักยภาพขององค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน งานวิจัยที่เกี่ยวกับสภาพและปัญหาการบริหารงานด้านวิชาการ งานวิจัยที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานวิชาการของสถานศึกษา งานวิจัยที่เกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา หลักสูตรท้องถิ่น งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิธีการจัดการสอน งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการแนะแนวการศึกษา และงานที่เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งมีรายละเอียดที่จะนำเสนอได้ดังนี้

1. งานวิจัยในประเทศ

สุจิตรา สุขพงษ์ (2539, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัย เรื่องการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลพบุรี พบว่าผู้บริหารโรงเรียนมีการปฏิบัติงานวิชาการอยู่ในเกณฑ์มาก 2 งาน ได้แก่ งานด้านการเรียนการสอนและ

งานประชุมอบรมทางวิชาการ มีการปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง 5 งาน ได้แก่ งานด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตร ไปใช้ งานวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ งานห้องสมุดและงานนิเทศภายใน สำหรับปัญหาการบริหารงานวิชาการ มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ได้แก่ ครูผู้สอนไม่สนใจศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับเอกสารประกอบหลักสูตรก่อนทำการสอน ครูผู้สอนขาดความรู้ความเข้าใจด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ไม่มีการสำรวจความเพียงพอในการใช้สื่อของครู ไม่มีการนำผลการประเมินไปแก้ปัญหาพร้อมกับผู้ปกครอง ไม่มีการควบคุมดูแล ติดตามและประเมินผลการใช้ห้องสมุด ครูขาดความกระตือรือร้นในการเพิ่มความรู้ ในการพัฒนาตนเองและขาดการติดตามผลการปฏิบัติงานของครู

เกียร ศิริโชติ. (2539, บทคัดย่อ). ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง สภาพและปัญหาการปฏิบัติการแนะแนวในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา พบว่า สภาพปัญหาและสาเหตุการจัดบริการแนะแนว มีดังนี้

1. การจัดบริการและรวบรวมข้อมูลรายบุคคล ส่วนใหญ่รวบรวมข้อมูลรายบุคคล ประวัติการเรียน ความสนใจในอาชีพ ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมชั้น โดยใช้วิธีการสังเกต ปัญหาที่พบ คือ ขาดความเป็นปัจจุบันและต่อเนื่อง มีสาเหตุมาจากครูไม่มีเวลา
2. การจัดบริการสนเทศ ส่วนใหญ่จัดบริการสนเทศให้กับนักเรียนในด้านการศึกษา โดยจัดป้ายนิเทศเพื่อประชาสัมพันธ์เรื่องราวต่าง ๆ มีปัญหาในเรื่องจัดป้ายนิเทศ เอกสารบรรยาย จัดทัศนศึกษา มีสาเหตุจากไม่มีงบประมาณ
3. บริการให้คำปรึกษา ส่วนใหญ่ให้คำปรึกษาแนวทางการศึกษาต่อ ลักษณะงานอาชีพต่าง ๆ เรื่องการคบเพื่อน โดยเรียกนักเรียนมาให้คำปรึกษาและให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล มีปัญหาในเรื่อง ครูทำหน้าที่ให้คำปรึกษาขาดความรู้และทักษะให้คำปรึกษา
4. การจัดวางตัวบุคคล ส่วนใหญ่เป็นการสอนซ่อมเสริมนักเรียนที่เรียนอ่อนและให้ทุนการศึกษา โดยใช้แบบสอบถามวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีปัญหาในเรื่องการจัดหาเงินมาใช้บริการจัดวางตัวบุคคล มีสาเหตุจากไม่มีบุคลากรสำหรับติดต่อประสานงานในการจัดหาทุน
5. บริการติดตามและประเมินผล ส่วนใหญ่ติดตามผลนักเรียนที่กำลังเรียนอยู่ ติดตามผลนักเรียนที่มารับบริการให้คำปรึกษาเฉพาะรายที่มีปัญหารุนแรง การจัดบริการติดตามผลส่วนใหญ่ใช้วิธีการสัมภาษณ์นักเรียนที่จบไปแล้ว การจัดครูออกเยี่ยมบ้าน มีปัญหาในระดับปานกลาง เนื่องจากครูไม่มีเวลา

บุญเถา บุราณ (2542, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง ปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ พบว่า ผู้บริหารและครูวิชาการมีความคิดเห็นต่อปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่ามีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาต่ำ ได้แก่ ด้านวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียน ด้านห้องสมุด

ด้านการเรียนการสอน ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ด้านนิเทศภายใน ด้านวัดผล และประเมินผลและด้านการประชุมอบรมทางวิชาการ

เวพัวร์ณ สมทรัพย์ (2543, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง ตักยภาพและความ เป็นไปได้ในการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษา เฉพาะกรณีอำเภอราษีไศล จังหวัดศรีสะเกษ ผลการวิจัยพบว่า ด้านศักยภาพองค์การบริหาร ส่วนตำบลในการดำเนินการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา พิจารณาจาก 4 ตัวชี้วัด คือ โครงสร้างการบริหาร ทิศต่อภาระงานและความสมดุลระหว่างเป้าหมายในการทำงานของ องค์การกับอำนาจตามกฎหมายกำหนด สอดคล้องกันทุกระดับตั้งแต่ระดับชาติลงมา แต่ในทาง พฤติกรรมการบริหารยังไม่มี ซึ่งอาจเกิดจากหลายปัจจัยในการดำเนินงานจัดการศึกษา ทิศต่อ ภาระงานขององค์การบริหารส่วนตำบลยังไม่มีความรู้ความเข้าใจและไม่กระตือรือร้นในการแสดง บทบาทของบุคคล ความสมดุลระหว่างเป้าหมายในการดำเนินงานขององค์การกับอำนาจตาม กฎหมายกำหนด ด้านความเป็นไปได้ มีความเป็นไปได้ต่ำ องค์การบริหารส่วนตำบลยังไม่ได้ ให้ความสำคัญในการจัดการศึกษา เพราะยังไม่ได้ดำเนินการจัดการศึกษา นอกจากนี้ การวางแผนยังไม่มี การวางแผน ไม่มีการเตรียมความพร้อมด้านบุคลากรและสถานที่ ยังไม่มี การติดต่อประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและยังไม่มี การดำเนินงานแต่อย่างใด

ด้านเครือข่ายในการจัดการศึกษา มีหลายองค์กรที่พร้อมที่จะให้คำแนะนำให้การ ช่วยเหลือและให้ความรู้ทางด้านวิชาการแต่ขาดการติดต่อประสานงานขอความช่วยเหลือใน เรื่องนี้ ปัญหาที่สำคัญ ได้แก่ ความซ้ำซ้อนในการจัดการศึกษา เนื่องจากมีหลายหน่วยงานเป็น ผู้จัดการศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษาที่สอดคล้องกัน ควรให้องค์การบริหารส่วนตำบลเป็น ผู้จัดการศึกษาโดยมีประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

สมยศ พงษ์ศิริพัฒน์ (2543, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัย เรื่องสภาพและปัญหาการ บริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่า 1) ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ส่วนใหญ่ปฏิบัติงาน ด้านการบริหารงานวิชาการครบทั้ง 7 ด้าน คือ ใช้วิธีการประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อค้นหาปัญหา ด้านการเรียนการสอนก่อนเปิดภาคเรียน จัดครูเข้าสอนในชั้นเรียนตรงตามความรู้ ความสามารถและความถนัดของแต่ละคน แนะนำให้ครูใช้วัสดุในท้องถิ่นมาประดิษฐ์เป็นสื่อการ เรียนการสอน ให้ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดวิธีการวัดและประเมินผล จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริม การอ่านเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเกิดแรงจูงใจเข้าไปใช้ห้องสมุด จัดมุมหนังสือในห้องเรียน ปฐมนิเทศครูที่บรรจุใหม่ให้เข้าใจบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบในด้านการเรียนการสอน สนับสนุนครูเข้ารับการอบรมในด้านการเรียนการสอนอยู่เสมอ 2) ปัญหาการปฏิบัติงานส่วน ใหญ่ คือการขาดบุคลากรที่มีความรู้ ความชำนาญในการวิเคราะห์หลักสูตรของแต่ละกลุ่ม ประสพการณ์ ครูบางคนไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอน ครูไม่ดัดแปลงวัสดุท้องถิ่นมาใช้ ในการเรียนการสอน ขาดเครื่องมือที่มีคุณภาพในการประเมินผลการเรียนการสอน สภาพ

ห้องสมุดไม่เหมาะสม ไม่เอื้ออำนวยในการจัดการศึกษาค้นคว้า ครูขาดความกระตือรือร้นในการเพิ่มพูนความรู้เพื่อพัฒนาตนเองและไม่ได้จัดทำแผนประชุมอบรมทางวิชาการประจำปี

ธำรงชาติ ธรรมชาติ (2543, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ศึกษาการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกระบี่ ผลการวิจัยพบว่า 1) การปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก แต่เมื่อพิจารณาแต่ละงานพบว่า งานนิเทศภายในอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนงานอื่นๆ อยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนตามประสบการณ์ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีการปฏิบัติงานวิชาการโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อทดสอบแต่ละงาน พบว่า งานห้องสมุดผู้บริหารปฏิบัติงานแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนจำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่สังกัดขนาดของโรงเรียนต่างกัน มีการปฏิบัติงานวิชาการไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อทดสอบแต่ละงาน พบว่า งานการประกันคุณภาพการศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

วนิดา การขยัน (2543, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การศึกษาการปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดพังงา ผลการวิจัยพบว่า 1) การปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนโดยภาพรวมและรายองค์ประกอบอยู่ในระดับปานกลาง 2) ผู้บริหารที่มีวิสัยทัศน์ต่างกันมีปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการโดยภาพรวมแตกต่างกัน เป็นรายองค์ประกอบ พบว่า ปัญหางานการเรียนการสอน งานนิเทศภายใน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนงานห้องสมุด แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับงานหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ งานวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน งานวัดผลประเมินผลและงานประชุมอบรมทางวิชาการแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 3) ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์การดำรงตำแหน่งต่างกัน มีปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการ โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อเป็นรายองค์ประกอบ พบว่า ปัญหาการเรียนการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนงานหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ งานวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน งานนิเทศภายในและงานห้องสมุด แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับงานวัดผลประเมินผล และงานประชุมอบรมทางวิชาการ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 4) ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่มีขนาดโรงเรียนในสังกัดต่างกันมีปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการ โดยภาพรวมและรายองค์ประกอบแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ประสิทธิ์ หนูประกอบ (2544, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง ศักยภาพองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการรับถ่ายโอนจัดการศึกษาระดับปฐมวัย จังหวัดสงขลา โดยได้ทำการศึกษาศักยภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลในการรับถ่ายโอน 2 ประเด็น คือ ระดับชั้น และระดับรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล ผลการวิจัยพบว่า

1. ศักยภาพในการรับการถ่ายโอนอยู่ระดับต่ำ
2. องค์การบริหารส่วนตำบลที่ระดับต่างกันมีศักยภาพต่างกัน
3. องค์การบริหารส่วนตำบลในชั้นเดียวกันที่มีรายได้ต่างกันแยกรายชั้น ได้ดังนี้
 - 3.1 ชั้น 1 โดยรวม องค์การบริหารส่วนตำบลที่มีรายได้ต่ำมีศักยภาพสูงกว่าที่มีรายได้สูง
 - 3.2 ชั้น 2 และชั้น 3 โดยรวมไม่แตกต่างกัน
 - 3.3 ชั้น 4 โดยรวมองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีรายได้ต่ำมีศักยภาพสูงกว่าที่มีรายได้สูง
 - 3.4 ชั้น 5 โดยรวมองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีรายได้สูงมีศักยภาพสูงกว่าที่มีรายได้ต่ำ

เสริมศักดิ์ โรยสุวรรณ (2544, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง ศึกษาการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระนอง ผลการวิจัยพบว่า 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของข้าราชการครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางและรายด้านพบว่า ด้านงานกิจการนักเรียนอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านอื่นอยู่ในระดับปานกลาง 2) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของข้าราชการครู จำแนกตามประสบการณ์ พบว่า โดยภาพรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนรายด้านพบว่า ด้านงานวิชาการและด้านงานอาคารสถานที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับด้านงานบุคลากรมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป มีส่วนร่วมค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 10 ปี ส่วนด้านอื่นไม่แตกต่าง 3) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของข้าราชการครู จำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า โดยภาพรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนรายด้านพบว่า งานกิจการนักเรียน งานอาคารสถานที่และงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับงานธุรการ การเงินและพัสดุ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดเล็กมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ ส่วนงานด้านวิชาการและงานบุคลากร ไม่แตกต่างกัน

เมธัสา เขียวศรีพจมาน (2544, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 โรงเรียนขจรเกียรติศึกษาจังหวัดภูเก็ต ผลการวิจัยพบว่า 1) ความคิดเห็นว่า การจัดการเรียนการสอนแบบทดลองเป็นการเรียนการสอนที่ทำให้ให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนได้ง่ายได้ด้วยตนเอง ทำให้มีความสุข สนุกสนานและเพลิดเพลินมาก 2) ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน

แบบจำลองสถานการณ์เป็นการเรียนการสอนที่ทำให้บรรยากาศในชั้นเรียนไม่จำเจ ได้ฝึกความกล้าแสดงออก แต่ข้อคิดที่สามารถวิเคราะห์ได้ไม่ชัดเจนเท่าที่ควร ครูต้องสรุปบทเรียนอีกครั้งหนึ่งจึงจะเข้าใจและต้องการนำเรื่องที่เกิดขึ้นในสถานการณ์ปัจจุบันมาสอนจะเป็นประโยชน์มากกว่า 3) ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนแบบใช้ชุดการสอน เป็นการเรียนการสอนที่ทำให้นักเรียนมีส่วนร่วมในชั้นเรียน ทั้งจากการเรียนรู้ด้วยตนเองเรียนรู้กับเพื่อนในกลุ่มย่อยและบรรยายของครู ทำให้เข้าใจบทเรียนมากขึ้นและเป็นการเรียนการสอนที่น่าสนใจ 4) ข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญที่สามารถใช้ในการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนขจรเกียรติศึกษา คือ จัดการเรียนการสอนที่น่าสนใจและสนองความต้องการการเรียนรู้ของนักเรียน โดยให้นักเรียนเสนอสิ่งที่ต้องการเรียนรู้ และฝึกให้นักเรียนมีทักษะในด้านต่าง ๆ ได้แก่ การคิด การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ การแก้ไขปัญหาความคิดสร้างสรรค์และความรับผิดชอบ

ธีระ ฤทธิเจริญ (2545, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง สภาพและปัญหาการบริหารงานและจัดการศึกษาของสถานศึกษาในประเทศไทย พบว่ามีการรับรู้ในเรื่องการกระจายอำนาจแต่ขาดความพร้อมและการดำเนินงานอย่างจริงจัง ขาดความชัดเจนในแนวปฏิบัติ แต่ให้การยอมรับในเรื่องการกระจายอำนาจเป็นสิ่งดี ในด้านการปฏิรูปการศึกษาพบว่า สถานศึกษาส่วนใหญ่ได้ดำเนินการโดยเฉพาะในส่วนของการมีส่วนร่วมศึกษา ประเด็นปัญหาอุปสรรคในการกระจายอำนาจการบริหารนั้นผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารสำนักงานได้ยกประเด็นด้านปัจจัย เช่น ปัญหางบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ไม่เพียงพอ ไม่ได้ยกปัจจัยด้านกระบวนการ คือ การบริหารจัดการและการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน การดำเนินงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานยังขาดประสิทธิภาพ ทั้งนี้เป็นเพราะแนวคิดตามวัฒนธรรมแบบดั้งเดิมขาดความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการแนวใหม่

วิฑูณ พลรงค์ (2545, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง สภาพและปัญหาในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกระบี่ ผลการวิจัยพบว่า 1) การปฏิบัติงานด้านการบริหารงานวิชาการครบทั้ง 7 ด้าน คือ วางแผนพัฒนาหลักสูตรร่วมกับคณะครูและคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ส่งครูเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับหลักสูตร ส่งเสริมครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยยึดนักเรียนเป็นสำคัญ สำรวจความต้องการในการใช้สื่อจัดซื้อสื่อโดยใช้งบประมาณของทางราชการ จัดประชุมครูเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน จัดให้มีห้องสมุดโดยใช้ห้องเรียนในอาคารเรียน ส่งเสริมการจัดกิจกรรมห้องสมุด จัดทำโครงการและปฏิทินปฏิบัติงาน การนิเทศภายในโดยให้ครูมีส่วนร่วมในการนิเทศ จัดให้มีการประชุมทางวิชาการโดยให้ครูที่ไปร่วมประชุมนำมาถ่ายทอดให้ครูคนอื่นในโรงเรียน 2) ปัญหาในการปฏิบัติงานส่วนใหญ่ คือ ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญในการวิเคราะห์หลักสูตร ครูไม่มีความสามารถในการสร้างนวัตกรรมและนำเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนการสอน ขาดระบบบริหารศูนย์สื่อ ขาดเครื่องมือที่มีคุณภาพในการวัดและ

ประเมินผล ขาดการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของครู และขาดงบประมาณ ในการจัดซื้อหนังสือและจัดประชุมอบรม

จำนง สมควร (2545, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การปฏิบัติงานวิชาการโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย ผลการวิจัย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นว่า ได้มีการปฏิบัติงานเกือบทุกงานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานวิชาการในโรงเรียน แต่ก็ยังพบส่วนที่ยังไม่ได้ปฏิบัติ ดังนี้ ประเมินผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติที่วางไว้ ประเมินผลการนำหลักสูตรไปใช้ ประชุมเชิงปฏิบัติการที่เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จัดทำสื่อการเรียนการสอน วัดและประเมินผลการเรียนรู้จากสภาพจริง ประเมินผลการดำเนินงานห้องสมุด จัดทำแผนการใช้ห้องสมุด กำหนดบทบาทผู้นิเทศไว้ชัดเจน สำหรับปัญหาที่พบ คือ ขาดแคลนครู ไม่ได้วิเคราะห์หลักสูตรและพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพความต้องการของท้องถิ่น ครูไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมจัดการเรียนการสอน ขาดแคลนงบประมาณ ไม่มีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง หนังสือห้องสมุดไม่เพียงพอ ขาดครูผู้ทำหน้าที่บรรณารักษ์และผู้นิเทศไม่มีเวลาที่จะทำการนิเทศอย่างจริงจัง

สำนักงานนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา (2546, หน้า 116-117) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การปฏิบัติการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา พบว่า อุปสรรคในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มีดังนี้ 1) ขาดการประเมินตนเอง 2) ขาดความรู้ความเข้าใจ 3) การทำงานล่าช้าไม่ทันตามกำหนด เนื่องจากบุคลากรที่เกี่ยวข้องมีหลายฝ่ายเกิดความไม่คล่องตัวในการทำงาน 4) บุคลากรมีภาระรับผิดชอบการสอนและงานธุรการอื่น ๆ มากจึงทำให้ไม่มีเวลาทุ่มเทให้กับการประกันคุณภาพเท่าที่ควร 5) ขาดบุคลากรแกนนำระดับโรงเรียน 6) การนิเทศภายในไม่สามารถปฏิบัติได้ตามปฏิทินการนิเทศ 7) ขาดแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย 8) โรงเรียนขาดการติดตามและประเมินในหน่วยงานของตน 9) คณะกรรมการรับผิดชอบการดำเนินการยังขาดการทำงานเป็นทีม 10) บุคลากรยังไม่ให้ความสำคัญในการศึกษาเอกสารคู่มือที่เกี่ยวข้อง 11) ครูผู้สอนขาดความรู้ในการนำข้อบกพร่องหรือจุดอ่อนมาวิเคราะห์และวางแผนการนำมาปรับปรุงพัฒนา 12) กรอบแนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาภายในสถานศึกษายังไม่มีความชัดเจนในเบื้องต้น

มนตรี ศรีเพชร. (2546, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาการปฏิบัติงาน วิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กที่มีครูไม่ครบชั้น สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัย พบว่า การปฏิบัติงานตามความคิดเห็นของผู้บริหารโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากส่วนครูผู้สอนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง สำหรับในเขตพื้นที่ต่างกันตามความคิดของผู้บริหารมีการปฏิบัติไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ และในความคิดเห็นของครูผู้สอนแตกต่างกัน ปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการตามความคิดเห็น ของผู้บริหาร และครูผู้สอน 1) ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ พบว่า มีปัญหาด้านความรู้ความเข้าใจ ขาดการวิเคราะห์หลักสูตรและไม่พัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและ

ท้องถิ่น 2) ด้านการเรียนการสอน พบว่า มีปัญหาการขาดแคลนครูขาดทักษะการสอนแบบบูรณาการ ครูมีภาระหน้าที่มากทำให้สอนไม่ได้เต็มที่ ครูขาดความรู้ เฉพาะทางไม่สามารถสอนได้ทุกวิชาในชั้นเดียวกันหรือมากกว่าหนึ่งชั้น 3) ด้านวัสดุสื่อประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน พบว่า มีปัญหาการขาดแคลนงบประมาณในการจัดซื้อและจัดทำสื่อและไม่มีระบบการจัดเก็บบำรุงรักษาและนำไปใช้ 4) ด้านการวัดและประเมินผล พบว่า ปัญหาครูไม่มีความรู้เกี่ยวกับการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง ขาดเครื่องมือในการวัดและประเมินผล

คมกฤช คัมภีรานนท์ (2546, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่องสภาพและปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี ผลการวิจัย พบว่ามีการปฏิบัติในระดับมาก และมีปัญหาในระดับปานกลาง สำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่มีการปฏิบัติในระดับไม่แตกต่างกันแต่มีปัญหาแตกต่างกัน และการปฏิบัติของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรีเขต 1 เขต 2 มีการปฏิบัติในระดับไม่แตกต่างกัน แต่มีปัญหาแตกต่างกัน

สัมฤทธิ์ พึ่งบุญ (2546, บทคัดย่อ). ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง ปัญหาการจัดบริการแนะแนวในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี ผลการวิจัยพบว่า

1. ปัญหาการจัดบริการแนะแนวใน 5 บริการ คือ 1) บริการศึกษาและรวบรวมข้อมูล 2) บริการให้คำปรึกษา 3) บริการสนเทศ 4) บริการจัดวางตัวบุคคล และ 5) บริการติดตามและประเมินผล โดยภาพรวมมีปัญหาปานกลางทุกด้าน

2. เปรียบเทียบปัญหาการจัดบริการแนะแนวทั้ง 5 บริการ พบว่า 1) ระหว่างผู้บริหารและครูผู้ประสานงานแนะแนว โดยภาพรวมมีปัญหาปานกลาง ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 2) ประสบการณ์การปฏิบัติงานต่ำกว่า 5 ปี 5-10 ปี และมากกว่า 10 ปี โดยภาพรวมมีปัญหาปานกลาง ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) โรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลาง โดยภาพรวมมีปัญหาปานกลาง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่แตกต่างกันกับโรงเรียนขนาดใหญ่

เฉลิมชัย อาภาสุวรรณ (2547, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในโรงเรียนที่ได้รับรางวัลชนะเลิศการจัดกิจกรรมวันประถมศึกษาแห่งชาติในจังหวัดสงขลา ผลการวิจัยพบว่า 1) การปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกตามขอบข่ายงาน มีงานการเรียนการสอน งานวัดและประเมินผล งานห้องสมุด และงานส่งเสริมการสอนอยู่ในระดับมาก ส่วนงานอื่นอยู่ในระดับปานกลาง 2) ครูผู้สอนที่มีเพศต่างกัน มีทัศนะต่อการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนโดยรวมไม่แตกต่างกัน แต่ในงานวัดและประเมินผล ครูผู้สอนเพศชายมีทัศนะสูงกว่าครูผู้สอนเพศหญิง 3) ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีทัศนะโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

4) ครูผู้สอนที่ปฏิบัติอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีทักษะแตกต่างกัน ยกเว้นงานห้องสมุดที่ไม่แตกต่างกัน โดยครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานอยู่ใน โรงเรียนที่มีนักเรียนไม่เกิน 300 คน มีทักษะต่อการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารสูงกว่าครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่มีนักเรียนตั้งแต่ 301 คนขึ้นไป 5) ในทัศนะของครูผู้สอน โรงเรียนมีปัญหาในการปฏิบัติงานวิชาการในเรื่องการขาดสื่อการเรียนการสอนมากที่สุด รองลงมาคือ วิธีการวัดและประเมินผล

2. งานวิจัยในต่างประเทศ

แลนเจนบัค (Langenbach, 1972, pp. 35-38) ได้ศึกษาวิจัย เกี่ยวกับเจตคติของครูที่มีต่อการใช้และการวางแผนพัฒนาหลักสูตร พบว่า ครูที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรได้คะแนนสูงกว่าครูที่ไม่มีส่วนร่วม ระดับการศึกษาและประสบการณ์ในการสอนมีอิทธิพลต่อเจตคติของครู และพบว่า ครูที่มีประสบการณ์หรือมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาหลักสูตรจะมีเจตคติทางบวกต่อการใช้และการวางแผนพัฒนาหลักสูตรมากกว่าครูที่ไม่มีประสบการณ์หรือไม่มีส่วนร่วม

สปาร์ค (Spark, 1981, abstract) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ของการปฏิบัติงานจริงของผู้บริหารโรงเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของนักเรียนในโรงเรียนระดับอำเภอของรัฐแคลิฟอร์เนีย โดยมุ่งศึกษาจากโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงสุดและโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำสุดซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับนักเรียนคือ ใช้ผลการสอบหรือหลักฐานคะแนนของโรงเรียนโดยใช้วิธีสำรวจข้อมูลทางไปรษณีย์ ให้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงานนโยบายและคุณภาพในการบริหารและศึกษาความเที่ยงของบทบาทของผู้บริหารในการจัดการเรียนการสอน ระหว่างผลสัมฤทธิ์ของโรงเรียนที่สูงและต่ำ ผลการศึกษาพบว่า ในหลักการมีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญหรือความสัมพันธ์ใดระหว่างผลสัมฤทธิ์ในระดับอำเภอกับผู้บริหารโรงเรียน แต่อย่างไรก็ตามมีสิ่งที่บ่งชี้ว่าผู้บริหารโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงของอำเภอ มักจะเป็นผู้ที่มีความสามารถที่จะจัดการให้มีการ วางแผนการเป็นผู้นำและมีส่วนร่วมในการบริหารกิจกรรมการเรียนการสอนในโรงเรียนมากกว่า ผู้บริหารในโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

มอดัน (Mouton, 1989, abstract) ได้ศึกษาการทดสอบผลจากการมีส่วนร่วมของครูในการพัฒนาหลักสูตร เพื่อสำรวจการมีส่วนร่วมของครูในการพัฒนาหลักสูตร และผลกระทบของการมีส่วนร่วมของครูต่อการปรับปรุงหลักสูตรใหม่ ผลการศึกษา พบว่า ครูที่ใช้เวลา 6 เดือนเขียนหลักสูตรใหม่และมีส่วนร่วมในการปรับปรุงหลักสูตร มีผลการสอนดีกว่าครูที่อยู่ในกลุ่มควบคุม กลุ่มตัวแทนของหลักสูตรและครูซึ่งสอนอยู่ในโรงเรียนเดียวกับผู้เขียนหลักสูตร การมีส่วนร่วมของครูไม่มีผลต่อทัศนะของครูที่เกี่ยวกับหลักสูตรใหม่และกระบวนการปรับปรุงหลักสูตร แต่จำนวนปีของประสบการณ์ในการเป็นครู ระดับของการเข้าไปมีส่วนร่วมในการปรับปรุงหลักสูตรและทัศนะของครูต่อหลักสูตรมีผลกระทบต่อปรับปรุงหลักสูตรใหม่

สตรีบลิง (Stribling, 1993, CD-ROM) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การริเริ่มเพื่อการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน(school-based management) ในโรงเรียนประถมศึกษาที่ตั้งขึ้นในรัฐเท็กซัส : กระบวนการและผลผลิต เนื่องจากการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานมีความเชื่อว่าโรงเรียนแต่ละแห่งมีความต้องการที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของตนเอง และการที่จะระบุนความต้องการเหล่านั้นได้ก็โดยการได้ทราบความต้องการของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียน ซึ่งได้แก่กลุ่มผู้ปกครอง ครูและนักเรียนในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน โรงเรียนแต่ละแห่งจะให้ความยืดหยุ่นแก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย(stakeholder) ในการค้นหาสาเหตุการสร้างสรรค์แนวทางการนำไปสู่การปฏิบัติและประเมินผล ซึ่งเป็นวิธีการใหม่ที่ใช้ในการจัดการแก้ปัญหาและการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้กับนักเรียน การศึกษาครั้งนี้แสดงให้เห็นถึงวิธีการนำการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานไปใช้ที่โรงเรียนประถมศึกษา รอค เพรนรี (Rock Prairie) ซึ่งเป็นโรงเรียนประถมศึกษาแห่งใหม่ในรัฐเท็กซัส โดยการศึกษาครั้งนี้เป็นการค้นหาความจริงจากสภาพธรรมชาติ โดยผู้วิจัยมุ่งตรวจวิเคราะห์ถึงผลกระทบของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานไปใช้ในเรื่องเกี่ยวกับการเงิน การคัดเลือกบุคลากร ขวัญของครูและการจัดการในเรื่องเกี่ยวกับอาณาบริเวณของโรงเรียน

ไรด์เอาท์ (Rideout, 1997, pp. 3348-A) ได้ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ในนิวฟันแลนด์และลาบราดอร์ โดยเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทางการศึกษาเข้ามามีบทบาทร่วมในการจัดการศึกษาระดับท้องถิ่นส่วนมากดำเนินการ โดยการตั้งสภาโรงเรียน(school council) พบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่ไม่เคยเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเลยส่วนครูอาจารย์ก็มีบทบาทร่วมในการจัดการศึกษาเพียงเล็กน้อยและในขอบเขตจำกัด ส่วนผู้บริหารมีบทบาทมากที่สุดในการจัดการศึกษา ผู้ปกครองและครูอาจารย์มีความต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในการรับผิดชอบและร่วมมือในการดำเนินการจัดการศึกษา ต้องการให้มีสภาโรงเรียนทำหน้าที่ให้คำปรึกษาหารือในการดำเนินงาน ต้องการให้มีการเปลี่ยนแนวทางในการดำเนินงานโดยเปิดโอกาสให้ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีบทบาทในการจัดการศึกษามากขึ้น ตลอดจนให้มีการกระจายอำนาจในการส่งงบประมาณมายังโรงเรียนโดยตรง และให้มีอำนาจในการจัดสรรบุคคลากร ตลอดจนปรับปรุงหลักสูตรท้องถิ่นได้

เคิร์กแพทริก (Kirkpatrick, 1997, pp. 352-A) ได้ศึกษาองค์ประกอบที่สำคัญในการพัฒนาแนวความคิด ความร่วมมือระหว่างครอบครัว โรงเรียน ชุมชน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะวัดว่าองค์ประกอบใดของผู้หน้าที่เกี่ยวข้องกับความร่วมมือของครอบครัว โรงเรียน ชุมชนโดยใช้แบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบหลักสำหรับแนวคิดใหม่ในการร่วมมือกันทางการศึกษา ระหว่างครอบครัว โรงเรียน ชุมชน มีดังนี้ 1) วิสัยทัศน์ 2) ความรู้ความสามารถ 3) ทรัพยากรต่างๆ 4) บรรยากาศ 5) ปัจจัยเชื่อมโยง 6) ความต้องการที่ตรงกัน 7) กลยุทธ์ 8) เวลา 9) ความสัมพันธ์ และ 10) กระบวนการ

โกลด์ (Gold, 2000, p. 295) ได้ศึกษาการเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยเน้นให้ความร่วมมือระหว่างชุมชน ผู้ปกครอง และ นักการศึกษา ซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิรูปการศึกษาในรัฐฟิลาเดลเฟีย ผลการศึกษาพบว่า การจัดการของชุมชนเป็นสื่อกลางระหว่างผู้ปกครอง ครอบครัวกับโรงเรียน เพื่อเป้าหมายในการเสริมสร้างการอ่านออกเขียนได้ และการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับชุมชน ทำให้ผู้ปกครองได้รับความรู้เกี่ยวกับชุมชน ดังนั้นการสร้างหุ้นส่วนและความร่วมมือระหว่างผู้ปกครองกับนักการศึกษาทำให้เกิดทรัพยากรที่มีคุณค่าทั้งในด้านสังคมและวัฒนธรรมให้กับโรงเรียน ผลการตรวจสอบได้แสดงว่า การบริหารโรงเรียนโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานนั้น ทั้งครู และผู้ปกครองต่างพัฒนาความเป็นเจ้าของในการทำหน้าที่ให้กับโรงเรียน เหมือนกับว่าพวกเขาได้ผูกพันตัวเองไว้กับผลผลิตและการสร้างความสัมพันธ์ภาพที่มีประสิทธิภาพ ผลการวิจัยครั้งนี้ยังระบุว่า การที่ผู้ปกครองได้เข้ามาเป็นหุ้นส่วนของกระบวนการทางการศึกษาที่ใช้การบริหารโรงเรียนแบบใช้โรงเรียนเป็นฐานได้นำไปสู่การขยายการเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องให้มากยิ่งขึ้น แม้ว่าการบริหารแบบใช้โรงเรียนเป็นฐานจะทำให้บุคลากรมีความรู้สึกว่าเป็นนักวิชาชีพมากขึ้น รวมทั้งช่วยขยายการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องของผู้ปกครองกับโรงเรียน แต่นักเรียนก็ยังเป็นผู้ได้รับประโยชน์เป็นเบื้องต้น บรรยากาศที่ดีของโรงเรียน ของกลุ่มครูและการพัฒนาความเป็นหุ้นส่วนของผู้ปกครองเป็นสิ่งที่นำไปสู่การเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นและการที่ทีมงานของโรงเรียนได้เข้ามามีส่วนในการคัดเลือกบุคลากร มีส่วนร่วมในกระบวนการด้านการเงิน มีส่วนในการปรับปรุงโรงเรียนเป็นสิ่งที่ทำให้โรงเรียนสามารถ ทำในสิ่งที่ตรงกับความต้องการของนักเรียนได้ดียิ่งขึ้น

จากการศึกษางานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ สรุปได้ว่า การบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในสถานศึกษามีศักยภาพแตกต่างกัน และจะดำเนินการได้สำเร็จมากหรือน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับขนาดของสถานศึกษา คุณลักษณะของผู้บริหาร ครูผู้ปฏิบัติการสอน ความพร้อมของชุมชน สภาพแวดล้อม ด้านสังคม เศรษฐกิจ สถานศึกษาแต่ละแห่งมุ่งเน้นในการพัฒนาผู้เรียนโดยปฏิบัติงานตามขอบข่ายงานวิชาการ ได้แก่ งานด้านหลักสูตร การพัฒนาหลักสูตร การพัฒนาการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล งานนิเทศการศึกษา งานสนับสนุนส่งเสริมการเรียนการสอน งานวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน งานห้องสมุด ผลการวิจัยพบว่า มีระดับศักยภาพในการปฏิบัติงานที่แตกต่างกัน มีปัญหาแตกต่างกันและไม่พบงานตามขอบข่ายที่เพิ่มขึ้นตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้แก่ การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาศักยภาพการบริหารจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานด้านงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท ซึ่งในบทนี้จะนำเสนอวิธีการดำเนินการวิจัยโดยมีรายละเอียดตามลำดับ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การจัดทำข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล
7. สถิติที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วยประชากรจำนวน 2 กลุ่ม คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียนและครูผู้ปฏิบัติการสอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท ที่ปฏิบัติงานในปีการศึกษา 2548 จำนวนสถานศึกษา 192 แห่ง จำนวนผู้อำนวยการโรงเรียน 192 คน รองผู้อำนวยการโรงเรียน 24 คน รวม 216 คนและครูผู้ปฏิบัติการสอน 1,770 คน รวมทั้งสิ้น 1,986 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท, 2548)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เนื่องจากประชากรมีจำนวนที่แน่นอน ผู้วิจัยใช้สูตรของยามาเน่ (Yamane, 1976, pp. 98-99) ในการคำนวณหากลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

ในเมื่อ

e	=	ความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่าง (0.05)
n	=	ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ
N	=	ขนาดของประชากร

ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มผู้บริหารโรงเรียน คือ ผู้อำนวยการสถานศึกษาจำนวน 111 คน และกลุ่มครูผู้ปฏิบัติการสอน จำนวน 222 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 333 คน โดยใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling) โดยแบ่งในอัตราส่วน คือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน ต่อครูผู้ปฏิบัติการสอน 2 คน ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

1. ใช้จำนวนประชากรทั้งหมดจำนวน 1,986 คน มาคำนวณหาสัดส่วนผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้ปฏิบัติการสอน

2. ใช้จำนวนกลุ่มตัวอย่างของผู้บริหารและครูผู้ปฏิบัติการสอน มาคำนวณหาขนาดความพอดีจากสถานศึกษาทั้ง 3 ขนาด คือ สถานศึกษาขนาดเล็ก สถานศึกษาขนาดกลางและสถานศึกษาขนาดใหญ่ โดยใช้สูตรการคำนวณ การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง (นิยม ปุราคำ, 2517, หน้า 162)

$$\text{Prop } n_h = \left(\frac{N_h}{\sum_{h=1}^I N_h} \right) n_0$$

n_h = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
 N_h = ขนาดประชากรของกลุ่ม
 $\sum_{h=1}^I N_h$ = ขนาดของประชากรทั้งหมด
 n_0 = ขนาดของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

ตาราง 1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามจำนวนผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้ปฏิบัติการสอน (หน่วย : คน)

ประชากร	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
ผู้บริหารสถานศึกษา	216	111
ครูผู้ปฏิบัติการสอน	1,770	222
รวม	1,986	333

3. เมื่อได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนผู้บริหารจำนวน 111 คน และครูผู้ปฏิบัติการสอน จำนวน 222 คน แล้วนำจำนวนผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน และจำนวนครูผู้ปฏิบัติการสอนไปเทียบสัดส่วนในแต่ละขนาดของสถานศึกษา ได้เป็นผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 99 คน รองผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 12 คน และครูผู้ปฏิบัติการสอน จำนวน 222 คน มาหาความพอดีตามขนาดของสถานศึกษาขนาดเล็ก สถานศึกษาขนาดกลางและสถานศึกษาขนาดใหญ่ ดังนี้

ตาราง 2 จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

ขนาดสถานศึกษา	ผู้อำนวยการโรงเรียน		รองผู้อำนวยการโรงเรียน		ครูผู้ปฏิบัติการสอน	
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1. ขนาดเล็ก	91	47	-	-	488	94
2. ขนาดกลาง	81	42	12	6	858	96
3. ขนาดใหญ่	20	10	12	6	424	32
รวม	192	99	24	12	1,770	222

4. เมื่อได้จำนวนของผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียนและจำนวนครูผู้ปฏิบัติการสอนแล้วทำการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) อีกครั้ง เพื่อให้ได้รายชื่อของผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียนและครูผู้ปฏิบัติการสอนโดยวิธีการจับฉลากตามบัญชีรายชื่อของสถานศึกษา โดยเก็บข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 1 คน และครูผู้ปฏิบัติการสอน 2 คน ต่อไป

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม(questionnair) ใช้ในการสอบถามเกี่ยวกับศักยภาพการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษา โดยแบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ(check list) เพื่อสอบถามข้อมูลที่เป็นสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วย เพศ อายุ คุณวุฒิทางการศึกษา ประสบการณ์ในตำแหน่ง และขนาดของสถานศึกษา

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับศักยภาพการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาเพื่อประเมินศักยภาพของตนเองและภาพรวมของสถานศึกษา มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scales) โดยกำหนดระดับคะแนนไว้เป็น 5 ระดับ คือ 5, 4, 3, 2, 1 ซึ่งแต่ละระดับคะแนนมีความหมาย ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง มีศักยภาพการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้โรงเรียน เป็นฐานระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง มีศักยภาพการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้โรงเรียน เป็นฐานระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง มีศักยภาพการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้โรงเรียน เป็นฐานระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง มีศักยภาพการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้โรงเรียน เป็นฐานระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง มีศักยภาพการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้โรงเรียน เป็นฐานระดับน้อยที่สุด

คำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นตามศักยภาพการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษา 8 ด้าน คือ 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ 4) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 6) การนิเทศการศึกษา 7) การแนะแนวการศึกษา และ 8) การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

มีลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยศึกษาแนวคิด หลักการ ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อวิเคราะห์ เนื้อหาเกี่ยวกับหลักการที่สำคัญโดยทั่วไป ในการบริหารจัดการศึกษาที่ใช้โรงเรียนเป็นฐานด้านงานวิชาการเพื่อกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย

2. สร้างแบบสอบถามโดยกำหนดประเด็นให้ครอบคลุมกรอบแนวคิดการวิจัยทั้งตัวแปรอิสระและตัวแปรตามโดยกำหนดวัตถุประสงค์ของแบบสอบถามกำหนดประเด็นหลักตาม

กรอบแนวคิดการวิจัย ซึ่งรูปแบบคำถามเป็น 2 รูปแบบ คือ แบบเลือกตอบและมาตราส่วนประมาณค่า

3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาและการเหมาะสมของการใช้ภาษา

4. ปรับปรุงเครื่องมือตามที่อาจารย์ ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ได้ให้ข้อเสนอแนะ

5. นำเครื่องมือที่ได้ปรับปรุงแล้วและผ่านความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เสนอผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรง (validity) เชิงเนื้อหา หรือดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับจุดประสงค์ (IOC) โดยกำหนดค่าตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป

6. นำแบบสอบถาม ที่ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอแนะไว้มาปรับปรุงแก้ไข

7. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลอง (try out) โดยนำแบบสอบถามไปถามผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน และครูผู้ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชยันท จำนวน 30 คน ที่ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่างทำการตอบแบบสอบถามแล้วนำไปหาความเชื่อมั่น (reliability) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2536, หน้า 200 - 216) ได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.98

8. นำแบบสอบถามที่ผ่านการหาความเชื่อมั่น ให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ให้ความเห็นชอบแล้วนำแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ มีคุณภาพเหมาะสมและเชื่อถือได้นำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการดำเนินการวิจัยมีขั้นตอนจัดเก็บข้อมูลดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ถึงผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาชยันท เพื่อขออนุญาตและออกหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลจากสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชยันท

2. ผู้วิจัยเป็นผู้นำส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ พร้อมแบบสอบถามและติดตามขอรับคืนจากสถานศึกษาแต่ละแห่งด้วยตนเอง

3. ผู้วิจัยจัดทำห้สแบบสอบถาม เพื่อสะดวกแก่การติดตามแบบสอบถามที่ยังไม่ได้รับคืนมา

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้แบบสอบถามคืนจากสถานศึกษาแล้ว นำมาตรวจหาความสมบูรณ์ ความถูกต้องของแบบสอบถามแล้วดำเนินการวิเคราะห์ซึ่งคำนวณโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โดยแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์โดยหาค่าความถี่และร้อยละ (percentage) นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปตารางประกอบความเรียง

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับศักยภาพการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน จากการประเมินตนเองและภาพรวมของสถานศึกษา วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปตารางประกอบความเรียง ซึ่งในการแปลผลของระดับศักยภาพ โดยกำหนดเกณฑ์ ของ เบสท์ (Best, 1981, p. 182) มีรายละเอียด ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง ศักยภาพการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานมีศักยภาพระดับน้อยที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง ศักยภาพการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานมีศักยภาพระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง ศักยภาพการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานมีศักยภาพระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง ศักยภาพการบริหารจัดการศึกษาที่ด้านงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานมีศักยภาพระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง ศักยภาพการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานมีศักยภาพระดับมากที่สุด

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบระดับศักยภาพการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานจากการประเมินตนเองและภาพรวมของสถานศึกษาโดยใช้ค่า t -test (independent)

ตอนที่ 4 เปรียบเทียบระดับศักยภาพการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามคุณวุฒิทางการศึกษา ประสบการณ์ในตำแหน่ง โดยใช้ค่าทดสอบที (t -test) และขนาดของสถานศึกษา โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Analysis of Variance) หรือใช้ค่าทดสอบ F -test ในกรณีที่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้นำมาทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe's Method) นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปตารางประกอบความเรียง

สถิติที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ร้อยละ

2. การหาขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรของ ยามาเน่ (Yamane) (พิชิต ฤทธิ์จัญญ, 2545, หน้า 117) คือ

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

ในเมื่อ

n	=	ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ
N	=	ขนาดของประชากร
e	=	ระดับของความคลาดเคลื่อนที่ยอมให้เกิดขึ้นได้ .05

3. การหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) (พิชิต ฤทธิ์จัญญ, 2545, หน้า 267)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{n}$$

$\bar{X}$	หมายถึง	ค่าเฉลี่ย
$\sum X$	หมายถึง	ผลรวมของคะแนน
X	หมายถึง	ค่าคะแนน
n	หมายถึง	จำนวนคะแนนทั้งหมด

4. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(Standard Deviation) (พิชิต ฤทธิ์จัญญ, 2545, หน้า 276)

$$S = \sqrt{\frac{\sum (X - \bar{X})^2}{n - 1}}$$

S	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง
X	แทน	ข้อมูล หรือคะแนนส่วนตัว
$\bar{X}$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง
n	แทน	จำนวนข้อมูลทั้งหมดของกลุ่มตัวอย่าง

5. ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เพื่อวัดความเที่ยงตรง (Validity) (พิชิต ฤทธิ์จัญญ, 2545, หน้า 242)

$$IOC = \frac{\sum R}{n}$$

เมื่อ IOC	หมายถึง	ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับ
		เนื้อหาตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
R	หมายถึง	ค่าคะแนนความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ
		แต่ละคน
n	หมายถึง	จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

6. ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยวิธีหาสัมประสิทธิ์แอลฟา ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach' s Alpha Coefficient) (พิชิต ฤทธิ์จัญญ, 2545, หน้า 248)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right]$$

α	หมายถึง	สัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น
n	หมายถึง	จำนวนข้อคำถาม
S_i^2	หมายถึง	ความแปรปรวนเป็นรายข้อ
S_t^2	หมายถึง	ความแปรปรวนทั้งฉบับ

7. ทดสอบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ที่เป็นอิสระต่อกัน โดยใช้ค่า t-test (Independent) และ ทดสอบค่าเฉลี่ยของประชากรมากกว่า 2 กลุ่ม โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - Way Analysis of Variance) (พิชิต ฤทธิ์จัญญ, 2545, หน้า 306)

$$t = \frac{\bar{x}_1 - \bar{x}_2}{\sqrt{\frac{(n_1 - 1)S_1^2 + (n_2 - 1)S_2^2}{n_1 + n_2 - 2} \left(\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} \right)}}$$

X_1	เป็นคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ 1
X_2	เป็นคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ 2
n_1	เป็นขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ 1
n_2	เป็นขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ 2
S_1	เป็นความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่ 1
S_2	เป็นความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่ 2

8. ทดสอบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มที่ไม่เป็นอิสระต่อกัน โดยใช้ค่าทดสอบ t – test (dependent) และทดสอบค่าเฉลี่ยของประชากรมากกว่า 2 กลุ่ม โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Analysis of Variance) หรือ โดยใช้ค่าทดสอบ F – test (พิชิต ฤทธิ์จัญญ, 2545, หน้า 307)

$$t = \frac{\Sigma D}{\sqrt{\frac{n \Sigma D^2 - (\Sigma D)^2}{n-1}}}$$

การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – Way Analysis of Variance)
(พิชิต ฤทธิ์จัญญ, 2545, หน้า 310)

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

เมื่อ F หมายถึง ค่าความแตกต่าง

MS_b หมายถึง ความแปรปรวน (Mean Square) ระหว่างกลุ่ม

MS_w หมายถึง ความแปรปรวน (Mean Square) ภายในกลุ่ม

9. สถิติทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่ม ด้วยวิธี S – Method ของ Scheffe
(พิชิต ฤทธิ์จรรยา, 2545, หน้า 314)

$$F = \frac{(\bar{X}_1 - \bar{X}_2)^2}{MS_w (n_1 + n_2) / n_1 n_2}$$

$\bar{X}$	หมายถึง	ค่าเฉลี่ย
n	หมายถึง	จำนวนสมาชิกในกลุ่มตัวอย่าง
MS_w	หมายถึง	ความแปรปรวน (Mean Square) ภายในกลุ่ม

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเรื่อง ศักยภาพการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชยันนาท ผู้วิจัยได้ลำดับการนำเสนอ ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. การวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อความเข้าใจตรงกันในการแปลความหมาย ผู้วิจัยขอกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน	ค่าสถิติทดสอบที t-test
F	แทน	ค่าสถิติทดสอบเอฟ f-test
Sig.	แทน	ค่าทดสอบการมีนัยสำคัญทางสถิติ
*	แทน	การมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 ศักยภาพการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลความหมายของผลที่ได้ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบระดับศักยภาพการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน จากการประเมินตนเองและภาพรวมของสถานศึกษา วิเคราะห์โดยใช้การทดสอบที (t-test)

ตอนที่ 4 การเปรียบเทียบระดับศักยภาพการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตามสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์โดยใช้ค่าทดสอบที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Analysis of Variance) หรือใช้ค่าทดสอบเอฟ (F-test) ในกรณีที่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะนำมาทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe's Method)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียนและครูผู้ปฏิบัติการสอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาวิทยาเขต จำนวน 333 คน มีสถานภาพด้านต่างๆ แสดงดังตาราง 3

ตาราง 3 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสถานภาพ

สถานภาพ	จำนวน (n = 333)	ร้อยละ
1. ตำแหน่งการปฏิบัติงาน		
ผู้อำนวยการโรงเรียน	99	29.73
รองผู้อำนวยการโรงเรียน	12	3.60
ครูผู้ปฏิบัติการสอน	222	66.67
2. เพศ		
ชาย	167	50.15
หญิง	166	49.85
3. อายุ		
ไม่เกิน 40 ปี	26	7.81
41 – 50 ปี	191	57.36
มากกว่า 50 ปี	116	34.83
4. คุณวุฒิทางการศึกษา		
ระดับปริญญาตรี	228	68.47
สูงกว่าปริญญาตรี	105	31.53
5. ประสบการณ์ในตำแหน่ง		
ต่ำกว่า 10 ปี	43	12.91
ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป	290	87.09

ตาราง 3 (ต่อ)

สถานภาพ	จำนวน (n = 333)	ร้อยละ
6. ขนาดของสถานศึกษาที่สังกัด		
ขนาดเล็ก	141	42.34
ขนาดกลาง	144	43.24
ขนาดใหญ่	48	14.41

จากตาราง 3 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นครูผู้ปฏิบัติการสอน คิดเป็นร้อยละ 66.67 รองลงมาเป็นผู้บริหารสถานศึกษา คิดเป็นร้อยละ 29.73 สถานภาพด้านเพศมีสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน คือ เพศชาย คิดเป็นร้อยละ 50.15 และเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 49.85 ด้านอายุส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 41–50 ปี คิดเป็นร้อยละ 57.36 รองลงมามีอายุมากกว่า 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 34.83 ด้านคุณวุฒิทางการศึกษา ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 68.47 ด้านประสบการณ์ในตำแหน่ง ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 87.09 และด้านขนาดของสถานศึกษาที่สังกัด เป็นสถานศึกษาขนาดกลางมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 43.24 รองลงมาเป็นสถานศึกษาขนาดเล็ก คิดเป็นร้อยละ 42.34

ตอนที่ 2 ศักยภาพการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

การศึกษาศักยภาพการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท ผู้วิจัยศึกษาจากการประเมินตนเองของกลุ่มตัวอย่างและภาพรวมของสถานศึกษา ในภารกิจการบริหารงานวิชาการ 8 ด้าน ประกอบด้วย 1) การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 2) การพัฒนาระบบการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ 3) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ 4) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 6) การนิเทศการศึกษา 7) การแนะแนวการศึกษา 8) การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และสรุปในภาพรวมของแต่ละด้านและภาพรวมทั้งหมด ได้ผลการศึกษานำเสนอต่อไปนี้

2.1 สรุปศักยภาพการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

ผลการศึกษาระดับศักยภาพการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท จากการประเมินตนเองของกลุ่มตัวอย่างและภาพรวมของสถานศึกษา สรุปภาพรวมแต่ละด้านและภาพรวมทั้งหมด แสดงดังตาราง 4

ตาราง 4 สรุปผลการศึกษาระดับศักยภาพการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้
โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชยันนาท
จากการประเมินตนเองของกลุ่มตัวอย่างและภาพรวมของสถานศึกษา

การบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการ	ศักยภาพของตนเอง (n=333)			ศักยภาพของสถานศึกษา (n=333)		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	3.77	0.49	มาก	3.81	0.59	มาก
2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้	3.99	0.50	มาก	3.98	0.57	มาก
3. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้	3.93	0.53	มาก	3.99	0.64	มาก
4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	3.43	0.62	ปานกลาง	3.50	0.72	ปานกลาง
5. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อ การศึกษา	3.71	0.51	มาก	3.79	0.61	มาก
6. การนิเทศการศึกษา	3.88	0.53	มาก	3.99	0.59	มาก
7. การแนะแนวการศึกษา	3.64	0.63	มาก	3.78	0.72	มาก
8. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา	3.87	0.56	มาก	3.98	0.63	มาก
ภาพรวม	3.80	0.47	มาก	3.88	0.55	มาก

จากตาราง 4 แสดงว่า ระดับศักยภาพของตนเอง ในการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการ โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชยันนาทภาพรวม อยู่ใน ระดับมาก (3.80, 0.47) เมื่อพิจารณาตามรายด้าน พบว่า มีศักยภาพอยู่ในระดับมากและปานกลาง ดังนี้ ด้านที่มีศักยภาพอยู่ในระดับมาก ได้แก่ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ (3.99, 0.50) ด้านการ วัดและประเมินผลการเรียนรู้ (3.93, 0.53) การนิเทศการศึกษา (3.88, 0.53) การพัฒนาระบบการ ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา (3.87, 0.56) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา (3.77, 0.49) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา (3.71, 0.51) การแนะแนวการศึกษา (3.64, 0.63) สำหรับการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา (3.43, 0.62) มีศักยภาพอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาถึงระดับศักยภาพของสถานศึกษา ในการบริหารจัดการศึกษาด้านงาน วิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชยันนาท ภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก (3.88, 0.55) เมื่อพิจารณาตามรายด้าน พบว่า มีศักยภาพในระดับ มากและปานกลาง ดังนี้ สำหรับด้านที่มีศักยภาพอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านการนิเทศการศึกษา (3.99, 0.59) ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ (3.99, 0.64) การพัฒนาระบบการประกัน คุณภาพภายในสถานศึกษา (3.98, 0.63) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ (3.98, 0.57) การพัฒนา หลักสูตรสถานศึกษา (3.81, 0.59) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา (3.79, 0.61) การแนะแนว การศึกษา (3.78, 0.72) สำหรับการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา (3.50, 0.72) มีศักยภาพอยู่ในระดับปานกลาง

2.2 ศักยภาพด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

ผลการศึกษาระดับศักยภาพการบริหารจัดการศึกษาด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท จากการประเมินตนเองของกลุ่มตัวอย่างและภาพรวมของสถานศึกษา แสดงดังตาราง 5

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับศักยภาพการบริหารจัดการศึกษาด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา จากการประเมินตนเองของกลุ่มตัวอย่างและภาพรวมของสถานศึกษา

ข้อ ที่	การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	ศักยภาพของตนเอง (n=333)			ศักยภาพของ สถานศึกษา (n=333)		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1	การสำรวจปัญหา ความต้องการและความจำเป็นของสังคม	3.72	0.62	มาก	3.81	0.67	มาก
2	การกำหนดวัตถุประสงค์ของการศึกษาที่สังคมต้องการ	3.80	0.61	มาก	3.83	0.69	มาก
3	การคัดเลือกเนื้อหาวิชาความรู้ที่ต้องการนำมาสอน	3.92	0.64	มาก	3.90	0.65	มาก
4	การนำไปทดลองใช้	3.74	0.69	มาก	3.71	0.73	มาก
5	การนิเทศการใช้หลักสูตรภายในสถานศึกษา	3.67	0.68	มาก	3.76	0.75	มาก
6	การกำกับติดตาม และประเมินผลการใช้หลักสูตร	3.74	0.66	มาก	3.83	0.77	มาก
7	การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรเพื่อให้เกิดประโยชน์กับผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง	3.78	0.70	มาก	3.81	0.78	มาก
เฉลี่ยรวม		3.77	0.49	มาก	3.81	0.59	มาก

จากตาราง 5 แสดงให้เห็นว่า ระดับศักยภาพของตนเองในการบริหารจัดการศึกษาด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาภาพรวมอยู่ในระดับมาก (3.77, 0.49) และเมื่อพิจารณาตามรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีศักยภาพอยู่ในระดับมาก ดังนี้ การคัดเลือกเนื้อหาวิชาความรู้ที่ต้องการนำมาสอน (3.92, 0.64) การกำหนดวัตถุประสงค์ของการศึกษาที่สังคมต้องการ (3.80, 0.61) การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรเพื่อให้เกิดประโยชน์กับผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง (3.78, 0.70) การนำไปทดลองใช้ (3.74, 0.69) การกำกับติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร (3.74, 0.66) การสำรวจปัญหาความต้องการและความจำเป็นของสังคม (3.72, 0.62) และการนิเทศการใช้หลักสูตรภายในสถานศึกษา (3.67, 0.68)

เมื่อพิจารณาถึงระดับศักยภาพของสถานศึกษา ในการบริหารจัดการศึกษาด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก (3.81, 0.59) เมื่อพิจารณาตามรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีระดับศักยภาพอยู่ในระดับมาก ดังนี้ การคัดเลือกเนื้อหาวิชาความรู้ที่ต้องการนำมาสอน (3.90, 0.65) การกำหนดวัตถุประสงค์ของการศึกษาที่สังคมต้องการ (3.83, 0.69) การกำกับติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร (3.83, 0.77) การสำรวจปัญหาความต้องการและความจำเป็นของสังคม (3.81, 0.67) การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรเพื่อให้เกิดประโยชน์กับผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง (3.81, 0.78) การนิเทศการใช้หลักสูตรภายในสถานศึกษา (3.76, 0.75) และการนำไปทดลองใช้ (3.71, 0.73)

2.3 ศักยภาพด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้

ผลการศึกษาระดับศักยภาพการบริหารจัดการศึกษาด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชายนา จากการประเมินตนเองของกลุ่มตัวอย่างและภาพรวมของสถานศึกษา แสดงดังตาราง 6

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับศักยภาพการบริหารจัดการศึกษาด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ จากการประเมินตนเองของกลุ่มตัวอย่างและภาพรวมของสถานศึกษา

ข้อ ที่	การพัฒนากระบวนการเรียนรู้	ศักยภาพของตนเอง (n=333)			ศักยภาพของ สถานศึกษา (n=333)		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1	การจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน	3.95	0.62	มาก	3.94	0.66	มาก
2	การส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ	3.96	0.68	มาก	3.94	0.70	มาก
3	การจัดกิจกรรมการสอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต	3.97	0.64	มาก	3.97	0.73	มาก
4	การสอนที่ทำให้ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้	3.91	0.63	มาก	3.89	0.72	มาก
5	การส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน	3.85	0.76	มาก	3.88	0.79	มาก
6	การจัดการเรียนที่ปลูกฝังคุณลักษณะที่พึงประสงค์แก่ผู้เรียน	4.18	0.70	มาก	4.15	0.75	มาก
7	การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้มีความยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสมกับเวลาและสภาพของผู้เรียน	4.10	0.66	มาก	4.09	0.70	มาก
เฉลี่ยรวม		3.99	0.50	มาก	3.98	0.57	มาก

จากตาราง 6 แสดงให้เห็นว่า ระดับศักยภาพของตนเองในการบริหารจัดการศึกษาด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ภาพรวมอยู่ในระดับมาก (3.99, 0.50) เมื่อพิจารณาตามรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ดังนี้ การจัดการเรียนที่ปลูกฝังคุณลักษณะที่พึงประสงค์แก่ผู้เรียน (4.18, 0.70) การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้มีความยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสมกับเวลาและสภาพของผู้เรียน (4.10, 0.66) การจัดกิจกรรมการสอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต (3.97, 0.64) การส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ (3.96, 0.68) การจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน (3.95, 0.62) การสอนที่ทำให้ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ (3.91, 0.63) การส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน (3.85, 0.76)

เมื่อพิจารณาถึงระดับศักยภาพของสถานศึกษา ในการบริหารจัดการศึกษาด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก (3.98, 0.57) เมื่อพิจารณาตามรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ดังนี้ การจัดการเรียนที่ปลูกฝังคุณลักษณะที่พึงประสงค์แก่ผู้เรียน (4.15, 0.75) การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้มีความยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสมกับเวลาและสภาพของผู้เรียน (4.09, 0.70) การจัดกิจกรรมการสอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต (3.97, 0.73) การจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน (3.94, 0.66) การส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ (3.94, 0.70) การสอนที่ทำให้ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ (3.89, 0.72) การส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน (3.88, 0.79)

2.4 ศักยภาพด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ผลการศึกษาระดับศักยภาพการบริหารจัดการศึกษาด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท จากการประเมินตนเองของกลุ่มตัวอย่างและภาพรวมของสถานศึกษา แสดงดังตาราง 7

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับศักยภาพการบริหารจัดการศึกษาด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ จากการประเมินตนเองของกลุ่มตัวอย่างและภาพรวมของสถานศึกษา

ข้อ ที่	การวัดและประเมินผลการเรียนรู้	ศักยภาพของตนเอง (n=333)			ศักยภาพของ สถานศึกษา (n=333)		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1	การกำหนดระเบียบ แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล	3.98	0.65	มาก	4.05	0.75	มาก
2	การจัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษาตามระเบียบการวัดและประเมินผลของสถานศึกษา	3.99	0.70	มาก	4.08	0.74	มาก
3	การวัดผล ประเมินผลและอนุมัติผลการเรียน	4.13	0.65	มาก	4.15	0.72	มาก
4	การประเมินผลการเรียนทุกช่วงชั้น	4.17	0.72	มาก	4.16	0.77	มาก
5	การสอนซ่อมเสริมกรณีที่มีผู้เรียนไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน	3.81	0.69	มาก	3.90	0.78	มาก
6	การพัฒนาเครื่องมือในการวัดและประเมินผล	3.72	0.68	มาก	3.78	0.78	มาก
7	การจัดระบบสารสนเทศเพื่อใช้ในการอ้างอิงตรวจสอบ และการพัฒนาการเรียนการสอน	3.68	0.69	มาก	3.83	0.81	มาก
เฉลี่ยรวม		3.93	0.53	มาก	3.99	0.64	มาก

จากตาราง 7 แสดงให้เห็นว่า ระดับศักยภาพของตนเองในการบริหารจัดการศึกษาด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก (3.93, 0.53) เมื่อพิจารณาตามรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ดังนี้ การประเมินผลการเรียนทุกช่วงชั้น (4.17, 0.72) การวัดผล ประเมินผลและอนุมัติผลการเรียน (4.13, 0.65) การจัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษาตามระเบียบการวัดและประเมินผลของสถานศึกษา (3.99, 0.70) การกำหนดระเบียบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล (3.98, 0.65) การสอนซ่อมเสริมกรณีที่มีผู้เรียนไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน (3.81, 0.69) การพัฒนาเครื่องมือในการวัดและประเมินผล (3.72, 0.68) และการจัดระบบสารสนเทศเพื่อใช้ในการอ้างอิงตรวจสอบและการพัฒนาการเรียนการสอน (3.68, 0.69)

เมื่อพิจารณาถึงระดับศักยภาพของสถานศึกษา ในการบริหารจัดการศึกษาด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก (3.99, 0.64) เมื่อพิจารณาตามรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ดังนี้ การประเมินผลการเรียนทุกช่วงชั้น (4.16, 0.77) การวัดผล ประเมินผลและอนุมัติผลการเรียน (4.15, 0.72) การจัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษาตามระเบียบการวัดและประเมินผลของสถานศึกษา (4.08, 0.74) การกำหนดระเบียบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล (4.05, 0.75) การสอนซ่อมเสริมกรณีที่มีผู้เรียนไม่ผ่านเกณฑ์

การประเมิน (3.90, 0.78) การจัดระบบสารสนเทศเพื่อใช้ในการอ้างอิงตรวจสอบและการพัฒนาการเรียนการสอน (3.83, 0.81) และการพัฒนาเครื่องมือในการวัดและประเมินผล (3.78, 0.78)

2.5 ศักยภาพด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ผลการศึกษาระดับศักยภาพการบริหารจัดการศึกษาด้านการวิจัยและพัฒนาคุณภาพการศึกษา ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชั้นนาท จากการประเมินตนเองของกลุ่มตัวอย่างและภาพรวมของสถานศึกษา แสดงดังตาราง 8

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับศักยภาพการบริหารจัดการศึกษาด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา จากการประเมินตนเองของกลุ่มตัวอย่างและภาพรวมของสถานศึกษา

ข้อ ที่	การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	ศักยภาพของตนเอง (n=333)			ศักยภาพของสถานศึกษา (n=333)		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1	การใช้กระบวนการวิจัยในการเรียนรู้เพื่อหา รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสม กับนักเรียน	3.52	0.75	มาก	3.59	0.81	มาก
2	การใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ การเรียนรู้	3.47	0.74	ปาน กลาง	3.49	0.80	ปาน กลาง
3	การใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตร	3.34	0.68	ปาน กลาง	3.40	0.81	ปาน กลาง
4	การใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการ เรียนรู้	3.49	0.71	ปาน กลาง	3.55	0.82	มาก
5	การใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาสื่อการ เรียนรู้	3.42	0.73	ปาน กลาง	3.49	0.79	ปาน กลาง
6	การใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ ในการจัดการศึกษา	3.43	0.71	ปาน กลาง	3.51	0.80	มาก
7	การประสานความร่วมมือในการศึกษา วิเคราะห์ วิจัยกับสถานศึกษาหน่วยงานอื่น	3.40	0.76	ปาน กลาง	3.48	0.88	ปาน กลาง
8	การนำผลการวิจัยมาใช้ในการแก้ปัญหาและ เผยแพร่	3.37	0.83	ปาน กลาง	3.46	0.87	ปาน กลาง
เฉลี่ยรวม		3.43	0.62	ปาน กลาง	3.50	0.72	ปาน กลาง

จากตาราง 8 แสดงให้เห็นว่า ระดับศักยภาพของตนเองในการบริหารจัดการศึกษาด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง (3.43, 0.62) เมื่อพิจารณาตามรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากและปานกลาง ดังนี้ ด้านที่มีศักยภาพในระดับมาก ได้แก่ การใช้กระบวนการวิจัยในการเรียนรู้เพื่อหารูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับนักเรียน (3.52, 0.75) สำหรับด้านที่มีศักยภาพในระดับปานกลาง ได้แก่ การใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ (3.49, 0.71) การใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ (3.47, 0.74) การใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพในการจัดการศึกษา (3.43, 0.71) การใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาสื่อการเรียนรู้ (3.42, 0.73) การประสานความร่วมมือในการศึกษาวิเคราะห์วิจัยกับสถานศึกษา หน่วยงานอื่น (3.40, 0.76) การนำผลการวิจัยมาใช้ในการแก้ปัญหาและเผยแพร่ (3.37, 0.83) และการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตร (3.34, 0.68)

เมื่อพิจารณาถึงระดับศักยภาพของสถานศึกษา ในการบริหารจัดการศึกษาด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง (3.50, 0.72) เมื่อพิจารณาตามรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากและปานกลาง ดังนี้ ด้านที่มีศักยภาพในระดับมาก ได้แก่ การใช้กระบวนการวิจัยในการเรียนรู้เพื่อหารูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับนักเรียน (3.59, 0.81) การใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ (3.55, 0.82) การใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพในการจัดการศึกษา (3.51, 0.80) สำหรับด้านที่มีศักยภาพในระดับปานกลาง ได้แก่ การใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาสื่อการเรียนรู้ (3.49, 0.79) การใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ (3.49, 0.80) การประสานความร่วมมือในการศึกษาวิเคราะห์วิจัยกับสถานศึกษา หน่วยงานอื่น (3.48, 0.88) การนำผลการวิจัยมาใช้ในการแก้ปัญหาและเผยแพร่ (3.46, 0.87) และการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตร (3.40, 0.81)

2.6 ศักยภาพด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

ผลการศึกษาในระดับศักยภาพการบริหารจัดการศึกษาด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ชัยนาท จากการประเมินตนเองของกลุ่มตัวอย่างและภาพรวมของสถานศึกษา แสดงดังตาราง 9

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับศักยภาพการบริหารจัดการศึกษาด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา จากการประเมินตนเองของกลุ่มตัวอย่างและภาพรวมของสถานศึกษา

ข้อ ที่	การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี เพื่อการศึกษา	ศักยภาพของตนเอง (n=333)			ศักยภาพของ สถานศึกษา (n=333)		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1	การจัดทำและจัดหาสิ่งที่อยู่ในท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้เพื่อเป็นสื่อการเรียนรู้	3.74	0.72	มาก	3.81	0.79	มาก
2	การเลือกและการใช้สื่อการเรียนรู้	3.84	0.62	มาก	3.85	0.75	มาก
3	การศึกษา ค้นคว้า วิจัย เพื่อพัฒนาสื่อการเรียนรู้	3.56	0.71	มาก	3.62	0.78	มาก
4	การวิเคราะห์และประเมินคุณภาพมาตรฐานสื่อการเรียนรู้	3.46	0.72	ปานกลาง	3.58	0.82	มาก
5	การจัดหาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีในการเรียนการสอน	3.80	0.65	มาก	3.88	0.70	มาก
6	การจัดหาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อพัฒนางานวิชาการ	3.77	0.67	มาก	3.85	0.69	มาก
7	การจัดให้มีแหล่งการเรียนรู้ ศูนย์สื่อการเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษา	3.91	0.71	มาก	3.98	0.78	มาก
8	การประสานความร่วมมือในการผลิต จัดหา พัฒนาการใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยี	3.77	0.67	มาก	3.83	0.74	มาก
9	การมีเครือข่ายการเรียนรู้ระหว่างสถานศึกษา ท้องถิ่น ชุมชนและสังคมอื่น	3.59	0.69	มาก	3.74	0.77	มาก
เฉลี่ยรวม		3.71	0.51	มาก	3.79	0.61	มาก

จากตาราง 9 แสดงให้เห็นว่า ระดับศักยภาพของตนเอง ในการบริหารจัดการศึกษาด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาภาพรวม อยู่ในระดับมาก(3.71, 0.51) เมื่อพิจารณาตามรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากและปานกลาง ดังนี้ ด้านที่มีศักยภาพในระดับมาก ได้แก่ การจัดทำให้มีแหล่งการเรียนรู้ ศูนย์สื่อการเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษา (3.91, 0.71) การเลือกและการใช้สื่อการเรียนรู้ (3.84, 0.62) การจัดหาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีในการเรียนการสอน (3.80, 0.65) การประสานความร่วมมือในการผลิต จัดหา พัฒนาการใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยี (3.77, 0.67) การจัดหาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อพัฒนาด้านวิชาการ (3.77, 0.67) การจัดทำและจัดหาสิ่งที่อยู่ในท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้เพื่อเป็นสื่อการเรียนรู้ (3.74, 0.72) การศึกษาค้นคว้าวิจัยเพื่อพัฒนาสื่อการเรียนรู้ (3.56, 0.71) และการมีเครือข่ายการ

เรียนรู้ระหว่างสถานศึกษา ท้องถิ่น ชุมชนและสังคมอื่น (3.59, 0.69) สำหรับด้านที่มีศักยภาพระดับปานกลาง ได้แก่ การวิเคราะห์และประเมินคุณภาพมาตรฐานสื่อการเรียนรู้ (3.46, 0.72)

เมื่อพิจารณาถึงระดับศักยภาพของสถานศึกษา ในการบริหารจัดการศึกษาด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก (3.79, 0.61) เมื่อพิจารณาตามรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ดังนี้ การจัดให้มีแหล่งการเรียนรู้ ศูนย์สื่อการเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษา (3.98, 0.78) การจัดหาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีในการเรียนการสอน (3.88, 0.70) การจัดหาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อพัฒนางานด้านวิชาการ (3.85, 0.69) การเลือกและการใช้สื่อการเรียนรู้ (3.85, 0.75) การประสานความร่วมมือในการผลิต จัดหา พัฒนาการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี (3.83, 0.74) การจัดทำและจัดหาสิ่งที่อยู่ในท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้เป็นสื่อการเรียนรู้ (3.81, 0.79) การมีเครือข่ายการเรียนรู้ระหว่างสถานศึกษา ท้องถิ่น ชุมชนและสังคมอื่น (3.74, 0.77) การศึกษาค้นคว้า วิจัย เพื่อพัฒนาสื่อการเรียนรู้ (3.62, 0.78) และการวิเคราะห์และประเมินคุณภาพมาตรฐานสื่อการเรียนรู้ (3.58, 0.82)

2.7 ศักยภาพด้านการนิเทศการศึกษา

ผลการศึกษาระดับศักยภาพการบริหารจัดการศึกษาด้านการนิเทศการศึกษา ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท จากการประเมินตนเองของกลุ่มตัวอย่างและภาพรวมของสถานศึกษา แสดงดังตาราง 10

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับศักยภาพการบริหารจัดการศึกษาด้านการนิเทศการศึกษาจากการประเมินตนเองของกลุ่มตัวอย่างและภาพรวมของสถานศึกษา

ข้อ ที่	การนิเทศการศึกษา	ศักยภาพของตนเอง (n=333)			ศักยภาพของสถานศึกษา (n=333)		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1	การจัดทำแผนงานโครงการ ในการบริหารงานวิชาการ	3.96	0.72	มาก	4.07	0.75	มาก
2	การจัดตารางเรียนร่วมกันระหว่างครูกับผู้บริหาร	3.95	0.78	มาก	4.03	0.81	มาก
3	การจัดกิจกรรมแบบมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	3.70	0.73	มาก	3.85	0.75	มาก
4	การเยี่ยมชั้นเรียน	3.94	0.75	มาก	4.00	0.79	มาก
5	การสังเกตการสอน	3.79	0.76	มาก	3.88	0.79	มาก
6	การศึกษาเอกสารวิชาการ	3.96	0.73	มาก	4.00	0.74	มาก
7	การให้คำปรึกษาหารือเป็นกลุ่มและรายบุคคล	3.93	0.76	มาก	3.94	0.78	มาก

ตาราง 10 (ต่อ)

ข้อ ที่	การนิเทศการศึกษา	ศักยภาพของตนเอง (n=333)			ศักยภาพของ สถานศึกษา (n=333)		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
8	การอบรมสัมมนาทางวิชาการ	3.92	0.75	มาก	3.97	0.79	มาก
9	การศึกษาดูงานนอกสถานที่	3.76	0.89	มาก	3.85	0.85	มาก
10	การประชุมคณะครู อาจารย์	4.17	0.76	มาก	4.28	0.72	มาก
11	การเลือกและจัดสื่อการเรียนการสอน	3.87	0.65	มาก	3.92	0.75	มาก
12	การจัดบรรยากาศที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้	4.09	0.67	มาก	4.16	0.70	มาก
13	การมอบหมายแบ่งความรับผิดชอบในหน้าที่ การทำงานให้ครูผู้สอน	4.18	0.67	มาก	4.23	0.70	มาก
14	การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกทางด้านการสอน	3.97	0.65	มาก	4.02	0.73	0.73
15	การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกทางด้านการ บริหาร	3.86	0.70	มาก	3.98	0.78	มาก
16	การให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้เข้าร่วมให้ คำปรึกษาหารือในการวางแผนงานและจัดห งงบประมาณ	3.80	0.75	มาก	3.96	0.82	มาก
17	การให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีส่วนร่วม เสนอแนะกระบวนการรับนักเรียน	3.75	0.74	มาก	3.89	0.80	มาก
18	การจัดองค์การของนักเรียนและกิจกรรมต่าง ๆ	3.77	0.72	มาก	3.86	0.79	มาก
19	การประเมินความก้าวหน้าของนักเรียน	3.83	0.66	มาก	3.95	0.73	มาก
20	การจัดที่ปรึกษาและคณะกรรมการ สถานศึกษา	3.83	0.75	มาก	4.02	0.76	มาก
21	การประสานเครือข่ายกับสถานศึกษาและ หน่วยงานอื่นๆ	3.78	0.75	มาก	3.99	0.78	มาก
22	การให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีส่วนร่วมชี้แนะ การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน	3.86	0.70	มาก	4.05	0.77	มาก
23	การจัดนิทรรศการ เผยแพร่ผลงานของครูและ นักเรียน	3.65	0.79	มาก	3.80	0.84	มาก
24	การให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีส่วนร่วม เสนอแนะ ในการสร้างขวัญและกำลังใจแก่ บุคลากรในการปฏิบัติงาน	3.76	0.73	มาก	3.96	0.75	มาก
เฉลี่ยรวม		3.88	0.53	มาก	3.99	0.59	มาก

จากตาราง 10 แสดงให้เห็นว่า ระดับศักยภาพของตนเองในการบริหารจัดการศึกษา ด้านการนิเทศการศึกษาภาพรวม อยู่ในระดับมาก (3.88, 0.53) เมื่อพิจารณาตามรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ดังนี้ การมอบหมายแบ่งความรับผิดชอบในหน้าที่การงานให้ครูผู้สอน (4.18, 0.67) การประชุมคณะครูอาจารย์ (4.17, 0.76) การจัดบรรยากาศที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ (4.09, 0.67) การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกทางการสอน (3.97, 0.65) การทำแผน/โครงการ ในการบริหารงานวิชาการ (3.96, 0.72) การศึกษาเอกสารวิชาการ (3.96, 0.73) การจัดตารางเรียนร่วมกันระหว่างครูกับผู้บริหาร (3.95, 0.78) การเยี่ยมชั้นเรียน (3.94, 0.75) การให้คำปรึกษาหารือเป็นกลุ่มและรายบุคคล (3.93, 0.76) การอบรมสัมมนาทางวิชาการ (3.92, 0.75) การเลือกและจัดซื้อการเรียนการสอน (3.87, 0.65) การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกทางการบริหาร (3.86, 0.70) การให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีส่วนร่วมชี้แนะการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน (3.86, 0.70) การจัดที่ปรึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษา (3.83, 0.75) การประเมินความก้าวหน้าของนักเรียน (3.83, 0.66) การให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้เข้าร่วมให้คำปรึกษาหารือในการวางแผนงานและจัดหางบประมาณ (3.80, 0.75) การสังเกตการสอน (3.79, 0.76) การประสานเครือข่ายกับสถานศึกษาและหน่วยงานอื่น ๆ (3.78, 0.75) การจัดองค์การของนักเรียนและกิจกรรมต่าง ๆ (3.77, 0.72) การให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีส่วนร่วมเสนอแนะในการสร้างขวัญกำลังใจแก่บุคลากรในการปฏิบัติงาน (3.76, 0.73) การศึกษาดูงานนอกสถานที่ (3.76, 0.89) การให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีส่วนร่วมเสนอแนะในการรับนักเรียน (3.75, 0.74) การจัดกิจกรรมแบบมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (3.70, 0.73) และการจัดนิทรรศการ เผยแพร่ผลงานของครูและนักเรียน (3.65, 0.79)

เมื่อพิจารณาถึงระดับศักยภาพของสถานศึกษา ในการบริหารจัดการศึกษาด้านการนิเทศการศึกษาภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก (3.99, 0.59) เมื่อพิจารณาตามรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ดังนี้ การประชุมคณะครู อาจารย์ (4.28, 0.72) การมอบหมายแบ่งความรับผิดชอบในหน้าที่การงานให้ครูผู้สอน (4.23, 0.70) การจัดบรรยากาศที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ (4.16, 0.70) การทำแผน/โครงการ ในการบริหารงานวิชาการ (4.07, 0.75) การให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีส่วนร่วมชี้แนะการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน (4.05, 0.77) การจัดตารางเรียนร่วมกันระหว่างครูกับผู้บริหาร (4.03, 0.81) การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกทางการสอน (4.02, 0.73) การจัดที่ปรึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษา (4.02, 0.76) การศึกษาเอกสารวิชาการ (4.00, 0.74) การเยี่ยมชั้นเรียน (4.00, 0.79) การประสานเครือข่ายกับสถานศึกษาและหน่วยงานอื่น ๆ (3.99, 0.78) การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกทางการบริหาร (3.98, 0.78) การอบรมสัมมนาทางวิชาการ (3.97, 0.79) การให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีส่วนร่วมเสนอแนะในการสร้างขวัญกำลังใจแก่บุคลากรในการปฏิบัติงาน (3.96, 0.75) การให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้เข้าร่วมให้คำปรึกษาหารือในการวางแผนงานและจัดหางบประมาณ (3.96, 0.82) การประเมินความก้าวหน้าของนักเรียน (3.95, 0.73) การให้คำปรึกษาหารือเป็นกลุ่มและรายบุคคล

(3.94, 0.78) การเลือกและจัดสื่อการเรียนการสอน (3.92, 0.75) การให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีส่วนร่วมเสนอแนะในการรับนักเรียน (3.89, 0.80) การสังเกตการสอน (3.88, 0.79) การจัดองค์การของนักเรียนและกิจกรรมต่าง ๆ (3.86, 0.79) การจัดกิจกรรมแบบมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (3.85, 0.75) การศึกษาดูงานนอกสถานที่ (3.85, 0.85) และการจัดนิทรรศการเผยแพร่ผลงานของครูและนักเรียน (3.80, 0.84)

2.8 ศักยภาพด้านการแนะแนวการศึกษา

ผลการศึกษาระดับศักยภาพการบริหารจัดการศึกษาด้านการแนะแนวการศึกษา ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท จากการประเมินตนเองของกลุ่มตัวอย่างและภาพรวมของสถานศึกษา แสดงดังตาราง 11

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับศักยภาพการบริหารจัดการศึกษาด้านการแนะแนวการศึกษา จากการประเมินตนเองของกลุ่มตัวอย่างและภาพรวมของสถานศึกษา

ข้อ ที่	การแนะแนวการศึกษา	ศักยภาพของตนเอง (n=333)			ศักยภาพของ สถานศึกษา (n=333)		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1	การจัดบริการแนะแนวทางวิชาการในสถานศึกษา	3.72	0.70	มาก	3.86	0.75	มาก
2	การจัดบริการแนะแนวทางวิชาชีพในสถานศึกษา	3.57	0.78	มาก	3.73	0.85	มาก
3	การติดตามและประเมินผลการจัดบริการแนะแนว	3.50	0.75	ปานกลาง	3.69	0.82	มาก
4	ครูทุกคนมีส่วนร่วมในการจัดบริการแนะแนว	3.76	0.78	มาก	3.87	0.86	มาก
5	การประสานความร่วมมือ แลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์กับสถานศึกษาอื่น	3.66	0.78	มาก	3.74	0.84	มาก
เฉลี่ยรวม		3.64	0.63	มาก	3.78	0.72	มาก

จากตาราง 11 แสดงให้เห็นว่า ระดับศักยภาพของตนเอง ในการบริหารจัดการศึกษาด้านการแนะแนวการศึกษาภาพรวม อยู่ในระดับมาก (3.64, 0.63) เมื่อพิจารณาตามรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากและปานกลาง ดังนี้ ด้านที่มีศักยภาพในระดับมาก ได้แก่ ครูทุกคนมีส่วนร่วมในการจัดบริการแนะแนว (3.76, 0.78) การจัดบริการแนะแนวทางวิชาการในสถานศึกษา (3.72, 0.70) การประสานร่วมมือแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์กับสถานศึกษาอื่น (3.66, 0.78) การจัดบริการแนะแนวทางวิชาชีพในสถานศึกษา (3.57, 0.78) ส่วนการติดตามและประเมินผลการจัดบริการแนะแนว (3.50, 0.75) อยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาถึงระดับศักยภาพของสถานศึกษา ในการบริหารจัดการศึกษาด้านการ
 แขนงการศึกษาภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก (3.78, 0.72) เมื่อพิจารณาตามรายด้าน
 พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ดังนี้ ครูทุกคนมีส่วนร่วมในการจัดบริการแนะแนว (3.87, 0.86)
 การจัดบริการแนะแนวทางวิชาการในสถานศึกษา (3.86, 0.75) การประสานความร่วมมือ
 แลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์กับสถานศึกษาอื่น (3.74, 0.84) การจัดบริการแนะแนวทาง
 วิชาชีพในสถานศึกษา (3.73, 0.85) และการติดตามและประเมินผลการจัดบริการแนะแนว
 (3.69, 0.82)

2.9 ศักยภาพด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

ผลการศึกษาระดับศักยภาพการบริหารจัดการศึกษาด้านการพัฒนาระบบการ
 ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท
 จากการประเมินตนเองของกลุ่มตัวอย่างและภาพรวมของสถานศึกษา แสดงดังตาราง 12

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับศักยภาพการบริหารจัดการศึกษาด้านการ
 พัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จากการประเมินตนเองของกลุ่ม
 ตัวอย่างและภาพรวมของสถานศึกษา

ข้อ ที่	การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษา	ศักยภาพของตนเอง (n=333)			ศักยภาพของ สถานศึกษา (n=333)		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1	การกำหนดและจัดทำมาตรฐานการศึกษาได้ สอดคล้องกับท้องถิ่นและมาตรฐานกลาง	3.77	0.74	มาก	3.88	0.77	มาก
2	การกำหนดมาตรฐานและจัดทำข้อมูลพื้นฐาน ด้านปัจจัยด้านกระบวนการและด้านผลผลิต	3.65	0.74	มาก	3.81	0.79	มาก
3	การพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการ เรียนรู้	3.78	0.75	มาก	3.94	0.79	มาก
4	การพัฒนาบุคลากรและปัจจัยส่งเสริมหรือ สนับสนุนให้มีมาตรฐาน	3.86	0.67	มาก	3.98	0.74	มาก
5	การสร้างจิตสำนึกว่าการปรับปรุงคุณภาพเป็น หน้าที่ของทุกคน	4.03	0.68	มาก	4.06	0.77	มาก
6	การจัดทำธรรมนูญสถานศึกษา หรือแผนพัฒนา คุณภาพการศึกษา	4.02	0.71	มาก	4.14	0.73	มาก
7	การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น	3.77	0.67	มาก	3.86	0.78	มาก
8	การประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา	3.98	0.66	มาก	4.11	0.68	มาก

ตาราง 12 (ต่อ)

ข้อ ที่	การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษา	ศักยภาพของตนเอง (n=333)			ศักยภาพของ สถานศึกษา (n=333)		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
9	การนำผลการประเมินภายในใช้พัฒนา มาตรฐานสถานศึกษา	3.84	0.66	มาก	3.96	0.74	มาก
10	การทบทวนคุณภาพของสถานศึกษาเพื่อ ตรวจสอบกับมาตรฐาน	3.80	0.64	มาก	3.89	0.73	มาก
11	การประเมินคุณภาพการศึกษาจากองค์กร ภายนอก	3.88	0.77	มาก	4.01	0.82	มาก
12	การรายงานคุณภาพการศึกษา	3.94	0.72	มาก	4.05	0.74	มาก
13	การผดุงคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตามเกณฑ์ มาตรฐาน	3.93	0.68	มาก	4.03	0.74	มาก
เฉลี่ยรวม		3.87	0.56	มาก	3.98	0.63	มาก

จากตาราง 12 แสดงให้เห็นว่า ระดับศักยภาพของตนเอง ในการบริหารจัดการศึกษา ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาภาพรวม อยู่ในระดับมาก (3.87, 0.56) เมื่อพิจารณาตามรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ดังนี้ การสร้างจิตสำนึกว่าการปรับปรุงคุณภาพเป็นหน้าที่ของทุกคน (4.03, 0.68) การจัดทำธรรมนูญสถานศึกษาหรือแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา (4.02, 0.71) การประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา (3.98, 0.66) การรายงานคุณภาพการศึกษา (3.94, 0.72) การผดุงคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน (3.93, 0.68) การประเมินคุณภาพการศึกษาจากองค์กรภายนอก (3.88, 0.77) การพัฒนาบุคลากรและปัจจัยส่งเสริมหรือสนับสนุนให้มีมาตรฐาน (3.86, 0.67) การนำผลการประเมินภายในใช้พัฒนามาตรฐานสถานศึกษา (3.84, 0.64) การทบทวนคุณภาพของสถานศึกษาเพื่อตรวจสอบกับมาตรฐาน (3.80, 0.64) การพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ (3.78, 0.75) การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น (3.77, 0.67) การกำหนดและจัดทำมาตรฐานการศึกษาได้สอดคล้องกับท้องถิ่นและมาตรฐานกลาง (3.77, 0.74) และการกำหนดมาตรฐานและจัดทำข้อมูลพื้นฐานด้านปัจจัยด้านกระบวนการและด้านผลผลิต (3.65, 0.74)

เมื่อพิจารณาถึงระดับศักยภาพของสถานศึกษา ในการบริหารจัดการศึกษาด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับมาก (3.98, 0.63) เมื่อพิจารณาตามรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ดังนี้ การจัดทำธรรมนูญสถานศึกษา หรือแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา (4.14, 0.73) การประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา (4.11, 0.68) การสร้างจิตสำนึกว่าการปรับปรุงคุณภาพเป็นหน้าที่ของทุกคน (4.06, 0.77) การรายงานคุณภาพการศึกษา (4.05, 0.74) การผดุงคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน (4.03,

0.74) การประเมินคุณภาพการศึกษาจากองค์การภายนอก (4.01, 0.82) การพัฒนาบุคลากรและปัจจัยส่งเสริมหรือสนับสนุนให้มีมาตรฐาน (3.98, 0.74) การนำผลการประเมินภายในใช้พัฒนามาตรฐานสถานศึกษา (3.96, 0.74) การพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ (3.94, 0.79) การทบทวนคุณภาพของสถานศึกษาเพื่อตรวจสอบกับมาตรฐาน (3.89, 0.73) การกำหนดและจัดทำมาตรฐานการศึกษาได้สอดคล้องกับท้องถิ่นและมาตรฐานกลาง (3.88, 0.77) การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น (3.86, 0.78) และการกำหนดมาตรฐานและจัดทำข้อมูลพื้นฐานด้านปัจจัยด้านกระบวนการและด้านผลผลิตการศึกษา (3.81, 0.79)

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบระดับศักยภาพการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ชัยนาท จากการประเมินตนเองและภาพรวมของสถานศึกษา

ผลการศึกษาเปรียบเทียบระดับศักยภาพการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์จากแบบสอบถาม ซึ่งปรากฏผลตามตาราง 13 ดังนี้

ตาราง 13 การเปรียบเทียบระดับศักยภาพการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ชัยนาท จากการประเมินตนเองและภาพรวมของสถานศึกษา

การบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการ	ศักยภาพการบริหาร				t	Sig.
	ของตนเอง (n = 333)		ของสถานศึกษา (n = 333)			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	3.77	0.49	3.81	0.59	1.976	0.049*
2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้	3.99	0.50	3.98	0.57	0.385	0.700
3. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้	3.93	0.53	3.99	0.64	2.916	0.004*
4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	3.43	0.62	3.50	0.72	2.868	0.004*
5. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี เพื่อการศึกษา	3.71	0.51	3.79	0.61	3.838	0.000*
6. การนิเทศการศึกษา	3.88	0.53	3.99	0.59	5.755	0.000*
7. การแนะแนวการศึกษา	3.64	0.63	3.78	0.72	5.441	0.000*
8. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษา	3.87	0.56	3.98	0.63	5.499	0.000*
ภาพรวม	3.80	0.47	3.88	0.55	5.185	0.000*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 13 แสดงให้เห็นว่า ระดับศักยภาพของตนเองกับศักยภาพของสถานศึกษาของกลุ่มตัวอย่างในการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาทภาพรวม แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาตามรายด้าน พบว่า ระดับศักยภาพแตกต่างกันใน 7 ด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการแนะแนวการศึกษาและด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ส่วนในด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ มีระดับศักยภาพไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 4 การเปรียบเทียบระดับศักยภาพจากการประเมินตนเองและภาพรวมของสถานศึกษาในการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท จำแนกตามสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง ตามคุณวุฒิทางการศึกษา ประสพการณ์ในตำแหน่ง และขนาดของสถานศึกษา

1. ผลการศึกษาเปรียบเทียบระดับศักยภาพการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท ผู้วิจัยได้วิเคราะห์จากแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามคุณวุฒิทางการศึกษาจากการประเมินตนเองและภาพรวมของสถานศึกษาปรากฏผล ดังตาราง 14 ดังนี้

ตาราง 14 การเปรียบเทียบระดับศักยภาพการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท จำแนกตามคุณวุฒิทางการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง

การบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการ	คุณวุฒิทางการศึกษา				t	Sig.
	ศักยภาพของ ตนเอง		ศักยภาพของ สถานศึกษา			
	(n = 333)		(n = 333)			
	X	S.D.	X	S.D.		
1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	3.75	0.58	3.92	0.60	2.420	0.016*
2. การพัฒนาระบบการเรียนรู้	3.97	0.55	4.01	0.61	0.693	0.489
3. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้	3.94	0.64	4.10	0.63	2.166	0.031*
4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	3.53	0.71	3.42	0.74	1.247	0.213
5. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	3.77	0.62	3.86	0.58	1.275	0.203
6. การนิเทศการศึกษา	3.92	0.59	4.12	0.58	2.945	0.003*
7. การแนะแนวการศึกษา	3.76	0.73	3.82	0.70	0.685	0.494
8. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	3.94	0.65	4.06	0.59	1.659	0.098
ภาพรวม	3.85	0.56	3.97	0.53	1.805	0.072

* แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ

จากตาราง 14 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีคุณวุฒิทางการศึกษาที่แตกต่างกัน มีระดับศักยภาพในการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชั้นนาทภาพรวม ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาตามรายด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้และด้านการนิเทศการศึกษา ส่วนด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ด้านการแนะแนวการศึกษา และด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา พบว่า ไม่แตกต่างกัน

2. ผลการเปรียบเทียบระดับศักยภาพการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชั้นนาท จำแนกตามประสบการณ์ในตำแหน่งของกลุ่มตัวอย่าง จากการประเมินตนเองและภาพรวมของสถานศึกษา ปรากฏผลตามตาราง 15 ดังนี้

ตาราง 15 การเปรียบเทียบระดับศักยภาพการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชั้นนาท จำแนกตามประสบการณ์ในตำแหน่งของกลุ่มตัวอย่าง

การบริหารจัดการศึกษา ด้านงานวิชาการ	ประสบการณ์ในตำแหน่ง				t	Sig.
	ศักยภาพ		ศักยภาพ			
	ของตนเอง (n = 333)		ของสถานศึกษา (n = 333)			
	X	S.D.	X	S.D.		
1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	3.70	0.45	3.82	0.61	1.287	0.199
2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้	3.97	0.45	3.98	0.59	0.166	0.869
3. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้	3.95	0.56	4.00	0.65	0.442	0.659
4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	3.41	0.70	3.51	0.72	0.831	0.407
5. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี ทางการศึกษา	3.78	0.55	3.80	0.62	0.158	0.875
6. การนิเทศการศึกษา	3.93	0.51	3.99	0.60	0.671	0.503
7. การแนะแนวการศึกษา	3.62	0.69	3.80	0.72	1.502	0.134
8. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษา	3.83	0.55	4.00	0.64	1.680	0.094
ภาพรวม	3.81	0.48	3.90	0.56	0.957	0.339

จากตาราง 15 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีประสบการณ์ในตำแหน่งแตกต่างกัน มีระดับศักยภาพ ในการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชั้นนาทภาพรวม พบว่า ไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาตามรายด้าน พบว่า ไม่แตกต่างกันทุกด้าน

3. การเปรียบเทียบระดับศักยภาพในการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชั้นนาท จำแนกตามขนาดสถานศึกษาของกลุ่มตัวอย่างซึ่งแบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มสังกัดสถานศึกษาขนาดเล็ก กลุ่มสังกัดสถานศึกษาขนาดกลาง และกลุ่มสังกัดสถานศึกษาขนาดใหญ่ โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ปรากฏผลดังตาราง 16 ดังนี้

ตาราง 16 การเปรียบเทียบระดับศักยภาพการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชั้นนาท จำแนกตามขนาดสถานศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง

การบริหารจัดการศึกษา ด้านงานวิชาการ	แหล่งความ แปรปรวน	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	6.26	2	3.13	9.367	0.000*
	ภายในกลุ่ม	110.36	330	0.33		
	รวม	116.62	332			
2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	2.54	2	1.27	3.966	0.020*
	ภายในกลุ่ม	105.82	330	0.32		
	รวม	108.36	332			
3. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	8.37	2	4.19	10.792	0.000*
	ภายในกลุ่ม	128.04	330	0.39		
	รวม	136.42	332			
4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ การศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	2.09	2	1.05	2.031	0.133
	ภายในกลุ่ม	170.16	330	0.52		
	รวม	172.26	332			
5. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและ เทคโนโลยีทางการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	1.77	2	0.98	2.384	0.094
	ภายในกลุ่ม	122.74	330	0.37		
	รวม	124.52	332			
6. การนิเทศการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	2.48	2	1.24	3.617	0.028*
	ภายในกลุ่ม	112.93	330	0.34		
	รวม	115.40	332			

ตาราง 16 (ต่อ)

การบริหารจัดการศึกษา ด้านงานวิชาการ	แหล่งความ แปรปรวน	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
7. การแนะแนวการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	5.13	2	2.56	5.046	0.007*
	ภายในกลุ่ม	167.66	330	0.51		
	รวม	172.79	332			
8. การพัฒนาระบบการประกัน คุณภาพภายในสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	3.27	2	1.64	4.180	0.016*
	ภายในกลุ่ม	129.22	330	0.39		
	รวม	132.49	332			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	3.04	2	1.52	5.105	0.007*
	ภายในกลุ่ม	98.32	330	0.30		
	รวม	101.37	332			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 16 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างที่สังกัดสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันมีระดับศักยภาพการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชนบทในภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาตามรายด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ใน 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการแนะแนวการศึกษาและด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ส่วนด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาและด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา พบว่า ไม่แตกต่างกัน

เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe's Method) ปรากฏผลดังตาราง 17 ดังนี้

ตาราง 17 การทดสอบความแตกต่างระดับศักยภาพการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการ
โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท
จำแนกตามขนาดสถานศึกษาเป็นรายคู่

การบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการ		ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา				
ขนาดเล็ก	($\bar{X} = 3.65$)	-	0.004*	0.001*
ขนาดกลาง	($\bar{X} = 3.88$)		-	0.382
ขนาดใหญ่	($\bar{X} = 4.02$)			-
2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้				
ขนาดเล็ก	($\bar{X} = 3.88$)	-	0.037*	0.143
ขนาดกลาง	($\bar{X} = 4.05$)		-	0.989
ขนาดใหญ่	($\bar{X} = 4.06$)			-
3. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้				
ขนาดเล็ก	($\bar{X} = 3.81$)	-	0.001*	0.001*
ขนาดกลาง	($\bar{X} = 4.09$)		-	0.447
ขนาดใหญ่	($\bar{X} = 4.22$)			-
4. การนิเทศการศึกษา				
ขนาดเล็ก	($\bar{X} = 3.88$)	-	0.043*	0.152
ขนาดกลาง	($\bar{X} = 4.05$)			0.976
ขนาดใหญ่	($\bar{X} = 4.07$)			
5. การแนะแนวการศึกษา				
ขนาดเล็ก	($\bar{X} = 3.63$)	-	0.016*	0.082
ขนาดกลาง	($\bar{X} = 3.88$)		-	0.983
ขนาดใหญ่	($\bar{X} = 3.90$)			-
6. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา				
ขนาดเล็ก	($\bar{X} = 3.86$)	-	0.026*	0.164
ขนาดกลาง	($\bar{X} = 4.06$)		-	1.000
ขนาดใหญ่	($\bar{X} = 4.06$)			-
ภาพรวม				
ขนาดเล็ก	($\bar{X} = 3.78$)	-	0.030*	0.035*
ขนาดกลาง	($\bar{X} = 3.95$)		-	0.769
ขนาดใหญ่	($\bar{X} = 4.01$)			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 17 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่สังกัดสถานศึกษาขนาดเล็กมีระดับศักยภาพในการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาทในภาพรวม แตกต่างกับกลุ่มสถานศึกษขนาดกลางและกลุ่มสถานศึกษขนาดใหญ่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาตามรายด้านปรากฏผลดังนี้

ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่สังกัดสถานศึกษาขนาดเล็กมีระดับศักยภาพการบริหารจัดการศึกษาแตกต่างกับกลุ่มสถานศึกษขนาดกลางและกลุ่มสถานศึกษขนาดใหญ่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่สังกัดสถานศึกษาขนาดเล็กมีระดับศักยภาพการบริหารจัดการศึกษาแตกต่างกับกลุ่มสถานศึกษขนาดกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่สังกัดสถานศึกษาขนาดเล็กมีระดับศักยภาพการบริหารจัดการศึกษาแตกต่างกับกลุ่มสถานศึกษขนาดกลางและกลุ่มสถานศึกษขนาดใหญ่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ด้านการนิเทศการศึกษา พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่สังกัดสถานศึกษาขนาดเล็กมีระดับศักยภาพการบริหารจัดการศึกษาแตกต่างกับกลุ่มสถานศึกษขนาดกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ด้านการแนะแนวการศึกษา พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่สังกัดสถานศึกษาขนาดเล็กมีระดับศักยภาพการบริหารจัดการศึกษาแตกต่างกับกลุ่มสถานศึกษขนาดกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่สังกัดสถานศึกษาขนาดเล็กมีระดับศักยภาพการบริหารจัดการศึกษาแตกต่างกับกลุ่มสถานศึกษขนาดกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเพื่อศึกษาศักยภาพการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชยันนาท สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาศักยภาพการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชยันนาท ด้วยการประเมินตนเองและการประเมินภาพรวมของสถานศึกษา
2. เพื่อเปรียบเทียบศักยภาพการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชยันนาท ระหว่างการประเมินตนเองกับการประเมินภาพรวมของสถานศึกษา
3. เพื่อเปรียบเทียบศักยภาพการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชยันนาท จำแนกตามคุณวุฒิทางการศึกษา ประสบการณ์ในตำแหน่ง และขนาดของสถานศึกษา

สมมติฐานในการวิจัย

1. ศักยภาพการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชยันนาท ระหว่างการประเมินตนเองกับภาพรวมของสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน
2. ศักยภาพการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชยันนาท แตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามคุณวุฒิทางการศึกษา
3. ศักยภาพการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชยันนาท แตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในตำแหน่ง
4. ศักยภาพการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชยันนาท แตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามขนาดสถานศึกษา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา คือ ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน และครูผู้ปฏิบัติการสอนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาทที่ปฏิบัติงานในปีการศึกษา 2548 ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียนของสถานศึกษาขนาดเล็กจำนวน 47 คน สถานศึกษาขนาดกลาง จำนวน 42 คน สถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 10 คน รองผู้อำนวยการโรงเรียนของสถานศึกษาขนาดกลาง 6 คน สถานศึกษาขนาดใหญ่ 6 คน รวมกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 111 คน และครูผู้ปฏิบัติการสอนของสถานศึกษาขนาดเล็กจำนวน 94 คน สถานศึกษาขนาดกลาง 96 คน สถานศึกษาขนาดใหญ่ 32 คน รวมกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูผู้ปฏิบัติการสอน 222 คน รวมทั้งสิ้น 333 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น โดยได้รับคำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขจากอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญในด้านเนื้อหาและในการสร้างเครื่องมือ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบและทดลองใช้เพื่อหาความเชื่อมั่นจากสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาทที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 ชุด ซึ่งเนื้อหาในแบบสอบถามเกี่ยวกับศักยภาพการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท แบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (check list) เพื่อสอบถามข้อมูลที่เป็นสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ คุณวุฒิทางการศึกษา ประสบการณ์ในตำแหน่ง และขนาดของสถานศึกษา

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับศักยภาพตนเองและภาพรวมของสถานศึกษา ในการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท 8 ด้าน ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การนิเทศการศึกษา การแนะแนวการศึกษาและการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scales) โดยกำหนดระดับคะแนนไว้เป็น 5 ระดับ คือ ระดับศักยภาพมากที่สุด ถึงระดับศักยภาพน้อยที่สุด ซึ่งหาค่าความเชื่อมั่น (reliability) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2536, หน้า 200 - 216) ได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถาม และขอรับคืนจากสถานศึกษาแต่ละแห่งด้วยตนเอง โดยแยกเป็นของผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 111 คน คิดเป็นร้อยละ 100 ครูผู้ปฏิบัติการสอน 222 คน คิดเป็นร้อยละ 100 รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 333 คน คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้แบบสอบถามคืนจากสถานศึกษาแล้ว นำมาตรวจหาความสมบูรณ์ ความถูกต้องของแบบสอบถามแล้วดำเนินการวิเคราะห์ซึ่งคำนวณโดยใช้วิธีการทางสถิติด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป ดังนี้

1. วิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยวิเคราะห์โดยหาค่าความถี่และร้อยละ (percentage) นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปตารางประกอบความเรียง
2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับศักยภาพการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน จากการประเมินตนเองและภาพรวมของสถานศึกษา วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปตารางประกอบความเรียง ซึ่งในการแปลผลของระดับศักยภาพ โดยกำหนดเกณฑ์ของ เบสท์ (Best, 1981, p. 182)
3. เปรียบเทียบระดับศักยภาพการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานจากการประเมินตนเองและภาพรวมของสถานศึกษาโดยใช้ค่าสถิติทดสอบที (t - test)
4. เปรียบเทียบระดับศักยภาพการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามคุณวุฒิทางการศึกษา ประสบการณ์ในตำแหน่ง โดยใช้ค่าสถิติทดสอบที (t - test) และขนาดของโรงเรียนโดยใช้ค่าสถิติทดสอบเอฟ (F - test) วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - Way Analysis of Variance) ในกรณีที่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิตินำมาทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe's Method) นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปตารางประกอบความเรียง
5. วิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะดังนี้

สรุปผลการวิจัย

ผลจากการศึกษาศักยภาพการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท ได้ข้อมูลจากผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 333 คน โดยมีเพศชายและเพศหญิงจำนวนใกล้เคียงกัน ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 41-50 ปี ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน 99 คน รองผู้อำนวยการโรงเรียน 12 คน ครูผู้ปฏิบัติการสอน 222 คน ผู้ที่มีคุณวุฒิทางการศึกษาในระดับปริญญาตรีมากกว่าคุณวุฒิทางการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการทำงานตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป สังกัดสถานศึกษานานกลางมากกว่าสถานศึกษานานตึกและสถานศึกษานานตึกใหญ่ ผลการศึกษารูปได้ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 การศึกษาศักยภาพการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท จากการประเมินศักยภาพตนเองและภาพรวมของสถานศึกษา ผลปรากฏดังนี้

จากการประเมินศักยภาพตนเองของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้ปฏิบัติการสอน ในการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาทภาพรวม พบว่า มีศักยภาพในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามรายด้าน พบว่า มีศักยภาพอยู่ในระดับมากและปานกลาง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ มีศักยภาพในระดับสูงสุด ส่วนด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และด้านการแนะแนวการศึกษา มีศักยภาพรองลงมาตามลำดับ สำหรับด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีศักยภาพในระดับปานกลางและอยู่ในระดับต่ำสุด

จากการประเมินศักยภาพของสถานศึกษาในการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาทภาพรวม พบว่า มีศักยภาพในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีศักยภาพในระดับมากและปานกลาง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ด้านการนิเทศการศึกษามีศักยภาพในระดับสูงสุด ส่วนด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และด้านการแนะแนวการศึกษา มีศักยภาพในระดับรองลงมาตามลำดับ สำหรับด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษามีศักยภาพระดับปานกลางและอยู่ในระดับต่ำสุด

สรุปได้ว่า ศักยภาพในการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาทภาพรวม จากการประเมินศักยภาพตนเองของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้ปฏิบัติการสอน และศักยภาพของสถานศึกษา พบว่า มีศักยภาพในระดับมากทั้ง 2 ส่วน เมื่อพิจารณาตามรายด้าน พบว่า มีศักยภาพในระดับมากและปานกลาง ซึ่งไม่สอดคล้องกัน ในส่วนการประเมินศักยภาพตนเองของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้ปฏิบัติการสอน พบว่า ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ มีศักยภาพในระดับสูงสุด และในส่วนการประเมินศักยภาพของสถานศึกษา พบว่า ด้านการนิเทศการศึกษา มีศักยภาพในระดับสูงสุด โดยมีด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และด้านการแนะแนวการศึกษา มีศักยภาพในระดับรองลงมา สำหรับด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีศักยภาพระดับปานกลางและอยู่ในระดับต่ำสุดเช่นเดียวกัน เมื่อพิจารณาตามรายด้าน สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1.1 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

จากการประเมินศักยภาพตนเองของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้ปฏิบัติการสอน ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาภาพรวม พบว่า มีศักยภาพในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีศักยภาพในระดับมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การคัดเลือกเนื้อหาวิชาความรู้ที่ต้องการนำมาสอนมีศักยภาพในระดับสูงสุด ส่วนรายข้อที่มีศักยภาพรองลงมา 2 อันดับ ได้แก่ การกำหนดวัตถุประสงค์ของการศึกษาที่สังคมต้องการและการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง สำหรับกรณีการใช้หลักสูตรภายในสถานศึกษา มีศักยภาพในระดับต่ำสุด

จากการประเมินศักยภาพของสถานศึกษาด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาภาพรวม พบว่า มีศักยภาพอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีศักยภาพอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การคัดเลือกเนื้อหาวิชาความรู้ที่ต้องการนำมาสอนมีศักยภาพในระดับสูงสุด ส่วนรายข้อที่มีศักยภาพรองลงมา 2 อันดับ ได้แก่ การกำหนดวัตถุประสงค์ของการศึกษาที่สังคมต้องการ และการกำกับติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร สำหรับการนำไปทดลองใช้ มีศักยภาพในระดับต่ำสุด

สรุปได้ว่า ศักยภาพด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาภาพรวม ทั้งในส่วนการประเมินศักยภาพตนเองของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้ปฏิบัติการสอน และในศักยภาพของสถานศึกษา มีศักยภาพอยู่ในระดับมาก โดยมีการคัดเลือกเนื้อหาวิชาความรู้ที่ต้องการนำมาสอนมีศักยภาพในระดับสูงสุดเช่นเดียวกัน แต่ในรายข้อที่มีศักยภาพในระดับต่ำสุดแตกต่างกัน คือ จากการประเมินศักยภาพตนเองของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้ปฏิบัติการสอน ได้แก่ การนิเทศการใช้หลักสูตรภายในสถานศึกษา ส่วนการประเมินศักยภาพของสถานศึกษา ได้แก่ การนำไปทดลองใช้ มีศักยภาพในระดับต่ำสุด

1.2 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้

จากการประเมินศักยภาพตนเองของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้ปฏิบัติการสอน ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ภาพรวม พบว่า มีศักยภาพในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีศักยภาพในระดับมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการเรียนที่ปลูกฝังคุณลักษณะที่พึงประสงค์แก่ผู้เรียนมีศักยภาพในระดับสูงสุด ส่วนรายข้อที่มีศักยภาพรองลงมา 2 อันดับ ได้แก่ การจัดการกระบวนการเรียนรู้ให้มีความยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสมกับเวลาและสภาพของผู้เรียน และการจัดกิจกรรมการสอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต สำหรับการส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามา มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน มีศักยภาพในระดับต่ำสุด

จากการประเมินศักยภาพของสถานศึกษาด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ภาพรวม พบว่า มีศักยภาพในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีศักยภาพในระดับมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการเรียนที่ปลูกฝังคุณลักษณะที่พึงประสงค์แก่ผู้เรียนมีศักยภาพในระดับสูงสุด ส่วนรายข้อที่มีศักยภาพรองลงมา 2 อันดับ ได้แก่ การจัดการกระบวนการเรียนรู้ให้มีความยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสมกับเวลาและสภาพของผู้เรียนและการจัดกิจกรรมการสอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต สำหรับการส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน มีศักยภาพในระดับต่ำสุด

สรุปได้ว่า ศักยภาพด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ภาพรวม ในส่วนของการประเมินศักยภาพตนเองของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้ปฏิบัติการสอน และศักยภาพของสถานศึกษามีศักยภาพอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการเรียนที่ปลูกฝังคุณลักษณะที่พึงประสงค์แก่ผู้เรียน เป็นรายข้อที่มีศักยภาพในระดับสูงสุดเช่นเดียวกัน สำหรับการส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน มีศักยภาพในระดับต่ำสุดทั้ง 2 ส่วนเช่นเดียวกัน

1.3 ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

จากการประเมินศักยภาพตนเองของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้ปฏิบัติการสอน ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ภาพรวม พบว่า มีศักยภาพในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีศักยภาพในระดับมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการประเมินผลการเรียนทุกช่วงชั้นมีศักยภาพในระดับสูงสุด ส่วนรายข้อที่มีศักยภาพรองลงมา 2 อันดับ ได้แก่ การจัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษาตามระเบียบการวัดและประเมินผลของสถานศึกษาและการวัดผลประเมินผล และอนุมัติผลการเรียน สำหรับการจัดระบบสารสนเทศเพื่อใช้ในการอ้างอิงตรวจสอบและการพัฒนาการเรียนการสอน มีศักยภาพในระดับต่ำสุด

จากการประเมินศักยภาพของสถานศึกษาด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ภาพรวม พบว่า มีศักยภาพในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามรายข้อ พบว่าทุกข้อมีศักยภาพในระดับมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการประเมินผลการเรียนทุกช่วงชั้น มีศักยภาพในระดับสูงสุด ส่วนรายข้อที่มีศักยภาพรองลงมา 2 อันดับ ได้แก่ การวัดผลประเมินผลและอนุมัติผลการเรียน

และการจัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษาตามระเบียบการวัดและประเมินผลของสถานศึกษา สำหรับการพัฒนาเครื่องมือในการวัดและประเมินผล มีศักยภาพในระดับต่ำสุด

สรุปได้ว่า ศักยภาพด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ภาพรวม ในส่วนของการประเมินศักยภาพตนเองของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้ปฏิบัติการสอน และศักยภาพของสถานศึกษา พบว่า มีศักยภาพในระดับมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการประเมินผลการเรียนทุกช่วงชั้น เป็นรายชื่อที่มีศักยภาพในระดับสูงสุดและสอดคล้องกัน แต่ในรายชื่อที่มีศักยภาพในระดับต่ำสุดไม่สอดคล้องกัน คือ ในส่วนของการประเมินตนเองของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้ปฏิบัติการสอน ได้แก่ การจัดระบบสารสนเทศเพื่อใช้ในการอ้างอิง ตรวจสอบและการพัฒนาการเรียนการสอน ซึ่งในส่วนของการประเมินศักยภาพของสถานศึกษา ได้แก่ การพัฒนาเครื่องมือในการวัดและประเมินผล มีศักยภาพในระดับต่ำสุด

1.4 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

จากการประเมินศักยภาพตนเองของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้ปฏิบัติการสอน ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาภาพรวม พบว่า มีศักยภาพอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาตามรายชื่อ พบว่า มีศักยภาพอยู่ในระดับมากและปานกลาง ดังนี้ รายชื่อที่มีศักยภาพในระดับมาก ได้แก่ การใช้กระบวนการวิจัยในการเรียนรู้เพื่อหารูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับนักเรียนและมีศักยภาพในระดับสูงสุด ส่วนรายชื่ออื่น ๆ มีศักยภาพในระดับปานกลาง ได้แก่ การใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้มีศักยภาพรองลงมา 2 อันดับ สำหรับการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรมีศักยภาพในระดับต่ำสุด

จากการประเมินศักยภาพของสถานศึกษาด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ภาพรวม พบว่า มีศักยภาพอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาตามรายด้าน พบว่า มีศักยภาพอยู่ในระดับมากและปานกลาง ดังนี้ รายชื่อที่มีศักยภาพในระดับมาก ได้แก่ การใช้กระบวนการวิจัยในการเรียนรู้เพื่อหารูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับนักเรียนและมีศักยภาพในระดับสูงสุด ส่วนรายชื่อที่มีศักยภาพรองลงมา 2 อันดับ ได้แก่ การใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้และการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพในการจัดการศึกษา สำหรับรายชื่ออื่น ๆ มีศักยภาพในระดับปานกลาง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรมีศักยภาพในระดับต่ำสุด

สรุปได้ว่า ศักยภาพด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาภาพรวม ในส่วนของการประเมินศักยภาพตนเองของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้ปฏิบัติการสอน และศักยภาพของสถานศึกษาสอดคล้องกัน คือทั้ง 2 ส่วน มีศักยภาพอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีรายชื่อที่มีศักยภาพในระดับสูงสุดและในระดับต่ำสุดที่สอดคล้องกัน ได้แก่ การใช้กระบวนการวิจัยในการเรียนรู้เพื่อหารูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับนักเรียน มีศักยภาพระดับสูงสุด และการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตร มีศักยภาพในระดับต่ำสุดเช่นเดียวกัน

1.5 ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

จากการประเมินศักยภาพของตนเองของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้ปฏิบัติการสอนด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาภาพรวม พบว่า มีศักยภาพในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามรายชื่อ พบว่า มีศักยภาพอยู่ในระดับมากและปานกลาง ดังนี้ รายชื่อที่มีศักยภาพในระดับมาก ได้แก่ การจัดให้มีแหล่งการเรียนรู้ ศูนย์สื่อการเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษา มีศักยภาพในระดับสูงสุด ส่วนรายชื่อที่มีศักยภาพรองลงมา 2 อันดับ ได้แก่ การเลือกและการใช้สื่อการเรียนรู้และการจัดหาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีในการเรียนการสอน สำหรับการวิเคราะห์และประเมินคุณภาพมาตรฐานสื่อการเรียนรู้ มีศักยภาพในระดับต่ำสุด

จากการประเมินศักยภาพของสถานศึกษา ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาภาพรวม พบว่า มีศักยภาพในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่า ทุกข้อมีศักยภาพในระดับมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดให้มีแหล่งการเรียนรู้ ศูนย์สื่อการเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษา มีศักยภาพในระดับสูงสุด ส่วนรายชื่อที่มีศักยภาพรองลงมา 2 อันดับ ได้แก่ การจัดหาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีในการเรียนการสอนและการจัดหาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อพัฒนางานวิชาการ สำหรับการวิเคราะห์และประเมินคุณภาพมาตรฐานสื่อการเรียนรู้ มีศักยภาพในระดับต่ำสุด

สรุปได้ว่า ศักยภาพด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ในส่วนของการประเมินศักยภาพตนเองของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้ปฏิบัติการสอน และในการประเมินศักยภาพของสถานศึกษาภาพรวม พบว่า มีศักยภาพอยู่ในระดับมากทั้ง 2 ส่วน และเมื่อพิจารณาตามรายชื่อ พบว่า มีรายชื่อที่มีศักยภาพในระดับสูงสุดและต่ำสุดสอดคล้องกัน ได้แก่ การจัดให้มีแหล่งการเรียนรู้ ศูนย์สื่อการเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษา มีศักยภาพในระดับสูงสุด สำหรับการวิเคราะห์และประเมินคุณภาพมาตรฐานสื่อการเรียนรู้ มีศักยภาพในระดับต่ำสุด

1.6 ด้านการนิเทศการศึกษา

จากการประเมินศักยภาพตนเองของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้ปฏิบัติการสอนด้านการนิเทศการศึกษาภาพรวม พบว่า มีศักยภาพอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามรายชื่อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการมอบหมายแบ่งความรับผิดชอบในหน้าที่การงานให้ครูผู้สอน มีศักยภาพในระดับสูงสุด ส่วนรายชื่อที่มีศักยภาพรองลงมา 2 อันดับ ได้แก่ การประชุมคณะครูอาจารย์ และการจัดบรรยากาศที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ สำหรับการจัดนิทรรศการเผยแพร่ผลงานของครูและนักเรียน มีศักยภาพในระดับต่ำสุด

จากการประเมินศักยภาพของสถานศึกษาภาพรวม ด้านการนิเทศการศึกษา พบว่า มีศักยภาพในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามรายชื่อ พบว่า ทุกข้อมีศักยภาพในระดับมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การประชุมคณะครู อาจารย์ มีศักยภาพในระดับสูงสุด ส่วนรายชื่อที่มี

ศักยภาพรองลงมา 2 อันดับ ได้แก่ การมอบหมายแบ่งความรับผิดชอบในหน้าที่การงานให้ครูผู้สอน และการจัดบรรยากาศที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ สำหรับการจัดนิทรรศการเผยแพร่ผลงานของครูและนักเรียนมีศักยภาพในระดับต่ำสุด

สรุปได้ว่า ศักยภาพด้านการนิเทศการศึกษา ทั้งในส่วนของการประเมินศักยภาพตนเองของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้ปฏิบัติการสอน และการประเมินศักยภาพของสถานศึกษา พบว่า มีศักยภาพในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามรายชื่อ พบว่า ทุกข้อมีศักยภาพในระดับมากทั้ง 2 ส่วน แต่ไม่สอดคล้องกัน โดยในการประเมินศักยภาพตนเองของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้ปฏิบัติการสอน พบว่า การมอบหมายแบ่งความรับผิดชอบในหน้าที่การงานให้ครูผู้สอน มีศักยภาพระดับสูงสุด ส่วนในการประเมินศักยภาพของสถานศึกษา พบว่า การประชุมคณะครู อาจารย์ มีศักยภาพในระดับสูงสุด สำหรับการจัดนิทรรศการเผยแพร่ผลงานของครูและนักเรียนมีศักยภาพในระดับต่ำสุด และสอดคล้องกันทั้ง 2 ส่วน

1.7 ด้านการแนะแนวการศึกษา

จากการประเมินศักยภาพตนเองของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้ปฏิบัติการสอนด้านการแนะแนวการศึกษาภาพรวม พบว่า มีศักยภาพในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามรายชื่อ พบว่า มีศักยภาพในระดับมากและปานกลาง รายชื่อที่มีศักยภาพในระดับมาก ได้แก่ ครูทุกคนมีส่วนร่วมในการจัดบริการแนะแนว มีศักยภาพในระดับสูงสุด ส่วนรายชื่อที่มีศักยภาพรองลงมา 2 อันดับ ได้แก่ การจัดบริการแนะแนว ทางวิชาการในสถานศึกษาและการประสานร่วมมือแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์กับสถานศึกษาอื่น สำหรับการติดตามและประเมินผลการจัดบริการแนะแนว มีศักยภาพระดับปานกลางและอยู่ในระดับต่ำสุด

จากการประเมินศักยภาพของสถานศึกษาด้านการแนะแนวการศึกษาภาพรวม พบว่า มีศักยภาพในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่า ทุกข้อมีศักยภาพในระดับมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งครูทุกคนมีส่วนร่วมในการจัดบริการแนะแนว มีศักยภาพในระดับสูงสุด ส่วนรายชื่อที่มีศักยภาพรองลงมา 2 อันดับ ได้แก่ การจัดบริการแนะแนวทางวิชาการในสถานศึกษาและการประสานร่วมมือแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์กับสถานศึกษาอื่น สำหรับการติดตามและประเมินผลการจัดบริการแนะแนว มีศักยภาพในระดับต่ำสุด

สรุปได้ว่า ศักยภาพด้านการแนะแนวการศึกษาภาพรวม ทั้งในส่วนของการประเมินศักยภาพตนเองของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้ปฏิบัติการสอน และการประเมินศักยภาพของสถานศึกษา พบว่า มีศักยภาพอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อในการประเมินศักยภาพตนเองของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้ปฏิบัติการสอน พบว่า มีศักยภาพอยู่ในระดับมากและปานกลาง ส่วนในการประเมินศักยภาพของสถานศึกษา พบว่า ทุกรายชื่อมีศักยภาพในระดับมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งครูทุกคนมีส่วนร่วมในการจัดบริการแนะแนวมีศักยภาพในระดับสูงสุด ซึ่งสอดคล้องกันทั้ง 2 ส่วน สำหรับการติดตามและประเมินผลการจัดบริการแนะแนว มีศักยภาพในระดับต่ำสุดเช่นเดียวกัน

1.8 ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

จากการประเมินศักยภาพตนเองของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้ปฏิบัติการสอน ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาภาพรวม พบว่า มีศักยภาพในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามรายชื่อ พบว่า ทุกข้อมีศักยภาพอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสร้างจิตสำนึกว่า การปรับปรุงคุณภาพเป็นหน้าที่ของทุกคน มีศักยภาพในระดับสูงสุด ส่วนรายชื่อที่มีศักยภาพรองลงมา 2 อันดับ ได้แก่ การจัดทำธรรมนูญสถานศึกษาหรือแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา สำหรับการกำหนดมาตรฐานและจัดทำข้อมูลพื้นฐานด้านปัจจัยด้านกระบวนการและด้านผลผลิตมีศักยภาพในระดับต่ำสุด

จากการประเมินศักยภาพของสถานศึกษาด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาภาพรวม พบว่า มีศักยภาพในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามรายชื่อ พบว่า ทุกข้อมีศักยภาพอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดทำธรรมนูญสถานศึกษาหรือแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษามีศักยภาพในระดับสูงสุด ส่วนรายชื่อที่มีศักยภาพรองลงมา 2 อันดับ ได้แก่ การประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาและการสร้างจิตสำนึกว่าการปรับปรุงคุณภาพการศึกษาเป็นหน้าที่ของทุกคน สำหรับการกำหนดมาตรฐานส่วนจัดทำข้อมูลพื้นฐานด้านปัจจัยด้านกระบวนการและด้านผลผลิตการศึกษา มีศักยภาพในระดับต่ำสุด

สรุปได้ว่า ศักยภาพด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาภาพรวม ทั้งในส่วนของการประเมินศักยภาพตนเองของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้ปฏิบัติการสอน และในการประเมินศักยภาพของสถานศึกษา พบว่า มีศักยภาพอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามรายชื่อ พบว่า ทุกข้อมีศักยภาพในระดับมากทั้ง 2 ส่วน แต่ไม่สอดคล้องกัน ได้แก่ การสร้างจิตสำนึกว่าการปรับปรุงคุณภาพเป็นหน้าที่ของทุกคนมีมีศักยภาพในระดับสูงสุดจากการประเมินศักยภาพตนเองของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้ปฏิบัติการสอน แต่จากการประเมินศักยภาพของสถานศึกษา พบว่า การจัดทำธรรมนูญสถานศึกษาหรือแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีศักยภาพในระดับสูงสุด สำหรับการกำหนดมาตรฐานส่วนจัดทำข้อมูลพื้นฐานด้านปัจจัยด้านกระบวนการและด้านผลผลิตการศึกษา มีศักยภาพในระดับต่ำสุดเช่นเดียวกัน

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบระดับศักยภาพการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิม จากการศึกษาประเมินศักยภาพของตนเองและภาพรวมของสถานศึกษา ปรากฏผลดังนี้

จากการเปรียบเทียบศักยภาพตนเองของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้ปฏิบัติการสอน กับศักยภาพของสถานศึกษา ในการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็น

ฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาทภาพรวม พบว่า มีศักยภาพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ในข้อ 1 เมื่อพิจารณาตามรายด้าน พบว่า มีศักยภาพแตกต่างกันใน 7 ด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการแนะแนวการศึกษา ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ส่วนด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้มีศักยภาพ ไม่แตกต่างกัน ซึ่งมีรายละเอียดตามรายด้าน ดังนี้

2.1 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

จากการเปรียบเทียบศักยภาพตนเองของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้ปฏิบัติการสอน กับศักยภาพของสถานศึกษาด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ในการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท ผลการวิจัย พบว่า มีศักยภาพแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ตามข้อ 1

2.2 ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้

จากการเปรียบเทียบศักยภาพตนเองของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้ปฏิบัติการสอนกับศักยภาพของสถานศึกษาด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ ในการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท ผลการวิจัย พบว่า มีศักยภาพไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ตามข้อ 1

2.3 ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

จากการเปรียบเทียบศักยภาพตนเองของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้ปฏิบัติการสอนกับศักยภาพของสถานศึกษาภาพรวมด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ในการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท ผลการวิจัย พบว่า มีศักยภาพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ตามข้อ 1

2.4 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

จากการเปรียบเทียบศักยภาพตนเองของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้ปฏิบัติการสอนกับศักยภาพของสถานศึกษาด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ในการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท ผลการวิจัย พบว่า มีศักยภาพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ตามข้อ 1

2.5 ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

จากการเปรียบเทียบศักยภาพตนเองของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้ปฏิบัติการสอน กับศักยภาพของสถานศึกษาด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ในการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชั้นนาท ผลการวิจัย พบว่า มีศักยภาพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ตามข้อ 1

2.6 ด้านการนิเทศการศึกษา

จากการเปรียบเทียบศักยภาพตนเองของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้ปฏิบัติการสอน กับศักยภาพของสถานศึกษาด้านการนิเทศการศึกษา ในการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชั้นนาท ผลการวิจัย พบว่า มีศักยภาพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ตามข้อ 1

2.7 ด้านการแนะแนวการศึกษา

จากการเปรียบเทียบศักยภาพตนเองของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้ปฏิบัติการสอนกับศักยภาพของสถานศึกษาด้านการแนะแนวการศึกษา ในการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชั้นนาท ผลการวิจัย พบว่า มีศักยภาพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ตามข้อ 1

2.8 ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

จากการเปรียบเทียบศักยภาพตนเองของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้ปฏิบัติการสอนกับศักยภาพของสถานศึกษาด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาในการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชั้นนาท ผลการวิจัย พบว่า มีศักยภาพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ตามข้อ 1

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบศักยภาพการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชั้นนาท จำแนกตามคุณวุฒิทางการศึกษา ประสบการณ์ในตำแหน่งและขนาดของสถานศึกษา
วิเคราะห์โดยใช้ค่าทดสอบที (t - test) ในการเปรียบเทียบสองตัวแปรและวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - Way Analysis of Variance) ในกรณีที่ต้องเปรียบเทียบกันมากกว่าสองตัวแปร เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะนำมาทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe's Method) ปรากฏผลดังนี้

3.1 ผลการเปรียบเทียบศักยภาพการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชยันนาท จำแนกตามคุณวุฒิทางการศึกษา พบว่า มีศักยภาพไม่แตกต่างกัน และไม่สอดคล้องตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ในข้อ 2 เมื่อพิจารณาตามรายด้าน พบว่า มีศักยภาพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการวัดและประเมินผล การเรียนรู้และด้านการนิเทศการศึกษา ส่วนด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ด้านการแนะแนวการศึกษาและด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษามีระดับศักยภาพไม่แตกต่างกัน มีรายละเอียดในแต่ละด้าน ดังนี้

3.1.1 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

จากการเปรียบเทียบศักยภาพตนเองของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้ปฏิบัติการสอน กับศักยภาพของสถานศึกษาด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ในการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชยันนาท จำแนกตามคุณวุฒิทางการศึกษาที่ต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ตามข้อ 2

3.1.2 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้

จากการเปรียบเทียบศักยภาพตนเองของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้ปฏิบัติการสอน กับศักยภาพของสถานศึกษาด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ในการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชยันนาท ตามคุณวุฒิทางการศึกษาที่ต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ตามข้อ 2

3.1.3 ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

จากการเปรียบเทียบศักยภาพตนเองของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้ปฏิบัติการสอน กับศักยภาพของสถานศึกษาด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ในการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชยันนาท จำแนกตามคุณวุฒิทางการศึกษาที่ต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ตามข้อ 2

3.1.4 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

จากการเปรียบเทียบศักยภาพตนเองของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้ปฏิบัติการสอนกับศักยภาพของสถานศึกษาด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ในการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชยันนาท จำแนกตามคุณวุฒิทางการศึกษาที่ต่างกัน ผลการวิจัย พบว่า ไม่แตกต่างกันซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ตามข้อ 2

3.1.5 ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

จากการเปรียบเทียบศักยภาพตนเองของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้ปฏิบัติการสอนกับศักยภาพของสถานศึกษาด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ในการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท จำแนกตามคุณวุฒิทางการศึกษาที่ต่างกัน ผลการวิจัยพบว่าไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ตามข้อ 2

3.1.6 ด้านการนิเทศการศึกษา

จากการเปรียบเทียบศักยภาพตนเองของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้ปฏิบัติการสอนกับศักยภาพของสถานศึกษาด้านการนิเทศการศึกษา ในการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท จำแนกตามคุณวุฒิทางการศึกษาที่ต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ตามข้อ 2

3.1.7 ด้านการแนะแนวการศึกษา

จากการเปรียบเทียบศักยภาพตนเองของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้ปฏิบัติการสอนกับศักยภาพของสถานศึกษาด้านการแนะแนวการศึกษา ในการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท จำแนกตามคุณวุฒิทางการศึกษาที่ต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ตามข้อ 2

3.1.8 ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

จากการเปรียบเทียบศักยภาพตนเองของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้ปฏิบัติการสอนกับศักยภาพของสถานศึกษาด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาในการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท จำแนกตามคุณวุฒิทางการศึกษาที่ต่างกัน ผลการวิจัย พบว่า ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ตามข้อ 2

3.2 ผลการเปรียบเทียบศักยภาพการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท จากการประเมินศักยภาพตนเองของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้ปฏิบัติการสอนกับศักยภาพของสถานศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ในตำแหน่งที่ต่างกัน พบว่า มีศักยภาพไม่แตกต่างกันซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ตามข้อ 3 เมื่อพิจารณาตามรายด้านพบว่าทุกด้านมีศักยภาพไม่แตกต่างกัน มีรายละเอียดตามรายด้าน ดังนี้

3.2.6 ด้านการนิเทศการศึกษา

จากการเปรียบเทียบศักยภาพตนเองของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้ปฏิบัติการสอนกับศักยภาพของสถานศึกษาด้านการนิเทศการศึกษา ในการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ชัยนาท จำแนกตามประสบการณ์ในตำแหน่งที่ต่างกัน ผลการวิจัย พบว่า มีศักยภาพไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ตามข้อ 3

3.2.7 ด้านการแนะแนวการศึกษา

จากการเปรียบเทียบศักยภาพตนเองของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้ปฏิบัติการสอนกับศักยภาพของสถานศึกษาด้านการแนะแนวการศึกษา ในการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ชัยนาท จำแนกตามประสบการณ์ในตำแหน่งที่ต่างกัน ผลการวิจัย พบว่า มีศักยภาพไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ตามข้อ 3

3.2.8 ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

จากการเปรียบเทียบศักยภาพตนเองของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้ปฏิบัติการสอนกับศักยภาพของสถานศึกษาด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาในการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ชัยนาท จำแนกตามประสบการณ์ในตำแหน่งที่ต่างกัน ผลการวิจัย พบว่า มีศักยภาพไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ตามข้อ 3

3.3 ผลการเปรียบเทียบศักยภาพการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ชัยนาท จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาที่สังกัดต่างกัน จากการประเมินศักยภาพตนเองของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้ปฏิบัติการสอน กับศักยภาพของสถานศึกษาด้านภาพรวม ผลการวิจัย พบว่า มีศักยภาพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ตามข้อ 4 เมื่อพิจารณาตามรายด้าน พบว่า มีศักยภาพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ใน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้และด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการแนะแนวการศึกษาและด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ส่วนด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาและด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มีศักยภาพไม่แตกต่างกัน ซึ่งมีรายละเอียดตามรายด้าน ดังนี้

3.3.1 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

จากการเปรียบเทียบศักยภาพตนเองของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้ปฏิบัติการสอนกับศักยภาพของสถานศึกษาด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ในการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชั้นนาท จำแนกตามขนาดสถานศึกษาที่ต่างกัน ผลการวิจัย พบว่า มีศักยภาพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ตามข้อ 4

3.3.2 ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้

ต่างกัน ผลการวิจัย พบว่า มีศักยภาพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ตามข้อ 4 จากการเปรียบเทียบศักยภาพตนเองของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้ปฏิบัติการสอนกับศักยภาพของสถานศึกษาด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ ในการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชั้นนาท จำแนกตามขนาดสถานศึกษาที่

3.3.3 ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

จากการเปรียบเทียบศักยภาพตนเองของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้ปฏิบัติการสอนกับศักยภาพของสถานศึกษาด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ในการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชั้นนาท จำแนกตามขนาดสถานศึกษาที่ต่างกัน ผลการวิจัย พบว่า มีศักยภาพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ตามข้อ 4

3.3.4 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

จากการเปรียบเทียบศักยภาพตนเองของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้ปฏิบัติการสอนกับศักยภาพของสถานศึกษาด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ในการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชั้นนาท จำแนกตามขนาดสถานศึกษาที่ต่างกัน ผลการวิจัย พบว่า มีศักยภาพไม่แตกต่างกันซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ตามข้อ 4

3.3.5 ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

จากการเปรียบเทียบศักยภาพตนเองของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้ปฏิบัติการสอนกับศักยภาพของสถานศึกษาด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ในการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชั้นนาท จำแนกตามขนาดสถานศึกษาที่ต่างกัน ผลการวิจัย พบว่า มีศักยภาพไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ตามข้อ 4

3.3.6 ด้านการนิเทศการศึกษา

จากการเปรียบเทียบศักยภาพตนเองของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้ปฏิบัติการสอนกับศักยภาพของสถานศึกษาด้านการนิเทศการศึกษา ในการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ชัยนาท จำแนกตามขนาดสถานศึกษาที่ต่างกันผลการวิจัย พบว่า มีศักยภาพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ตามข้อ 4

3.3.7 ด้านการแนะแนวการศึกษา

จากการเปรียบเทียบศักยภาพตนเองของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้ปฏิบัติการสอนกับศักยภาพของสถานศึกษาด้านการแนะแนวการศึกษา ในการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ชัยนาท จำแนกตามขนาดสถานศึกษาที่ต่างกันผลการวิจัย พบว่า มีศักยภาพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ตามข้อ 4

3.3.8 ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

จากการเปรียบเทียบศักยภาพตนเองของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้ปฏิบัติการสอนกับศักยภาพของสถานศึกษาด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาในการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ชัยนาท จำแนกตามขนาดสถานศึกษาที่สังกัดต่างกัน ผลการวิจัย พบว่า มีศักยภาพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ตามข้อ 4

3.4 ผลการทดสอบความแตกต่างรายคู่โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe's Method) จากการประเมินศักยภาพของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้ปฏิบัติการสอน จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาที่สังกัด ในการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ชัยนาท ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้ปฏิบัติการสอนที่สังกัดกลุ่มสถานศึกษาขนาดเล็ก กลุ่มสถานศึกษาขนาดกลางและกลุ่มสถานศึกษาขนาดใหญ่ มีศักยภาพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาตามรายด้าน มีรายละเอียดในแต่ละด้าน ดังนี้

3.4.1 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

จากการประเมินศักยภาพของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้ปฏิบัติการสอนด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา จำแนกตามขนาดสถานศึกษาที่สังกัดต่างกัน ในการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ชัยนาท พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้ปฏิบัติการสอนที่สังกัดกลุ่มสถานศึกษา

ขนาดเล็ก มีศักยภาพแตกต่างกับกลุ่มสถานศึกษานาดกลางและกลุ่มสถานศึกษานาดใหญ่
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.4.2 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้

จากการประเมินศักยภาพตนเองของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้ปฏิบัติการสอนด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ จำแนกตามขนาดสถานศึกษาที่สังกัดต่างกัน ในการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้ปฏิบัติการสอนที่สังกัดกลุ่มสถานศึกษาขนาดเล็ก มีศักยภาพแตกต่างกับกลุ่มสถานศึกษานขนาดกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่แตกต่างกับกลุ่มสถานศึกษานขนาดใหญ่

3.4.3 ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

จากการประเมินศักยภาพตนเองของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้ปฏิบัติการสอนด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ จำแนกตามขนาดสถานศึกษาที่สังกัดต่างกัน ในการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชยันนาท พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้ปฏิบัติการสอนที่สังกัดกลุ่มสถานศึกษาขนาดเล็ก มีศักยภาพแตกต่างกับกลุ่มสถานศึกษาขนาดกลางและกลุ่มสถานศึกษาขนาดใหญ่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.4.4 ด้านการนิเทศการศึกษา

จากการประเมินศักยภาพตนเองของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้ปฏิบัติการสอนกับศักยภาพของสถานศึกษาด้านการนิเทศการศึกษา จำแนกตามขนาดสถานศึกษาที่สังกัดต่างกัน ในการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชั้นนาท พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้ปฏิบัติการสอนที่สังกัดกลุ่มสถานศึกษาขนาดเล็ก มีศักยภาพแตกต่างกับกลุ่มสถานศึกษาขนาดกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่แตกต่างกับกลุ่มสถานศึกษาขนาดใหญ่

3.4.5 ด้านการแนะแนวการศึกษา

จากการประเมินศักยภาพตนเองของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้ปฏิบัติการสอน กับศักยภาพของสถานศึกษาด้านการแนะแนวการศึกษา จำแนกตามขนาดสถานศึกษาที่สังกัดต่างกัน ในการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชั้นนาท พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้ปฏิบัติการสอนที่สังกัดกลุ่มสถานศึกษาขนาดเล็กมีศักยภาพแตกต่างกับกลุ่มสถานศึกษาขนาดกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 แต่ไม่แตกต่างกับกลุ่มสถานศึกษาขนาดใหญ่

3.4.6 ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

จากการประเมินศักยภาพตนเองของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้ปฏิบัติการสอน กับศักยภาพของสถานศึกษาด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จำแนกตามขนาดสถานศึกษาที่สังกัดต่างกัน ในการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชั้นนาท พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้ปฏิบัติการสอนที่สังกัดกลุ่มสถานศึกษาขนาดเล็ก มีศักยภาพแตกต่างกับกลุ่มสถานศึกษาขนาดกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่แตกต่างกับกลุ่มสถานศึกษาขนาดใหญ่

อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับศักยภาพในการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชั้นนาท สาระสำคัญอภิปรายได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาศักยภาพของตนเองและศักยภาพของสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้ปฏิบัติการสอนในการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชั้นนาท ตามภารกิจของสถานศึกษา 8 ด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการแนะแนวการศึกษาและด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ปรากฏผล ดังนี้

1.1 จากการประเมินศักยภาพตนเองของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้ปฏิบัติการสอนในการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชั้นนาทภาพรวม พบว่า มีศักยภาพอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามรายด้าน พบว่า มีศักยภาพอยู่ในระดับมากและปานกลาง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ มีศักยภาพสูงสุด ส่วนด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และด้านการแนะแนวการศึกษา มีศักยภาพรองลงมาตามลำดับ สำหรับด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีศักยภาพในระดับปานกลางและอยู่ในระดับต่ำสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540 เป็นต้นมา รัฐบาลได้ประกาศให้มีการปฏิรูปการศึกษา และได้กำหนดเป็นมาตรการให้หน่วยงานทางการศึกษาทุกระดับตั้งแต่กระทรวง กรม จังหวัด อำเภอและสถานศึกษาต้องดำเนินงานให้เป็นไปตามแนวทางของการปฏิรูปการศึกษา โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีความสามารถ และมีความสุข ทำให้งานหน่วยงานทางการศึกษา

ทุกระดับดังกล่าวต้องนำนโยบายและมาตรการดังกล่าวไปสู่การปฏิบัติ มีเป้าหมายอยู่ที่ผู้เรียน คือ พัฒนาผู้เรียนให้มีศักยภาพตามที่สังคมต้องการ เป็นไปตามเจตนารมณ์แห่งรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และต้องบริหารจัดการศึกษาให้สอดคล้องตาม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2539, หน้า 3-14) หน่วยงานในทุกระดับ ได้ให้ความสำคัญ และดำเนินงานตามนโยบายและมาตรการ มีการควบคุม กำกับและติดตาม การจัดการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพอย่างสม่ำเสมอ จึงส่งผลให้ศักยภาพของผู้บริหาร สถานศึกษาและครูผู้ปฏิบัติการสอน อยู่ในระดับมาก

1.2 จากการประเมินศักยภาพของสถานศึกษาภาพรวม ในการบริหารจัดการ การศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาชัยนาท พบว่า อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีศักยภาพอยู่ใน ระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า นโยบายและมาตรการในการปฏิรูปการศึกษาของรัฐบาลที่ ต้องนำไปสู่การปฏิบัติในหน่วยงานทางการศึกษาทุกระดับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสถานศึกษา ที่ ผู้บริหารและครูผู้ปฏิบัติการสอนได้รับการพัฒนาศักยภาพให้มีความรู้ ความสามารถและได้รับการ กระตุ้น ส่งเสริม สนับสนุนจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท “ตามยุทธศาสตร์ในการ พัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับสถานศึกษาในการบริหารจัดการศึกษา โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน” (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท, 2547, หน้า 2) ให้เกิดการ ปฏิบัติในสถานศึกษาอย่างจริงจังและต่อเนื่อง จึงส่งผลให้การปฏิบัติงานด้านวิชาการของ สถานศึกษาที่มากขึ้นและส่งผลให้ศักยภาพของสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ด้านการนิเทศการศึกษามีศักยภาพในระดับสูงสุด ส่วนด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ด้านการพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ด้านการแนะแนวการศึกษา และด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีศักยภาพรองลงมา ตามลำดับ มีผลจากการวิจัยปรากฏตามรายด้าน ดังนี้

ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

จากการประเมินศักยภาพตนเองของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้ปฏิบัติการสอน ด้าน การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาภาพรวม พบว่า มีศักยภาพอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็น เพราะ ว่า ตั้งแต่ปีการศึกษา 2545 และ 2546 เป็นต้นมาเป็นปีแห่งการปรับเปลี่ยนหลักสูตร สถานศึกษาต้องจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาใช้เองอย่างอิสระตามกรอบของหลักสูตรการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ซึ่งกรมวิชาการได้จัดทำขึ้น และมีหลักสูตรแกนกลางเป็นกรอบให้ สถานศึกษาจัดทำเป็นหลักสูตรของแต่ละสถานศึกษา และต้องพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้อง

เป็นไปตามสภาพปัญหาและความต้องการของสถานศึกษาและชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับจันทราณี สงวนนาม (2545, หน้า 145 - 146) กล่าวว่า ในปัจจุบันได้มีการประกาศใช้หลักสูตรใหม่ที่เรียกว่า “หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544” โดยกระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้เป็นหลักสูตรแกนกลาง เพื่อให้สถานศึกษาใช้เป็นกรอบหรือแนวทางในการจัดทำหลักสูตรขึ้นใช้เอง เรียกว่า “หลักสูตรสถานศึกษา” และต้องพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่นและเป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 28 ที่บัญญัติว่าหลักสูตรสถานศึกษาต้องมีลักษณะที่หลากหลายและเหมาะสมของแต่ละระดับ โดยมุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลที่เหมาะสมแก่วัยและศักยภาพ โดยสาระหลักสูตรต้องเป็นวิชาการและวิชาชีพ ต้องมุ่งพัฒนาคนให้มีความสมดุล ทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ ความดีงามและความรับผิดชอบต่อสังคม และเนื่องจากการปฏิรูปหลักสูตรตามนโยบายปฏิรูปการศึกษาของรัฐบาลได้มีมาตรการพัฒนาผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้ปฏิบัติการสอนให้ได้รับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ จึงส่งผลทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้ปฏิบัติการสอนมีศักยภาพในด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามรายชื่อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก สำหรับรายชื่อที่ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้ปฏิบัติการสอนให้ความสำคัญมีศักยภาพอยู่ในระดับสูงสุด ได้แก่การคัดเลือกเนื้อหาวิชาความรู้ที่ต้องการนำมาสอน รองลงมาได้แก่ การกำหนดวัตถุประสงค์ของการศึกษาที่สังคมต้องการและการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546, หน้า 41) กล่าวถึงการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาว่า เป็นเรื่องที่ต้องการการตัดสินใจหลายขั้นตอน ตั้งแต่การเริ่มตั้งวัตถุประสงค์ทั่วไปและวัตถุประสงค์เฉพาะ การเลือกเนื้อหาให้ตรงและครอบคลุมชนิดของประสบการณ์การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาและวัตถุประสงค์ และท้ายสุดคือวิธีการประเมินผลของการเรียนรู้ สำหรับการนิเทศการใช้หลักสูตรภายในสถานศึกษามีศักยภาพในระดับต่ำสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารและครูผู้ปฏิบัติการสอนต้องปฏิบัติหน้าที่พร้อมกันในหลายด้านจึงให้ความสำคัญในการนิเทศการใช้หลักสูตรน้อยกว่ารายข้ออื่น ๆ

จากการประเมินศักยภาพของสถานศึกษา ด้านการพัฒนาหลักสูตรภาพรวม พบว่า มีศักยภาพอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่านโยบายการปฏิรูปการศึกษาของรัฐบาลได้ส่งผลให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้ปฏิบัติการสอนนำความรู้ที่ได้รับการพัฒนาศักยภาพของตนมาปฏิบัติในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง จึงส่งผลให้ศักยภาพด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ จ่านง สมควร (2545, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัย เรื่องการปฏิบัติงานวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาที่พบในการปฏิบัติงานวิชาการ คือ การขาดการวิเคราะห์หลักสูตรและพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพความต้องการของท้องถิ่น

และไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ มนตรี ศรีเพชร (2546, บทคัดย่อ) ได้ศึกษา เรื่อง การศึกษา การปฏิบัติงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กที่มีครูไม่ครบชั้น สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาในการปฏิบัติงานวิชาการด้านงาน หลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ได้แก่ การขาดการวิเคราะห์หลักสูตรและไม่พัฒนาหลักสูตรให้ สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่นเช่นเดียวกัน เมื่อพิจารณาตามรายชื่อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก ซึ่งรายชื่อที่ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้ปฏิบัติการสอนได้ให้ความสำคัญ และมีศักยภาพในระดับสูงสุด ได้แก่ การคัดเลือกเนื้อหาวิชาความรู้ที่ต้องการนำมาสอน รองลงมา ได้แก่ การกำหนดวัตถุประสงค์ของการศึกษาที่สังคมต้องการ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ในมาตรา 27 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้ กำหนดให้สถานศึกษาเป็นผู้จัดทำหลักสูตรของสถานศึกษาขึ้นใช้เองที่สอดคล้องเกี่ยวกับสภาพ ปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น จึงเป็นความอิสระที่สถานศึกษาจะเป็นผู้กำหนด เนื้อหาสาระวิชาที่จะนำมาสอนตลอดจนวัตถุประสงค์ที่สังคมต้องการเอง จึงส่งผลให้มีศักยภาพใน ระดับสูงสุด ซึ่งสอดคล้องกับ จำรัส มีกุล (2542, หน้า 39) ได้กล่าวว่าหลักการของหลักสูตรที่จะ สร้างขึ้น จำเป็นต้องสอดคล้องกับสภาพปัญหาและสนองความต้องการของสังคมที่ใช้หลักสูตร นั้น ๆ ในภาพความเป็นจริงของปัจจัยพื้นฐานทางวัฒนธรรม สังคม เศรษฐกิจ สภาพปัญหาและ ความต้องการของท้องถิ่น ส่วนการกำกับติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร ผู้บริหาร สถานศึกษาและครูผู้ปฏิบัติการสอนได้ให้ความสำคัญในระดับมากเช่นกัน อาจเนื่องมาจากผู้บริหาร สถานศึกษาและครูผู้ปฏิบัติการสอนนำความรู้ความเข้าใจจากการพัฒนาเกี่ยวกับหลักสูตรไปปฏิบัติ ในสถานศึกษา โดยพิจารณาจากการรายงานต่าง ๆ เช่น แบบบันทึกสังเกตการสอน แผนการสอน บันทึกผลหลังสอน และสอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2536, หน้า 7 - 8) ที่กล่าวถึงการดำเนินการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการใช้หลักสูตร ต้องวิเคราะห์ปัญหาและ สาเหตุ ทั้งในส่วนของคุณลักษณะที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร เช่น ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน และ ในส่วนที่เป็นปัจจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร สำหรับด้าน การนำไปทดลองใช้ มีศักยภาพอยู่ใน ระดับต่ำสุด อาจเนื่องมาจากที่สถานศึกษาต้องจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาใช้เอง ซึ่งเป็นเรื่อง ใหม่สำหรับผู้บริหารและครูผู้ปฏิบัติการสอนที่ต้องเปลี่ยนสถานะจากผู้ใช้หลักสูตรมาเป็นจัดทำ หลักสูตร ทำให้ขาดประสบการณ์ในการจัดทำและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ ผลการวิจัยของกองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ (2546, หน้า 24) ได้ศึกษาและสรุปปัญหา เกี่ยวกับการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ตามโครงการติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรการศึกษา ขั้นพื้นฐานของโรงเรียนนาร่องและโรงเรียนเครือข่ายว่า ปัญหาด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา มีสาเหตุมาจากมีเวลาในการจัดทำน้อยมาก ไม่มีเวลาศึกษาอย่างเพียงพอ รีบเร่งเกินไปไม่มีเวลาได้ ทบทวน ตรวจสอบ ทำให้หลักสูตรไม่สมบูรณ์ขาดคุณภาพ และไม่มีโอกาสปรับปรุงแก้ไข จึง ส่งผลให้มีศักยภาพในระดับต่ำสุด

ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้

จากการประเมินศักยภาพตนเองของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้ปฏิบัติการสอนด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ภาพรวม พบว่า มีศักยภาพอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้ปฏิบัติการสอนมีความตระหนักและเห็นความสำคัญในการปฏิรูปการเรียนการสอน ตามนโยบายปฏิรูปการศึกษาของรัฐบาล ประกอบกับได้รับการสนับสนุนการพัฒนาให้มีความรู้และความเข้าใจในหน้าที่ของตนที่ต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ตามมาตราที่ 24 ถึง มาตราที่ 30 ที่เน้นการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับ ปฏุล นันทวงศ์ (2545, หน้า 153) ได้กล่าวไว้ว่า การจัดการเรียนการสอนตามการปฏิรูปการเรียนรู้อาจจะต้องปรับบทบาทจากผู้ถ่ายทอดเป็นผู้ชี้แนวทางในการเรียน เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองเต็มตามศักยภาพ และจากนโยบายปฏิรูปการศึกษาสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องดำเนินงานพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา จึงส่งผลให้ศักยภาพของครูผู้ปฏิบัติการสอนและผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามรายชื่อ พบว่า ทุกข้อมีศักยภาพอยู่ในระดับมาก รายชื่อที่ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้ปฏิบัติการสอนให้ความสำคัญมีศักยภาพระดับสูงสุด ได้แก่ การจัดการเรียนที่ปลูกฝังคุณลักษณะที่พึงประสงค์แก่ผู้เรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าในบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตราที่ 24 ได้กำหนดให้สถานศึกษาต้องจัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา ซึ่งสอดคล้องกับ ปฏุล นันทวงศ์ (2545, หน้า 116) ได้กล่าวว่า ภาพการจัดการเรียนการสอนตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ต้องมุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้มี “ความรู้คู่คุณธรรม” โดยมีความเชื่อว่าผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ นอกจากนั้นยังให้ความสำคัญในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสมกับเวลาและสภาพของผู้เรียน และการจัดกิจกรรมการสอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับ วัฒนาพร ระบุงกุข (2545, หน้า 92-94) ได้กล่าวถึง คุณลักษณะในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีประสิทธิผล คือ เหมาะสมกับธรรมชาติและวัยผู้เรียน เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและชีวิตจริงทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ชุมชน โดยครูจะต้องมีข้อมูลวิทยาการท้องถิ่น แหล่งเรียนรู้ และออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับแหล่งเรียนรู้นั้น ๆ และสอดคล้องกับ จันทราณี สงวนนาม (2545, หน้า 146) ได้กล่าวว่า การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ หรือการปฏิรูปการเรียนรู้ ทั้งในส่วนที่เกี่ยวกับวิธีการเรียนของผู้เรียนและวิธีการสอนของครู ซึ่งครูจะต้องสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกคิดวิเคราะห์ และศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองโดยมีครูเป็นผู้ควบคุม สำหรับรายชื่อที่ผู้บริหารและครูผู้ปฏิบัติการสอนให้ความสำคัญมี

ศักยภาพอยู่ในระดับต่ำสุด ได้แก่ การส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากชุมชน ขาดความรู้ ความเข้าใจและประสบการณ์การจัดการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของกองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ (2546, หน้า 24) ได้ศึกษาและสรุปปัญหาเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ตามโครงการติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนนาร่องและโรงเรียนเครือข่ายไว้ว่า ปัญหาด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน มีสาเหตุมาจาก ชุมชนยังมีส่วนร่วมน้อย ไม่กล้าแสดงความคิดเห็นเพราะ ขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและการจัดการศึกษาแนวใหม่ การวัดและประเมินผล การจัดทำหลักสูตร มีความรู้ที่น้อย ขาดความรู้ความเข้าใจในบทบาท คิดว่าเป็นหน้าที่ของครู / โรงเรียน และเชื่อมั่นว่าครูจะสามารถทำได้ดีกว่า และสอดคล้องกับ วีระ บุญเจริญ (2545, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัย เรื่อง สภาพและปัญหาการบริหารงานและจัดการศึกษาของสถานศึกษาในประเทศไทย พบว่า การบริหารจัดการและการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน การดำเนินงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานยังขาดประสิทธิภาพ ทั้งนี้เป็นเพราะแนวคิดตามวัฒนธรรมแบบดั้งเดิม และการขาดความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการแนวใหม่ จึงส่งผลให้มีศักยภาพในระดับต่ำสุด

การประเมินศักยภาพของสถานศึกษาด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ภาพรวม พบว่า มีศักยภาพอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจาก สถานศึกษามีความตระหนักและเห็นความสำคัญในหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 อย่างจริงจังและต่อเนื่อง จึงส่งผลให้ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของสถานศึกษา มีศักยภาพในระดับมาก ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของเฉลิมชัย อาภาสุวรรณ (2547, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในโรงเรียนที่ได้รับรางวัลชนะเลิศการจัดกิจกรรมวันประเพณีศึกษาแห่งชาติในจังหวัดสงขลา พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อ มีศักยภาพอยู่ในระดับมาก รายข้อที่ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้ปฏิบัติการสอนให้ความสำคัญ มีศักยภาพระดับสูงสุด ได้แก่ การจัดการเรียนที่ปลูกฝังคุณลักษณะที่พึงประสงค์แก่ผู้เรียน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า สถานศึกษามีความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนที่เป็นไปตามจุดหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับ ปฏุล นันทวงศ์ (2545, หน้า 50-51) กล่าวว่า สถานศึกษาต้องจัดกิจกรรมของกระบวนการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง ผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน ปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ อำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ ส่วนที่สถานศึกษาได้ให้ความสำคัญที่รองลงมา ได้แก่ การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้มีความยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสมกับเวลาและสภาพของผู้เรียน และการจัดกิจกรรมการสอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ทั้งนี้เป็นเพราะว่า สถานศึกษาได้ดำเนินการที่เป็นไป

ตามหลักการของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ว่าการจัดการเรียนรู้ต้องมีความยืดหยุ่นและส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาและเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สำหรับการส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน มีศักยภาพในระดับต่ำสุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากในบริบทของสถานศึกษาแต่ละแห่ง ศักยภาพของบุคคลทั้งด้านความรู้ ความเข้าใจในการจัดการศึกษามีความแตกต่างกัน การนำเอาชุมชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนจึงมีขีดจำกัด ซึ่งสอดคล้องกับ คำสัมภาษณ์ของ เอนก เหล่าธรรมทัศน์ ในรายการกรอกรอกรอกร เรื่อง "การจัดทำแผนการกระจายอำนาจ" ทางสถานีโทรทัศน์ ช่อง 11 เมื่อวันที่ 25 ตุลาคม 2543 ว่า ชุมชนไม่เข้าใจ ขาดประสบการณ์ที่จะจัดการศึกษาตามรูปแบบของการกระจายอำนาจ ในเรื่องนี้ต้องใช้เวลาชุมชนค่อยเป็นค่อยไป จึงส่งผลให้สถานศึกษามีศักยภาพในการดำเนินงานในระดับต่ำสุด

ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

จากการประเมินศักยภาพตนเองของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้ปฏิบัติการสอนด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ภาพรวม พบว่า มีศักยภาพในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการที่ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้ปฏิบัติการสอนมีความตระหนักในหน้าที่ที่จะต้องดำเนินงานวิชาการด้านการวัดและประเมินผล ให้เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 26 และหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 จึงส่งผลให้มีศักยภาพในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2538, หน้า 200) ที่กล่าวถึงประโยชน์ของการวัดและประเมินผลว่า เพื่อใช้ในการปรับปรุงการสอนของครู ปรับปรุงการเรียนของนักเรียนและพัฒนาปรับปรุงระบบบริหารสถานศึกษาในด้านหลักสูตรการสอน และสอดคล้องกับ วาสนา พูลเพิ่ม (2542, หน้า 293) กล่าวว่า การวัดและประเมินผลเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการศึกษา เป็นกระบวนการติดตามผลการดำเนินการสอนของครูว่าได้ผลเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้เพียงใด สะท้อนถึงความก้าวหน้าของวิชานั้น เมื่อพิจารณาตามรายชื่อพบว่า ทุกข้อมีศักยภาพอยู่ในระดับมาก ซึ่งรายชื่อผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้ปฏิบัติการสอนให้ความสำคัญมีศักยภาพระดับสูงสุด ได้แก่ การประเมินผลการเรียนทุกช่วงชั้น การวัดผลประเมินผลและอนุมัติผลการเรียน และการจัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษาตามระเบียบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของสถานศึกษา มีศักยภาพในระดับรองลงมา ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากความชัดเจนของกรอบการปฏิบัติงานตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 และความตระหนักในหน้าที่ตามภารกิจของผู้บริหารและครูผู้ปฏิบัติการสอนที่ต้องศึกษาทำความเข้าใจตามแนวทางการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา จึงส่งผลให้มีศักยภาพในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับ ปฏุล นันทวงศ์ (2545, หน้า 213) กล่าวว่า หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ได้กระจายอำนาจให้สถานศึกษาจัดระบบ

หลักเกณฑ์ วิธีการ และการดำเนินการวัดและประเมินผลการเรียนในสถานศึกษาเองได้ โดยมีภารกิจที่ต้องดำเนินการ คือ การประเมินผลการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 สาระ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ การอ่าน คิด วิเคราะห์ และเขียน การเทียบโอนผลการเรียน และการจัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษา จึงส่งผลให้ผลการวิจัยด้านการวัดและประเมินผลมีศักยภาพอยู่ในระดับมาก สำหรับการจัดระบบสารสนเทศเพื่อใช้ในการอ้างอิงตรวจสอบและการพัฒนาการเรียนการสอน มีศักยภาพในระดับต่ำสุด อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้ปฏิบัติการสอนยังขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดทำระบบสารสนเทศหรือขาดเครื่องมือเทคโนโลยีที่ทันสมัย ซึ่งส่งผลให้มีศักยภาพในระดับต่ำสุด ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยของกองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ (2546, หน้า 33) ได้ศึกษาและสรุปปัญหาเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ตามโครงการติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนนาร่องและโรงเรียนเครือข่าย ที่เสนอแนะไว้ในด้านบริหารจัดการว่า สถานศึกษาต้องจัดทำสารสนเทศให้เป็นระบบได้มาตรฐาน มีการกำหนดขอบข่ายสารสนเทศที่เหมาะสมและนำมาประยุกต์ใช้กับการจัดเก็บข้อมูลเพื่อใช้ในการวางแผนดำเนินงานของโรงเรียนต่อไป

การประเมินศักยภาพของสถานศึกษาด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ภาพรวม พบว่า มีศักยภาพอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การวัดและประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เป็นเรื่องใหม่ ซึ่งเป็นภารกิจที่สถานศึกษาจะต้องเป็นผู้ดำเนินการจัดทำหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติ ตลอดจนเอกสารหลักฐานการเรียนรู้การวัดและประเมินผลการเรียนรู้เป็นของโรงเรียนเองให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาจึงต้องดำเนินการอย่างจริงจังและต่อเนื่อง จึงส่งผลให้สถานศึกษามีศักยภาพการวัดและประเมินผลการเรียนรู้อยู่ในระดับมาก ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุจิตรา ศุภพงษ์ (2539, บทคัดย่อ) ศึกษาวิจัยเรื่องการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลพบุรี พบว่า การปฏิบัติงานด้านการวัดและประเมินผลการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญเถา บราณ (2542, หน้า 64) ได้ศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ พบว่า มีการปฏิบัติงานวิชาการด้านการวัดผลประเมินผลอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาตามรายชื่อ พบว่า ทุกข้อมีศักยภาพอยู่ในระดับมาก ซึ่งรายชื่อที่สถานศึกษาให้ความสำคัญมีศักยภาพในระดับสูงสุด ได้แก่ การประเมินผลการเรียนทุกช่วงชั้น รองลงมา ได้แก่ การวัดผลประเมินผลและอนุมัติผลการเรียน และการจัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษาตามระเบียบการวัดและประเมินผลของสถานศึกษา ทั้งนี้เนื่องจาก การกระจายอำนาจให้สถานศึกษาเป็นผู้ดำเนินการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในสถานศึกษาเอง ทั้งการประเมินการเรียนรู้และการจัดทำเอกสารหลักฐานทางการศึกษาให้ครบถ้วนตามเจตนารมณ์ของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

พุทธศักราช 2544 จึงส่งผลให้สถานศึกษามีศักยภาพการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก สำหรับรายข้อที่มีศักยภาพในระดับต่ำสุด ได้แก่ การพัฒนาเครื่องมือในการวัดและประเมินผล ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสถานศึกษาขาดบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจ และขาดทักษะในการวัดและการประเมินในการสร้างและพัฒนาเครื่องมือ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของกองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ (2546, หน้า 28) ได้ศึกษาและสรุปปัญหาเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ตามโครงการติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนนาร่องและโรงเรียนเครือข่าย โดยได้เสนอปัญหาด้านการวัดและประเมินผลของสถานศึกษาไว้ว่า เป็นการขาดความรู้ ความเข้าใจ และขาดทักษะในการวัดและประเมินผล อีกทั้งรูปแบบและแนวทางการวัดและประเมินผลไม่เด่นชัด ไม่เข้าใจวิธีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงในแต่ละกลุ่มสาระ ไม่มีความรู้ในการจัดทำเครื่องมือวัดและประเมินผล ขาดแนวทางและวิธีการสร้างแบบประเมินผลการเรียนรู้ที่หลากหลาย ใช้เวลามากในการสร้างแบบวัดและประเมินผล การวัดและการประเมินผลมีความยุ่งยากใช้เวลาไม่เหมาะสมกับนักเรียนจำนวนมาก ทำได้ยาก ไม่ทั่วถึงและทำให้เวลาเรียนไม่พอ จึงส่งผลให้มีศักยภาพในระดับต่ำสุด

ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

จากการประเมินศักยภาพตนเองของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้ปฏิบัติการสอนด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาภาพรวม พบว่า มีศักยภาพอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นเรื่องที่ค่อนข้างใหม่สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาและครู ผู้ปฏิบัติการสอนโดยเฉพาะอย่างยิ่งในโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและเมื่อมีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่ส่งผลให้มีนโยบายปฏิรูปการศึกษาของรัฐบาล ตั้งแต่ปี พ.ศ.2539 ซึ่งได้มีมาตรการเร่งรัด ในการพัฒนาให้ความรู้ความเข้าใจผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้ปฏิบัติการสอนด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่มากขึ้น แต่ยังมีศักยภาพอยู่ในระดับปานกลางเท่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับกองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ (2546, หน้า 15) ได้ศึกษาและสรุปผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ตามโครงการติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนนาร่องและโรงเรียนเครือข่ายว่า การใช้วิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อาจารย์สอนมากกว่าร้อยละ 66 มีการทำวิจัยในชั้นเรียน และมีการนำผลการวิจัยในชั้นเรียนไปใช้ ซึ่งถือว่าอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับรายงานวิจัยของกองวิจัยการศึกษา กรมวิชาการ (2536, บทคัดย่อ) เรื่อง การสำรวจสภาพปัญหา แนวทางการพัฒนาและการใช้นวัตกรรมในการจัดการเรียนการสอนของครูมัธยมศึกษา พบว่า สภาพการด้านความรู้เกี่ยวกับการวิจัยและการใช้นวัตกรรมในการเรียนการสอน ครูผู้สอนมีความรู้เกี่ยวกับการวิจัยน้อยหรือไม่รู้เลย และส่วนใหญ่ได้รับความรู้มาจากการเรียนในระดับมหาวิทยาลัย ในปัจจุบันได้มีการนำผลการวิจัยเกี่ยวกับนวัตกรรมไปใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอนในระดับน้อยมาก

หรือไม่มีเลย สาเหตุเพราะขาดประสบการณ์ ยังไม่ได้รับการอบรม ไม่มีความรู้พอ ยังไม่เข้าใจ และไม่รู้ขั้นตอน กระบวนการที่ถูกต้อง ซึ่งเป็นช่วงระยะเวลาก่อนการปฏิรูปการศึกษา จึงส่งผลให้ศักยภาพด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาตามรายชื่อพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้ปฏิบัติการสอนให้ความสำคัญและมีศักยภาพอยู่ในระดับสูงสุด ได้แก่ การใช้กระบวนการวิจัยในการเรียนรู้เพื่อหารูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับนักเรียน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก หน่วยงานทางราชการ การส่งเสริมการจัดทำวิจัยในชั้นเรียนมากกว่าการทำวิจัยในด้านอื่น ๆ และในการจัดทำวิจัยในชั้นเรียนเป็นการทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับ พิชิต ฤทธิ์เจริญ (2544, หน้า 15) กล่าวว่า การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนการสอน หรือเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน เพราะฉะนั้นจะต้องทำให้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งที่สอดแทรกอยู่ในกระบวนการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับ พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2540, หน้า 117) กล่าวว่า ผลการวิจัยเอื้อประโยชน์ต่อมนุษยชาติทั้งด้านทฤษฎีและปฏิบัติ การวิจัยทางการศึกษาสามารถใช้ในการปรับปรุงหลักสูตรและปรับปรุงการเรียนการสอนได้ ทำให้มนุษย์มีการศึกษาดีขึ้นและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นด้วย ส่วนรายชื่อที่ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้ปฏิบัติ การสอนให้ความสำคัญมีศักยภาพในระดับปานกลาง ได้แก่ การใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้มีศักยภาพในระดับรองลงมา สำหรับการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรมีศักยภาพระดับต่ำสุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากบุคลากรยังขาดความรู้ ความเข้าใจ และความชัดเจนในการจัดทำวิจัย และตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ตามมาตรา 30 ที่กำหนดให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้ปฏิบัติการสอนต้องใช้กระบวนการวิจัยในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนเป็นหลัก จึงให้ความสำคัญต่อการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรน้อยกว่า จึงส่งผลให้มีศักยภาพระดับต่ำสุด

การประเมินศักยภาพของสถานศึกษาภาพรวม ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา พบว่า มีศักยภาพอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่า มีศักยภาพอยู่ในระดับมากและปานกลาง ข้อที่สถานศึกษาให้ความสำคัญและมีศักยภาพในระดับมาก ได้แก่ การใช้กระบวนการวิจัยในการเรียนรู้เพื่อหารูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับนักเรียน ที่สถานศึกษาให้ความสำคัญและมีศักยภาพระดับสูงสุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 30 ที่กำหนดให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งการส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา จึงส่งผลให้มีศักยภาพอยู่ในระดับมาก ส่วนรายชื่อที่มีศักยภาพรองลงมา 2 อันดับได้แก่ การใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้และการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพใน

การจัดการศึกษา สำหรับการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรมีศักยภาพในระดับต่ำสุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการใช้กระบวนการวิจัยพัฒนาการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ตามมาตรา 30 ที่กำหนดให้สถานศึกษามีหน้าที่ที่จะต้องดำเนินการให้เกิดกระบวนการวิจัยในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนเป็นหลัก จึงลำดับความสำคัญของการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรน้อยกว่า และสถานศึกษาต้องดำเนินงานในด้านอื่น ๆ ให้เป็นไปตามบทบัญญัติของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 อีกหลายด้าน จึงส่งผลให้การใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรมีศักยภาพในระดับต่ำสุด

ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

จากการประเมินศักยภาพของตนเองของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้ปฏิบัติการสอน ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาภาพรวม พบว่า มีศักยภาพอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนโยบายปฏิรูปการศึกษาของรัฐบาลได้กำหนดมาตรการและแรงจูงใจให้มีการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจและนำไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งทั้งผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้ปฏิบัติการสอนมีความตระหนักและเห็นความสำคัญถึงการใช้อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาที่จะช่วยให้การถ่ายทอดความรู้ ทักษะ และเจตคติไปยังผู้เรียนได้รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ มนตรี ศรีเพชร (2546, หน้า 115) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาการปฏิบัติงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กที่มีครูไม่ครบชั้น พบว่า ครูผู้สอนให้ความสำคัญต่อการปฏิบัติงานด้านวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน โดยการสนับสนุนให้ครูมีความรู้ ทักษะเกี่ยวกับการผลิตสื่อ นวัตกรรม การใช้สื่อเทคโนโลยีประกอบการสอน และสอดคล้องกับกรมวิชาการ (2535, หน้า 86) กล่าวว่าผู้บริหารโรงเรียนควรส่งเสริมให้ครูผู้สอนหรือครูวิชาการจัดทำสื่อขึ้นใช้เอง โดยให้สอดคล้องกับจุดหมายของหลักสูตร สภาพท้องถิ่น และผู้เรียน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาบุคลากรในด้านการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น เมื่อพิจารณาตามรายชื่อ พบว่า มีศักยภาพอยู่ในระดับมากและปานกลาง ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้ปฏิบัติการสอนให้ความสำคัญมีศักยภาพในระดับมาก ได้แก่ การจัดให้มีแหล่งการเรียนรู้ ศูนย์สื่อการเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษา ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก นโยบายปฏิรูปการศึกษาที่กำหนดมาตรการและจัดสรรงบประมาณไปยังสถานศึกษา ให้สร้างห้องปฏิบัติการทางภาษา ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ ห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ ใช้ในการเรียนการสอน จึงส่งผลให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้ปฏิบัติการสอนต้องพัฒนาตนเองให้มีความรู้ความเข้าใจและสามารถใช้ห้องปฏิบัติการต่าง ๆ เหล่านั้นในการเรียนการสอน นอกจากนั้น ยังให้ความสำคัญต่อการเลือกและการใช้สื่อการเรียนรู้ในลำดับรองลงมา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญและเปิดโอกาสให้ครูผู้

ปฏิบัติการสอนซึ่งเป็นผู้ใช้สื่อโดยตรงมีส่วนร่วมในการวางแผนจัดหา จัดทำ จัดซื้อ เพื่อให้ได้สื่อและอุปกรณ์ที่เป็นไปตามความต้องการ ซึ่งสอดคล้องกับ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์(2546, หน้า, 202) กล่าวว่า สื่อการสอนในปัจจุบันมีมากมายหลายประเภท จึงเป็นหน้าที่ของสถานศึกษาที่จะเลือกนำมาใช้ให้เหมาะสมกับสถานศึกษา สำหรับการวิเคราะห์และประเมินคุณภาพมาตรฐานสื่อการเรียนรู้ มีศักยภาพระดับต่ำสุด อาจเป็นเพราะว่า ครูขาดความรู้ความเข้าใจในการวิเคราะห์และประเมินคุณภาพสื่อการเรียนการสอน หรือในบางครั้งสถานศึกษาได้รับการจัดสรรสื่อมาจากหน่วยเหนือโดยไม่มีโอกาสวิเคราะห์และประเมินมาตรฐานว่ามีคุณภาพเหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการหรือไม่

การประเมินศักยภาพของสถานศึกษา ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาภาพรวม พบว่า มีศักยภาพอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องมาจากนโยบายปฏิรูปการศึกษาที่ให้ความสำคัญในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญหรือเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ และต้องการให้นักเรียนได้รู้ได้เรียน รู้จักวิธีแสวงหาความรู้ได้ตนเอง ดังนั้นสถานศึกษาจึงต้องจัดหาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาไว้รองรับและพร้อมให้บริการแก่นักเรียน โดยเฉพาะเครื่องคอมพิวเตอร์ที่นักเรียนสามารถสืบค้นข้อมูลหาความรู้เองได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกองการวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ(2546, หน้า 11) ได้ศึกษาและสรุปปัญหาเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ตามโครงการติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนนาร่องและโรงเรียนเครือข่าย ได้นำเสนอผลการวิจัยไว้ว่า สถานศึกษาระดับมาก (ร้อยละ 94.7) ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการสร้างและใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา โดยส่งเสริมการผลิตและใช้สื่อ สนับสนุนงบประมาณจัดหาสื่อ นวัตกรรมให้ตามความต้องการ และมีการพัฒนาครูในการสร้างสื่อมากกว่าร้อยละ 70.1 เมื่อพิจารณาตามรายชื่อ พบว่า ทุกข้อมีศักยภาพอยู่ในระดับมาก โดยผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้ปฏิบัติการสอนได้ให้ความสำคัญมากมีศักยภาพสูงสุด ได้แก่ การจัดให้มีแหล่งการเรียนรู้ ศูนย์สื่อการเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษาและรองลงมา ได้แก่ การจัดหาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีในการเรียนการสอนและการจัดหาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อพัฒนางานวิชาการ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ในมาตรา 25 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้บัญญัติไว้ว่า รัฐต้องส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเรียนรู้ตลอดเวลา ซึ่งสอดคล้องกับกองการวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ (2546, หน้า 11) ได้นำเสนอผลงานวิจัย สรุปผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาโครงการติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนนาร่องและโรงเรียนเครือข่าย พบว่า สถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุนการใช้แหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกสถานศึกษา ในระดับมาก (ร้อยละ 92.7) สำหรับการวิเคราะห์และประเมินคุณภาพมาตรฐานสื่อการเรียนรู้ มีศักยภาพในระดับต่ำสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สถานศึกษาขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการวิเคราะห์และประเมินคุณภาพสื่อการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับกองการวิจัย

ทางการศึกษา กรมวิชาการ (2546, หน้า 41) ได้นำเสนอผลงานวิจัย สรุปผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา โครงการติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนนาร่องและโรงเรียนเครือข่ายว่า ปัญหาด้านเอกสารการเรียนรู้ สื่อการเรียนและอุปกรณ์ต่าง ๆ โรงเรียนไม่มีเวลาที่จะเตรียมจัดทำเอกสารการเรียนรู้ สื่อการเรียนและอุปกรณ์ต่าง ๆ ไม่มั่นใจว่าเอกสารที่ผลิตขึ้นมีคุณภาพเพียงพอ เพราะไม่มีการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ จึงส่งผลให้มีศักยภาพในระดับต่ำสุด

ด้านการนิเทศการศึกษา

จากการประเมินศักยภาพตนเองของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้ปฏิบัติการสอนด้านการนิเทศการศึกษาภาพรวม พบว่า มีศักยภาพอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่เพิ่มเติมแก้ไข (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ได้กำหนดกรอบการบริหารจัดการและการนิเทศการศึกษาไว้อย่างชัดเจน ที่มุ่งส่งเสริมประสิทธิภาพการเรียนการสอนภายในสถานศึกษาให้ดีขึ้น โดยกำหนดกรอบการดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้ปฏิบัติการสอน สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน ทำให้บุคลากรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ที่สามารถนำไปปฏิบัติได้ด้วยตนเอง ส่งผลให้การศึกษาของนักเรียนนักศึกษา มีความก้าวหน้าอย่างมีประสิทธิภาพ จึงส่งผลให้ศักยภาพการนิเทศการศึกษาอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับ ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2547, หน้า 207) กล่าวว่า การบริหารและการนิเทศการศึกษามีจุดมุ่งหมายเดียวกันคือ ความก้าวหน้าของนักเรียน การดำเนินการต้องทำควบคู่กันไป การบริหารมีบทบาทในการจัดดำเนินการ การใช้อำนาจและการตัดสินใจเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการศึกษา ส่วนการนิเทศการศึกษาเป็นการกำหนดบทบาททางด้านการเรียนการสอนให้บรรลุเป้าหมายคือ คุณภาพของผู้เรียน เช่น การปรับปรุงสภาพด้านการเรียนการสอนและงานวิชาการ การให้บริการครู ช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ ปรีกษาหารือ ครู - อาจารย์ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาและโครงการต่าง ๆ เมื่อพิจารณาตามรายชื่อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการมอบหมายแบ่งความรับผิดชอบในหน้าที่การงานให้ครูผู้สอน ที่ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้ปฏิบัติการสอนให้ความสำคัญมีศักยภาพในระดับสูงสุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่และกระบวนการบริหารแนวใหม่ในยุคปฏิรูปการศึกษามากขึ้น ที่ต้องให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารหรือรับผิดชอบในการดำเนินงานร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับ ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2547, หน้า 207) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษาในปัจจุบันเปลี่ยนไปจากเดิม ที่เน้นอยู่บนพื้นฐานทางปรัชญาว่า ครู-อาจารย์ เป็นศูนย์กลางของกิจกรรมการบริหารและการนิเทศ แต่ในปัจจุบันอยู่บนฐานความเชื่อที่ว่า เด็กและความเจริญเติบโตของเด็กเป็นศูนย์กลางให้กับกิจกรรมหรือจะเน้นการปรับปรุงด้านกระบวนการเรียนรู้มากขึ้น การบริหารและการนิเทศการศึกษาจึงควรมองใน

ลักษณะภาพรวมองค์ประกอบทุกส่วนมีความสำคัญต่อกระบวนการเรียนรู้ เป็นลักษณะความเป็นประชาธิปไตยมากขึ้น โดยเน้นการมีส่วนร่วมอาศัยความร่วมมือและการประสานงานที่ดี ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจะไม่ทำงานคนเดียวจะร่วมทำงานกับบุคคลอื่นและความพอใจของทุกฝ่ายย่อมทำให้เกิดความสำเร็จที่มีประสิทธิภาพสูง จึงส่งผลให้การมอบหมายแบ่งความรับผิดชอบในหน้าที่การงานให้ครูผู้สอนมีความสำคัญสูงสุด ส่วนรายชื่อที่มีศักยภาพรองลงมา 2 อันดับ ได้แก่ การประชุมคณะครูอาจารย์ และการจัดบรรยายภาคที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ สำหรับการจติดนิทรรศการเผยแพร่ผลงานของครูและนักเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้ปฏิบัติการสอนให้ความสำคัญน้อยและมีศักยภาพในระดับต่ำสุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การจัดนิทรรศการเผยแพร่ผลงานของครูและนักเรียน จะดำเนินการในเฉพาะในหน่วยงานระดับจังหวัดหรือเขตพื้นที่การศึกษาเป็นส่วนใหญ่ ในส่วนของสถานศึกษายังมีการดำเนินงานน้อยมาก เพราะ ศักยภาพของสถานศึกษาในแต่ละแห่งทั้งด้านการบริหารจัดการ บุคลากร งบประมาณ อยู่ในวงจำกัดและมีความแตกต่างกัน ทำให้การดำเนินงานในด้านนี้มีน้อย จึงส่งผลให้มีศักยภาพในระดับต่ำสุด ซึ่งสอดคล้องกับ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546, หน้า 232) กล่าวว่า จากการศึกษาและการสำรวจ เรื่องการนิเทศการศึกษา โดยเฉพาะเมื่อพิจารณาจากสภาพปัจจุบันกับสภาพความต้องการแล้ว พบว่า สถานศึกษามีงานมากมายที่ต้องดำเนินการในเวลาเดียวกัน แต่สถานศึกษามีข้อจำกัดในด้านของบุคลากร งบประมาณ และทรัพยากรอื่น ๆ จึงจำเป็นต้องจัดลำดับความสำคัญของปัญหาและความต้องการการนิเทศในการดำเนินงาน ดังนี้ 1) ขนาดและขอบข่ายของปัญหา 2) ความรุนแรงของปัญหา 3) ข้อจำกัดของทรัพยากรที่มีอยู่ 4) นโยบายและความต้องการเร่งด่วน และเมื่อพิจารณาแล้วเห็นว่าการจัดนิทรรศการเผยแพร่ผลงานของครูและนักเรียนมีความสำคัญน้อยกว่ารายชื่ออื่น จึงมีการดำเนินการที่น้อยกว่าด้านอื่น ๆ จึงส่งผลให้ มีศักยภาพในระดับต่ำสุด

การประเมินศักยภาพของสถานศึกษาด้านการนิเทศการศึกษภาพรวม พบว่า มีศักยภาพอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การนิเทศการศึกษาเป็นการดำเนินงานที่ต้องควบคู่กันไปกับการบริหารจัดการศึกษา จึงส่งผลให้สถานศึกษามีศักยภาพในระดับมาก สอดคล้องกับ กองการวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ (2546, หน้า 11) ได้นำเสนอผลงานวิจัยสรุปผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา โครงการติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนนำร่องและโรงเรียนเครือข่ายด้านการนิเทศการศึกษาไว้ว่า สถานศึกษามากกว่าร้อยละ 93 ศึกษาสภาพปัญหา วางแผนนิเทศ และมากกว่าร้อยละ 77 แต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศภายใน และมีโครงการนิเทศ จึงส่งผลให้สถานศึกษามีศักยภาพในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามรายชื่อ พบว่า ทุกข้อมีศักยภาพอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการประชุมคณะครู อาจารย์ ที่สถานศึกษาให้ความสำคัญมากมีศักยภาพในระดับสูงสุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การประชุมคณะครู-อาจารย์ เป็นวิธีการที่สามารถดำเนินการได้สะดวกรวดเร็วทั่วถึงและสิ้นเปลืองงบประมาณน้อย และสามารถสร้างความร่วมมือของทีมงานได้เป็นอย่างดี

ซึ่งสอดคล้องกับ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546, หน้า 236) กล่าวว่า เทคนิควิธีการของการนิเทศ การศึกษานั้น สามารถดำเนินการได้หลายรูปแบบซึ่งขึ้นอยู่กับจุดหมาย จำนวนผู้รับการนิเทศ เวลา และทรัพยากรอื่น ๆ และสอดคล้องกับกองการวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ(2546, หน้า 12) ได้นำเสนอผลงานวิจัย สรุปผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา โครงการติดตามและประเมินผล การใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนนาร่องและโรงเรียนเครือข่าย ด้านการนิเทศ การศึกษา พบว่า สถานศึกษามากกว่าร้อยละ 66 ใช้วิธีการนิเทศโดยประชุม อบรม ให้ คำปรึกษา เยี่ยมชั้นเรียนและศึกษาดูงาน ส่วนรายชื่อที่มีศักยภาพรองลงมา 2 อันดับ ได้แก่ การมอบหมายแบ่งความรับผิดชอบในหน้าที่การงานให้ครูผู้สอน และการจัดบรรยายภาคที่เป็น ประโยชน์ต่อการเรียนรู้ สำหรับการจัดนิทรรศการเผยแพร่ผลงานของครูและนักเรียนมี ศักยภาพระดับต่ำสุด อาจเนื่องมาจาก เทคนิคการนิเทศการศึกษามีหลายวิธี แต่วิธีการจัด นิทรรศการเผยแพร่ผลงานของครูและนักเรียนมีความยุ่งยากถ้าหากมีการดำเนินการใน สถานศึกษา เพราะว่าศักยภาพของแต่ละสถานศึกษามีความแตกต่างกันทั้งด้านบุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ จึงส่งผลให้มีศักยภาพต่ำสุด

ด้านการแนะแนวการศึกษา

จากการประเมินศักยภาพตนเองของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้ปฏิบัติการสอน ด้านการแนะแนวการศึกษาภาพรวม พบว่า มีศักยภาพอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดแนวทางการปฏิบัติสำหรับสถานศึกษาด้านการแนะแนว การศึกษาไว้อย่างชัดเจนในคู่มือการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546ข, หน้า 37) ทำให้ผู้บริหารและครูผู้ปฏิบัติการสอนต้องพัฒนาศักยภาพของตนเองให้มีความพร้อมในการปฏิบัติงาน และให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ที่สถานศึกษาจะต้องดำเนินการในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่นอกเหนือสาระ การเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ ซึ่งในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนได้กำหนดให้มีกิจกรรมแนะแนวเป็น กิจกรรมบังคับ โดยครูผู้สอนทุกคนต้องทำหน้าที่แนะแนวให้คำปรึกษาด้านชีวิต การศึกษาต่อ และการพัฒนาตนเองสู่โลกอาชีพและการ มุ่งงานทำ จึงส่งผลให้การแนะแนวการศึกษามี ศักยภาพในระดับสูง เมื่อพิจารณาตามรายชื่อ พบว่า ทุกข้อมีศักยภาพอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งครูทุกคนมีส่วนร่วมในการจัดบริการแนะแนว ที่ให้ความสำคัญมากมีศักยภาพ ในระดับสูงสุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้ปฏิบัติการสอนมีความเข้าใจ ในบทบาทหน้าที่ของตนว่ากิจกรรมแนะแนว เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาความสามารถ ของผู้เรียนให้เหมาะสมตามความแตกต่างระหว่างบุคคล นักเรียนสามารถค้นพบและพัฒนา ศักยภาพของตนได้ เสริมสร้างทักษะชีวิต ภูมิภาวะทางอารมณ์ การเรียนรู้ในเชิงพหุปัญญา และการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีจึงส่งผลให้มีศักยภาพในระดับสูงสุด ส่วนรายชื่อที่มีศักยภาพ รองลงมา 2 อันดับ ได้แก่ การจัดบริการแนะแนวทางวิชาการในสถานศึกษาและการประสาน

ร่วมมือแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์กับสถานศึกษาอื่น สำหรับการติดตามและประเมินผล การจัดการบริการแนะแนว มีศักยภาพในระดับต่ำสุด อาจเนื่องมาจากความไม่เข้าใจของผู้บริหารและ ครูผู้ปฏิบัติการสอนในกระบวนการแนะแนวการศึกษาทั้งหมด โดยคิดว่านักเรียนที่จบการศึกษา จากโรงเรียนไปแล้วหมดหน้าที่การติดตามของตนเองแล้ว ซึ่งสอดคล้องกับ สมฤทธิ์ พึ่งบุญ (2546, หน้า 128) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัญหาการจัดการบริการแนะแนวในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดสระบุรี พบว่า การบริการแนะแนวมีปัญหาเนื่องจาก ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้ประสานงาน ขาดความรู้ ความเชี่ยวชาญ ทั้งความรู้ ความเข้าใจและ ทักษะในการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ

จากการประเมินศักยภาพของสถานศึกษาภาพรวมด้านการแนะแนวการศึกษา พบว่า มีศักยภาพอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากแนวทางในการปฏิบัติที่ชัดเจนตามคู่มือ การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล ประกอบกับการดำเนินงานด้านการแนะ แนวการศึกษาได้มีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องมายาวนานแล้ว จึงส่งผลให้มีการปฏิบัติงานด้านการ แนะแนวการศึกษา มีศักยภาพในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับกองการวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ(2546, หน้า 15-17) ได้นำเสนอผลงานวิจัย สรุปผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา โครงการติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนนาร่องและ โรงเรียนเครือข่าย ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน พบว่า สถานศึกษาร้อยละ 90 จัดกิจกรรม แนะแนว และมากกว่าร้อยละ 70 จัดกิจกรรมนักเรียน โดยครูผู้สอนได้ทำหน้าที่แนะแนวให้ คำปรึกษาด้านชีวิต การศึกษาต่อ การพัฒนาตนเองสู่โลกอาชีพและการมีงานทำ เมื่อพิจารณา ตามรายชื่อ พบว่าทุกข้อ มีศักยภาพอยู่ในระดับมากโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ครูทุกคนมีส่วนร่วมใน การจัดการบริการแนะแนว มีศักยภาพในระดับสูงสุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก สถานศึกษาได้เห็น ความสำคัญและเข้าใจบทบาทหน้าที่ต้องปฏิบัติด้านการแนะแนวการศึกษา จึงส่งผลให้มี ศักยภาพในระดับมาก ส่วนรายชื่อที่ให้มีความสำคัญรองลงมา 2 อันดับ ได้แก่ การจัด บริการแนะแนวทางวิชาการในสถานศึกษาและการประสานร่วมมือแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์ กับสถานศึกษาอื่น สำหรับการติดตามและประเมินผลการจัดการบริการแนะแนว มีศักยภาพใน ระดับต่ำสุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสถานศึกษาขาดความเข้าใจในกระบวนการดำเนินงานแนะ แนวการศึกษาอย่างครบวงจร และขาดครูแนะแนวโดยตรงในการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งสอดคล้องกับ กองการวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ (2546, หน้า 31-36) ได้นำเสนอผลงานวิจัย สรุปผล การใช้หลักสูตรสถานศึกษา โครงการติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้น พื้นฐานของโรงเรียนนาร่องและโรงเรียนเครือข่าย ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยได้ เสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนว่า ควรให้การอบรมปฏิบัติการ และเพิ่มงบประมาณดูแลช่วยเหลือสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ในการจัดกิจกรรม เพิ่มจำนวนครูด้าน จิตวิทยาหรือแนะแนว ควรมีบุคลากรด้านการศึกษาพิเศษในโรงเรียนที่มีเด็กพิเศษ จึงส่งผลให้ มีศักยภาพในระดับต่ำสุด

ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

จากการประเมินศักยภาพตนเองของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้ปฏิบัติการสอน ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาภาพรวม พบว่า มีศักยภาพอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ตามมาตราที่ 47 และ 48 ได้บัญญัติไว้ว่า ให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาในทุกระดับ ทั้งระบบประกันคุณภาพภายในและภายนอก ซึ่งสถานศึกษาต้องจัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัดและสาธารณชน และนำไปสู่การรองรับการประกันคุณภาพภายนอก จึงส่งผลให้เกิดการพัฒนาศักยภาพตนเองของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้ปฏิบัติการสอน ซึ่งส่งผลให้มีศักยภาพในระดับมาก และสอดคล้องกับ รุ่ง แก้วแดง (2544, หน้า 107) กล่าวว่า การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเป็นเรื่องของกลุ่มของผู้เรียน ครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษา และต้องเริ่มต้นที่ผู้บริหารโดยต้องดำเนินงานใน 3 กระบวนการ คือ 1) ปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ 2) ปฏิรูปการสอนของครู และ 3) ปฏิรูปการบริหารของผู้บริหาร เมื่อพิจารณาตามรายชื่อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสร้างจิตสำนึกว่าการปรับปรุงคุณภาพการศึกษาเป็นหน้าที่ของทุกคน ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้ปฏิบัติการสอนให้ความสำคัญมากมีศักยภาพในระดับสูงสุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก งานการประกันคุณภาพการศึกษามีกรอบและทิศทางในการดำเนินงาน เป้าหมายที่พึงประสงค์ไว้อย่างชัดเจน ทำให้ผู้รับผิดชอบมีความเข้าใจและสามารถดำเนินงานตามกรอบและทิศทางที่นำไปสู่เป้าหมายได้ไม่ยาก ซึ่งสอดคล้องกับ ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2547, หน้า 188-189) กล่าวว่า สถานศึกษาต้องสร้างความมั่นใจให้กับสังคมว่าผู้เรียนมีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน ดังนั้นการประกันคุณภาพการศึกษาต้องมีหลักในการปฏิบัติเพื่อเป็นกรอบในการจัดการและช่วยตัดสินใจเพื่อสร้างประสิทธิภาพในสถาบันการศึกษา จึงส่งผลให้มีศักยภาพในระดับมาก ส่วนรายชื่อที่มีศักยภาพรองลงมา 2 อันดับได้แก่ การจัดทำธรรมนูญสถานศึกษา หรือแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา สำหรับรายชื่อที่ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้ปฏิบัติการสอนให้ความสำคัญน้อยและมีศักยภาพต่ำสุด ได้แก่ การจัดทำข้อมูลพื้นฐานด้านปัจจัย ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้ปฏิบัติการสอนมีงานในหน้าที่ความรับผิดชอบตามบทบัญญัติตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ที่ต้องศึกษาหลายด้านและยังมีงานอื่น ๆ ที่ต้องปฏิบัติมากมาย จึงเป็นสาเหตุทำให้เห็นความสำคัญน้อยกว่าด้านอื่น ซึ่งสอดคล้องกับ กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ (2546, หน้า 33) ได้สรุปผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ตามโครงการติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนนาร่องและโรงเรียนเครือข่าย โดยได้เสนอแนะไว้ว่า

สถานศึกษาต้องจัดทำสารสนเทศให้เป็นระบบและได้มาตรฐาน กำหนดขอบข่ายสารสนเทศที่เหมาะสม และนำมาประยุกต์ใช้กับการจัดเก็บข้อมูล เพื่อใช้สนับสนุนการวางแผนการดำเนินงานของโรงเรียน จึงส่งผลให้มีศักยภาพในระดับต่ำสุด

จากการประเมินศักยภาพของสถานศึกษาด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาภาพรวม พบว่า มีศักยภาพในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผลจากการได้รับการพัฒนาความรู้ ความเข้าใจของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้ปฏิบัติการเรียนการสอนในเรื่องการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาแล้วนำไปปฏิบัติในสถานศึกษาให้เป็นไปตามกรอบแนวทางและเป้าหมายแห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 จึงส่งผลสถานศึกษาให้มีศักยภาพในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับ รุ่ง แก้วแดง (2544, หน้า 59) กล่าวว่า การจัดการศึกษาของประเทศไทยในอดีตที่ผ่านมาไม่ได้มีเป้าหมายที่ชัดเจนว่าเราจัดการศึกษาเพื่ออะไร ใครมีความรับผิดชอบอย่างไรในองค์กร จะมีบ้างที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ซึ่งมีได้มีฐานะเป็นกฎหมาย แต่บัดนี้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดเป้าหมายการศึกษาไทยไว้อย่างชัดเจน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีศักยภาพอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การจัดทำธรรมนูญสถานศึกษา หรือแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งสถานศึกษาให้ความสำคัญมากที่มีศักยภาพสูงสุด ทั้งนี้เนื่องจากว่า หัวใจสำคัญของกระบวนการบริหารสถานศึกษาในปัจจุบันจะต้องมีการวางแผนการดำเนินงานอย่างชัดเจน สอดคล้องกับ รุ่ง แก้วแดง (2544, หน้า 48-49) กล่าวว่า สำหรับการบริหารนั้นประกอบด้วย การวางแผนการดำเนินการ การประเมินผล และการปรับปรุง หากจะให้การดำเนินงานของโรงเรียนประสบความสำเร็จต้องมีการวางแผนซึ่งแผนนั้นเหมือนกับ “พิมพ์เขียว” (Blueprint) แล้วต้องปฏิบัติตามทุกขั้นตอนและสอดคล้องกับ ชุมศักดิ์ อินทร์รัตน์ (2547, หน้า 201-202) กล่าวว่า การจัดทำแผนแม่บทของสถานศึกษาหรือธรรมนูญสถานศึกษาเป็นการสร้างกรอบทิศทางร่วมกันของบุคลากร ในสถานศึกษาหรือธรรมนูญที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพ และเป็นหลักประกันคุณภาพของผลผลิต ในการจัดทำแผนแม่บทหรือธรรมนูญสถานศึกษาจึงเป็นแนวทาง การบริหารงานไปสู่การประกันคุณภาพ โดยมีการตรวจสอบ การประเมินโดยใช้เกณฑ์มาตรฐานเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จและดำเนินการปรับปรุงหรือพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ส่วนรายข้อที่สถานศึกษาให้ความสำคัญรองลงมา 2 อันดับ ได้แก่ การประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา และการสร้างจิตสำนึกว่าการปรับปรุงคุณภาพเป็นหน้าที่ของทุกคน สำหรับการกำหนดมาตรฐานและจัดทำข้อมูลพื้นฐานด้านปัจจัย ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิตมีศักยภาพในระดับต่ำสุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก บุคลากรในสถานศึกษาขาดความรู้ ความเข้าใจ และให้ความสำคัญน้อย ซึ่งอาจมีสาเหตุมาจากการได้รับการพัฒนาความรู้ไม่เพียงพอ และการสร้างความรู้ความตระหนักในการจัดทำข้อมูล บันทึบผลการดำเนินงานเพื่อนำผลการดำเนินงานไปใช้ประโยชน์ต่อไป จึงส่งผลให้มีศักยภาพในระดับต่ำสุด ซึ่งสอดคล้องกับ รุ่ง แก้วแดง

(2544, หน้า 132-133) กล่าวว่า คนไทยเราทั้งในอดีตและปัจจุบันไม่ให้ความสำคัญกับการบันทึกและการเก็บรักษาข้อมูล ถ้าเราลงทุนวางระบบการบันทึกข้อมูลไว้ในกระบวนการประกันคุณภาพแล้ว จะได้ประโยชน์จากข้อมูลมหาศาล ซึ่งควรต้องได้รับการพัฒนาต่อไป

2. ผลการเปรียบเทียบศักยภาพการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชั้นนาท ในการประเมินศักยภาพตนเองของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้ปฏิบัติการสอนกับศักยภาพของสถานศึกษาภาพรวม พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ตามข้อ 1 เมื่อพิจารณาตามรายด้าน พบว่า มีศักยภาพแตกต่างกันใน 7 ด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการแนะแนวการศึกษาและด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ส่วนในด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ มีระดับศักยภาพไม่แตกต่างกัน

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า กระทรวงศึกษาธิการได้ตราพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการประกาศให้สถานศึกษาชั้นพื้นฐานเป็นนิติบุคคล เพื่อให้มีความอิสระและมีความเข้มแข็งในการดำเนินงาน โดยกำหนดรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาที่เหมาะสมกับการกระจายอำนาจ คือ การบริหารจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546ก, หน้า 78) ได้กำหนดยุทธศาสตร์ “การพัฒนาระบบบริหารจัดการเพื่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ” และมีโครงการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาระบบบริหารจัดการศึกษาและโครงการวิจัยพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการศึกษาที่สร้างความเข้มแข็งให้กับสถานศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2547, หน้า 16-17) และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชั้นนาทได้กำหนดแนวทางในการพัฒนาการศึกษาไว้ใน “ยุทธศาสตร์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับสถานศึกษาในการบริหารจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน” อันเป็นแนวทางที่มีประสิทธิภาพในการขับเคลื่อนให้สถานศึกษาสามารถบริหารจัดการศึกษาได้อย่างเข้มแข็ง (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชั้นนาท, 2547, หน้า 2) จึงส่งผลให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้ปฏิบัติการสอนมีศักยภาพอยู่ในระดับมาก ทั้งการประเมินศักยภาพตนเองและศักยภาพของสถานศึกษา เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับ ถวิล มาตรเยี่ยม (2545, หน้า 177-182) กล่าวว่า การบริหารเชิงกลยุทธ์จะทำให้สถานศึกษามีการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานมากขึ้นเพราะการบริหารเชิงกลยุทธ์ ถือว่าเป็นการบริหารในเชิงรุกที่มีแนวดำเนินการที่มองไปสู่นาคต มีความคล่องตัวในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า มีการประเมินเพื่อให้รู้ตนเองว่าอยู่ในระดับใด และอีกปัจจัยสำคัญตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 6 มาตรา 48 ที่ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและให้ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการ

บริหารการศึกษา ซึ่งการประกันคุณภาพภายในจะทำให้สถานศึกษามีระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ มีการทำงานที่ที่เป้าหมายและแผนการดำเนินงานที่ชัดเจน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2544, หน้า 11) ซึ่งส่งผลต่อผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้ปฏิบัติการสอนที่ต้องมุ่งมั่นที่พัฒนาศักยภาพของตนเองให้สูงขึ้นพร้อมที่จะนำพาสถานศึกษาที่ตนเองรับผิดชอบ ดำเนินการได้อย่างมีศักยภาพในทุกด้าน แต่ผลจากการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ศักยภาพตนเองของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้ปฏิบัติการสอน แตกต่างกับศักยภาพของสถานศึกษา และไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ตามข้อ 1 ทั้งนี้อาจเนื่องจากว่า ความรู้ ความเข้าใจของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้ปฏิบัติการสอน ยังไม่สามารถนำมาปฏิบัติในสถานศึกษาอย่างเต็มที่ อันอาจเนื่องมาจาก ศักยภาพของสถานศึกษาแต่ละแห่งมีความแตกต่างกัน การนิเทศ กำกับ ติดตามช่วยเหลือสถานศึกษาจากหน่วยเหนือมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งถ้าหากขาดการดำเนินงานอย่างจริงจังและต่อเนื่องจะส่งผลให้เป็นไปตามผลของการวิจัย ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขของ กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ (2546, หน้า 32) ได้สรุปผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ตามโครงการติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนนำร่องและโรงเรียนเครือข่าย ไว้ว่า สถานศึกษาควรได้รับการนิเทศ กำกับ ติดตามประเมินผลช่วยเหลือครูอย่างใกล้ชิดจากภายนอก/ผู้เชี่ยวชาญ/หน่วยเหนือ/ ส่วนของจังหวัด/เขต ควรทำอย่างต่อเนื่องเป็นระยะสม่ำเสมอ เพื่อทำความเข้าใจและสรุปผลให้ครูได้ทราบในทันที และนำผลมาพัฒนาแก้ไข/ใช้ไปปรับปรุงพัฒนาไป ศึกษาวิเคราะห์ หรือผู้เชี่ยวชาญควรนิเทศให้มากขึ้นเป็นพี่เลี้ยงเข้ามาโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง ลงมาศึกษาปัญหา ร่วมกับโรงเรียนอย่างจริงจังเพื่อหาทางแก้ไข/ให้ความรู้ คำแนะนำ และติดตามสรุปผลแก่ครูเป็นระยะ ๆ และเป็นที่พึงให้แก่ทุกโรงเรียนได้

3. ผลการเปรียบเทียบศักยภาพการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท ในการประเมินศักยภาพตนเอง ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้ปฏิบัติการสอน กับศักยภาพของสถานศึกษาภาพรวม จำแนกตามคุณวุฒิทางการศึกษาที่ต่างกัน ผลการวิจัย พบว่า ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ตามข้อ 2 เมื่อพิจารณาตามรายด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ใน 3 ด้าน คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้และด้านการนิเทศการศึกษา ส่วนด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ด้านการแนะแนวการศึกษา และด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา พบว่า ไม่แตกต่างกัน

ทั้งนี้อาจมีสาเหตุมาจากการที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนาคุณภาพของการศึกษา เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษา

แห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชั้นนาทได้นำมากำหนดเป็นกรอบและแนวทางในการดำเนินงานตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ โดยจัดการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการทั้งผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้ปฏิบัติการสอนได้รับความรู้ใหม่ ๆ ไปพร้อม ๆ กัน ในช่วงเวลาปฏิรูปการศึกษานี้ จึงเป็นปัจจัยที่ส่งผลให้ผู้ที่มีวุฒิทางการศึกษาดังกันมีศักยภาพไม่แตกต่างกัน จากผลการวิจัยครั้งนี้เทียบเคียงได้กับ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2544, หน้า 125) ที่กล่าวไว้ว่า การศึกษากับความพึงพอใจในการทำงานนั้นมีผลต่อการวิจัยไม่เด่นชัดนัก จากงานวิจัยบางแห่งพบว่า การศึกษาไม่ได้แสดงถึงความแตกต่างระหว่างความพึงพอใจในการทำงาน แต่มักจะขึ้นอยู่กับงานที่ทำว่าเหมาะสมกับความสามารถของเขาหรือไม่ และอีกสาเหตุหนึ่งอาจเนื่องมาจากความรู้ความสามารถที่เป็นพื้นฐานเดิมของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้ปฏิบัติการสอน ไม่สอดคล้องกับความรู้ความสามารถที่เกิดขึ้นใหม่ในยุคปฏิรูปการศึกษา ที่ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้ปฏิบัติการสอนต้องปรับเปลี่ยนและพัฒนาความรู้ความสามารถให้เป็นไปตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาและการกระจายอำนาจที่ใช้ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการศึกษาที่ใช้โรงเรียนเป็นฐาน ให้สถานศึกษามีอิสระในการคิดและตัดสินใจด้วยตนเองและมีความมุ่งมั่นในการทำงานสูง จึงส่งผลให้การวิจัยครั้งนี้ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ในข้อ 2

4. เปรียบเทียบศักยภาพในการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชั้นนาท จากการประเมินศักยภาพตนเองของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้ปฏิบัติการสอนกับศักยภาพของสถานศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ในตำแหน่งที่ต่างกัน พบว่า ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ตามข้อ 3 เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ไม่แตกต่างกันทุกด้าน

ทั้งนี้อาจมีสาเหตุมาจากการที่ กระทรวงศึกษาธิการกำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนาคุณภาพของการศึกษา และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชั้นนาทได้นำมากำหนดเป็นกรอบและแนวทางในการดำเนินงาน โดยจัดการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการให้กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้ปฏิบัติการสอนไปพร้อม ๆ กัน ในช่วงของการปฏิรูปการศึกษานี้ จึงเป็นปัจจัยที่ส่งผลให้ผู้ที่มีประสบการณ์ต่างกันมีศักยภาพไม่แตกต่างกัน จากผลการวิจัยครั้งนี้เทียบเคียงได้กับ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2544, หน้า 124) ที่กล่าวไว้ว่า อายุที่เกี่ยวข้องกับประสบการณ์ในการทำงาน มีผลต่อการทำงานไม่เด่นชัดนัก ประสบการณ์ในการทำงานจะขึ้นอยู่กับสถานการณ์ในการทำงานด้วย ซึ่งสอดคล้องกับช่วงเวลานี้เป็นช่วงของการปฏิรูปการศึกษา สถานการณ์ในการพัฒนาการศึกษาของประเทศไทยมีการปรับเปลี่ยนไปจากเดิมแทบทั้งสิ้นแม้แต่ขอบข่ายในงานวิชาการ จึงส่งผลให้

ประสบการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้ปฏิบัติการสอนพึงจะเริ่มต้นใหม่พร้อม ๆ กัน ในช่วงเวลานี้ จึงเป็นปัจจัยที่ทำให้ผลการวิจัย ไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ตามข้อ 3

5. เปรียบเทียบศักยภาพในการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชั้นนาท จากการประเมินศักยภาพตนเองของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้ปฏิบัติการสอนกับศักยภาพของสถานศึกษาภาพรวม จำแนกตามขนาดสถานศึกษาที่สังกัดต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ตามข้อ 4 เมื่อพิจารณาตามรายด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ใน 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการแนะแนวการศึกษา และด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ส่วนด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา พบว่า ไม่แตกต่างกัน

และจากทดสอบความแตกต่างรายคู่ โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแปรทางเดียว ด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe's Method) ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มสถานศึกษาขนาดเล็ก กลุ่มสถานศึกษาขนาดกลางและกลุ่มสถานศึกษาขนาดใหญ่ มีศักยภาพแตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า จากที่กระทรวงศึกษาธิการได้กระจาย อำนาจมายังสถานศึกษาและประกาศให้สถานศึกษาเป็นนิติบุคคล ทำให้การบริหารงานวิชาการ ของสถานศึกษาในยุคปฏิรูปการศึกษาได้ปรับเปลี่ยนไปจากอดีตที่สถานศึกษาเคยเป็นผู้ปฏิบัติ ตาม ต้องมาเป็นผู้คิด ตัดสินใจ และดำเนินการเอง สถานศึกษาในแต่ละแห่งมีศักยภาพที่ แตกต่างกันในความพร้อมทั้งปัจจัยภายในสถานศึกษาและปัจจัยภายนอก จึงส่งผลกระทบต่อ การบริหารจัดการศึกษาโดยตรงและทางอ้อม ซึ่งสอดคล้องกับ รุ่ง แก้วแดง (2540, หน้า 246) ที่กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาได้ปรับเปลี่ยนไปจากอดีตที่ แนวทางการ ดำเนินงานถูกกำหนดมาโดยส่วนกลาง มาให้สถานศึกษาสามารถตัดสินใจได้เอง บางโรงเรียน ที่มีศักยภาพและความพร้อมก็จะสามารถจะสนองตอบต่อการดำเนินงานตามแนวทางปฏิรูปการ เรียนรู้ได้ แต่โรงเรียนอีกจำนวนหนึ่งยังคงไม่สามารถดำเนินการได้ ซึ่งสอดคล้องกับ มนตรี ศรีเพชร (2546, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง ปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการของโรงเรียน ประถมศึกษาขนาดเล็กที่มีครูไม่ครบชั้น สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนขนาดเล็ก มีปัญหาขาดบุคลากร ครูขาดขวัญกำลังใจ ขาดโอกาส ความก้าวหน้าทางวิชาชีพ ขาดการเอาใจใส่จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง แต่ในขณะเดียวกัน ครูผู้สอนก็มีภารกิจที่จะต้องปฏิบัติงานวิชาการตามขอบข่าย และแนวทางปฏิรูปการศึกษา เพื่อให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 เช่นเดียวกับสถานศึกษาขนาดใหญ่ซึ่งครูมากกว่า ซึ่งสอดคล้องกับ

วนิดา การขยัน (2543, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง ปัญหาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดพังงา ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่มีขนาดโรงเรียนในสังกัดต่างกัน มีปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการ โดยรวมและรายองค์ประกอบ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จึงส่งผลให้งานวิจัยสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ตามข้อ 4

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากผลการวิจัยศักยภาพการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชยันนาท พบว่า ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา เป็นด้านที่มีศักยภาพอยู่ในระดับต่ำกว่าด้านอื่น ๆ ซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชยันนาท และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ควรได้มีการพัฒนา ส่งเสริม สนับสนุน และผลักดันให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้ปฏิบัติการสอน มีความรู้ ความเข้าใจ และเกิดการปฏิบัติจริงในสถานศึกษาให้มากยิ่งขึ้น เพื่อให้การบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชยันนาท มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาศักยภาพการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชยันนาท มีสาระค่อนข้างมาก และเป็นการวิจัยในภาพกว้าง ดังนั้น เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาให้มากขึ้น เห็นสมควรให้มีการวิจัยต่อไปนี้

1. ควรได้มีการวิจัยในเชิงลึกเกี่ยวกับศักยภาพการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชยันนาท ในแต่ละประเด็นของการบริหารจัดการจัดการศึกษาด้านงานวิชาการ ตามตัวแปรและองค์ประกอบที่ได้นำเสนอไว้ในงานวิจัยนี้
2. ควรได้นำการวิจัยศักยภาพการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชยันนาท ไปใช้ทำการวิจัยในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอื่นตามตัวแปรและองค์ประกอบที่ได้นำเสนอไว้ในงานวิจัยนี้

บรรณานุกรม

- กมล ภูประเสริฐ. (2544). การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ ฯ : ทิปส์พับบลิคเคชั่น.
- กมล สดประเสริฐ.(2544).รายงานผลการวิจัยเรื่องรูปแบบการบริหารและการจัดการศึกษาแบบการกระจายอำนาจ. กรุงเทพฯ ฯ : พริกหวานกราฟฟิค.
- กมลรัตน์ หล้าสูงษ์.(2524).จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ ฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร .
- กาญจนา วัฒายุ. (2545). การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ ฯ : ธนพรการพิมพ์.
- การพัฒนาชุมชน, กรม.(2548, เมษายน 14).สารพันเนื้อหาสำหรับคนอยากเป็นมืออาชีพ [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <http://www.cdd.go.th/chumchon/นักวิชาการ.ppt>
- การวิจัยและพัฒนการศึกษา [ออนไลน์]. (2548, เมษายน 17) เข้าถึงได้จาก : http://www.sobkroo.com/r_3.htm
- กาเยและบริกส์.(Gagne and Brigg, 1974). เทคโนโลยีการศึกษา [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <file:///C:/DOCUME~1/admin/LOCALS~1/Temp/URXT10CC.htm>[2548,มิถุนายน 8]
- กิติมา ปรีดีดิลก. (2532). การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ ฯ : อักษรพิพัฒน์.
- กูด.(Good,1973).เทคโนโลยีการศึกษา [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <file:///C:/DOCUME~1/admin/LOCALS~1/Temp/URXT10CC.htm> [2548, มิถุนายน 8]
- เกยูร โชติศิริ. (2539). สภาพและปัญหาการปฏิบัติงานแนะแนวในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- เขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท,สำนักงาน. (2547). ยุทธศาสตร์การพัฒนาคณาการการศึกษาเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับโรงเรียนในการบริหารจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน. ชัยนาท : กลุ่มอำนวยการ(อัสสำเนา).
- คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ,สำนักงาน.(2536ก). การบริหารโรงเรียน : การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ ฯ : สามเจริญพานิช.
- _____. (2536ข). คู่มือการปฏิบัติงานสำหรับผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา (ฉบับปรับปรุง). กรุงเทพฯ : ครูสภาลาดพร้าว.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2534). แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 -2544). กรุงเทพฯ ฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี.

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2538). **คู่มือชุดดำเนินงานแนะแนว การแนะแนวการศึกษา**. กรุงเทพฯ : สำนักงาน.

_____. (2544ก). **มาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี.

_____. (2544ข). **แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา : เพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอก**. กรุงเทพฯ ฯ : พิมพ์ดี.

คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, สำนักงาน. (2548, เมษายน 14). **การพัฒนาศักยภาพองค์กรและบุคลากร[ออนไลน์]**.เข้าถึงได้จาก : <http://www.rdpb.go.th/develop/data/000038.pdf>

คมกฤช คัมภีรานนท์. (2546). **สภาพและปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี**. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สถาบันราชภัฏเทพสตรี.

ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการวิจัย [ออนไลน์]. (2548, พฤษภาคม 17). เข้าถึงได้จาก : http://www.sobkroo.com/r_1.htm

เคลลี. (Kelly, Truman L, 1914). อ้างถึงใน รวีวรรณ ชินะตระกูล. (2539). **หลักการแนะแนว** (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ ฯ : ภาพพิมพ์.

จันทร์านี สงวนนาม. (2545). **ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา**. กรุงเทพฯ ฯ : บุ๊คพอยท์.

จำนงค์ สมควร. (2545). **การปฏิบัติงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแม่สรวย**. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

จรัส มีกุล. (2542). **หลักสูตรประถมศึกษา**. กรุงเทพฯ ฯ : คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏจันทรเกษม.

จิระพันธุ์ พูลพัฒน์.(2532). **การศึกษาหลักสูตรประถมศึกษา**. กรุงเทพฯ ฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

เฉลิมชัย อากาศสุวรรณ. (2547). **การปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในโรงเรียนที่ได้รับรางวัลชนะเลิศการจัดการศึกษาวันประถมศึกษาแห่งชาติในจังหวัดสงขลา**. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยทักษิณ.

ชลอ ธรรมศิริ. (2531).**การพัฒนาการเมืองการปกครอง.โครงการศึกษานโยบายสาธารณะสถาบันสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย**. ม.ป.ท. : โรงพิมพ์สวนทองถิ่น.

ชัด บุญญา. (2548 พฤษภาคม 17). **หลักการ แนวคิด ในการนิเทศการพัฒนายุคใหม่** [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : http://www.obec.go.th/sup_br3/t_1.htm

- ชัยอนันต์ สมุทวณิช. (2539). การจัดการแบบภาคีเพื่อการเรียนรู้อย่างมีองค์รวม.
กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้น.
- ชาญชัย กาสัก. (2546). อนาคตภาพและทางเลือกในอนาคตสำหรับการบริหารโดยใช้
โรงเรียนเป็นฐาน ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดสิงห์บุรี. วิทยานิพนธ์
ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ สถาบันราชภัฏเทพสตรี.
- ชุมศักดิ์ อินทร์รัตน. (2547). การบริหารวิชาการ(พิมพ์ครั้งที่3). ปัตตานี : ฝ่ายสำนักงาน
เทคโนโลยีทางการศึกษา สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขต
ปัตตานี.
- ดร. ไคร์ศรี. (2548, เมษายน 14). การพัฒนาศักยภาพ [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก :
www.cdd.go.th/creat/november 47/471/091.htm 8k
- ดิเรก วรรณเคียร. (2544). การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน กองการมัธยมศึกษา
รวมบทความเชิงวิชาการเรื่องการบริหารโรงเรียนโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน
หน้า 129 – 131 กรุงเทพฯ : กรมสามัญศึกษา.
- ถวิล มาตรเลี่ยม. (2544). การปฏิรูปการศึกษาโรงเรียนเป็นฐานการบริหารจัดการ.
กรุงเทพฯ : สมาธรรม.
- _____. (2545). การปฏิรูปการศึกษาโรงเรียนเป็นฐานการบริหารจัดการ(พิมพ์ครั้งที่ 2).
กรุงเทพฯ : สมาธรรม.
- ทิตนา แคมมณี และคณะ. (2545). กระบวนการเรียนรู้ ความหมาย แนวทางการพัฒนา
และปัญหาข้อใจ. กรุงเทพฯ : พัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว).
- เทคโนโลยีการศึกษา [ออนไลน์]. (2548, มิถุนายน 8). เข้าถึงได้จาก : <file:///C:/DOCUME~1/admin/LOCALS~1/Temp/URXT10CC.htm>.
- เทคโนโลยีทางการศึกษานานาชาติ, สภา. (2548, พฤษภาคม 17). นวัตกรรมและเทคโนโลยี
ทางการศึกษา[ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <http://www.obec.go.th/sup br3/t 1.htm>.
- ธงชัย สันติวงษ์. (2539). องค์การและการบริหารการศึกษาการจัดการแผนใหม่.
กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ข้าราชการ ธรรมชาติ (2543). ศึกษาการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน
ประถมศึกษาจังหวัดกระบี่. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- ธีรวิทย์ ประทุมพรรัตน์ และคนอื่น ๆ. (2533). การนิเทศภายในโรงเรียน. สงขลา :
เหมการพิมพ์.
- ธีระ รุณเจริญ. (2545). สภาพและปัญหาการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
ในประเทศไทย. เอกสารประกอบการนำเสนอผลงานวิจัย 8-9 กุมภาพันธ์ 2545.
กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

- นวัตกรรมการศึกษาและเทคโนโลยีทางการศึกษา[ออนไลน์]. (2548, เมษายน 19). เข้าถึงได้จาก : [http:// www.obec.go.th/sup_br3/t_1.htm](http://www.obec.go.th/sup_br3/t_1.htm)
- นิตยา สุวรรณศรี. (2541). **หลักสูตรและการจัดการประถมศึกษา**. อุดรดิตถ์ : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏอุดรดิตถ์.
- นิยม ปุราคำ. (2517). **ทฤษฎีการสำรวจสถิติจากตัวอย่างและการประยุกต์**. กรุงเทพฯ ฯ : ศ.ส.การพิมพ์
- นิวยอร์ก,มหาวิทยาลัย. (มปป., ไม่ปรากฏเลขหน้า). **งานบริหารการศึกษาที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องทำ** อ้างถึงใน จันทราณี สงวนนาม. (2545, หน้า 140-141). **ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ ในการบริหารสถานศึกษา**. กรุงเทพฯ ฯ : บัคพอยท์.
- นิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา, สำนักงาน. (2546). **รายงานการวิจัยปฏิบัติการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา** (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ ฯ : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- บุญช่วย ศรีสารคาม (2548, เมษายน 14). **ผู้ว่า CEO [ออนไลน์]**. เข้าถึงได้จาก: http://www.geocities.com/sungaipa_a_deecop/article.html
- บุญมี เณรยอด. (2544). **แนวทางการดำเนินงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับโรงเรียน**. กรุงเทพฯ ฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- บุญยืน ภู่วรรณ และคนอื่น ๆ. (2535). **อรรถาภิธาน**. กรุงเทพฯ ฯ : ซีเอ็ดยูเคชั่น.
- บุญเถา บุราณ. (2542). **ศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ**. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- บุญเรียง ขจรศิลป์. (2548, พฤษภาคม 17). **ความรู้เบื้องต้นกับการวิจัย[ออนไลน์]**. เข้าถึงได้จาก : http://www.sobkroo.com/r_1.htm
- ปกรณ์ ปรียากร. (2527). **แนวความคิดว่าด้วยการพัฒนา**. สถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ปฏล นันทวงศ์. (2545). **หลักสูตรและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. สงขลา:ชลบุตรกราฟฟิค.
- ประชุม รอดประเสริฐ. (2533). **ความรู้เกี่ยวกับการบริหาร**. กรุงเทพฯ ฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ประเวศ วะสี. (2539). **การปฏิรูปการศึกษา : การยกเครื่องทางปัญญา ข้อเสนอเชิงยุทธศาสตร์และมาตรการ**. กรุงเทพฯ: อัมรินทร์พรินต์ติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- ประสิทธิ์ หนูประกอบ. (2544). **ศักยภาพองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการรับถ่ายโอนจัดการศึกษาระดับปฐมวัย จังหวัดสงขลา**. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2544). **จิตวิทยาการบริหารงานบุคคล**. กรุงเทพฯ ฯ : พิมพ์ดี.

- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2546). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ ฯ : พิมพ์ดี.
- เป็รื่อง กุมุท. (2548, พฤษภาคม 17). **นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา** [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : http://www.obec.go.th/sup_br3/t_1.htm
- ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา, สมาคม. (2544). **การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน**. เอกสารประกอบการประชุมสัมมนาวิชาการเรื่องแนวคิดและวิธีการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน. 20-22 มิถุนายน 2544, กรุงเทพฯ.
- พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2525. (2526).** กรุงเทพฯ ฯ : อักษรเจริญทัศน์.
- พรรณิ ช.เจนจิต.(2528). **จิตวิทยาการเรียนการสอน.คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.**
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์.(2540). **วิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์.** กรุงเทพฯ ฯ : ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545.** (2542, 19 สิงหาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 116 ตอนที่ 74 . หน้า 4
- พิชญ์สินี ชมภูคำ. (2548, พฤษภาคม 17). **การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้**[ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : http://www.sobkroo.com/r_1.htm
- พิชิต ฤทธิจรรณ. (2547). **ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์(พิมพ์ครั้งที่ 2).** กรุงเทพฯ ฯ : เอ้า ออฟ เคอร์ มีสท์
- ปิญญู สาธร.(2526). **หลักการบริหารการศึกษา** (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ ฯ : วัฒนาพานิช.
- มนตรี ศรีเพชร. (2546). **การศึกษาการปฏิบัติงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กที่มีครูไม่ครบชั้น. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.**
- มอดัน . (Mouton, 1989). **ทดสอบผลจากการมีส่วนร่วมของครูในการพัฒนาหลักสูตร** อ้างถึงใน จรรย์จรรณ ยอดศรี. (2540). **ศึกษาการดำเนินงานพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดชุมพร.วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยทักษิณ.**
- เมธัสา เขียวศรีพจมาน. (2544). **ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญของนักเรียนชั้น ป.5-6 โรงเรียนชจรเกียรติศึกษา จังหวัดภูเก็ต. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยทักษิณ.**
- ยุวรัตน์ กมลเวช.(2531). **โครงการตำราวิทยาศาสตร์อุตสาหกรรม. ม.ป.ท. : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น.**
- รวีวรรณ ชินะตระกูล. (2539). **หลักการแนะแนว** (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ ฯ : ภาพพิมพ์

- รับรองมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษา, สำนักงาน. (2546). **ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ตามเจตนารมณ์ของ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542**. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี.
- ราชภัฏวไลยอลงกรณ์, สถาบัน. (2548, พฤษภาคม 17). **การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นฐาน** [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <http://www.moe.go.th/idea/doc/volume2.pdf>.
- รุ่ง แก้วแดง. (2540). **ปฏิวัติการศึกษาไทย**. กรุงเทพฯ: พิมพ์ครั้งที่ 2.
- _____. (2544). **ประกันคุณภาพการศึกษาทุกคนทำได้ไม่ยาก** (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช
- _____. (2546). **โรงเรียนนิติบุคคล** (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.
- _____. (2547, พฤศจิกายน 1). **School – Based Management** [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <http://www.drung.com/speech/page-speeches3-1.html>.
- _____. (2548, พฤษภาคม 17). **การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา** [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : http://www.sobkroo.com/r_1.htm.
- แรมเซเยอร์และคนอื่น ๆ. (Ramgseyer et.al, n.d.). **งานบริหารการศึกษา**. อ้างถึงใน จันทราน สงวนนาม. (2545). **ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ ในการบริหารสถานศึกษา**. กรุงเทพฯ : บুদ্ধพอยท์.
- โรเบิร์ต เอส ฟิส. (Robert S. Fisk, n.d.). **ภารกิจของผู้บริหารการศึกษา**. อ้างถึงใน จันทราน สงวนนาม.(2545). **ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา**. กรุงเทพฯ : บুদ্ধพอยท์.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2536). **เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา**. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการวัดผลและวิจัยการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- แลน เจนบัค. (Langenbach, 1972). **เจตคติของครูที่มีต่อการใช้และการวางแผนพัฒนาหลักสูตร** อ้างถึงใน จรรย์จรูญ ยอดศรี. (2540). **ศึกษาการดำเนินงานพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดชุมพร**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- วนิดา การขยัน. (2543.). **การศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพังงา**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- วนิดา วีระกุล.(2534). **ความพร้อมของ ผสส./อสม. ในการดำเนินกิจกรรมของการประชากรศึกษาเฉพาะกรณีในจังหวัดขอนแก่น**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล.
- วัฒนา พัทธพานิช. (2531). **หลักการแนะแนว**. กรุงเทพฯ : การศาสนา

- วัฒนาพร ระบุทุกข์. (2542). แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ : แอล ที เพรส.
- วาสนา พูนเพิ่ม. (2542). พฤติกรรมการสอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย. กรุงเทพฯ : สถาบันราชภัฏธนบุรี.
- วิจัยทางการศึกษา, กอง. กรมวิชาการ. (2536). สรุปการสำรวจสภาพปัญหา แนวทางการพัฒนาและการใช้วัตกรรมการจัดการเรียนการสอนของครูมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : กรม.
- _____. (2546). สรุปปัญหาเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ตามโครงการติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนนำร่องและโรงเรียนเครือข่าย. กรุงเทพฯ : กรม.
- วิจิตร ศรีสอาน. (2548, มิถุนายน 8). เทคโนโลยีการศึกษา [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <file:///C:/DOCUME~1/admin/LOCALS~1/Temp/URXT10CC.htm>.
- วิชาการ, กรม. กระทรวงศึกษาธิการ. (2532). คู่มือปฏิบัติงานแนะแนวในโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : กรุงเทพมหานคร.
- _____. (2534). คู่มือประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : กรุงเทพฯ.
- _____. (2545). คู่มือการบริหารจัดการแนะแนว. กรุงเทพฯ : กรม.
- วิฑูณ พลรงค์. (2545). สภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกระบี่. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- เวฬุวรรณ สมทรัพย์. (2543). ศักยภาพและความเป็นไปได้ในการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอรามัญใต้ จังหวัดศรีสะเกษ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ศึกษากรุงเทพมหานคร, สำนักการ. (2540ก). เครื่องมือการวัดผลและประเมินผลการศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร.
- _____. (2540ข). มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ : สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร.
- ศึกษาธิการ,กระทรวง. (2542). การประชุมสัมมนาเพื่อพิจารณาแนวทางการปฏิรูประบบบริหารการศึกษาในกระทรวงศึกษาธิการ.เอกสารประชุมสัมมนา 2542,กระทรวง.
- _____. (2544). การวิจัยเชิงนโยบายรูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามแนวพ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานปลัดกระทรวง ศึกษาธิการ. (อัดสำเนา)

- ศึกษาธิการ,กระทรวง. (2546ก). พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ
 กระทรวงศึกษาธิการ พุทธศักราช 2546. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
 _____. (2546ข). คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล.
 กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
 _____. (2546ค). การจัดระบบบริหารงานสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามโครงสร้างใหม่
 ของกระทรวงศึกษาธิการ [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก
www.once.go.th/urgent/act/no03.pdf
 _____. (2547). ยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติของกระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ :
 องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์(ร.ส.พ.).
- สังัด อุทรานันท์.(2532). พื้นฐานและหลักการพัฒนาลัทธิสุตร(พิมพ์ครั้งที่3). กรุงเทพฯ :
 มิตรสยาม.
- สมยศ พงษ์ศิริวัฒน์ . (2543). สภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน
 ประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนจังหวัด
 ปทุมธานี.วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์. (2547, ตุลาคม 28). การกระจายอำนาจการจัดการศึกษา[ออนไลน์].
 เข้าถึงได้จาก: <http://www.moe.go.th/main2/article/article-somsak/article-somsak 08.html>.
- _____. (2548, มกราคม 28). ปณิธานการปฏิรูปการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ
 [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก:<http://www.moe.go.th/main2/article/article-somsak/article-somsak 08.html>.
- สมศักดิ์ สินธุระเวชชัย. (2543). การประกันคุณภาพการศึกษา. อ้างถึงใน ชุมศักดิ์ อินทร์รัตน์.
 (2547). การบริหารวิชาการ (พิมพ์ครั้งที่3). ปัตตานี : ฝ่ายสำนักงานเทคโนโลยีทาง
 การศึกษาสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- สมโภชน์ นพคุณ. (2548, เมษายน 14). การเลือกสรรบุคคล [ออนไลน์].เข้าถึงได้จาก :
<http://uac.kku.ac.th/does/somport>
- สัมฤทธิ์ พึ่งบุญ. (2546). ปัญหาการจัดบริการแนะแนวในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด
 สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี.วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต
 สถาบันราชภัฏเทพสตรี.
- สามัญศึกษา, กรม. (2544). นโยบายกรมสามัญศึกษาปีงบประมาณ 2546 (พิมพ์ครั้งที่ 2).
 กรุงเทพฯ : ประชาชน.
- _____. (2539). เกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ. 2539. กรุงเทพฯ : คุรุสภา.
- สุกัญ เทียนทอง. (2548, พฤษภาคม 17). การวิจัยในชั้นเรียนแบบหน้าเดียว[ออนไลน์].
 เข้าถึงได้จาก : http://www.sobkroo.com/r_1.htm

- สุกานดา ดบิรียงกุล. (ม.ป.ป.). **วิเคราะห์การใช้ลักษณะภาวะผู้นำ 4 แบบ กับการสร้างทีมที่มีประสิทธิภาพในโรงเรียน**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สุจิตรา ศุภพงษ์. (2539). **การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสิงห์บุรี**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุธีระ ทานตะวณิช. (2534). **การบริหารและนิเทศการศึกษาเบื้องต้น**. ชลบุรี : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุเทพ สวัสดิ์. (2539). **การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- โสภณ จาเลิศ. (2548, พฤษภาคม 17). **นวัตกรรมทางการศึกษา**[ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <http://sophon.bcnlp.ac.th/techotech.html>
- เสริมศักดิ์ โรยสุวรรณ. (2544). **ศึกษามีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนของข้าราชการครูสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระนอง**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. (2541). **การกระจายอำนาจการบริหารและจัดการศึกษา**. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (อัดสำเนา)
- อเนก เหล่าธรรมทัศน์. (2543, ตุลาคม 25). **การจัดทำแผนการกระจายอำนาจ: กรองสถานการณ์**. กรุงเทพฯ : สถาบันโทรทัศน์ช่อง 11 กรมประชาสัมพันธ์. สัมภาษณ์.
- อักษรเจริญทัศน์. (2548, มิถุนายน 10). **สร้างสรรค์การศึกษาไทย** [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <http://www.aksorn.com/society/Tips.asp?id=39>
- อำภา บุญช่วย. (2537). **การบริหารงานวิชาการในโรงเรียน**. กรุงเทพฯ : โอ. เอส. พรินติ้ง เฮ้าส์.
- อุทัย บุญประเสริฐ. (2540). **หลักสูตรและการบริหารงานวิชาการ**. กรุงเทพฯ : เอส ดี เพรส.
- _____. (2545). **การบริหารจัดการสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เอกชัย กี่สุขพันธ์. (2527). **หลักการบริหารการศึกษาทั่วไป** (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : อเนกศิลป์.

เอ็ดมอนสัน,โรเมอร์ และ เบคอน(Edmonson, Roemer, and Bacon, 1978). อ้างถึงใน ชุมศักดิ์
อินทร์รัตน์.(2547). **การบริหารวิชาการ**(พิมพ์ครั้งที่3).ปัตตานี : ฝ่ายสำนักงาน
เทคโนโลยีทางการศึกษาสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขต
ปัตตานี.

Barr, A.S. et al. (1967). **Supervision**. New York : D. Appleton-Century.

Best, John W. (1981). **Research in education**. New Jersey. Prentice-Hall.

Cronbach, L.J. (1977). **Educational Psychology**. New York : Harcourt Brace
Jevanovich. Inc.

Dahl, Robert A. (1976). **Modern Political Analysis**. Englewood Cliffs, N. J. : Prentice-
Hall.

David, J.L. (1989). " Synthesis of research on school-based management," **Educational
Leadership**. 46 (8) : 45-53.

Edward W. Smith, et.al., (1961). **The Educator Encyclopedia**. New Jersey :
Prentice Hall.

Glickman, C.D. (1981). **Developmental Supervision : Alternative Practice for
Helping Teachers Improve Instruction** (Washington D.C. : Association for
Supervision and Curriculum Development).

Goldhammer, Robert. et.al.(1980). **Clinical Supervision** (New York :Holt Rinehart and
Winston).

Gold, S.Eva. (2000, January). " **Community Organizing at a Neighborhood High
School : Promises and Dilemmas in Building Parent-Educator Partnership
and Collaborations,**" Pro Quest Digital Dissertations. 60(7) : 295.

Good, Carter V. (1973). **Dictionary of Education**. (3rd ed.). New York : McGraw-Hill
Book.

Harris, Ben M.(1985). **Behavior in Education**. Englewood cliffs. New Jersey : Prentice
Hall.

Kimbrough, Palph B. and Nunnery, Michael Y. (1988). **Education Administration : An**

Kirkpatrick, Bonita Jean. (1997, January). " **Critical Elements in the Development of a
New Family-School-Community Participation Initiative,**" Dissertation
Abstracts International. 58(2) : 352-A

Martin, R. (1993). **Commonwealth and Stage /Territory Relation and School : Past
and Future**. South : Australia Education Union.

- Rideout, Srederick David. (1997, July). " **School-Based Management for Small School in Newfoundland and Labrador,**" Dissertation Abstracts International. 57(8) : 348-A
- Shertzer, John W. (1976). Gustad, **The Definition of Counseling, Cited.** New Jersey : Prentice-Hall
- Spark, Richard Kingsley. (1981). **Elementary School Principal In service : Practices and Presentations Related to pupil Academic Achievement Among Select California School Districts.** Dissertation Abstracts International.
- Stribling, D.M.(1993). **Initiation of school-based Management in a New Texas Elementary School : Process and Product (New School).** (CD-ROM).
- Taba, Hilda. (1962). **Curriculum Development : Theory and Practice.** New York : Hatcourt, Brace & Word.
- Weber, Max. (1947). **The Theory of Social and Economic Organization.** A.M. Hederson and Talcott Person, Trans. New York : The Free Press.
- Yamane, Taro. (1967). **Elementary sampling theory.** Englewood cliffs. New Jersey : Prentice Hall.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

สำเนาหนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

สำเนาหนังสือขอความอนุเคราะห์เพื่อทดลองใช้เครื่องมือในการวิจัย(Try out)

สำเนาหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยในการทำวิทยานิพนธ์

สำเนาหนังสือให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

ชื่อ - สกุล	วุฒิและสาขา	ตำแหน่งปัจจุบัน
1. นายอโณทัย ศุภภาะ	ศษ.ม. การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	รองผู้อำนวยการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ชัยนาท
2. นายเทียน เขียวภักดี	ค.ม. ประถมศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ชัยนาท
3. นายชัชวาลย์ มาเกิด	ศษ.ม. บริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง	ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ชัยนาท
4. นายสุรพันธ์ นิเมวัลย์	ค.ม. บริหารการศึกษา สถาบันราชภัฏนครสวรรค์	ผู้อำนวยการสถานศึกษา โรงเรียนวัดโคกสุก อำเภอวัดสิงห์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ชัยนาท
5. นางสาวจิตรา พ่วงพุ่ม	กศ.ม. การวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	ครู โรงเรียนอนุบาลหนองมะโมง กิ่งอำเภอหนองมะโมง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ชัยนาท

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๐๒/๗๕๘

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
ถนนนารายณ์มหาราช
อ.เมือง จ.ลพบุรี ๑๕๐๐๐

๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๘

เรื่อง ขอกความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

เรียน นายอโณทัย สุภค

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย นายกษิต เนียมทอง นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ศักยภาพการบริหารจัดการศึกษาด้านวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ชัยนาท โดยมี ผศ.ดร.สุรพล พุฒคำ เป็นประธานผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ และดร.วินัย คีตสงค์ เป็นกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ปัจจุบันอยู่ในขั้นตอนการสร้างเครื่องมือใช้ในการทำวิจัย ซึ่งคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยฯ ได้พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือในครั้งนี้

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ใคร่ขอกความอนุเคราะห์จากท่านในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย ตามเอกสารที่แนบมาพร้อมหนังสือนี้

จึงเรียนมาเพื่อให้โปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผศ.สุเทพ อ่อนไสว)

คณบดีคณะครุศาสตร์ ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

คณะครุศาสตร์

โทร.๐-๓๖๔๑-๑๑๑๒ , ๐-๓๖๔๒-๒๖๐๗-๕ ต่อ ๔๑๑

โทรสาร ๐-๓๖๔๒-๒๖๑๐

Email : rajabhat@theptsatri.rits.ac.th

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๐๒/๓๕๓

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
ถนนราชนครินทร์
อ.เมือง จ.ลพบุรี ๑๕๐๐๐

๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๘

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

เรียน นายเทียน เขียวภักดี

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย นายกษิต เนียมทอง นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ศักยภาพการบริหารจัดการศึกษาด้านวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ชัยนาท โดยมี ผศ.ดร.สุรพล พุฒคำ เป็นประธานผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ และดร.วินัย คีตสงค์ เป็นกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ปัจจุบันอยู่ในขั้นตอนการสร้างเครื่องมือใช้ในการทำวิจัย ซึ่งคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยฯ ได้พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือในครั้งนี้

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย ตามเอกสารที่แนบมาพร้อมหนังสือนี้

จึงเรียนมาเพื่อได้โปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผศ.สุเทพ อ่อนไสว)

คณบดีคณะครุศาสตร์ ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

คณะครุศาสตร์

โทร.๐-๓๖๔๑-๑๑๑๒ , ๐-๓๖๔๒-๒๖๐๓-๕ ต่อ ๔๑๑

โทรสาร ๐-๓๖๔๒-๒๖๑๐

Email : rajabhat@theptsatri.rits.ac.th

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๐๒/๗๕๘

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
ถนนนารายณ์มหาราช
อ.เมือง จ.ลพบุรี ๑๕๐๐๐

๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๘

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

เรียน นายชัชวาลย์ มาเกิด

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย นายกมลธิศ เนียมทอง นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง สักยภาพการบริหารจัดการศึกษาด้านวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ชัยนาท โดยมี ผศ.ดร.สุรพล พุฒคำ เป็นประธานผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ และดร.วินัย คิสสงค์ เป็นกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ปัจจุบันอยู่ในขั้นตอนการสร้างเครื่องมือใช้ในการทำวิจัย ซึ่งคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยฯ ได้พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือในครั้งนี้

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย ตามเอกสารที่แนบมาพร้อมหนังสือนี้

จึงเรียนมาเพื่อได้โปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผศ.สุเทพ อ่อนไสว)

กณบดีคณะครุศาสตร์ ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

คณะครุศาสตร์

โทร.๐-๓๖๔๑-๑๑๑๒ , ๐-๓๖๔๒-๒๖๐๗-๕ ต่อ ๔๑๑

โทรสาร ๐-๓๖๔๒-๒๖๑๐

Email : rajabhat@theptsatri.rits.ac.th

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๐๒/๒๕๘

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
ถนนนารายณ์มหาราช
อ.เมือง จ.ลพบุรี ๑๕๐๐๐

๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๘

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

เรียน นายสุรพันธ์ นิเมะวัลย์

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย นายกษิธิศ เนียมทอง นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ศักยภาพการบริหารจัดการศึกษาด้านวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ชัยนาท โดยมี ผศ.ดร.สุรพล พุฒคำ เป็นประธานผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ และดร.วินัย คิสสงค์ เป็นกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ปัจจุบันอยู่ในขั้นตอนการสร้างเครื่องมือใช้ในการทำวิจัย ซึ่งคณะกรรมการ มหาวิทยาลัยฯ ได้พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือในครั้งนี้

คณะกรรมการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย ตามเอกสารที่แนบมาพร้อมหนังสือนี้

จึงเรียนมาเพื่อได้โปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผศ.สุเทพ อ่อนไสว)

คณบดีคณะครุศาสตร์ ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

คณะครุศาสตร์

โทร.๐-๓๖๔๑-๑๑๑๒ , ๐-๓๖๔๒-๒๖๐๗-๕ คอ ๔๑๑

โทรสาร ๐-๓๖๔๒-๒๖๑๐

Email : rajabhat@theptsatri.rits.ac.th

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๐๒/ ๗๕๘

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
ถนนนารายณ์มหาราช
อ.เมือง จ.ลพบุรี ๑๕๐๐๐

๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๘

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

เรียน นางสาวจิตรา พ่วงพุ่ม

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย นายกษิตศ เนียมทอง นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ศักยภาพการบริหารจัดการศึกษาด้านวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ชัยนาท โดยมี ผศ.ดร.สุรพล พุดคำ เป็นประธานผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ และดร.วินัย คีตสงค์ เป็นกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ปัจจุบันอยู่ในขั้นตอนการสร้างเครื่องมือใช้ในการทำวิจัย ซึ่งคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยฯ ได้พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือในครั้งนี้

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย ตามเอกสารที่แนบมาพร้อมหนังสือนี้

จึงเรียนมาเพื่อได้โปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผศ.สุเทพ อ่อนไสว)

คณบดีคณะครุศาสตร์ ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

คณะครุศาสตร์

โทร. ๐-๓๖๔๑-๑๑๑๒ , ๐-๓๖๔๒-๒๖๐๗-๕ คอ ๔๑๑

โทรสาร ๐-๓๖๔๒-๒๖๑๐

Email : rajabhat@theptsatri.rits.ac.th

ที่ ศธ ๐๕๔๙.๐๒/๙๒๐

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
ถนนนารายณ์มหาราช
อ.เมือง จ.ลพบุรี ๑๕๐๐๐

๑๙ ธันวาคม ๒๕๔๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เพื่อทดลองใช้เครื่องมือในการวิจัย (Try out)

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย นายกษิตศ เนียมทอง นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ศักยภาพการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท โดยมี ผศ.ดร.สุพล พุดคำ เป็นประธานผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ และ ดร.วินัย ดิสสงค์ เป็นกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการทดลองใช้เครื่องมือ (Try out) เพื่อตรวจสอบคุณภาพและปรับปรุงเครื่องมือวิจัยที่สร้างขึ้น

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านให้ นายกษิตศ เนียมทอง ดำเนินการทดลองใช้เครื่องมือกับกลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนสังกัดของท่าน โดยผู้วิจัยขออนุญาตดำเนินการแจกเครื่องมือและเก็บเครื่องมือด้วยตนเอง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา
ณ โอกาสนี้

(ผศ.สุเทพ อ่อนใสว)

คณบดีคณะครุศาสตร์ ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

คณะครุศาสตร์

โทร. ๐-๓๖๔๑-๑๑๑๒ , ๐-๓๖๔๒-๒๖๐๗-๙ ต่อ ๔๑๑

โทรสาร ๐-๓๖๔๒-๒๖๑๐

Email : rajabhat@theptsatri.rits.ac.th

ที่ ศธ 04037/๗๐๙๗

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท

ถนนวิเชียรปราการ อำเภอเมืองชัยนาท 17000

๒๖ ธันวาคม 2548

เรื่อง ขออนุญาตยืมเครื่อมือที่ใช้เครื่องมือในการวิจัย

เรียน ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	จำนวน	ชุด
------------------	----------------------------	-------	-----

ด้วย นายภักดิศ เนียมทอง นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขา การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี จังหวัดลพบุรี มีความประสงค์จะยืมเครื่องมือ (Try Out) เพื่อตรวจสอบคุณภาพและปรับปรุงเครื่องมือวิจัย เรื่อง ศักยภาพการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการ โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท

ในการนี้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท ขออนุญาตยืมท่านให้ความร่วมมือในการทดลองใช้เครื่องมือวิจัยของนักศึกษาที่กล่าวข้างต้นด้วย

จึงเรียนมาเพื่อทราบและดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายอภิเดช ศรีภักดิ์)

รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท ปฏิบัติราชการแทน

ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท

กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา

กลุ่มงานวัดและประเมินผลการศึกษา

โทร. 0 5641 1639 ต่อ 24

โทรสาร 0 5641 1560

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
ถนนนารายณ์มหาราช
อ.เมือง จ.ลพบุรี ๑๕๐๐๐

๕ มกราคม ๒๕๔๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท

ด้วย นายภษิตศ เนียมทอง นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ศักยภาพการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท โดยมี ผศ.ดร.สุพหล พุฒคำ เป็นประธานผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ และ ดร.วินัย ดิสสงค์ เป็นกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ปัจจุบันอยู่ในขั้นตอนการเก็บข้อมูล ซึ่งสถานศึกษาของท่านได้ถูกเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างในการเก็บข้อมูลในครั้งนี้

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านให้ นายภษิตศ เนียมทอง ดำเนินการส่งแบบสอบถามให้ ครูผู้ปฏิบัติการสอน ผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนสังกัดของท่าน ดำเนินการตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริงดังรายละเอียดที่ส่งมาด้วย หวังอย่างยิ่งในความกรุณาและคงได้รับความอนุเคราะห์ด้วยดี

จึงเรียนมาเพื่อกรุณาพิจารณาอนุเคราะห์ด้วยจักเป็นพระคุณอย่างสูง

ขอแสดงความนับถือ

(ผศ.สุเทพ อ่อนไสว)

คณบดีคณะครุศาสตร์ ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

คณะครุศาสตร์

โทร.๐-๓๖๔๑-๑๑๑๒ ๐-๓๖๔๒-๒๖๐๗-๙ ตัข ๔๑๑

โทรสาร ๐-๓๖๔๒-๒๖๑๐

Email: rajabhat@theapsatri.rits.ac.th

ที่ ศธ 04037/914

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท

ถนนวิเชียรปราการ อำเภอเมืองชัยนาท 17000

17 กุมภาพันธ์ 2549

เรื่อง ขออนุญาตขอให้ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย

จำนวน ๔ ชุด

ด้วย นายภคิศ เนียมทอง นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ศึกษาภาพการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการ โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท มีความประสงค์จะขอเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยตามหัวข้อดังกล่าวจากโรงเรียนของท่าน

ในการนี้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท ขออนุญาตท่านให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลงานวิจัยของนักศึกษาที่กล่าวข้างต้นด้วย

จึงเรียนมาเพื่อทราบและดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายธวัชชัย ...)

รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท

ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท

กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา

กลุ่มงานวัดและประเมินผลการศึกษา

โทร. 0 5641 1639 ต่อ 24

โทรสาร 0 5641 1560

ภาคผนวก ข

รายชื่อโรงเรียนที่ทดลองใช้แบบสอบถามการวิจัย (Try out)

รายชื่อโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างการวิจัย

ผลการวิเคราะห์คุณภาพของแบบทดสอบในการวิจัย (การหาค่า IOC)

แบบทดสอบเพื่อการวิจัย

รายชื่อโรงเรียนที่ทดลองใช้แบบสอบถามการวิจัย(Try out)

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชนานา

จำนวน 6 โรงเรียน 30 ชุค

ลำดับที่	ชื่อโรงเรียน	ชื่อผู้อำนวยการโรงเรียน
1.	โรงเรียนวัดสิงห์	นายสุรพล ขันการนาวิ
2.	โรงเรียนวัดดอนตาล	นายสมบัติ มีโพธิ์
3.	โรงเรียนอนุบาลหนองมะโมง	นางณัฐพร จิมพาลี
4.	โรงเรียนวัดวังตะเคียน (ขัณฑ์การนาวิราษฎร์อุทิศ)	นายปัญญา คงไฟ
5.	โรงเรียนวัดโพธาราม	นายปัญญา ปิ่นเงิน
6.	โรงเรียนวัดดักคะนน	นายโอภาส พาพันธ์

รายชื่อโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างการวิจัย
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท
จำนวน 13 ศูนย์ประสานงานการศึกษา 93 โรงเรียน

ลำดับที่	ชื่อโรงเรียน	ชื่อผู้อำนวยการโรงเรียน
ศูนย์ประสานงานการศึกษาเมือง 1		
1.	โรงเรียนวัดศรีวิชัย	นายเมธี เสถียร
2.	โรงเรียนชุมชนวัดวังเคียน	นายดิเรก ไกรเกรียงศักดิ์
3.	โรงเรียนวัดนางลือ	นายสนั่น ทองปาน
4.	โรงเรียนบ้านหนองแค	นายศิริพันธ์ ธนบริบูรณ์พงศ์
5.	โรงเรียนรัฐเขื่อนพลเทพอุปถัมภ์	นายกวี มีโต
6.	โรงเรียนวัดจิว(เรือไทยสงเคราะห์)	นายเกรียงไกร เลื่อนสกุล
ศูนย์ประสานงานการศึกษาเมือง 2		
7.	โรงเรียนอนุบาลชัยนาท	นายสุเทพ กำเพ็ชร
8.	โรงเรียนอนุบาลเมืองชัยนาท	นายพนรัตน์ กล่องทอง
9.	โรงเรียนวัดสองคอบ(ท้ายเมืองอนุสรณ์)	นายมานะศักดิ์ จิตเปี่ยมวิริยะ
10.	โรงเรียนวัดโรงวัว	นายบำเหน็จ ทิมคล้าย
11.	โรงเรียนวัดหลวงพ่อบา	นายนิพนธ์ โตจีน
12.	โรงเรียนวัดสระเนินพระราม	นายไกรสร เขมทัสน์
13.	โรงเรียนวัดดอนรังนก	นายเดชะ นกมุลดี
ศูนย์ประสานงานการศึกษามโนรมย์ 1		
14.	โรงเรียนอนุบาลมโนรมย์	นายวรวิทย์ ยิ้มแจ้ง
15.	โรงเรียนวัดหัวยาง(รัฐราษฎร์นุเคราะห์)	นายณรงค์ รุ่งแดงอ่อน
16.	โรงเรียนวัดพิบูลงาม	นายศักดิ์ นรเทพ
17.	โรงเรียนชุมชนวัดศรีมณีวรรณ (ธรรมศิริอุปถัมภ์)	นายไพโรจน์ โพธิ์หิ
18.	โรงเรียนวัดใหญ่ (นากประสูตประชานุสรณ์)	นายประวิณ มีทอง
19.	โรงเรียนบ้านเนินไผ่	นายชูชีพ เหลือสำเภา

รายชื่อโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างการวิจัย
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท
จำนวน 13 ศูนย์ประสานงานการศึกษา 93 โรงเรียน

ลำดับที่	ชื่อโรงเรียน	ชื่อผู้อำนวยการโรงเรียน
ศูนย์ประสานงานการศึกษามโนรมย์ 2		
20.	โรงเรียนชุมชนบ้านหางน้ำสาคร(รัฐราษฎร์รวมจิต)นายสนอง เปรมสมบัติ	
21.	โรงเรียนบ้านหัวถนน	นายเดช เมฆขลา
22.	โรงเรียนวัดอุตะเกา(สถิตราษฎร์นุกูล)	นายบงกช พรหมมี
23.	โรงเรียนบ้านดอนแดง	นายเกียรติศักดิ์ แสนสีอ่อน
24.	โรงเรียนคงรักษ์ประชานุเคราะห์	นายทองสุข คำภาศรี
25.	โรงเรียนบ้านไร่พัฒนา(ราษฎร์บูรณะวิทยา)	(รักษาการ)
26.	โรงเรียนบ้านเขาแหลม	(รักษาการ)
ศูนย์ประสานงานการศึกษาวัดสิงห์		
27.	โรงเรียนบ้านหนองขุ่นมิตรภาพที่ 136	นายอำนาจ วันทอง
28.	โรงเรียนวัดวังหมัน	นายรัชชัย ผิวทอง
29.	โรงเรียนบ้านท่าข้ามวังน้ำ	นายธีระชัย นิลน้ำ
30.	โรงเรียนอนุบาลวัดสิงห์	นายวิเชียร เรืองโพธิ์
31.	โรงเรียนสำราญราษฎร์บำรุง	นายอำนาจ เนตรนิล
32.	โรงเรียนวัดหนองน้อย	นายเสน่ห์ จันท์ศรี
33.	โรงเรียนบ้านทุ่งกว้าง	นายชัยวัฒน์ ทองมา (รักษาการ)
ศูนย์ประสานงานการศึกษานินขาม		
34.	โรงเรียนนินขามรัฐประชานุเคราะห์	นายวิเชียร แก่นไร่
35.	โรงเรียนบ้านวังค้อไผ่(สงฆ์ประชาอนุทิศ)	นายสมคิด อยู่ซัง
36.	โรงเรียนบ้านเก่า	นายรัตน์ วัสดุวรรณ
ศูนย์ประสานงานการศึกษานองมะโมง		
37.	โรงเรียนวัดวังน้ำขาว	นายสงบ วงศ์กลม
38.	โรงเรียนวัดศรีสโมสร	นายพิเชฐ วันทอง
39.	โรงเรียนบ้านหนองตะขบ	นายสมบัติ เอี่ยมละออ
40.	โรงเรียนบ้านบ่อยายส้ม(แก้วประชาสรรค์)	นายสุวิน สีดา

**รายชื่อโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างการวิจัย
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชนบท
จำนวน 13 ศูนย์ประสานงานการศึกษา 93 โรงเรียน**

ลำดับที่	ชื่อโรงเรียน	ชื่อผู้อำนวยการโรงเรียน
41.	โรงเรียนบ้านดอนใหญ่	นายนิยม สงเคราะห์
42.	โรงเรียนวัดเขาดิน(วันครู 2502)	นายเกษม เกตุดี
ศูนย์ประสานงานการศึกษาศรพยา 1		
43.	โรงเรียนเขื่อนเจ้าพระยา	นายสมศักดิ์ จิตรเอื้อตระกูล
44.	โรงเรียนวัดคงคาราม(คุ้มม้นพุมมะระประชารักษ์)	นายวิชัย สนเอี่ยม
45.	โรงเรียนอนุบาลสรพยา	นายวิระชัย ตั้งพิสิฐโยธิน
46.	โรงเรียนวัดดอนตะไล	นายปรีชา สดมี
47.	โรงเรียนชุมชนวัดสวนสำไย (เสนาณรงค์อุปถัมภ์ 2)	นายเฉลียว อยู่เกิด
48.	โรงเรียนวัดกำแพง	นายอมร เครืออนันต์
49.	โรงเรียนวัดหลวงสิริบูรณาราม	นายภิกพ แดงยา
ศูนย์ประสานงานการศึกษาศรพยา 2		
50.	โรงเรียนบางไถ่เดือน(ตันติวิสิษฐ์ประชานุฑล)	นายสมศักดิ์ เอี่ยมงาม
51.	โรงเรียนวัดศรีมงคล(สถิตราษฎร์อุปถัมภ์)	นายมนู อินโท
52.	โรงเรียนวัดอินทาราม(เสนาณรงค์อุปถัมภ์ 3)	นายประทวน กองคุณ
53.	โรงเรียนวัดมะปราง	นางสุภาพร จิตเอื้อตระกูล
54.	โรงเรียนวัดโพธิ์ประสิทธิ์	นางสาวพิสมัย อินทวาส
55.	โรงเรียนวัดยางศรีเจริญ	นายปัญญา ศรีเจริญ
56.	โรงเรียนชุมชนวัดโคกเข้ม(พุทธสาธุสรณ์)	นายปราโมทย์ ม่วงทอง
57.	โรงเรียนบ้านโป่งแค	นายบุญเชิด สังชะโห
ศูนย์ประสานงานการศึกษาศรคบุรี 1		
58.	โรงเรียนอนุบาลสรคบุรี	นายจำเนียร คชประเสริฐ
59.	โรงเรียนวัดกำแพง	นายเฉลิม ปล้องมาก
60.	โรงเรียนวัดจันทน์	นายสนอง ทองปาน
61.	โรงเรียนวัดมะเห-ยงค์(ประชานรมิต)	นายเร่ง มีเผ่า

รายชื่อโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างการวิจัย
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชนนาท
จำนวน 13 ศูนย์ประสานงานการศึกษา 93 โรงเรียน

ลำดับที่	ชื่อโรงเรียน	ชื่อผู้อำนวยการโรงเรียน
62.	โรงเรียนวัดสระไม้แดง	นายสุภาพ พิมพ์แก้ว
63.	โรงเรียนวัดท่ากระแส	นายรอง ชุมเงิน
ศูนย์ประสานงานการศึกษาสรรคบุรี 2		
64.	โรงเรียนวัดโพธิ์ทอง	นายระพิน มั่นเขตวิทย์
65.	โรงเรียนวัดหัวเด่น	นายชัยชาญ ศรีทรง
66.	โรงเรียนวัดท่า	(รักษาการ)
67.	โรงเรียนวัดพรวัว	นายสมรส ไปงาม
68.	โรงเรียนวัดท่าสมอ (สำนักงานสลากกินแบ่งสงเคราะห์ 258)	นายสนัย อิตวภา
69.	โรงเรียนวัดสนามชัย	น.ส.กุลชรินทร์ หมื่นใจมั่น
70.	โรงเรียนวัดโพธิ์งาม	นายสุทัศน์ แดงทอง
ศูนย์ประสานงานการศึกษาหันคา 1		
71.	โรงเรียนอนุบาลหันคา	นายอรรถพล บัวพงษ์
72.	โรงเรียนชุมชนวัดพิชัยนาวาส (รัฐราษฎร์ประดิษฐ์วิทยา)	นายดิเรก แดงงาม
73.	โรงเรียนวัดถ้ำเข้	นางบังอร พวงเงิน
74.	โรงเรียนวัดสวนอัมพวัน	นายณนทพัฒน์ ยอดดำเนิน
75.	โรงเรียนวัดเด่นใหญ่	นายสุชาติ ประยูรธรรม
76.	โรงเรียนบ้านหนองแจง	นายวงศ์ศักดิ์ ศรีเดช
77.	โรงเรียนวัดวิจิตรรังสิตาราม	นายบุญธรรม มีผิว
78.	โรงเรียนวัดคลองธรรม	นายโชคชัย จารุพันธ์
79.	โรงเรียนบ้านดอนกระโดน	นายทรงธรรม พวงเงิน
80.	โรงเรียนวัดประชุมธรรม(สัจจะญาณ)	นายจิระวัติ เอี่ยมสำอางค์
81.	โรงเรียนวัดบ้านใหม่	นายธีรศักดิ์ กุมวาปี
82.	โรงเรียนบ้านสระแก้ว	นายสงบ ทาเอื้อ

รายชื่อโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างการวิจัย
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท
จำนวน 13 ศูนย์ประสานงานการศึกษา 93 โรงเรียน

ลำดับที่	ชื่อโรงเรียน	ชื่อผู้อำนวยการโรงเรียน
ศูนย์ประสานงานการศึกษาหันคา 2		
83.	โรงเรียนชุมชนวัดคลองจันทน์	นายจอมศรี ลีจ้อย
84.	โรงเรียนวัดวงเดือน	นายสุเทพ สิงห์สม
85.	โรงเรียนวัดดอนสีนวน (สำนักงานสลากกินแบ่งสงเคราะห์ 523)	นายสมิตร ทองแฉ่น
81.	โรงเรียนบ้านไพรนกยูง(วันชัยประชาสรรค์)	นายศักดิ์ดา จินสมัย
86.	โรงเรียนวัดโคกหมู	นายสมหมาย ลีจ้อย
87.	โรงเรียนวัดคลองเกษม	นายภาณุวัฒน์ เรืองศรี
88.	โรงเรียนบ้านหมื่นเทพ	นายประยูร เขียวอินทร์
89.	โรงเรียนวัดทองนพคุณ	นายสำราญ แพร่หลาย
90.	โรงเรียนวัดศรีเจริญธรรม	นายประเทือง บุญมี
91.	โรงเรียนบ้านรางจิก	(รักษาการ)
92.	โรงเรียนวัดท่าแก้ว	นายมนู นอบน้อม
93.	โรงเรียนวัดอรัญวาสี	นายวันชัย ใจแสน

การหาคุณภาพของแบบสอบถามในการวิจัย (Validity) โดยวิธีการทางสถิติ
การหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item – Objective Congruence)

คำชี้แจง

1. โปรดพิจารณาว่าคุณภาพแบบสอบถามที่จะนำไปใช้ในงานวิจัยทั้ง 8 ด้าน มีความสอดคล้องทั้งด้านภาษา ด้านเนื้อหา และวัตถุประสงค์ของการวัดหรือไม่

2 โปรดกาเครื่องหมาย $\checkmark$ ลงในช่องที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่านทางด้านขวามือ ดังนี้

ค่า + 1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับเนื้อหาตามจุดประสงค์ที่ต้องการวัด

ค่า 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับเนื้อหาตามจุดประสงค์ที่ต้องการวัด

ค่า - 1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นไม่สอดคล้องกับเนื้อหาตามจุดประสงค์ที่ต้องการวัด

3. ถ้าท่าน $\checkmark$ ลงในช่อง -1 หรือ 0 ได้โปรดให้ข้อคิดเพิ่มเติมหรือข้อเสนอแนะ

การตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถามเพื่อการวิจัย (การหาค่า IOC)
เรื่อง ศักยภาพการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน
ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท

ข้อ	รายการ	R ค่าคะแนนความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
		+1	0	-1	
	1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา				
1.	การสำรวจปัญหา ความต้องการและความจำเป็นของสังคม...				
2.	การกำหนดวัตถุประสงค์ของการ ศึกษาที่สังคมต้องการ.....				
3.	การคัดเลือกเนื้อหาวิชาความรู้ที่ต้องนำมาสอน.....				
4.	การนำไปทดลองใช้.....				
5.	การนิเทศการใช้หลักสูตรภายในสถานศึกษา.....				
6.	การกำกับติดตาม และประเมินผลการใช้หลักสูตร..				
7.	การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร เพื่อให้เกิดประโยชน์กับ ผู้เรียนตลอดเวลา.....				
	2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้				
8.	การจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับความ ต้องการของ ผู้เรียน.....				
9.	การส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาตามธรรมชาติและเต็ม ศักยภาพ.....				
10.	การจัดกิจกรรมการสอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต.....				
11.	การสอนที่ทำให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ได้.....				
12.	การส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียน การสอน.....				
13.	การจัดการเรียนที่ปลูกฝังคุณลักษณะที่พึงประสงค์แก่ผู้เรียน....				
14.	การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้มีความยืดหยุ่นได้ตามความ เหมาะสมกับเวลาและสภาพของผู้เรียน....				
	3. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้				
15.	การกำหนดระเบียบ แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล				
16.	การจัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษาตามระเบียบการวัดและ ประเมินผลของสถานศึกษา.....				
17.	การวัดผล ประเมินผลและอนุมัติผลการเรียน.....				
18.	การประเมินผลการเรียนทุกช่วงชั้น				

การตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถามเพื่อการวิจัย (การหาค่า IOC)
เรื่อง ศักยภาพการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน
ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท

ข้อ	รายการ	R ค่าคะแนนความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ เพิ่มเติม
		+1	0	-1	
19.	การสอนซ่อมเสริมกรณีที่มีผู้เรียนไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน....				
20.	การพัฒนาเครื่องมือในการวัดและประเมินผล.....				
21.	การจัดระบบสารสนเทศเพื่อใช้ในการอ้างอิงตรวจสอบ และ การพัฒนาการเรียนการสอน.....				
	4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา				
22.	การใช้กระบวนการวิจัยในการเรียนรู้ มุ่งให้ผู้เรียนทำวิจัย.....				
23.	การใช้กระบวนการวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้.....				
24.	การใช้กระบวนการวิจัย เพื่อพัฒนาหลักสูตร.....				
25.	การใช้กระบวนการวิจัย เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้.....				
26.	การใช้กระบวนการวิจัย เพื่อพัฒนาสื่อการเรียนรู้.....				
27.	การใช้กระบวนการวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพในการจัดการศึกษา				
28.	การประสานความร่วมมือในการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย กับ สถานศึกษาหน่วยงานอื่น.....				
29.	การนำผลการวิจัยมาใช้ในการแก้ปัญหาและเผยแพร่.....				
	5. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี				
30.	การจัดทำและจัดหาสิ่งที่อยู่ในท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้เป็นสื่อการ เรียนรู้.....				
31.	การเลือกและการใช้สื่อการเรียนรู้.....				
32.	การศึกษา ค้นคว้า วิจัย เพื่อพัฒนาสื่อการเรียนรู้.....				
33.	การวิเคราะห์และประเมินคุณภาพมาตรฐานสื่อการเรียนรู้.....				
34.	การจัดหาสื่อ นวัตกรรมและ เทคโนโลยีในการเรียนการสอน....				
35.	การจัดหาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อพัฒนาด้านงาน วิชาการ.....				
36.	การจัดให้มีแหล่งการเรียนรู้ ศูนย์สื่อการเรียนรู้ทั้งในสถานศึกษา และในชุมชน.....				
37.	การประสานความร่วมมือในการผลิตจัดหา พัฒนาการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี.....				
38.	การมีเครือข่ายการเรียนรู้ระหว่างสถานศึกษา ท้องถิ่น ชุมชน และสังคมอื่น.....				

การตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถามเพื่อการวิจัย (การหาค่า IOC)
เรื่อง ศักยภาพการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน
ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท

ข้อ	รายการ	R ค่าคะแนนความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
		+1	0	-1	
	6. การนิเทศการศึกษา				
39.	การจัดทำโครงการในการบริหารสถานศึกษา.....				
40.	การจัดตารางเรียนร่วมกัน.....				
41.	การจัดกิจกรรมร่วมกัน.....				
42.	การเยี่ยมชั้นเรียน.....				
43.	การสังเกตการสอน.....				
44.	การศึกษาเอกสารวิชาการ.....				
45.	การให้คำปรึกษาหารือเป็นกลุ่มและรายบุคคล.....				
46.	การอบรมสัมมนาทางวิชาการ.....				
47.	การศึกษาดูงานนอกสถานที่.....				
48.	การประชุมคณะครู อาจารย์.....				
49.	การเลือกและจัดสื่อการเรียนการสอน.....				
50.	การจัดบรรยากาศ ที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้.....				
51.	การมอบหมายแบ่งความรับผิดชอบในหน้าที่การงานให้ครูผู้สอน.....				
52.	การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกทางการสอน.....				
53.	การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกทางการบริหาร.....				
54.	การให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการวางแผน งานและจัดหางบประมาณ.....				
55.	การจัดกระบวนการรับนักเรียนเข้าเรียน.....				
56.	การจัดองค์การของนักเรียนและกิจกรรมต่าง ๆ.....				
57.	การประเมินความก้าวหน้าของนักเรียน.....				
58.	การจัดที่ปรึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษา.....				
59.	การประสานเครือข่ายกับสถานศึกษาและหน่วยงาน อื่น ๆ.....				
60.	การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน.....				
61.	การจัดนิทรรศการ เผยแพร่ผลงานของครูและนักเรียน.....				
62.	การสร้างขวัญและกำลังใจแก่บุคลากรในการปฏิบัติงาน.....				

การตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถามเพื่อการวิจัย (การหาค่า IOC)
เรื่อง ศักยภาพการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน
ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท

ข้อ	รายการ	R ค่าคะแนนความ คิดเห็น			ข้อเสนอแนะ เพิ่มเติม
		+1	0	-1	
	7. การแนะแนวการศึกษา				
63.	จัดบริการแนะแนวทางวิชาการในสถานศึกษา.....				
64.	จัดบริการแนะแนวทางวิชาชีพในสถานศึกษา				
65.	การติดตามและประเมินผลการจัดบริการแนะแนว.....				
66.	ครูทุกคนมีส่วนร่วมในการจัดบริการแนะแนว.....				
67.	ประสานความร่วมมือ แลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์ กับสถาน ศึกษาอื่น.....				
	8. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา.....				
68.	การกำหนดและจัดทำมาตรฐานการศึกษาได้สอดคล้องกับ ท้องถิ่นและมาตรฐานกลาง.....				
69.	การกำหนดมาตรฐานและจัดทำข้อมูลพื้นฐานด้านปัจจัยด้าน กระบวนการและด้านผลผลิต.....				
70.	การพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้.....				
71.	การพัฒนาบุคลากรและปัจจัยส่งเสริมหรือสนับสนุนให้มี มาตรฐาน.....				
72.	การสร้างจิตสำนึกว่า การปรับปรุงคุณภาพเป็นหน้าที่ของ ทุกคน.....				
73.	การจัดทำธรรมนูญสถานศึกษา หรือแผนพัฒนาคุณภาพ การศึกษา.....				
74.	การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น.....				
75.	การประเมินคุณภาพภายในสถาน ศึกษา.....				
76.	การนำผลการประเมินภายในใช้พัฒนามาตรฐานสถานศึกษา				
77.	การทบทวนคุณภาพของสถานศึกษาเพื่อตรวจสอบกับ มาตรฐาน.....				
78.	การประเมินคุณภาพการศึกษาจากองค์กรภายนอก.				
79.	การรายงานคุณภาพการศึกษา.....				
80.	การผดุงคุณภาพการศึกษา ให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน...				

ผลการวิเคราะห์คุณภาพของแบบสอบถามในการวิจัย (การหาค่า IOC)
เรื่อง ศักยภาพการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน
ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท

ข้อ	รายการ	คะแนนจากผู้เชี่ยวชาญ คนที่					ค่า IOC	✓ ใช้ได้ ✗ ใช้ไม่ได้
		1	2	3	4	5		
	1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา							
1.	การสำรวจปัญหา ความต้องการและความจำเป็นของสังคม	+1	+1	+1	0	+1	0.8	✓
2.	การกำหนดวัตถุประสงค์ของการ ศึกษาที่สังคมต้องการ.....	+1	+1	+1	0	+1	0.8	✓
3.	การคัดเลือกเนื้อหาวิชาความรู้ที่ต้องนำมาสอน.....	0	+1	+1	+1	+1	0.8	✓
4.	การนำไปทดลองใช้.....	+1	0	+1	+1	+1	0.8	✓
5.	การนิเทศการใช้หลักสูตรภายในสถานศึกษา.....	+1	0	+1	+1	+1	0.8	✓
6.	การกำกับติดตาม และประเมินผลการใช้หลักสูตร.. ..	+1	0	+1	+1	+1	0.8	✓
7.	การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร เพื่อให้เกิดประโยชน์กับ ผู้เรียนตลอดเวลา.....	0	+1	0	+1	+1	0.6	✓
	2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้							
8.	การจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับ ความ ต้องการของ ผู้เรียน.....	+1	+1	+1	+1	+1	1	✓
9.	การส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาตามธรรมชาติและเต็ม ศักยภาพ.....	+1	+1	+1	+1	+1	1	✓
10.	การจัดกิจกรรมการสอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต.....	0	0	+1	+1	+1	0.6	✓
11.	การสอนที่ทำให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ไปใช้ใน ชีวิตประจำวันได้.....	+1	+1	+1	+1	0	0.8	✓
12.	การส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียน การสอน.....	+1	+1	+1	+1	+1	1	✓
13.	การจัดการเรียนที่ปลูกฝังคุณลักษณะที่พึงประสงค์แก่ผู้เรียน	+1	+1	+1	+1	+1	1	✓
14.	การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้มีความยืดหยุ่นได้ตามความ เหมาะสมกับเวลาและสภาพของผู้เรียน.....	+1	+1	+1	+1	+1	1	✓
	3. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้							
15.	การกำหนดระเบียบ แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดและ ประเมินผล.....	0	+1	+1	+1	+1	0.8	✓
16.	การจัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษาตามระเบียบการวัดและ ประเมินผลของสถานศึกษา.....	+1	0	+1	+1	+1	0.8	✓
17.	การวัดผล ประเมินผลและอนุมัติผลการเรียน.....	+1	+1	+1	+1	+1	1	✓
18.	การประเมินผลการเรียนทุกช่วงชั้น	+1	0	+1	+1	+1	0.8	✓

ผลการวิเคราะห์คุณภาพของแบบสอบถามในการวิจัย (การหาค่า IOC)
เรื่อง ศักยภาพการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน
ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท

ข้อ	รายการ	คะแนนจากผู้เชี่ยวชาญ คนที่					ค่า IOC	✓ ใช้ได้ ✗ ใช้ไม่ได้
		1	2	3	4	5		
19.	การสอนซ่อมเสริมกรณีที่มีผู้เรียนไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน.	+1	+1	+1	+1	+1	1	✓
20.	การพัฒนาเครื่องมือในการวัดและประเมินผล.....	+1	+1	+1	+1	+1	1	✓
21.	การจัดระบบสารสนเทศเพื่อใช้ในการอ้างอิงตรวจสอบ และ การพัฒนาการเรียนการสอน.....	+1	+1	+1	+1	+1	1	✓
4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา								
22.	การใช้กระบวนการวิจัยในการเรียนรู้ มุ่งให้ผู้เรียนทำวิจัย....	0	0	-1	+1	0	0	
23.	การใช้กระบวนการวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้.....	+1	+1	+1	+1	+1	1	✓
24.	การใช้กระบวนการวิจัย เพื่อพัฒนาหลักสูตร.....	+1	+1	+1	+1	+1	1	✓
25.	การใช้กระบวนการวิจัย เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้.....	+1	+1	+1	+1	+1	1	✓
26.	การใช้กระบวนการวิจัย เพื่อพัฒนาสื่อการเรียนรู้.....	+1	+1	+1	+1	+1	1	
27.	การใช้กระบวนการวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพในการจัด การศึกษา.....	+1	+1	+1	+1	+1	1	✓
28.	การประสานความร่วมมือในการศึกษา วิเคราะห์ วิจัยกับ สถานศึกษาหน่วยงานอื่น.....	+1	+1	+1	+1	+1	1	✓
29.	การนำผลการวิจัยมาใช้ในการแก้ปัญหาและเผยแพร่.....	+1	+1	+1	+1	+1	1	✓
5. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา								
30.	การจัดทำและจัดหาสิ่งที่อยู่ในท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้เป็น สื่อการเรียนรู้.....	+1	+1	+1	+1	+1	1	✓
31.	การเลือกและการใช้สื่อการเรียนรู้.....	+1	+1	+1	+1	+1	1	✓
32.	การศึกษา ค้นคว้า วิจัย เพื่อพัฒนาสื่อการเรียนรู้.....	+1	+1	+1	+1	+1	1	✓
33.	การวิเคราะห์และประเมินคุณภาพมาตรฐานสื่อการเรียนรู้.....	+1	+1	+1	+1	+1	1	✓
34.	การจัดหาสื่อ นวัตกรรมและ เทคโนโลยีในการเรียนการสอน.	+1	+1	+1	+1	+1	1	✓
35.	การจัดหาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อพัฒนาด้านงาน วิชาการ.....	+1	+1	+1	+1	+1	1	✓
36.	การจัดให้มีแหล่งการเรียนรู้ศูนย์สื่อการเรียนรู้ทั้งใน สถานศึกษาและในชุมชน.....	+1	+1	+1	0	0	0.6	✓
37.	การประสานความร่วมมือในการผลิตจัดหา พัฒนาการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี.....	+1	+1	+1	+1	+1	1	✓
38.	การมีเครือข่ายการเรียนรู้ระหว่างสถานศึกษาท้องถิ่น ชุมชน และสังคมอื่น.....	+1	+1	+1	+1	0	0.8	✓

ผลการวิเคราะห์คุณภาพของแบบสอบถามในการวิจัย (การหาค่า IOC)
เรื่อง ศักยภาพการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน
ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท

ข้อ	รายการ	คะแนนจากผู้เชี่ยวชาญ คนที่					ค่า IOC	✓ ใช้ได้ ✗ ใช้ไม่ได้
		1	2	3	4	5		
	6. การนิเทศการศึกษา							
39.	การจัดทำโครงการในการบริหารสถานศึกษา.....	+1	0	+1	+1	+1	0.8	✓
40.	การจัดตารางเรียนร่วมกัน.....	0	0	+1	+1	0	0.4	✗
41.	การจัดกิจกรรมร่วมกัน.....	0	0	+1	+1	0	0.4	✗
42.	การเยี่ยมชั้นเรียน.....	+1	+1	+1	+1	+1	1	✓
43.	การสังเกตการสอน.....	+1	+1	+1	+1	+1	1	✓
44.	การศึกษาเอกสารวิชาการ.....	+1	+1	+1	+1	+1	0.6	✓
45.	การให้คำปรึกษาหารือเป็นกลุ่มและรายบุคคล.....	+1	+1	+1	+1	+1	1	✓
46.	การอบรมสัมมนาทางวิชาการ.....	+1	+1	+1	+1	+1	1	✓
47.	การศึกษาดูงานนอกสถานที่.....	+1	+1	+1	+1	+1	1	✓
48.	การประชุมคณะครู อาจารย์.....	+1	+1	+1	+1	+1	1	✓
49.	การเลือกและจัดสื่อการเรียนการสอน.....	+1	0	+1	+1	+1	0.8	✓
50.	การจัดบรรยากาศ ที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้.....	+1	-1	+1	+1	+1	0.6	✓
51.	การมอบหมายแบ่งความรับผิดชอบในหน้าที่การงานให้ครู ผู้สอน.....	+1	+1	+1	+1	+1	1	✓
52.	การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกทางด้านการสอน.....	+1	+1	+1	+1	+1	1	✓
53.	การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกทางด้านการบริหาร.....	+1	0	+1	+1	+1	0.8	✓
54.	การให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการวางแผน งานและจัดท งงบประมาณ.....	+1	-1	+1	+1	0	0.4	✗
55.	การจัดกระบวนการรับนักเรียนเข้าเรียน.....	0	-1	+1	+1	+1	0.4	✗
56.	การจัดองค์การของนักเรียนและกิจกรรมต่าง ๆ.....	-1	+1	+1	+1	+1	0.6	✓
57.	การประเมินความก้าวหน้าของนักเรียน.....	+1	+1	+1	+1	+1	1	✓
58.	การจัดที่ปรึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษา.....	+1	+1	+1	+1	+1	1	✓
59.	การประสานเครือข่ายกับสถานศึกษาและหน่วยงาน อื่น ๆ.....	+1	+1	+1	+1	+1	1	✓
60.	การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน.....	+1	-1	+1	+1	+1	0.6	✓
61.	การจัดนิทรรศการ เผยแพร่ผลงานของครูและนักเรียน.....	+1	+1	+1	+1	+1	1	✓
62.	การสร้างขวัญและกำลังใจแก่บุคลากรในการปฏิบัติงาน.....	+1	-1	+1	+1	+1	0.6	✓

ผลการวิเคราะห์คุณภาพของแบบสอบถามในการวิจัย (การหาค่า IOC)
เรื่อง ศักยภาพการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน
ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชั้นนาท

ข้อ	รายการ	คะแนนจากผู้เชี่ยวชาญคนที่					ค่า IOC	✓ ใช้ได้ ✗ ใช้ไม่ได้
		1	2	3	4	5		
	7. การแนะแนวการศึกษา							
63.	จัดบริการแนะแนวทางวิชาการในสถานศึกษา.....	+1	+1	+1	+1	+1	1	✓
64.	จัดบริการแนะแนวทางวิชาชีพในสถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	1	✓
65.	การติดตามและประเมินผลการจัดบริการแนะแนว.....	+1	+1	+1	+1	+1	1	✓
66.	ครูทุกคนมีส่วนร่วมในการจัดบริการแนะแนว.....	+1	+1	+1	+1	+1	1	✓
67.	ประสานความร่วมมือ แลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์กับสถานศึกษาอื่น.....	+1	0	+1	+1	+1	0.8	✓
	8. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา.....	+1	+1	+1	+1	+1	1	✓
68.	การกำหนดและจัดทำมาตรฐานการศึกษาได้สอดคล้องกับท้องถิ่นและมาตรฐานกลาง.....	+1	+1	+1	+1	+1	1	✓
69.	การกำหนดมาตรฐานและจัดทำข้อมูลพื้นฐานด้านปัจจัยด้านกระบวนการและด้านผลผลิต.....	+1	+1	+1	+1	+1	1	✓
70.	การพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้.....	+1	+1	+1	+1	0	0.8	✓
71.	การพัฒนาบุคลากรและปัจจัยส่งเสริมหรือสนับสนุนให้มีมาตรฐาน.....	+1	+1	+1	+1	+1	1	✓
72.	การสร้างจิตสำนึกว่า การปรับปรุงคุณภาพเป็นหน้าที่ของทุกคน.....	+1	+1	+1	+1	+1	1	✓
73.	การจัดทำธรรมนูญสถานศึกษา หรือแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา.....	+1	+1	+1	0	+1	0.8	✓
74.	การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น.....	+1	+1	+1	+1	+1	1	✓
75.	การประเมินคุณภาพภายในสถาน ศึกษา.....	+1	+1	+1	+1	+1	1	✓
76.	การนำผลการประเมินภายในใช้พัฒนามาตรฐานสถานศึกษา	+1	0	+1	+1	+1	0.8	✓
77.	การทบทวนคุณภาพของสถานศึกษาเพื่อตรวจสอบกับมาตรฐาน.....	+1	+1	+1	+1	+1	1	✓
78.	การประเมินคุณภาพการศึกษาจากองค์กรภายนอก.....	+1	0	+1	+1	+1	0.8	✓
79.	การรายงานคุณภาพการศึกษา.....	+1	+1	+1	+1	+1	1	✓
80.	การผดุงคุณภาพการศึกษา ให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน...	+1	+1	+1	+1	+1	1	✓
	รวม						0.98	

แบบสอบถามเพื่องานวิจัย

เรื่อง

ศักยภาพการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน
ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท

ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ☒ ลงใน ☐ หน้าข้อความที่ตรงตามความเป็นจริง

1. ปัจจุบันท่านปฏิบัติงานในตำแหน่งใด

- ☐ ครูผู้ปฏิบัติการสอน
- ☐ รองผู้อำนวยการสถานศึกษา
- ☐ ผู้อำนวยการสถานศึกษา

2. เพศ

- ☐ เพศชาย
- ☐ เพศหญิง

3. อายุ

- ☐ ไม่เกิน 40 ปี
- ☐ ตั้งแต่ 41 – 50 ปี
- ☐ มากกว่า 50 ปี ขึ้นไป

4. คุณวุฒิทางการศึกษา

- ☐ ระดับปริญญาตรี
- ☐ สูงกว่าปริญญาตรี

5. ประสบการณ์ในตำแหน่ง

- ☐ ต่ำกว่า 10 ปี
- ☐ ตั้งแต่ 10 ปี ขึ้นไป

6. ขนาดของสถานศึกษาที่สังกัด

- ☐ ขนาดเล็ก นักเรียนไม่เกิน 120 คน
- ☐ ขนาดกลาง นักเรียนตั้งแต่ 121 – 300 คน
- ☐ ขนาดใหญ่ นักเรียนขนาด 300 คนขึ้นไป

ประวัติผู้ทำวิทยานิพนธ์

ชื่อ - สกุล	นายกษิตศ เนียมทอง
วัน เดือน ปี เกิด	17 ธันวาคม 2497
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	114/1 หมู่ 1 ตำบลอินทร์บุรี อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี 16110
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนวัดหนองจิก อำเภอวัดสิงห์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท 17120

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2509	ประถมศึกษาปีที่ 7	โรงเรียนวัดสังฆราชาวาส อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี
พ.ศ. 2512	มัธยมศึกษาปีที่ 3	โรงเรียนสิงห์ฉนวนพาห อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี
พ.ศ. 2519	ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ช่างกลเกษตร)	วิทยาลัยเทคนิคภาคตะวันออกเฉียงเหนือนครราชสีมา อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา
พ.ศ. 2525	วิทยาศาสตร์บัณฑิต (ศึกษาศาสตร์-เกษตร)	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรุงเทพ ฯ
พ.ศ. 2547	ประกาศนียบัตรบัณฑิต การบริหารการศึกษา	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ลพบุรี
พ.ศ. 2549	ครุศาสตรมหาบัณฑิต	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ลพบุรี